

MOLDOVA INVEST

MAI 2024
49 LEI

INTERVIU **E.S. STEFAN TOMAŠEVIĆ**,
AMBASADORUL REPUBLICII SERBIA

22

INTERVIU CU **E.S. MARIA
KAPITANOVIĆ**, AMBASADORUL
REPUBLICII CROAȚIA

28

INTERVIU CU **E.S. MARIOS S.
KOUNTOURIDES**, AMBASADORUL
REPUBLICII CIPRU

34

Răspunsurile oferite de **ARICE** la
cele mai frecvente **50**
DE ÎNTREBĂRI ALE
INVESTITORILOR STRĂINI

14

PERSPECTIVA ROMÂNIEI ÎN DINAMICA COOPERĂRII CHINA – CEEC

INTERVIU CU **E.S. THERESE HYDEN**,
AMBASADORUL SUEDEI

44

INTERVIU CU **E.S. DÉBORAH LETICIA
OJEDA VALEDÓN**, AMBASADORUL
REPUBLICII CUBA

40

E.S. HAN CHUNLIN,
AMBASADORUL REPUBLICII
CHINEZE ÎN ROMÂNIA

ISSN 2821-6369

9 772821 636003

DEPARTAMENTUL PENTRU
RELAȚIA CU REPUBLICA MOLDOVA

- MOLDOVA INVEST -
REVISTA DE ECONOMIE A MOLDOVEI

Această revistă a fost tipărită cu finanțarea
Departamentului pentru
Relația cu Republica Moldova

www.drrm.gov.ro

Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a
Departamentului pentru Relația cu Republica Moldova

MOLDOVA INVEST

DIRECTOR EDITORIAL

■ Ion Ștefanovici

SENIOR EDITOR

- Mia Pricope
- Silviu Murărescu
- Claudia Coșofreț
- Alina Dănilă
- Mircea Merticariu
- Dana Picu

PHOTO

■ Casian Mitu

MARKETING

■ Raluca Condrea

BRAND MANAGER / DESIGN

■ Nicoleta Ștefanovici

SALES MANAGER

■ Ioana Lungu

MOLDOVA INVEST KAPITAL SRL

Editor al revistei
"MOLDOVA INVEST"

Strada Slătioarei, Nr. 2 bis, Suceava

Telefon: 0725.071.918

Email: office@moldovainvest.eu

Web: moldovainvest.eu

ISSN 2821 - 6369

Tipografie – CECONII SRL

Tot ce sunt, datorez Moldovei!

Cu inima plină de recunoștință și emoție, vreau să împărtășesc povestea rădăcinilor mele, a locului care m-a definit și m-a modelat într-un mod unic și profund: Moldova.

Pentru mine, Moldova nu este doar o regiune pe hartă într-un sens convențional. Este sursa mea de inspirație, de identitate și de recunoștință. Tot ceea ce sunt astăzi, fiecare pas pe care l-am făcut în viață, fiecare reușită și fiecare lecție învățată, toate le datorez Moldovei!

"Moldova m-a învățat despre sacrificiu și perseverență, m-a încurajat să am vise mari și să lupt pentru aspirațiile mele"

Port mereu în mintea și sufletul meu, Moldova moștenită de la înaintașii noștri descrisă atât de frumos de cântărețul Cantemir.

"Moldova cea veche din munți până-n Nistru și până-n limanurile mării, cu cetățile ei de piatră și satele albe presărate în lungul apelor" mi-a fost martor în copilărie, adolescență și în ultimii 20 de ani de muncă neîntreruptă, petrecuți doar acasă, în Moldova. Practic, toți cei 42 de ani ai vieții mele i-am trait pe aceste binecuvântate meleaguri.

Fiecare întâlnire și fiecare poveste de viață a oamenilor minunați din vatra Moldovei, indiferent că îi întâlnesc în munții maiestuoși ai Sucevei și Neamțului, în lunca Prutului și a Nistrului contribuie în mod continuu la formarea mea ca individ, ca familist și ca profesionist.

Moldova m-a învățat să apreciez frumusețea simplă a lucrurilor, să prețuiesc valorile autentice și să îmi păstrez optimismul în fața provocărilor. Este o sursă nesecată de inspirație pentru creația mea și pentru misiunea mea de a contribui la dezvoltarea și promovarea acestei regiuni minunate.

"Planificarea și Cooperarea Strategică pentru obiectivul strategic: Moldova 2030"

În lumina temei centrale a Forumului Economic Regional Moldova, "Planificarea și Cooperarea Strategică pe obiectivul strategic: Moldova 2030", este imperativ să ne concentrăm eforturile și resursele în direcția unei dezvoltări regionale durabile și progresive.

În calitate de inițiator și co-organizator al acestui Forum, simt în mod profund

responsabilitatea de a coordona acest proiect pe direcția dezvoltării strategice a Regiunii în deceniile următoare, pe baza pregătirii, pe perioada 2024 - 2030, a unei Platforme Unitare de Colaborare, integrată cu inteligența artificială, care să asigure funcționarea eficientă, pe domeniile vitale de activitate – industrie, comerț, sănătate, educație - a Regiunii Extinse a Moldovei în format World Wide.

"Moldova este sursa noastră comună de inspirație și recunoștință, iar misiunea noastră este să contribuim la conturarea unui viitor mai bun și mai prosper pentru oamenii care trăiesc în această regiune minunată"

Prin intermediul acestui forum, ne propunem să facilităm schimbul de idei și bune practici, să promovăm parteneriatele strategice și să susținem inițiativele inovatoare care să conducă la atingerea obiectivelor noastre colective pentru **Moldova 2030** și după 2030, pentru deceniile viitoare.

Noi, co-organizatorii Forumului Economic Regional Moldova ne vom asigura că fiecare participant este parte activă a procesului nostru de planificare și colaborare strategică. Vă încurajez pe fiecare dintre voi să vă exprimați opiniile și să contribuiți cu idei și soluții inovatoare pentru provocările noastre comune.

Să lucrăm împreună, cu determinare și încredere, pentru a transforma viziunea noastră comună în realitate și pentru a face din Moldova un loc în care fiecare individ, familie și organizație să poată prospera și să se dezvolte la potențialul său maxim.

Vă mulțumesc pentru participarea dumneavoastră și pentru angajamentul vostru în această inițiativă comună care va transforma viitorul Regiunii noastre, MOLDOVA.

Cu încredere,
PREȘEDINTE C.A.P.D.R. ȘI
DIRECTOR EDITORIAL AL MOLDOVA INVEST

Ion Ștefanovici

CUPRINS

04 FORUMUL ECONOMIC REGIONAL MOLDOVA 2024

06 INTERVIU CU E.S. Han CHUNLIN, Ambasadorul Republicii Chineze în România

10 Interviu cu Ministrul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, Ștefan-Radu OPREA

14 Răspunsurile oferite de ARICE la cele mai frecvente 50 DE ÎNTREBĂRI ALE INVESTITORILOR STRĂINI

22 Interviu cu E.S. STEFAN TOMAŠEVIĆ, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Serbia în România

26 Interviu cu Adrian CÂCIU, Ministrul Investițiilor și Proiectelor Europene

28 Interviu cu E.S. Maria KAPITANOVIĆ, Ambasadorul Republicii Croația în România

30 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: orașul SLĂNIC-MOLDOVA, județul BACĂU

34 Interviu cu E.S. Marios S. Kountourides, Ambasadorul Republicii Cipru în România

40 Interviu cu E.S. Dna. Déborah Leticia Ojeda VALEDÓN, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Cuba în România

42 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: orașul TÂRGU OCNA, județul BACĂU

44 Interviu cu E.S. Therese Hyden, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Suediei în România

46 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: orașul ONEȘTI, județul BACĂU

48 Interviu cu Vasile CÎTEA, deputat PSD de Iași

50 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: comuna LEȚCANI, județul IAȘI

52 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: comuna BERCHIȘEȘTI, județul SUCEAVA

54 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: comuna SUCEVIȚA, județul SUCEAVA

56 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: orașul DĂRMĂNEȘTI, județul BACĂU

58 Interviu cu Cezar GROZAVU, Director executiv al Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Suceava

61 Interviu cu Cosmin MURĂRAȘU, fondatorul REAL TOUR RO - MUSEUMS IN THE VILLAGE

62 Direcția Silvică Suceava desfășoară activități ample pentru menținerea echilibrului ecologic, a biodiversității și pentru REGENERAREA PĂDURILOR

64 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: comuna TODIRENI, județul BOTOȘANI

66 Interviu cu medicul Alexandru CALANCEA, Managerul Spitalului Județean Suceava

70 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: comuna STĂUCENI, județul BOTOȘANI

72 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: comuna ȘENDRICENI, județul BOTOȘANI

74 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: orașul DARABANI, județul BOTOȘANI

76 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: municipiul BĂRLAD, județul VASLUI

78 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: comuna BEREZENI, județul VASLUI

80 Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României: comuna FÂNTÂNA MARE, județul SUCEAVA

82 Interviu cu Alexandru CHIRIȚĂ, CEO Electrica

86 Interviu cu Ștefan KRASOVSCI, ministru consilier în cadrul Ambasadei României în Republica Moldova

88 Interviu cu Gheorghe CÂRCIU, Secretar de stat în cadrul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni

90 Interviu cu Valentin CEBAN, Director al Oficiului Național al Turismului din Republica Moldova

92 Interviu cu Gheorghe HAJDER, Președintele ADR Chișinău

94 Interviu cu Adrian Dupu, secretar de stat în Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova

96 Impulsionarea Absorbției Fondurilor Europene de către Republica Moldova

98 Harta potențialului investițional din REPUBLICA MOLDOVA - Primăria Dănceni

100 Harta potențialului investițional din REPUBLICA MOLDOVA - Primăria Ștefan Vodă

102 Interviu cu Andrei STOIAN, partener Brisk Group

103 Interviu cu Sergiu Bivol, Director of the "Vernon|David"

104 Interviu cu Vasile CAZACU, Directorul General Balkan Pharmaceuticals

FORUMUL ECONOMIC REGIONAL MOLDOVA 2024

"PLANIFICARE ȘI COOPERARE PENTRU OBIECTIVUL STRATEGIC: MOLDOVA 2030"

VATRA DORNEI, 4-6 IULIE 2024

Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale (C.A.P.D.R.), în colaborare cu **Consiliul Județean Suceava** anunță organizarea la **Cazinoul Băilor din Vatra Dornei**, în perioada 04 – 06 iulie, a **Forumului Economic Regional Moldova** ediția 2024.

PARTENERI:

- Agenția Română pentru Investiții și Comerț Exterior,
- Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord Est,
- Camera de Comerț și Industrie a Județului Suceava,
- Municipiul Vatra Dornei,
- Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților,
- Patronatul Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Județul Suceava,
- Orașul Siret,
- Orașul Gura Humorului
- Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava.

INVITAT SPECIAL:

Ambasadorul Chinei în România, E.S. Han Chunlin – invitatul special al **Forumului Economic Regional Moldova, 2024**

Ambasadorul Chinei în România, E.S. Han Chunlin este invitatul special al Forumului Economic Regional Moldova care va fi organizat anul acesta la Vatra Dornei de către Centrul de Analiză și Planificare pentru Dezvoltare Regională (C.A.P.D.R.) și Consiliul Județean Suceava. În acest context, revista economică Moldova Invest a dedicat ediția de primăvară promovării potențialului investițional al Regiunii Extinse a Moldovei în perspectiva acestui eveniment deosebit de important pentru economia regională a întregii Moldove aflată în interdependență cu partenerii economici ai României. Calitatea de „invitat special” acordată delegației chineze la Forumul Economic Regional Moldova este fundamentată pe argumente economice solide. La 5 octombrie 1949, România era a treia țară din lume care stabilea relații diplomatice cu Republica Populară Chineză.

Într-un moment în care lumea se schimbă cu o viteză amețitoare, o aniversare remarcabilă marchează harta relațiilor internaționale dintre țările noastre: cea de-a 75-a aniversare a stabilirii relațiilor diplomatice între România și China. Este un moment de reflecție asupra trecutului, dar și un prilej de a privi spre viitor cu încredere și optimism.

În decorul pitoresc al Bazinului Dornelor, înconjurați de Munții Carpați, lideri, antreprenori și experți din spectrul internațional sunt așteptați să se reunească pentru mult-așteptatul **Forum Economic Regional Moldova 2024**. Cu accent pe stimularea creșterii, inovației și colaborării, forumul din acest an promite să fie un eveniment de referință în conturarea peisajului economic al regiunii.

Ediția din acest an, organizată la Vatra Dornei, în Suceava, ne așteptăm să atragă o gamă diversă de participanți, de la oficiali guvernamentali și factori de decizie până la titani ai industriei și lideri de opinie. Frumusețea scenică a orașului gazdă oferă un decor potrivit pentru discuții despre dezvoltare economică, oportunități de investiții și practici durabile.

La baza agendei forumului stă **angajamentul de a explora soluții inovatoare la provocările economice urgente cu care se confruntă regiunea**. Prin discuții pe panouri, discursuri cheie și ateliere interactive, participanții vor angaja un dialog constructiv menit să identifice strategii pentru o creștere și o prosperitate incluzivă.

Unul dintre punctele forte ale forumului este accentul pus pe stimularea colaborării între părțile participante.

Prin aducerea împreună a reprezentanților din guvern, mediul de afaceri, mediul academic și societatea civilă, evenimentul își propune să catalizeze parteneriate care generează schimbări semnificative și creează impact durabil.

TEMA CENTRALĂ A FORUMULUI ECONOMIC REGIONAL MOLDOVA 2024 *Planificare și Cooperare pe obiectivul strategic: Moldova 2030*

Forumul va aborda această temă crucială prin inițierea unor teme, prezentări și colaborări care vizează dezvoltarea strategică a regiunii în deceniile următoare pe baza pregătirii, în următorii 6 ANI, a unei Platforme Unitare de Colaborare, integrată cu inteligența artificială, care să asigure funcționarea, pe domenii de activitate a Regiunii Extinse a Moldovei în format World Wide.

- **Strategii de reziliență și avans economic în dinamica care prefigurează reconfigurarea mondială a relațiilor dintre state**
- **Consolidarea legăturilor comerciale și de investiții regionale**
- **Valorificarea oportunităților privind mobilitatea forței de muncă prin raportare la dinamica globală pe relația Europa – Asia**
- **Valorificarea inovației digitale pentru transformarea economică**
- **Cercetare și inovare în domeniul sănătății**
- **Scalarea și reconfigurarea paradigmei de turism a Regiunii Moldovei pe baza unor algoritmi globali.**

Cu agenda sa dinamică și formatul interactiv, forumul oferă participanților o oportunitate unică de a-și împărtăși ideile, a stabili conexiuni și a explora noi căi de colaborare. În afara sesiunilor formale, participanții vor avea ocazia să interacționeze cu ceilalți participanți, să-și prezinte proiectele inovatoare și să descopere bogata moștenire culturală a regiunii.

Pe măsură ce pregătirile pentru Forumul Economic Regional Moldova 2024 sunt în plină desfășurare, anticiparea este mare printre părțile interesate, dornice să contribuie la conturarea viitorului Regiunii noastre dragi, Moldova.

Cu peisajul său scenic și atmosfera vibrantă, Vatra Dornei este pregătită să găzduiască un eveniment cu adevărat memorabil, care să inspire acțiunea, să conducă la progres și să promoveze un spirit de cooperare pentru ani de acum înainte.

Ion ȘTEFANOVICI, PREȘEDINTE C.A.P.D.R.

“Moldova este sursa noastră comună de inspirație și recunoștință, iar misiunea noastră este să contribuim la conturarea unui viitor mai bun și mai prosper pentru oamenii care trăiesc în această regiune minunată”

„Prin intermediul acestui forum, ne propunem să facilităm schimbul de idei și bune practici, să promovăm parteneriatele strategice și să susținem inițiativele inovatoare care să conducă la atingerea obiectivelor noastre colective pentru Moldova 2030 și după 2030, pentru deceniile viitoare.

Noi, co-organizatorii Forumului Economic Regional Moldova ne vom asigura că fiecare participant este parte activă a procesului nostru de planificare și colaborare strategică. Vă încurajez pe fiecare dintre voi să vă exprimați opiniile și să contribuiți cu idei și soluții inovatoare pentru provocările noastre comune.

Să lucrăm împreună, cu determinare și încredere, pentru a transforma viziunea noastră comună în realitate și pentru a face din Moldova un loc în care fiecare individ, familie și organizație să poată prospera și să se dezvolte la potențialul său maxim.

Vă mulțumesc pentru participarea dumneavoastră și pentru angajamentul vostru în această inițiativă comună care va transforma viitorul Regiunii noastre, MOLDOVA”, a transmis Ion ȘTEFANOVICI, Președintele CAPDR – Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale.

INTERVIU CU E.S. Han CHUNLIN, Ambasadorul CHINEI În ROMÂNIA

Relațiile bilaterale dintre România și Republica Populară Chineză au o istorie îndelungată care reprezintă un angajament de 75 de ani în cooperare și profundă înțelegere reciprocă. Din 5 octombrie 1949, când România a devenit a treia țară din lume care a stabilit relații diplomatice cu China, cele două țări și-au consolidat legăturile într-o varietate de domenii precum: economie, comerț, cultură, tehnologie și educație.

Pe data de 7 septembrie 2022, Ambasadorul Chinei în România, E.S. Han Chunlin și-a prezentat scrisorile de acreditare.

Ambasadorul Republicii Populare Chineze în România a subliniat în cadrul acestui interviu importanța continuării și intensificării schimburilor

între orașele și provinciile celor două țări, evidențiind angajamentul lor comun în promovarea dialogului și a colaborării transfrontaliere. În plus, a evidențiat relațiile solide dintre Republica Populară Chineză și România, punând accentul pe dezvoltarea economică și cooperarea bilaterală din acești ani.

Astfel, în pofida schimbărilor și instabilității de la nivel internațional, legăturile dintre China și România au fost întotdeauna caracterizate prin prietenie, sinceritate și respect reciproc.

În prezent, cele două țări sunt dedicate consolidării și extinderii cooperării, atât la nivel economic, cât și cultural, subiect abordat pe larg în cadrul acestui interviu.

■ La 5 octombrie 1949, România era a treia țară din lume care stabilea relații diplomatice cu Republica Populară Chineză. Anul acesta marchează cea de-a 75-a aniversare a stabilirii relațiilor diplomatice. În contextul actual, cum evaluați dimensiunea relațiilor economice dintre Republica Populară Chineză și România?

Acest an marchează cea de-a 75-a aniversare a înființării Republicii Populare Chineze. Prin

eforturi neîntreprupte în ultimii 75 de ani, poporul chinez a realizat un miracol al dezvoltării în istoria omenirii. Puterea economiei chineze a atins o ascensiune istorică, clasându-se în mod general drept a doua economie a lumii, prima economie din punct de vedere al dimensiunii industriei manufacturiere, prima în ceea ce privește comerțul de bunuri și a doua în ceea ce privește piața consumatorilor. China a construit cele mai mari rețele de căi ferate și autostrăzi din lume, și-a pus

amprenta asupra unor realizări remarcabile în domenii precum aeroporturi și porturi, irigații, industrie energetică, informații și multe altele. Industriile strategice emergente ale Chinei se extind în mod continuu, făcând din aceasta una dintre țările inovatoare.

România este a treia țară care a stabilit relații diplomatice cu Republica Populară Chineză. În ultimii 75 de ani, relațiile dintre cele două țări s-au axat pe cooperare solidă, înțelegere permanentă reciprocă, respect mutual, ajutor reciproc și dorința de a merge înainte. Încă de la începutul secolului al XXI-lea, relațiile bilaterale au atins un nou nivel. În 2004, China și România au stabilit parteneriat comprehensiv de strânsă cooperare. În domeniul comerțului și al afacerilor, cele două țări au semnat un acord de cooperare economică și un acord care promovează și protejează investițiile făcute de China și România, au înființat Comitetul Economic Interguvernamental, au format grupuri de lucru dedicate

infrastructurii și comerțului liber, Comitetul pentru Cooperare Științifică și Tehnologică și alte mecanisme de cooperare și comunicare.

În ultimii ani, relațiile economice și comerciale dintre China și România au menținut o

dezvoltare constantă, cele două țări desfășurând activ o cooperare pragmatică. În 2023, volumul comerțului dintre cele două țări a atins un nou record de 10,56 miliarde de dolari americani, depășind pentru al treilea an consecutiv pragul de 10 miliarde de dolari americani și menținând o creștere constantă, cu o creștere de peste zece ori față de acum 20 de ani, când era mai mic de un miliard de dolari. China rămâne cel mai mare partener comercial al României din afara Europei și cel mai mare din Asia. În același timp, tot mai multe produse românești de înaltă calitate au pătruns pe piața chineză, cum ar fi cosmeticele, apa minerală, vinul și alte produse locale, câștigând popularitate printre consumatorii chinezi.

Conform statisticilor românești, în domeniul investițiilor, numărul total de companii chineze înregistrate în România este de aproape 14.000. Companiile chineze investesc în România într-o gamă largă de domenii, inclusiv comerț și servicii, producție industrială, agricultură, acoperind chiar și alte industrii emergente precum energia verde, comunicarea informațiilor și orașele inteligente. De-a lungul timpului, companiile chineze au operat în conformitate cu legea în România, și-au îndeplinit cu seriozitate responsabilitățile sociale și au contribuit activ la dezvoltarea economică și socială a României. Huawei este ancorată aici de 20 de ani și a adus contribuții semnificative la dezvoltarea tehnologiei de telecomunicații. În prezent, Huawei are peste 1300 de angajați locali, creând astfel indirect peste 6000 de locuri de muncă și fiind de mai multe ori distinsă cu titlul de Angajator de Top. Ningbo Junsheng Electronic și Ningbo Huaxiang Electronic sunt două companii chineze de piese auto cu fabrici situate în orașul Brașov, care au contribuit la angajarea locală a peste 4000 de oameni. China Tobacco International (Europe) Company a plătit în mod continuu taxe

de peste 100 de milioane de euro în fiecare an, aducând o contribuție semnificativă la finanțele locale. În prezent, China acordă o atenție deosebită pieței românești, iar companiile continuă să vină în România, în căutarea unor noi oportunități de cooperare.

■ Din punct de vedere economic, am identificat mai multe exemple de succes în Europa de Est cu privire la implicarea companiilor chineze în investiții străine. Huawei operează în Serbia de 15 ani, fiind unul dintre principalii parteneri ai Republicii Serbia în construirea rețelei 5G. În 2016, Huawei a semnat un acord în valoare de 174 de milioane de dolari (150 de milioane de euro) pentru modernizarea infrastructurii de telecomunicații a țării.

Un alt exemplu este compania chineză Zijin Mining Group, unul dintre cei mai mari producători mondiali de minereu de cupru. Având în vedere cererea ridicată pentru metalul considerat vital pentru tranziția globală către energie, compania a investit 3,8 miliarde de dolari (3,5 miliarde de euro) în dezvoltarea unei mine de cupru și aur în estul Serbiei. Având în vedere exemplele anterioare și faptul că țara dumneavoastră este al doilea cel mai important partener comercial al României, cu un volum total de comerț de 9 miliarde de euro în 2022, cum evaluați perspectivele viitoare ale relațiilor comerciale și economice dintre țările noastre?

Relația economică favorabilă dintre China și România din ultimii 75 de ani a pus baze solide pentru viitor. În prezent, China lucrează continuu la aprofundarea reformelor și este hotărâtă să rămână deschisă către lume, nu doar pentru propria dezvoltare, ci și pentru a aduce beneficii întregii lumi. China este acum un partener comercial important pentru peste 140 de țări și regiuni și o sursă majoră de investiții pentru un număr tot mai mare de țări. În ultimii ani, contribuția Chinei la creșterea economică mondială s-a menținut în jur de 30%. În 2023, economia chineză a crescut din nou, PIB-ul fiind cu 5,2%, mai mare decât ținta așteptată. În calitate de a doua cea mai mare economie din lume, China are o piață imensă, forță de muncă și resurse umane considerabile, un sistem industrial complet și o creștere rapidă a noilor motoare economice. Forța și avantajele generale ale economiei chineze sunt evidente, iar baza acesteia este solidă. Prin urmare, trendul general al îmbunătățirii pe termen lung nu se va schimba. Odată cu împlinirea a 75 de ani de relații diplomatice între China și România, modernizarea cuprinzătoare și de înaltă calitate a Chinei va furniza cu siguranță o forță neîncetată dezvoltării României și altor țări din lume. Fiind o țară mare cu o populație și o scară economică mari în Europa

de Est, România beneficiază de avantaje geografice evidente. În ultimii ani, rata sa de creștere economică se situează printre primele în statele membre ale UE, iar trendul de tranziție verde și digitală este favorabil. România își demonstrează constant potențialul economic în Europa. China este dispusă să lucreze împreună cu România pentru a promova "Centura și Drumul", o inițiativă de importanță majoră și pentru a construi o relație economică și comercială mai dinamică prin platforme precum Cooperarea dintre China și Țările din Europa Centrală și de Est (China-CEEC). Cooperarea practică dintre cele două țări are un spațiu larg și un viitor promițător. Ar trebui

să adoptăm întotdeauna o perspectivă strategică și pe termen lung, să consolidăm continuu fundamentul, să căutăm teren comun, să ne opunem unilateralismului și protecționismului, să susținem o globalizare economică inclusivă, benefică pentru toți, să consolidăm alinierea strategiilor de dezvoltare privind infrastructura, tranziția verde și digitală și să obținem constant noi realizări prin cooperare. Haideți să facem și mai solide legăturile de cooperare, să creăm noi oportunități și resurse, să promovăm mai bine dezvoltarea ambelor țări și să aducem mai multe beneficii celor două popoare.

■ **Ați inițiat colaborări cu orașe din România? Există relații bilaterale de cooperare între orașe chineze și/sau asociații profesionale și cele din România?**

De-a lungul anilor, au avut loc diverse forme de schimburi între provincii (județe) și orașe ale celor două țări, acoperind domenii variate precum economie și comerț, investiții, cultură, știință și tehnologie, educație și sport. Odată cu izbucnirea pandemiei COVID-19, guvernele locale ale celor două țări s-au unit în lupta împotriva

pandemiei, demonstrând prietenia profundă dintre cele două popoare. După ce am fost numit Ambasador al Republicii Populare Chineze în România, am vizitat multe orașe din România și am simțit entuziasmul oamenilor în ceea ce privește întărirea cooperării dintre cele două țări. Odată cu reluarea comunicării față în față, încurajăm ambele părți să intensifice vizitele reciproce și să extindă dialogul și schimburile în diverse domenii. Ambasada Republicii Populare Chineze în România va continua să promoveze activ schimburile între provincii (județe) și orașe în cele două țări și să servească drept "punte" pentru schimburile ulterioare dintre ele.

■ **În primăvara anului 2024, Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale, împreună cu Consiliul Județean Suceava și Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Est, vor organiza a doua ediție a Forumului Economic Regional Moldova - 2024. Formatul întâlnirii va fi orientat către regiunile din Europa de Sud-Est. Ambasadorii statelor partenere cu care România a consolidat relații economice extracomunitare vor fi, de asemenea, invitați. În ce măsură este interesată țara dumneavoastră să dezvolte relații specifice cu regiunile țărilor din Europa de Sud-Est și, implicit, să participe la FERM 2024?**

China insistă asupra consolidării schimburilor economice și comerciale și a aprofundării comunicării culturale și interpersonale cu țările europene, inclusiv cu cele din Europa de Sud-Est, pentru întărirea relației de prietenie. Cooperarea dintre China și Țările din Europa Centrală și de Est (Cooperarea China-CEEC) este o platformă de cooperare transregională construită în mod comun de China și țările din Europa Centrală și de Est, pe baza prieteniei tradiționale și a voinței comune a tuturor participanților pentru cooperare și dezvoltare reciproc avantajoasă, care a obținut rezultate semnificative. China invită țările din Europa de Sud-Est să participe activ la această platformă de cooperare și să desfășoare mai multe activități economice și culturale pentru a promova rezultate practice care să aducă beneficii ambelor popoare.

Interviu cu Ministrul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, Ștefan-Radu OPREA

„Acordăm o atenție sporită promovării turismului românesc și dezvoltării de produse turistice care să contribuie la construirea unui brand de țară”

Cu un nivel înalt de pregătire, o viziune clară asupra dezvoltării economice a țării și o experiență vastă acumulată în mediul privat, unde a fost manager al unor firme importante, Ștefan-Radu Oprea și-a construit o carieră impresionantă în politică și administrație.

Senator al României din 2012, pentru trei mandate consecutive, Ștefan-Radu Oprea a ocupat funcțiile de vicepreședinte al Senatului României (2020-2021), președinte al Comisiei de Dezvoltare și Strategie Economică (2016) și vicepreședinte al Comisiei de economie, industrie și servicii (2017) și a fost lider al Grupului Parlamentar al PSD în perioada 2021-2023.

În anii 2018-2019 Ștefan-Radu Oprea a fost ministrul Mediului de Afaceri, Comerțului și Antreprenoriatului, iar din iunie 2023 se află la conducerea Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului din România.

În cadrul interviului, ministrul a vorbit despre prioritățile sale printre care se numără promovarea turismului românesc și dezvoltarea de produse turistice, care să contribuie la consolidarea unui brand național puternic. Totodată, Ministerul urmărește promovarea ecoturismului și creșterea rolului acestuia în dezvoltarea economică, precum și conservarea resurselor naturale și culturale.

■ **Domnule Ministru, vă rugăm să ne oferiți o imagine de ansamblu a proiectelor și inițiativelor derulate de Ministerul Economiei Antreprenoriatului și Turismului în anul 2023.**

Pentru început, trebuie precizat faptul că Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului (MEAT) funcționează ca organ de

specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, care aplică strategia și Programul de guvernare în domeniile economie, politici industriale, competitivitate, industria de apărare, resurse minerale neenergetice, dezvoltare durabilă, proprietate intelectuală, invenții și mărci, protecția consumatorilor, infrastructura calității și supravegherea pieței și celelalte domenii conexe, antreprenoriatului, întreprinderilor mici și mijlocii, mediului de afaceri, turismului, politicii comerciale și profesiilor liberale, cu excepția profesiilor liberale aflate în competența altor instituții, în concordanță cu cerințele economiei de piață și pentru stimularea inițiativei operatorilor economici.

Obiectivele principale ale instituției constau în realizarea politicilor pentru antreprenoriat și inițierea, elaborarea și implementarea schemelor de ajutor de stat și de minimis de dezvoltare a sectorului întreprinderilor, urmărind maximizarea valorificării potențialului sectorului antreprenorial, contribuția la creșterea economică durabilă, crearea unui mediu permisiv dezvoltării afacerilor, crearea de noi locuri de muncă, inserarea șomerilor și absolvenților pe piața muncii, sprijinirea inovării și a progresului tehnic și tehnologic, creșterea competitivității întreprinderilor în conformitate cu standardele europene, a sectorului cooperatist, elaborarea strategiei și reglementărilor specifice de dezvoltare și armonizare a acestor activități în cadrul politicii generale a Guvernului. În acest sens, în anul 2023, în cadrul MEAT au fost implementate o serie de măsuri de sprijin dedicate întreprinderilor românești precum:

- **Programul Start-up Nation ediția a 3-a** – implementat conform Pachetului de stimulare

economică România Tech Nation de sprijinire și impulsione a digitalizării economiei din Programul de Guvernare. Măsura, aflată la ediția a III-a presupune finanțarea a 10.000 de proiecte cu o sumă de 200.000 lei pe proiect pentru pilonul național și alte 1000 de proiecte pe pilonul 2 diaspora, pentru stimularea antreprenoriatului românesc și crearea de noi locuri de muncă, cu accent pe educație, training, inovare și cuprinde cheltuieli eligibile obligatorii precum vouchere de digitalizare. În cadrul primului pilon național s-au înscris 15319 aplicanți, iar pe componenta separată dedicată cetățenilor români care se întorc din Diaspora pentru a deschide o afacere în România, s-au înscris 1648 de societăți. În prezent măsura se afla în stadiu de decontare, certificare și plată.

• **Programul național multianual pentru dezvoltarea antreprenoriatului în rândul femeilor** din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii, implementat conform Pachetului de stimulare economică România Tech Nation de sprijinire și impulsione a digitalizării economiei – Componenta **“Woman in Tech”** din Programul de Guvernare. În cadrul măsurii de sprijin dedicată femeilor antreprenor s-au înscris 9520 de cereri de finanțare. În momentul acesta măsura se află în stadiu de decontare, certificare și plată.

• **Programul național multianual de microindustrializare** implementat conform Pachetului de stimulare a producției interne și a lanțurilor de aprovizionare **“Fabricat în România”** din Programul de Guvernare, a fost lansat în luna decembrie 2023, cu un număr de 1036 aplicanți înscriși.

• **Programul de dezvoltare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață**, implementat conform Pachetului de stimulare economică Innovation din Programul de Guvernare, a fost lansat în decembrie 2023 având un număr record de firme care au aplicat, respectiv 2615 întreprinderi.

• **Programul național pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului** - Evenimentul, aflat la cea de-a opta ediție a avut loc la Craiova în perioada 4-6 decembrie 2023, în incinta Teatrului Național „Marin Sorescu”, situat în strada Alexandru Ioan Cuza nr.11, Craiova, fiind organizat de Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului (MEAT), prin Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Craiova.

• **Programul pentru organizarea târgului întreprinderilor mici și mijlocii** – a constat în organizarea a trei evenimente în Constanța, Iași și Cluj, acțiunile desfășurate în cadrul târgurilor fiind:

- expoziții cu vânzare ale produselor și serviciilor oferite;
- organizarea de seminare, mese rotunde, ateliere de lucru și prezentări în scopul promovării produselor și serviciilor realizate de către participanți, câștigării de piețe externe noi pentru acest tip de produse și servicii, creșterii numărului întreprinzătorilor de succes și al îmbunătățirii competențelor antreprenoriale, obținerii vizibilității pe piață a acestor branduri naționale, organizare de întâlniri de lucru pentru dezvoltarea programelor pentru IMM;
- activități de promovare a evenimentului, atât înainte de desfășurare, în vederea asigurării unei prezențe consistente a publicului și aplicanților țintă, cât și post-eveniment, în vederea publicității târgurilor naționale.

• **Programul de accelerare a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii**, instituit în baza Legii nr. 346 din 14 iulie 2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii cu completările și modificările ulterioare a fost lansat în decembrie 2023, în cadrul perioadei de înscriere fiind depuse 486 cereri de finanțare. Obiectivul principal al măsurii îl constituie stimularea componentei de creditare a întreprinderilor mici și mijlocii prin acordarea de credite și dobânzi subvenționate la creditele de investiții.

De asemenea, în anul 2023 au fost încheiate cu succes proiectele europene inițiate în vederea atenuării efectelor generate de către pandemie, respectiv:

Sesiunea 1 - **Măsura 1 “Microgranturi”** din cadrul schemei de ajutor de stat instituită prin Ordonanța de Urgență nr. 130 din 31 iulie 2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014-2020, în contextul crizei provocate de COVID-19:

- 29.250 aplicanți înscriși;
- 17.403 contracte semnate;
- 17.369 contracte plătite;
- Buget plătit : 168.115.000 lei (33.620.000 euro)
- 805 rapoarte de progres verificate în anul 2023.

Pe parcursul anului 2023, măsura s-a aflat în perioada de monitorizare, iar funcționarii din cadrul instituției și din Agențiile pentru IMM-uri din țară au monitorizat îndeplinirea indicatorilor pentru care s-a obținut finanțare, menținerea activității și eligibilitatea cheltuielilor cuprinse în rapoartele de progres.

Măsura 2 “Granturi pentru capital de lucru” din cadrul schemei de ajutor de stat instituită prin Ordonanța de Urgență nr. 130 din 31 iulie 2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014-2020, în contextul crizei provocate de COVID-19:

- 22.226 aplicanți înscriși;
- 16.647 contracte semnate;
- 16.556 contracte plătite;
- Buget plătit : 4.317.166.000 lei (863.433.200 euro).

În perioada de monitorizare a schemelor de ajutor sunt urmăriti indicatorii programelor, respectiv noi locuri de muncă create și menținute în economie, taxe, impozite, contribuții angajat/angajator încasate la bugetul de stat de la beneficiari, astfel încât să poată fi

demonstrată eficacitatea măsurilor de sprijin. Dintre schemele derulate de instituție în ceea ce privește impactul economic în piață, un model de referință este programul Start-up Nation care a întors la bugetul de stat, în primii 5 ani de la implementare, aproximativ de două ori bugetul inițial alocat.

■ Care sunt prioritățile și direcțiile strategice previzionate pentru 2024?

În ceea ce privește prioritățile și direcțiile strategice previzionate pentru anul 2024 în domeniul sprijinirii înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului își propune finanțarea din fonduri europene a schemei de ajutor Start-up Nation ediția a 4-a, dar și identificarea de alte fonduri externe precum cele puse la dispoziție de programul Româno-Elvețian. În plus, MEAT **acordă o atenție sporită promovării turismului românesc și dezvoltării de produse turistice care să contribuie la construirea unui brand de țară.** În acest sens, prin Planul Național de Redresare și Reziliență, Componenta 11: Turism și cultură. Instituția sprijină reforma Organizațiilor de Management al Destinației (OMD) pentru sectorul turistic românesc și înființare a acestor entități. Organizațiile de Management al Destinației (OMD) reprezintă o nouă formă de gestionare a destinațiilor turistice, care permite dezvoltarea turismului, cu implicații directe în creșterea circulației turistice, a volumului de încasări din turism atât la nivel local, cât și la nivel național. Până la acest moment au fost avizate 21 de OMD-uri, dintre care 18 la nivel local, 2 la nivel județean și 1 la nivel regional.

■ Cum apreciați implicarea ministerului pe care îl reprezentați în colaborarea cu organizațiile de mediu și comunitățile locale în vederea sprijinirii proiectelor de dezvoltare turistică durabilă?

În ceea ce privește dezvoltarea turistică durabilă, unul dintre principalele obiective ale MEAT îl reprezintă promovarea ecoturismului, ca formă de turism care poate fi practică în cadrul destinațiilor în care natura și cultura locală ocupă un loc central. La nivelul instituției a fost elaborată Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului, a cărei viziune cuprinde dezvoltarea și promovarea unei rețele de destinații ecoturistice pe plan național și internațional, fapt ce aduce și o îmbunătățire a vieții comunităților locale. Planul de acțiuni, în curs de realizare, urmărește aceste obiective, precum și conservarea resurselor naturale și culturale. Totodată, se urmărește creșterea rolului pe care ecoturismul îl joacă în dezvoltarea economică a acestor areale și în prosperitatea populației locale. Pentru **promovarea destinației turistice România, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului a aprobat participarea cu pavilion național la 16 târguri naționale și internaționale de turism.** Până la acest moment, MEAT a participat

la FITUR – Madrid, Spania; Les Thermalies din Paris, Franța, evenimentul fiind specializat în tratamente balneare; BIT Milano și la Tour & Travel Expo Chișinău.

În perioada 15 – 18 februarie 2024, în pavilionul B2 din incinta Romexpo – București, a avut loc ediția de primăvară a Târgului de Turism al României. În perioada 05-07 martie a fost la ITB Berlin, considerat a fi cel mai important eveniment de profil din lume. Concomitent, România aduce în prim-plan cele mai interesante oferte și atracții locale la Ferien Messe din Viena, Austria (14-17 martie), dar și la Salon Mondial du Tourisme din Paris, Franța (14-17 martie). Pe lista aprobată a târgurilor se află și IMTM din Tel Aviv, Israel (3-4 aprilie), precum și IMEX Frankfurt, Germania (14-16 mai).

O noutate pentru anul 2024 este includerea pe listă a două manifestări expoziționale de profil din afara Europei. Prima este KITF din Almaty, Kazakhstan (24-26 aprilie), târg internațional de turism la care MEAT participă în premieră și care, conform datelor consultate, oferă o platformă extinsă pentru industria de turism din întreaga regiune a Asiei Centrale. Mai mult, în scopul creșterii vizibilității României pe piața globală, va fi organizat un pavilion național și la ITB China, evenimentul fiind desfășurat la Shanghai, în perioada 24-27 mai. Pe plan local, MEAT a fost prezent la ediția de primăvară a Târgului de Turism al României (15-18 februarie).

În a doua jumătate a anului, **MEAT va continua promovarea turistică a României la TTG Experience din Rimini, Italia (9-11 octombrie)**, recunoscut ca fiind cel mai mare târg B2B din industria turismului din Italia. În perspectiva consolidării parteneriatelor turistice, MEAT va fi prezent cu pavilion național la WTM Londra, UK, eveniment desfășurat în perioada 4-6 noiembrie, dar și la IBTM Barcelona, Spania, cea mai importantă manifestare expozițională din domeniul MICE, organizată între 19-21 noiembrie. Ultimul târg de turism al anului 2024 este Tour and Travel din Varșovia, Polonia (21-23 noiembrie), evenimentul fiind dedicat publicului larg.

■ În planul de acțiuni al Ministerului sunt cuprinse inițiative dedicate sprijinirii segmentului reprezentat de tinerii antreprenori în România?

Tinerii antreprenori în România reprezintă, pe una dintre axele programului, publicul țintă pentru cea de-a 4-a ediție Start-up Nation. Astfel, schema de ajutor de stat își propune să contribuie la includerea tinerilor în mediul antreprenorial, la creșterea abilităților antreprenoriale ale acestora și la scăderea numărului celor care aleg să plece din țară.

■ Care sunt inițiativele și programele dedicate IMM-urilor? Care este impactul prognostic al acestor proiecte în piață?

Ca alte măsuri întreprinse de MEAT în sensul sprijinirii mediului de afaceri amintim faptul că

instituția a finalizat documentul de politică publică pentru sprijinirea dezvoltării IMM-urilor inovatoare din România (cadrul de dezvoltare strategică și planul de acțiuni). Politica publică pentru sprijinirea IMM-urilor inovatoare, acțiune care se aliniază obiectivului prioritar al proiectului, de dezvoltare a unui mediu de afaceri deschis, stabil și transparent, într-un cuvânt predictibil, clădit pe responsabilitate, competitivitate și spirit antreprenorial. Totodată au fost întocmite documentele însoțitoare (nota de fundamentare, proiect de ordin de ministru) necesare pe parcursul avizării și aprobării interne a politicii publice pentru susținerea dezvoltării IMM-urilor inovatoare din România. Documentul a fost aprobat prin Ordinul ministrului economiei, antreprenoriatului și turismului nr. 1456/12.12.2023.

De asemenea, pentru facilitarea/îmbunătățirea informării, educării și interconectării antreprenorilor din România a fost realizat portalul integrat (platforma digitală) **IMM MENTOR**, care pune la dispoziția întreprinderilor mici și mijlocii, start-up-urilor și scale-up-urilor o gamă vastă de resurse și informații de interes. Astfel, noul instrument digital are inclusiv rolul de match-making între antreprenorii care doresc să stabilească relații de business, iar printre facilități se numără facturarea gratuită și “primul meu site”.

Platforma este structurată pe 5 piloni reprezentativi pentru existența unei companii, de la educație & formare antreprenorială, finanțare, cadrul legislativ, accesul simplificat la instituțiile care gestionează relația cu mediul de afaceri, până la market place, care facilitează schimburi de experiență și networking cu alte companii, în scopul expunerii de propuneri și oferte și încheierea de parteneriate. Link de acces: <https://www.immmentor.ro/>.

■ Cum apreciați perspectiva naturii relațiilor economice dintre România și Republica Moldova la nivelul anului 2024?

Referitor la perspectiva naturii relațiilor economice dintre România și Republica Moldova la nivelul anului 2024 trebuie precizat că această relație bilaterală este prioritară. Astfel, **România va continua să susțină**

activ eforturile de integrare europeană a Republicii Moldova și programul de reforme democratice, în baza Parteneriatului Strategic pentru Integrarea Europeană a Republicii Moldova și având ca fundament comunitatea de limbă, istorie și cultură cu aceasta, precum și viziunea spațiului comun din perspectiva integrării europene.

În acest sens, Guvernul va intensifica sprijinul politic și asistența tehnică pentru avansarea parcursului european al Republicii Moldova, în baza statutului de stat candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană obținut în iunie 2022 de Republica Moldova, cu sprijinul esențial al României. De asemenea, România va continua demersurile diplomatice în plan european în vederea obținerii unei decizii politice privind deschiderea negocierilor de aderare. Am avut mai multe întrevederi cu oficiali din Republica Moldova, atât cu E.S. Victor Chirilă, Ambasadorul Republicii Moldova în România, cât și cu Viceprim-ministrul și Ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării din Republica Moldova, Dumitru Alaiba, în care s-a reiterat dorința de a consolida relațiile bilaterale între cele două state.

În data de 5 februarie am participat la **Forumul de Afaceri România – Republica Moldova**, organizat de AmCham Moldova, în parteneriat cu AmCham România și cu sprijinul Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova. Evenimentul a reunit peste 70 de lideri de companii din România și de peste Prut, oferind o platformă pentru discuții și networking cu privire la oportunitățile economice și de investiții. În cadrul discuțiilor, am declarat faptul că **Republica Moldova este o zonă extrem de favorabilă pentru investiții, iar România deține statutul de principal partener comercial, având un impact pozitiv asupra creării a peste 10.000 de locuri de muncă și a unor investiții în valoare de peste 300 de milioane de euro în statul vecin.**

În plus, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului are în vedere în perioada următoare organizarea celei de-a XII-a sesiuni a Comisiei Mixte Interguvernamentale de Colaborare Economică dintre România și Republica Moldova, împreună cu un Forum de Afaceri, la București, care vor oferi companiilor din cele două state un cadru de dialog și negociere și vor contribui la consolidarea relațiilor economice.

Răspunsurile oferite de **ARICE** la **CELE MAI FRECVENTE 50 DE ÎNTREBĂRI ALE INVESTITORILOR STRĂINI**

În contextul creșterii interesului investitorilor străini pentru oportunitățile din România, **Agencia Română pentru Investiții și Comerț Exterior (ARICE)** a oferit prin intermediul **Moldova Invest** răspunsuri la cele mai frecvente **50 întrebări formulate de investitorii străini.**

CLIMATUL DE INVESTIȚII

1. Cum este situația politică? Există stabilitate? Guvernele se schimbă des? În caz afirmativ, cu ce frecvență și cu ce tip de previzibilitate sau perturbare? Se schimbă politicile odată cu schimbarea guvernelor?

În România, există astăzi stabilitate politică și predictibilitate economică, factori vitali pentru dezvoltarea unor proiecte investiționale pe termen mediu și lung. Actuala coaliție și perspectivele aceleiași formule de guvernare pe viitor reprezintă un garant al continuității politicilor publice și a menținerii predictibilității și stabilității atât de cerute de reprezentanții mediului de business autohton și internațional.

2. Care este atitudinea administrației curente față de următoarele aspecte: întreprinderile private și privatizarea/investițiile străine/străinii? Străinii sunt tratați diferit față de investitorii locali?

În România, administrația curentă prezintă o atitudine favorabilă față de întreprinderile private și investițiile străine, recunoscând importanța acestora pentru dezvoltarea economică a țării. Se promovează un mediu de afaceri favorabil, prin facilități fiscale și reducerea birocrăției, pentru a atrage investitori străini și pentru a stimula creșterea economică.

Legislația română în vigoare acordă același tratament investitorilor străini și autohtoni, România deținând în prezent un mediu de business competitiv, prietenos, care susține dezvoltarea unor proiecte investiționale cu valoare adăugată ridicată, semnificative atât în ceea ce privește valoarea, cât și crearea de locuri de muncă.

3. Există multe investiții străine? Cine a investit deja în țara dumneavoastră? Cine altcineva ia în considerare investiții?

În România, există un nivel semnificativ de investiții străine, acoperind o gamă largă de sectoare economice, precum industria, tehnologia informației, infrastructura, energiile regenerabile și sectorul financiar. Printre investitorii străini importanți se regăsesc companii din statele membre ale Uniunii Europene, Statele Unite ale Americii, China și alte țări ale continentului asiatic. De asemenea, există un interes crescut din partea investitorilor globali în sectoarele de tehnologie și inovare, infrastructură și energie. Potențialul economic al României și poziția sa strategică în Europa au atras atenția unor investitori internaționali importanți, iar perspectivele de creștere și modernizare continuă să genereze interes în atragerea de noi investiții străine.

România este cunoscută pe plan internațional ca fiind o destinație profitabilă pentru afaceri, asigurând marje de profit competitive. Alegerea României de către unii dintre cei mai importanți investitori din lume care au transformat oportunitățile în povești de succes și adevărate repere pentru investițiile străine din țara noastră, reprezintă o

dovadă solidă a faptului că România este incontestabil un partener de încredere pentru antreprenorii din întreaga lume. În portofoliul direcției Investiții Străine s-au regăsit de-a lungul timpului proiecte de succes precum: RTR Renault Technologie Roumanie, Saint Gobain, Daimler, Bosch, Continental, Yazaki, Calsonic Kansei, Makita, Procter&Gamble, Honeywell, Lufkin, IBM, Microsoft, Intel, SAP, Lafarge, Pirelli, Siemens, Michelin, Ford sau London Stock Exchange.

Conform datelor furnizate de BNR, în ultimii ani investițiile străine directe în anii post pandemie au înregistrat un trend ascendent: 2021 – 8.9 mld Eur, 2022 - 10 mld Eur, aceasta fiind cea mai mare valoare ISD înregistrată post revoluție (începând din anul 1990). În anul 2022, România a ocupat cea de a 6^a poziție în UE în ceea ce privește fluxul ISD și cea de a 16^a poziție în ceea ce privește stocul ISD.

În ceea ce privește potențialele proiecte investiționale aflate în portofoliul ARICE, din motive ce țin de confidențialitate nu putem divulga informații despre acestea.

4. Cum este tratat sectorul privat local și este consultat de către guvern în formarea politicii economice? Este deschis să facă afaceri cu străinii?

În România, sectorul privat local este considerat și tratat ca un actor important în economie și este consultat de către guvern în formarea politicii economice. Guvernul își propune să creeze un mediu de afaceri favorabil, care să încurajeze dezvoltarea întreprinderilor locale și să stimuleze investițiile străine. Sectorul privat are o implicare semnificativă în economie și este deschis să facă afaceri cu investitori străini, beneficiind de facilități fiscale și de alte măsuri de sprijin. Există un dialog permanent între guvern și sectorul privat în ceea ce privește elaborarea politicilor economice și promovarea unui climat de afaceri sănătos și competitiv.

5. Are țara dumneavoastră un tratat de evitare a dublei impuneri și un tratat de investiții cu țara mea? Există vreo aranjare comercială specială (vize automate, privilegiile comerciale preferențiale)? Ambasadele noastre respective, în țara dumneavoastră și în a mea, oferă sprijin oamenilor de afaceri?

România are tratate de evitare a dublei impuneri și tratate de investiții cu o serie de țări, inclusiv cu țara dvs. Aceste acorduri facilitează comerțul și investițiile între țările implicate, oferind claritate în privința impozitelor și a protecției investițiilor. În plus, în funcție de relațiile bilaterale, aranjamente comerciale speciale precum vize automate sau privilegiile comerciale preferențiale ar putea exista între cele două țări. Ambasadele României și, respectiv, a țării dvs. oferă adesea sprijin și asistență oamenilor de afaceri, pentru a naviga în mediul de afaceri străin și pentru a facilita legăturile comerciale și investiționale între cele două state.

6. Cât de cordiale sunt relațiile dintre guvernele noastre? Există dispute politice sau comerciale în desfășurare? Cât de mare este comunitatea concetățenilor mei în țara dumneavoastră și populația generală de expați?

Relațiile dintre guvernele României și al țării dvs. sunt excelente, cu eforturi susținute comune de a promova cooperarea în diverse domenii, inclusiv în economie, cultură și educație. Comunitatea concetățenilor dvs. în România este variată, dar și semnificativă în anumite domenii, cum

ar fi educația și afacerile. România găzduiește de altfel o populație diversă de expați din întreaga lume, contribuind la diversitatea și dinamismul social și economic al țării.

DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE INVESTITORILOR

7. Ce forme de organizare corporativă sunt posibile?

În România, există mai multe forme de organizare corporativă posibile pentru afaceri, inclusiv societatea pe acțiuni (SA), societatea cu răspundere limitată (SRL), întreprinderea individuală (II), întreprinderea familială, societatea în nume colectiv (SNC) și societatea în comandită simplă (SCS). Fiecare formă are avantaje și dezavantaje în funcție de necesitățile și obiectivele specifice ale afacerii, precum și de considerațiile legale și fiscale. În general, SRL-ul și SA-ul sunt cele mai populare forme de organizare corporativă în rândul afacerilor mici și mijlocii, datorită structurii lor flexibile și a gradului de protecție a patrimoniului personal al proprietarilor.

8. Pot deține teren/bunuri imobiliare? În caz afirmativ, cum sunt protejate drepturile mele de proprietate?

Cetățenii UE și firmele înregistrate în țara noastră pot deține terenuri și bunuri imobiliare în România, cu unele restricții specifice, precum zonele în care pot achiziționa proprietăți și suprafețele maxime permise. Drepturile de proprietate sunt protejate de către lege și de către instituțiile statului, iar investitorii străini beneficiază de aceleași drepturi și protecții ca și cetățenii români. Aceste protecții includ dreptul la proprietate privată, garantat de Constituția României și accesul la sistemul judiciar pentru soluționarea disputelor legate de proprietate. Cu toate acestea, este recomandat să se obțină asistență legală pentru a înțelege în mod corespunzător toate aspectele legale și procedurile implicate în achiziționarea și deținerea de proprietăți în România.

9. Există vreo limitare privind intrarea investițiilor străine?

În România, există în general un mediu favorabil pentru investițiile străine, iar legislația permite participarea acestora în diverse sectoare ale economiei. Cu toate acestea, în unele domenii strategice precum securitatea națională, apărarea și energia, pot exista restricții sau condiții specifice pentru investitorii străini. În plus, pot fi impuse anumite cerințe legate de autorizații și aprobări pentru investițiile străine în anumite sectoare, iar respectarea acestor cerințe este importantă pentru a evita întârzieri sau probleme în procesul investițional.

10. Există cerințe/limitări speciale în ceea ce privește deținerea de capital străin? Este necesar să am un partener local?

Nu există în mod specific cerințe sau limitări privind deținerea de capital străin în afaceri, iar investitorii străini au dreptul să dețină 100% din acțiunile sau părțile sociale ale unei companii. Nu este obligatorie implicarea unui partener local în cadrul unei afaceri, cu excepția unor domenii specifice în care legea poate impune anumite restricții sau

cerințe. Cu toate acestea, în unele cazuri, colaborarea cu parteneri locali poate fi benefică pentru a obține cunoștințe locale și pentru a naviga mai ușor în mediul de afaceri din România.

11. Există cerințe privind notificarea, înregistrarea, aprobarea sau autorizarea investițiilor străine? În caz afirmativ, cât de complexe sunt acestea? Cât timp durează de la început până la sfârșit? Există un punct unic de contact pentru a mă ajuta să respect procedurile?

În România, investițiile străine pot fi supuse unor cerințe de notificare, înregistrare sau aprobare în anumite circumstanțe, în special în sectoarele sensibile sau strategice. Procedurile pot varia în complexitate în funcție de natura și dimensiunea investiției, dar în general pot implica depunerea de documente și solicitări către diverse autorități guvernamentale relevante. Durata întregului proces poate varia, depinzând de natura investiției, de respectarea tuturor cerințelor legale și de perioada scursă pentru a obține aprobările necesare. În unele cazuri, autoritățile pot oferi un punct unic de contact pentru asistență și ghidare în privința procedurilor.

În ce privește investițiile în sectoare sensibile sau strategice, acestea sunt supuse unei verificări efectuate de către Comisia pentru examinarea investițiilor străine directe. Aceasta avizează operațiunile de preluare a controlului asupra unor întreprinderi sau a unor active ce prezintă riscuri pentru siguranța națională, respectiv operațiunile de concentrare economică ce sunt notificate Consiliului Concurenței, susceptibile să fie analizate din punctul de vedere al siguranței naționale.

12. Permite țara dumneavoastră conversia și repatrierea liberă a fondurilor (capital, profituri, drepturi de autor și taxe)?

Da, România permite în mod obișnuit conversia și repatrierea liberă a fondurilor, inclusiv a capitalului investit, a profiturilor, a drepturilor de autor și a altor venituri. Investitorii străini au dreptul să transfere capital și să repatrieze profiturile din România fără restricții majore. Acest proces este de obicei simplu și nu implică autorizații speciale, cu condiția ca toate taxele și impozitele să fie plătite conform legislației române în vigoare. Totuși, este recomandat ca investitorii să fie la curent cu reglementările fiscale și cu procedurile bancare aplicabile pentru a asigura un proces eficient și legal al conversiei și repatrierii fondurilor.

13. Există vreun stimulent special disponibil pentru anumite investiții?

Da, în România există diverse stimulente speciale disponibile pentru anumite investiții, care pot varia în funcție de sectorul economic și de locație. Aceste stimulente pot include facilități fiscale, subvenții sau granturi, scutiri de taxe și impozite, terenuri la prețuri reduse sau alte forme de sprijin financiar sau logistic. Guvernul român poate acorda aceste stimulente pentru a promova dezvoltarea economică în anumite regiuni sau industrii, precum și pentru a atrage investiții în domenii considerate de interes strategic sau de importanță națională. Este recomandat ca investitorii

să apeleze la autoritățile locale sau agențiile de promovare a investițiilor pentru a afla mai multe despre stimulentele disponibile și despre eligibilitatea pentru acestea.

14. Pot investitorii străini accesa credit și finanțare locală?

Da, investitorii străini pot accesa credit și finanțare locală în România, atât din partea instituțiilor financiare locale, cât și din partea unor instituții financiare internaționale care activează în țară. Există o gamă largă de produse de finanțare disponibile, inclusiv împrumuturi bancare, linii de credit, leasing, factoring și alte instrumente financiare, care pot fi utilizate pentru a sprijini investițiile și dezvoltarea afacerilor. Procedurile de obținere a creditului și criteriile de eligibilitate pot varia în funcție de instituția financiară și de natura investiției, dar în general, investitorii străini au acces la aceleași servicii și produse financiare ca și cei locali. Este recomandabil să se consulte cu băncile locale sau cu consultanți financiari pentru a identifica cea mai potrivită soluție de finanțare pentru nevoile specifice ale investiției.

15. Există alte cerințe operaționale specifice - privind formarea și transferul de tehnologie, de exemplu?

În România, nu există în mod specific cerințe operaționale specifice privind formarea și transferul de tehnologie pentru investitorii străini. Cu toate acestea, în unele cazuri, transferul de tehnologie poate fi parte a unui acord contractual între părți și poate fi reglementat de termenii și condițiile respective. În general, investitorii străini sunt încurajați să aducă tehnologii și cunoștințe noi în țară, iar guvernul poate oferi sprijin și facilități pentru aceste scopuri. Totuși, este recomandabil să se consulte cu avocați specializați sau consultanți în afaceri pentru a se asigura că toate aspectele legale și contractuale sunt respectate în ceea ce privește transferul de tehnologie.

16. Există o colecție de legi aplicabile investitorilor străini, în principalele limbi de lucru ale afacerilor internaționale?

Legislația care reglementează investițiile străine în România este disponibilă în principal în limba română. Cu toate acestea, există resurse și servicii disponibile care oferă traduceri sau rezumate ale legislației relevante pentru investitori străini. Agenția Română pentru Investiții și Comerț Exterior (ARICE) precum și firmele de avocatură și consultanță specializate pot oferi asistență și informații despre cadrul legal aplicabil investițiilor străine în România, inclusiv traduceri ale legislației relevante în limbi străine de circulație internațională precum engleză, franceză sau germană.

CONDIȚII OPERAȚIONALE

17. Cum este regimul dvs. comercial? Există condiții, restricții sau cerințe privind importul și/sau exportul?

În România, regimul comercial este în general deschis, cu relativ puține restricții sau cerințe privind importul și exportul. Există totuși reguli și taxe vamale care se aplică în funcție de natura bunurilor și de țara de origine sau destinație. De asemenea, există norme și reglementări specifice în

anumite domenii, precum alimentația, sănătatea și siguranța, care trebuie respectate pentru a importa sau exporta anumite produse.

18. Există în țara dvs. un regim pentru protecția drepturilor de proprietate industrială și intelectuală (de exemplu, patente, mărci comerciale)?

Desigur, există un regim pentru protecția drepturilor de proprietate industrială și intelectuală. Acest regim include protecția patentelor, mărcilor comerciale, drepturilor de autor și a altor proprietăți intelectuale. Autoritățile competente, precum Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci sau Oficiul Român pentru Drepturile de Autor gestionează înregistrarea și protecția acestor drepturi.

19. Există condiții, restricții sau cerințe (de exemplu, pentru permisele de muncă) privind utilizarea personalului străin?

Utilizarea personalului străin în România este supusă unor cerințe și restricții specifice. Pentru a lucra în România, cetățenii străini trebuie să obțină permise de muncă și rezidență în conformitate cu legislația română privind imigrația și munca.

20. Aveți o politică de salariu minim sau reglementări restrictive ale muncii? Sunt comune disputele sau grevele muncitorești? Care este puterea mișcării sindicale?

În România există o politică de salariu minim, stabilită de guvern și revizuită periodic, în funcție de inflație și de alți factori economici (salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată a fost majorat la 3300 lei lunar în octombrie 2023 – aproximativ 664 euro). România deține cel de al doilea cel mai scăzut salariu minim brut în UE.

Din perspectiva investițiilor străine directe, mișcările sindicale nu au afectat până în acest moment procesul investițional al marilor companii internaționale care au ales România.

21. Care este rata medie a salariului pe oră?

Rata medie a salariului pe oră în România variază în funcție de sectorul și de regiunea în care este aplicată. În general, salariul minim pe oră este stabilit de guvern și poate fi diferit în funcție de sectorul de activitate.

Conform Eurostat, în 2023 salariul mediu brut orar în România a fost de 11 euro, al doilea cel mai mic după Bulgaria (9,3 euro) și de 2,9 ori mai mic decât media UE 27 (31,8 euro).

22. Există vreo politică sectorială specială pentru sectorul în care sunt interesat?

Există unele politici sectoriale speciale, care pot include facilități fiscale, subvenții sau alte stimulente pentru anumite industrii sau regiuni, în scopul promovării dezvoltării economice și a creării de locuri de muncă.

Guvernul a aprobat schema de ajutor de stat nr.300/2024 având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea investițiilor cu impact major în economie, care asigură echilibrarea balanței comerciale a României în anumite sectoare printre care: prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută; fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie; fabricarea substanțelor și a produselor

chimice; fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice; industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații; fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice; fabricarea echipamentelor electrice; fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor; fabricarea de mobilă; colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile. Bugetul maxim al schemei este de 2.249,985 milioane lei, respectiv echivalentul a aproximativ 449,997 milioane euro. Bugetul mediu anual al schemei este de 749,995 milioane lei, respectiv echivalentul a aproximativ 149,999 milioane euro. Numărul total estimat al întreprinderilor care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza schemei este de până la 150. Investițiile realizate de întreprinderi în cadrul schemei trebuie să îndeplinească cumulativ mai multe criterii de eligibilitate, printre care: să aibă o valoare totală a costurilor eligibile, fără TVA, de minimum 50 milioane lei, respectiv echivalentul a aproximativ 10 milioane euro, și de maximum 500 milioane lei; să își demonstreze eficiența economică și viabilitatea pe perioada implementării investiției și 5 ani de la data finalizării acesteia, conform planului de afaceri; să genereze un efect multiplicator cuantificabil în economie prin antrenarea și a altor investiții conexe și dezvoltarea furnizorilor locali de produse și servicii etc.

Totodată, au fost instituite unele avantaje pentru salariații angajații din IT, construcții, agricultură și industria alimentară. De exemplu, angajații din IT care desfășoară activități de creare de programe pentru calculator beneficiază de scutirea de impozit pentru veniturile brute lunare de până la 10.000 lei inclusiv. Conform datelor furnizate de către Asociația Patronală a Industriei de Software (ANIS), mai bine de 104.000 de angajați din IT sunt scutiți în România de la plata impozitului pe venit, dar aceștia aduc de circa două ori mai multe contribuții la bugetul de stat, comparativ cu media națională.

De asemenea, angajații din sectorul construcțiilor precum și angajații care desfășoară activități în sectorul agricultură și industrie alimentară (conform Codului Fiscal), beneficiază de asemenea de scutirea de impozit pentru veniturile brute lunare de până la 10.000 lei inclusiv. Partea din venitul brut lunar ce depășește 10.000 lei nu beneficiază de facilități fiscale.

23. Aveți limitări specifice privind mediul în producția industrială (eliminarea deșeurilor, controalele de poluare etc.)?

România are reglementări specifice privind protecția mediului în producția industrială. Aceste reglementări includ norme privind eliminarea deșeurilor, controalele de poluare și alte măsuri destinate să reducă impactul asupra mediului.

24. Sunt standardele internaționale de calitate și procedurile de control al calității aplicabile în țara dvs. (de exemplu, ISO 9000)?

În România, există standarde internaționale de calitate și proceduri de control al calității aplicabile în diverse industrii. Agenția Română pentru Standardizare (ASRO) implementează și monitorizează aceste standarde, inclusiv

standardele ISO 9000, pentru a asigura conformitatea și calitatea produselor și serviciilor furnizate în țară.

ADMINISTRAREA GUVERNULUI, SISTEMUL JUDICIAR ȘI CADRUL LEGAL GENERAL

25. Cât de eficientă este birocrația? Există corupție?

În prezent, România a înregistrat progrese semnificative în domeniul digitalizării și implicit al reducerii birocrației (ex: "legea dosarului cu șina" ce a introdus o serie de obligații autorităților publice are au ca scop simplificarea procedurilor aplicate în interacțiunile cu statul).

26. Cum funcționează sistemul judiciar și al instanțelor? Este eficient și independent? Tolerează străinii?

Sistemul judiciar și al instanțelor din România funcționează în conformitate cu principiile statului de drept, iar instanțele sunt independente. România, ca stat membru UE, a transpus aquis-ul comunitar în legislația proprie iar judecătorii beneficiază de principiul independenței și inamovibilității ca garant al unui sistem judiciar echitabil, transparent și accesibil pentru cetățean. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege.

În România, cetățenii români și străini au dreptul să se adreseze instanțelor românești, iar acestea trebuie să ofere un tratament echitabil și imparțial tuturor părților implicate.

27. Țara dvs. permite recursul la arbitrajul internațional?

Da, România permite recursul la arbitrajul internațional pentru soluționarea disputelor comerciale și investiționale. Părțile pot conveni să soluționeze litigiile lor prin intermediul arbitrajului, fie că este vorba despre arbitrajul național sau internațional, conform legii române și a convențiilor internaționale la care România este parte.

28. Sistemul legal prevede recunoașterea și punerea în aplicare a deciziilor de arbitraj străine?

Da, sistemul legal din România prevede recunoașterea și punerea în aplicare a deciziilor de arbitraj străine în conformitate cu legislația națională și cu convențiile internaționale relevante. Deciziile arbitrale pot fi recunoscute și puse în executare de către instanțele românești în conformitate cu Codul de procedură civilă și cu Convenția de la New York privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine.

29. Țara dvs. garantează investitorii străini împotriva naționalizării și exproprierii?

România garantează, în general, investitorii străini împotriva naționalizării și exproprierii nejustificate. Constituția României și legislația privind investițiile străine protejează proprietatea privată și stabilesc că exproprierea poate avea loc doar în cazuri excepționale, în scopul utilității publice, cu compensație adecvată și conform procedurilor legale stabilite.

30. Ce agenții de control recunoscute internațional operează în țara dvs.?

Există mai multe agenții de control recunoscute internațional care operează în România în diverse domenii, cum ar fi Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (ANPC), care se ocupă de protecția consumatorilor și a concurenței, Agenția Națională pentru Protecția Mediului (ANPM), care monitorizează respectarea legislației de mediu și Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC), care se ocupă de înregistrarea și monitorizarea întreprinderilor, sau Consiliului Concurenței care își desfășoară activitatea pe două componente principale: una preventivă, de monitorizare a piețelor și supraveghere a actorilor de pe aceste piețe și una corectivă, menită să restabilească și să asigure dezvoltarea unui mediu concurențial normal.

SERVICII ȘI INFRASTRUCTURĂ CHEIE DE SUPPORT PENTRU AFACERI

31. Ce bănci internaționale aveți?

Există mai multe bănci internaționale care își desfășoară activitatea în România, inclusiv sucursale ale marilor bănci internaționale precum: Raiffeisen Bank, UniCredit Bank, OTP Bank, BCR Bank, Alpha Bank, First Bank, BRD Group Societe Generale, Intesa SanPaolo Bank, ING Bank, Credit Europe Bank, Garanti Bank, Vista Bank, Procredit Bank etc. Aceste bănci oferă o gamă largă de servicii financiare pentru persoane fizice și juridice, inclusiv conturi curente, credite, investiții și servicii bancare corporative.

32. Ce firme internaționale de contabilitate aveți?

Mai multe firme internaționale de contabilitate și audit operează în România, inclusiv cele mai mari și mai cunoscute firme de contabilitate și consultanță, cum ar fi Deloitte, PricewaterhouseCoopers (PwC), Ernst&Young (EY) și KPMG. Aceste companii oferă servicii de audit, consultanță fiscală și contabilitate pentru clienți din întreaga țară.

33. Ce companii internaționale de asigurări aveți?

Numeroase companii internaționale de asigurări își desfășoară activitatea în România, oferind o gamă largă de produse și servicii de asigurare pentru persoane fizice și juridice. Printre aceste companii se numără Allianz, Generali, Groupama, Grawe, NN, oferind asigurări pentru diverse domenii, precum asigurările de viață, asigurările de sănătate, asigurările de proprietate și asigurările auto.

34. Cât de extinsă este baza locală de furnizori (disponibilitatea materiilor prime, servicii de proiectare și inginerie, mentenanță și reparații de mașini, tipărire, marketing, publicitate etc.) și sistemul de furnizori locali?

Baza locală de furnizori în România este extinsă, cu o gamă variată de furnizori de materii prime, servicii de proiectare și inginerie, mentenanță și reparații de mașini, tipărire, marketing, publicitate și alte servicii conexe afacerilor. Există o rețea solidă de furnizori locali, care poate satisface cerințele diverse ale întreprinderilor locale și străine. De exemplu, în domeniul automotive există peste 630 de companii furnizoare.

35. Aveți o bursă de valori/piață de capital?

România are o bursă de valori, cunoscută sub numele de Bursa de Valori București (BVB), care este principalul loc de tranzacționare pentru acțiunile și alte instrumente financiare listate în țară. BVB facilitează tranzacțiile cu acțiuni, obligațiuni și alte instrumente financiare, contribuind la dezvoltarea pieței de capital din România.

36. Aveți vreun port maritim? În caz afirmativ, gestionează încărcăturile de containere? Aveți o Zonă de Procesare a Exporturilor?

România are trei porturi maritime – Constanța, Mangalia și Midia. Cel mai important dintre acestea este Portul Constanța, situat la Marea Neagră, care gestionează încărcături maritime, inclusiv încărcături de containere și găzduiește o Zonă de Procesare a Exporturilor (ZPE) unde sunt oferite facilități speciale pentru producătorii și exportatorii care operează în zonă.

37. Ce legături aeriene aveți și ce companii aeriene internaționale zboară în țara dvs.?

România are legături aeriene dezvoltate, deținând mai multe aeroporturi internaționale importante, cum ar fi Aeroportul Internațional Henri Coandă din București și Aeroportul Internațional Cluj-Napoca. Mai multe companii aeriene internaționale zboară în România, inclusiv Lufthansa, Air France, British Airways, Turkish Airlines și altele, oferind legături către destinații din întreaga lume.

38. Cum sunt serviciile de telecomunicații? Sunt fiabile? Cât durează instalarea unei linii de telefon?

Serviciile de telecomunicații din România sunt în general fiabile, cu o infrastructură modernă și o acoperire extinsă a rețelelor de comunicații. Instalarea unei linii telefonice poate dura în mod obișnuit câteva zile sau săptămâni, în funcție de furnizorul de servicii și de locația specifică.

România este recunoscută pentru o infrastructură bine dezvoltată pentru accesul la internet, cu viteze mari de navigare și o conexiune stabilă. Potrivit datelor Speedtest Global Index, la nivelul lunii februarie 2024, România ocupă locul 13/181 în topul țărilor din lume și locul 4 între statele membre UE în privința vitezei de internet la conexiunea fixă, cu o viteză de 212,53 Mbps la download și 134,24 Mbps la upload date). În ceea ce privește conexiunea mobilă, România

ocupă locul 44/143, cu o viteză de 60,74 Mbps la download și 15,87 Mbps la upload date.

39. Aveți o alimentare stabilă și adecvată cu energie și apă? Câte opriri de curent au fost în ultimele șase luni? Care sunt planurile pentru modernizarea acestora și a altor utilități?

România beneficiază de o alimentare stabilă și adecvată cu energie și apă, cu o infrastructură solidă în acest sens. Autoritățile au în vedere modernizarea infrastructurii și a altor utilități pentru a îmbunătăți eficiența și fiabilitatea serviciilor.

40. Aveți o rețea de drumuri dezvoltată și facilități de transport pe uscat? În caz afirmativ, sunt sigure?

România dispune de o rețea de drumuri dezvoltată și variată, care include autostrăzi, drumuri naționale și locale. Autostrăzile sunt în curs de extindere și modernizare iar infrastructura de transport pe uscat din România este considerată sigură, cu standarde ridicate de construcție și întreținere a drumurilor. Autoritățile române depun eforturi continue pentru îmbunătățirea infrastructurii de transport și pentru creșterea siguranței rutiere în întreaga țară.

România este angajată să continue investițiile masive în infrastructură, iar principalul motor al modernizării economice a României, în anii următori, va fi reprezentat de finanțarea tuturor tipurilor de infrastructură. Până la sfârșitul acestui an vor fi construite încă 250 de kilometri de autostradă și drum expres, iar în următorii cinci - șapte ani alți 1.000 de kilometri.

41. Care sunt prețurile de bază ale utilităților publice?

Prețurile de bază ale utilităților publice în România pot varia în funcție de regiune, furnizor și consumul individual. În general, prețurile pentru utilități precum electricitatea, gazul natural, apa și canalizarea sunt reglementate de autorități și pot fi accesibile pentru majoritatea populației. În acest sens, de exemplu, prețul apei potabile produsă, transportată și distribuită variază între 3-9 lei/mc, iar tariful pentru canalizare/canalizare-epurare variază între 1-7 lei/mc.

Conform ultimelor date furnizate de Eurostat, în S1 2023, prețul energiei pentru consumatori non-casnici a fost de 0.3139 euro/kWh, iar prețul pentru gaze naturale a fost de 0.1431 euro/kWh. Este important de menționat că aceste prețuri sunt aproximative și pot varia în funcție de regiune și de furnizorul de servicii publice.

CONDIȚII ECONOMICE

42. Care este rata de schimb valutar? Este fixă sau legată de dolar sau alte valute majore? A fost stabilă în ultimele 12 luni? Este ușor accesibil schimbul valutar? În caz afirmativ, la ce rată? Care este rata serviciului datoriei?

Rata de schimb valutar în România este determinată de piață și fluctuează în funcție de cerere și ofertă. Leul românesc (RON) nu este legat de dolar sau alte valute majore și poate fluctua în raport cu acestea. În ultimele 12 luni, rata de schimb a fost relativ stabilă, cu mici variații în funcție de condițiile economice și politice interne și externe. Schimbul valutar este ușor accesibil, cu birouri de schimb valutar și bănci disponibile în întreaga țară, iar ratele de schimb pot fi obținute de la aceste instituții financiare. Rata serviciului datoriei este stabilită de către băncile și instituțiile financiare care acordă împrumuturile și poate varia în funcție de condițiile contractuale și de piață. De exemplu, cursul de schimb valutar (BNR) la nivelul zilei de 10.04.2023 este următorul: 1 EURO = 4.9692 Lei iar 1 USD = 4.5748 Lei.

43. Care sunt nivelul și structura impozitării?

Nivelul și structura impozitării în România sunt reglementate de legislația fiscală națională. Acestea includ impozite pe venituri personale și corporative, TVA, accize, contribuții sociale și altele. Structura impozitării poate varia în funcție de tipul de venit sau activitate economică. De exemplu, impozitul pe venit pentru angajat este de 10%, cota standard a impozitului pe profit pentru companii este de 16%, impozitul pentru investițiile în active utilizate în activitatea de producție și procesare, precum și în activele reprezentând rețehnologizare este de 0%, impozitul pentru profitul reinvestit în noi echipamente tehnologice este de 0%, impozitul pe dividende este de 8%, cota standard TVA este de 19%.

44. Care este rata inflației?

Rata inflației în România este monitorizată și publicată de către Institutul Național de Statistică (INS). În ultimul an, rata inflației a înregistrat fluctuații, dar în general a rămas la un nivel moderat. În funcție de condițiile economice interne și externe, precum și de politicile monetare și fiscale implementate de autorități, rata inflației poate cunoaște variații.

Rata anuală a inflației în luna ianuarie 2024 comparativ cu luna ianuarie 2023 a fost 7,4% (conform comunicatului *INS din 14.02.2024).

Rata anuală a inflației în luna decembrie 2023 comparativ cu luna decembrie 2022 calculată pe baza IAPC a fost de 7,0% (IAPC - Indicele armonizat al prețurilor de consum = indicator pentru determinarea inflației la nivelul statelor membre ale UE) (conform comunicatului *INS din 12.01.2024).

45. Cât de productivă este forța de muncă? Ce educație și abilități de bază are?

Forța de muncă din România este considerată relativ productivă, având în vedere nivelul de educație și abilitățile de bază ale populației. România are un sistem de învățământ bine dezvoltat, care oferă o gamă largă de programe educaționale și profesionale, de la nivelul primar până la nivelul universitar și tehnic. Abilitățile forței de muncă variază în funcție de domeniul de activitate și de nivelul de instruire, dar în general, se

observă o creștere a nivelului de educație și competențelor în rândul populației active.

România deține un important bazin de talent, ce se bucură de un potențial creativ ridicat și o forță de muncă înalt calificată; 97% dintre liceenii români învață cel puțin două limbi străine, 90% dintre absolvenți sunt vorbitori de limba engleză. De asemenea, o bună parte dintre aceștia sunt și vorbitori de germană, franceză, spaniolă sau italiană - ceea ce denotă o bună capacitate de depășire a pragului cultural și lingvistic.

49,0% dintre persoanele de 18-69 ani cunosc cel puțin o limbă străină (INS/08.12.2023).

Numărul de ingineri IT pe cap de locuitor este mai mare în România decât în India, Statele Unite ale Americii, Rusia sau China.

A fost introdus învățământul dual la nivel de studii medii - în acest sens a fost înființată Autoritatea pentru Formare Profesională în Sistem Dual și au fost create parteneriate cu marile universități din țară.

46. Care este rata reală de creștere? Cum stă economia - este deprimată, stagnată sau în expansiune? Care este nivelul șomajului? Care a fost rata migrației? Unde vedeți această economie peste 10 ani?

În prezent, economia se află într-un proces de reluare a trendului ascendent, iar rata șomajului, deși în scădere, rămâne la un nivel semnificativ. Migrația populației poate influența și ea dinamica pieței muncii și economice. Pe termen lung, economia României este prevăzută să continue să se dezvolte, cu accent pe inovare, infrastructură și creștere sustenabilă.

Conform Eurostat, România s-a situat pe locul 2 în UE27 la creșterea PIB în trimestrul II 2023 față de trimestrul II 2022. Totodată, România se situează pe locul 3 în UE27 la creșterea PIB în T3 2023 față de T3 2022, cu o creștere de 2,9% a PIB, și pe locul 4 în UE27 la creșterea PIB în T3 2023 comparativ cu T2 2023 (0,9%).

Conform datelor INS, în T3 2023, PIB-ul a înregistrat o creștere cu 0,9% comparativ cu T2 2023, iar față de T3 2022, PIB-ul a crescut cu 1,1% pe seria brută și 2,9% pe seria ajustată sezonier. În T4 2023, PIB-ul a fost, în termeni reali, mai mic cu 0,5% comparativ cu T3 2023, iar față de T4 2022, PIB-ul a înregistrat o creștere cu 3,0% pe seria brută și 1,1% pe seria ajustată sezonier.

Conform previziunilor economice din toamna anului 2023 ale Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză, estimările privind creșterea economică sunt: 3,4% în 2024, 4,2% în 2025, 4,6% în 2026 și 4,1% în 2027.

Cât privește nivelul șomajului, conform ultimelor date INS, rata șomajului în februarie 2024, pe seria ajustată sezonier, a fost de 5,6%. Numărul șomerilor (în vârstă de 15-74 ani) estimat pentru luna februarie 2024 a fost de 466,4 mii persoane.

47. Care este dimensiunea populației și care este cifra PIB-ului pe cap de locuitor pentru anul trecut?

Populația României este de aproximativ 19 milioane de locuitori, iar PIB-ul pe cap de locuitor pentru anul 2023 a fost de 10250 euro, potrivit celor mai recente estimări ale Eurostat pentru România.

România se află în continuă dezvoltare și își propune să

îmbunătățească nivelul de trai și bunăstarea populației prin stimularea creșterii economice și investițiilor în infrastructură și capital uman.

CALITATEA VIEȚII

48. Cum sunt condițiile de trai pentru expați, cum sunt hotelurile? Există școli internaționale? Au expații acces ușor la locuințe? Pot străinii călători liber în țara dvs.?

Condițiile de trai pentru expați în România sunt bune, iar infrastructura turistică și hotelieră este dezvoltată, oferind o varietate de opțiuni de cazare, de la hoteluri de lux până la pensiuni tradiționale. Există și numeroase școli internaționale în principalele orașe, care oferă un învățământ de înaltă calitate în diverse limbi străine. Accesul la locuințe pentru expați este facil, cu opțiuni variate în funcție de preferințe și buget. Străinii au dreptul să călătorească liber în țară și să-și stabilească rezidența sau să lucreze în conformitate cu legislația și procedurile aplicabile.

49. Cât de moderne sunt serviciile dvs. de sănătate și spitalicești? Apa este potabilă? Este suportabil climatul? Cum sunt facilitățile de recreere?

Serviciile de sănătate și spitalicești din România sunt în continuă modernizare și îmbunătățire, cu o gamă largă de facilități și echipamente medicale de ultimă generație, disponibile în principalele spitale și clinici. Apa este potabilă în majoritatea zonelor urbane. Climatul în România este temperat continental, cu veri calde și ierni reci, iar condițiile climatice sunt în general suportabile pentru majoritatea oamenilor. În ceea ce privește facilitățile de recreere, România oferă o varietate de opțiuni, inclusiv zone naturale protejate, stațiuni balneare, sporturi de iarnă și alte atracții turistice.

50. Care este rata criminalității?

România este considerată o țară cu un grad de terorism „foarte scăzut”, fapt confirmat de valoarea 0,682 a indicelui global al terorismului - Global Terrorism Index (GTI) pentru țara noastră, conform raportului anual “Indicele global al terorismului” publicat de Institutul pentru Economie și Pace (IEP) în 2023. Autoritățile locale întreprind măsuri pentru a asigura siguranța și securitatea cetățenilor și vizitatorilor.

Rareș Burlacu, doctorand și asistent la *École nationale d'administration publique* din Montréal, a emigrat în Canada la mijlocul anilor 2000. S-a întors în România în 2023 pentru a prelua conducerea **Agenciei Române pentru Investiții și Comerț Exterior**. Din februarie 2022, Rareș Burlacu este profesor și în cadrul ASE. Agenția inițiază, coordonează și controlează politicile și programele referitoare la comerțul exterior și investițiile străine, în colaborare cu alte instituții guvernamentale. Ea promovează legislația pertinentă și supraveghează implementarea acesteia. De asemenea, are responsabilitatea de a promova investițiile străine în România și exporturile românești, precum și de a sprijini internaționalizarea companiilor din țară. Agenția colaborează cu alte entități și instituții, inclusiv cu Ministerul Afacerilor Externe, pentru a susține interesele comerciale și investiționale ale României și ale mediului de afaceri din țară, monitorizând totodată investițiile românești în străinătate.

Agencia Română pentru Investiții și Comerț Exterior

AMBASADORUL EXTRAORDINAR ȘI PLENIPOTENȚIAR AL REPUBLICII SERBIA ÎN ROMÂNIA, STEFAN TOMAŠEVIĆ:

„Serbia și România au dovedit un grad ridicat de solidaritate și prietenie, cu o bună cooperare de vecinătate în cele mai dificile situații posibile. Întreaga istorie a bunelor relații de vecinătate dintre Serbia și România ne obligă să lucrăm și mai mult la consolidarea și avansarea acestora”

Relațiile bilaterale dintre Serbia și România sunt caracterizate de o istorie îndelungată, cu legături culturale, politice și economice strânse, care au contribuit semnificativ la conturarea relațiilor diplomatice actuale.

România și Serbia au stabilit relații diplomatice în aprilie 1879, la nivel delegație. La 1 ianuarie 1939, legațiile au fost ridicate la rang de ambasadă. Relațiile diplomatice bilaterale au fost întrerupte la 13 mai 1941, fiind restabilite la 24 ianuarie 1945, la nivel de reprezentanță diplomatică și apoi ridicate la nivel de ambasadă, la 1 martie 1956. Din 2020, E.S. Stefan Tomašević este Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Serbia în România. În cadrul interviului nostru, E.S. oferă informații despre cooperarea dintre orașele și județele din cele două țări, numind proiectele transfrontaliere și evidențiind importanța acestui tip de colaborare pentru dezvoltarea regională.

În domeniul economic există un potențial considerabil neexploatat pentru investițiile bilaterale dintre Serbia și România, cu accent pe sectoare precum industria alimentară, metalurgică, auto și chimică, subiect acordat în cadrul interviului.

E.S. Stefan Tomašević a prezentat progresele realizate de Serbia în cadrul parcursului pentru integrarea europeană. Acesta a mai subliniat că Republica Serbia este deschisă să împărtășească cu Republica Moldova cunoștințele sale în procesul de integrare europeană și își propune să avanseze cooperarea în diverse sectoare.

■ Ați devenit Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Serbia în România în 2021, perioadă marcată de pandemie și război. Vă rugăm să ne oferiți o retrospectivă a activității desfășurate în decursul celor 4 ani până în prezent.

Într-adevăr, am sosit în România cu doar câteva săptămâni înainte de izbucnirea pandemiei cauzate de coronavirus și este de asemenea adevărat că, din păcate, în vecinătate a izbucnit imediat după aceea un război, ceea ce cu siguranță a adus cu sine anumite dificultăți în ceea ce privește funcționarea și activitatea obișnuită a Ambasadei. Cu toate acestea, pot sublinia cu mândrie faptul că am reușit în intenția noastră de a apropia și mai mult Serbia și România în multe domenii de colaborare. Aici mă refer atât la colaborarea economică, culturală, științifică, dar și multe altele. Concret, pe perioada pandemiei, când am început mandatul, Serbia și România au dovedit un grad ridicat de solidaritate și prietenie, cu o bună cooperare de vecinătate în cele mai dificile situații posibile, donându-și reciproc vaccinuri, echipamente medicale și medicamente, în momentele când acest lucru era necesar. Întreaga istorie a bunelor relații de vecinătate dintre Serbia și România ne obligă să lucrăm și mai mult la consolidarea și avansarea acestora.

■ **Cele două guverne, de la Belgrad și București vor colabora pentru susținerea diplomatică și financiară a proiectelor de investiții legate de transport la frontiera comună dintre România și Republica Serbia, în special pentru construcția autostrăzii Timișoara-Vârșeț-Pančevo până în anul 2025. Ce vizează această colaborare? Există și alte proiecte comune planificate între cele două țări?**

Cu siguranță, proiectul construcției autostrăzii dintre Timișoara și Belgrad este unul dintre cele mai semnificative proiecte de infrastructură dintre Serbia și România, care vizează o mai bună conectare rutieră și un tranzit mai rapid pe importantul coridor european și internațional. În acest moment se realizează studiul de fezabilitate și planurile de regularizare, după care sperăm ca autostrada să fie construită foarte curând. Pot să spun cu mândrie că am participat la Timișoara, în anul 2022, la semnarea memorandumului privind construcția acestei autostrăzi. Acest proiect, inițiat acum 8 ani, de către președintele de azi al Serbiei, pe atunci prim-ministru, Aleksandar Vučić, ca o parte a viziunii unei regiuni bine conectate, va contribui, cu siguranță, la o creștere a numărului de vizite între cele două țări, a schimburilor lor comerciale și la atragerea investițiilor. În fața noastră există și alte proiecte strategice importante din domeniul energetic, pe care trebuie să le menționăm, cum ar fi interconectorul de gaze pe traseul Mokrin-Arad, construcția hidrocentralei reversibile Porțile de Fier 3, precum și linia electrică aeriană Pančevo-Reșița.

■ **Vă rugăm să ne oferiți o imagine de ansamblu, la zi, privind evoluția Serbiei în procesul de aderare la Uniunea Europeană.**

Obiectivul Republicii Serbia în domeniul politicii externe este dobândirea statutului de membru cu drepturi depline al UE, iar Serbia este foarte angajată în acest sens, fapt ce se reflectă în reformele realizate în diferite domenii, cum ar fi justiția, economia de piață, educația, sănătatea, infrastructura. În cazul în care s-ar face o comparație între Serbia și alte țări candidate la statutul de membru al UE, dar și cu alte țări membre ale UE, s-ar ajunge la concluzia că Serbia a făcut progrese mari, că reprezintă o țară dezvoltată, cu un mare potențial de creștere. Voi prezenta doar câteva exemple referitoare la cei mai importanți parametri care, la figurat vorbind, reprezintă cartea de identitate a acestei țări în domeniul sănătății, infrastructurii rutiere și ocupării forței de muncă. În 2012 Serbia avea o rată a șomajului de 27%, azi acest procent este sub 9%. De asemenea, în ultimii 11 ani s-au construit mai multe sute de km de autostrăzi noi și drumuri expres și, în același timp, s-au construit și s-au renovat mai multe spitale, centre clinice și școli. Este important să se sublinieze și pașii mari realizați

în domeniul digitalizării și libertății media. Cu toate acestea, după deschiderea a jumătate din capitolele existente în procesul de negociere cu UE, Serbia a rămas fără progrese concrete în acest sens de mai bine de doi ani, având în vedere toate dificultățile obiective cu care se confruntă membrii UE: pandemia, războiul din Ucraina, problemele bugetare, Brexit-ul și multe alte probleme, dar este necesar să se trimită un semnal puternic și din acea parte că procesul de extindere a UE este în continuare o prioritate, astfel încât să nu se ajungă la un blocaj care ar avea un impact negativ asupra procesului de extindere în sine.

■ **Considerați că există domenii economice în care există un potențial neexploatat pentru investițiile bilaterale dintre țările noastre?**

Schimburile comerciale externe dintre Serbia și România cresc de la an la an și, dacă analizăm anul care a trecut, acestea au reprezentat mai mult de 2 miliarde de euro, dar bineînțeles că este în continuare departe de potențialul real. Există un spațiu imens care trebuie utilizat atunci când discutăm despre continuarea promovării produselor alimentare cunoscute de ambele părți și când este vorba de comercializarea materiilor prime importante din industria metalului, lemnului, industria auto și chimică. În acest sens, anul trecut, la Belgrad, a avut loc întâlnirea celor două Camere de Comerț din Serbia, respectiv România. În perioada următoare, în cadrul viitoarei întâlniri, se va semna un memorandum de cooperare între cele două Camere, prin care se va consolida și mai mult colaborarea economică, iar entitățile comerciale din ambele părți vor fi încurajate să colaboreze reciproc și să investească. În mod special este deschisă ușa pentru colaborarea companiilor din domeniul industriei construcțiilor, industriei energetice, dar și sectorul IT.

■ **Cum apreciați relațiile culturale și cele din domeniul educației între Serbia și România din ultimii 5 ani?**

Colaborarea în domeniul culturii reprezintă unul din cele mai importante segmente în cadrul relațiilor bilaterale. Aș sublinia că în 2022, cu prilejul vizitei în România a ministrului afacerilor externe din Serbia, s-a semnat un nou acord de colaborare între Serbia și România, în domeniul educației, științei, culturii, presei, tineretului și sportului. În perioada ce a trecut, în conformitate cu angajamentul nostru de aprofundare a cooperării în domeniul cultural, în România au avut loc reprezentanții unde au fost invitate teatre și ansambluri cultural-artistice din Serbia, s-au organizat expoziții comune, seri de poezie, precum și proiecții de filme sârbești și este de remarcat faptul că ne așteptăm și în perioada următoare numeroase evenimente culturale, cu scopul de a aduce tradiția și cultura sârbească mai aproape de publicul românesc.

Aș dori să subliniez că multe din instituțiile culturale din cele două țări, cum ar fi teatrele naționale, uniunile scriitorilor, centrele de film ș.a., colaborează direct. De asemenea, România a fost invitată specială a Târgului de Carte de la Belgrad din 2022. În perioada următoare, se va continua sprijinul instituțional pentru traducerea unor opere literare semnificative, formarea studenților și cercetătorilor științifici, pentru recunoașterea necesităților minorităților naționale de aprofundare a limbii materne, precum și pentru îmbunătățirea generală a condițiilor de învățare în limbile

sârbă și română. Acestea sunt cele mai importante sarcini pentru noi. În special, aș dori să subliniez cooperarea din ce în ce mai dezvoltată între universități, iar un rezultat al acestei colaborări este conferința recent desfășurată la Universitatea Valahia din Târgoviște, dedicată relațiilor dintre cele două țări ale noastre din perioada mediavală, cu accent, printre altele, pe importanța tipografiei din Goražde, cu care Dimitrije Ljubavić, călugărul Macarie și alții au început, în secolul al XV-lea, să tipărească cărți pe teritoriul României de astăzi.

■ **În contextul în care din 9 iunie 2021 ați devenit Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Serbia în Republica Moldova, cum ați caracteriza cooperarea moldo-sârbă?**

Din 2021, sunt acreditat ca Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar nerezident al Serbiei în Republica Moldova. Relațiile sârbo-moldovenești sunt, în mod tradițional, relații de prietenie, cu un mare potențial de

dezvoltare a colaborării în numeroase domenii. Pe perioada mandatului meu s-au lansat numeroase inițiative pentru avansarea colaborării în domeniul economic, educației și culturii. Republica Serbia este pregătită să transfere cu mare plăcere Republicii Moldova experiențele sale în materie de integrare europeană, iar scopul nostru este continuarea dezvoltării cooperării sectoriale. În 2023, Republica Moldova a găzduit o întâlnire importantă a Comunității Politice Europene, un summit care a reunit un număr mare de lideri, printre care s-a numărat și președintele Republicii Serbia, Aleksandar Vučić.

■ **Aveți colaborări inițiate cu orașe din România? Există relații bilaterale de cooperare între localitățile și/sau asociațiile profesionale din Serbia și cele din România?**

Cooperarea la nivel local și regional între orașele și județele din Serbia și România există și este în continuă aprofundare. Cel mai bun exemplu de cooperare îl reprezintă orașele și județele din zona de graniță, de ambele părți ale Banatului, precum și din Clisura Dunării. Numeroase proiecte IPA transfrontaliere sunt dovezi ale diversității și calității cooperării; unele din aceste proiecte sunt de natură strategică și vizează consolidarea capacităților instituționale, protecția mediului, îmbunătățirea politicilor de sănătate și întărirea capacităților poliției de frontieră și vamale, pentru a preveni fluxurile ilegale de migranți, ceea ce, în ultima vreme, a devenit deosebit de important atât pentru Serbia și România, cât și pentru UE. Intenția noastră este ca alte județe și orașe din Serbia și România să coopereze în perioada următoare, ținând cont de caracteristicile și nevoile similare, precum și de potențialele lor. Asociațiile profesionale din Serbia și România cooperează bine, ceea ce reprezintă un alt exemplu în care prin angajament suplimentar putem obține rezultate semnificative, în special în sectorul turismului. Cu caracteristicile lor extraordinare, Serbia și România au un potențial mare de a atrage turiști străini și ar trebui să colaboreze în acest sens, prin participarea la târguri de turism și promovări organizate ale potențialului turistic. Cel mai bun exemplu în acest sens este Clisura Dunării.

■ **În vara anului 2024, Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale împreună cu Consiliul Județean Suceava și Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord Est vor organiza cea de-a doua ediție a Forumului Economic Regional Moldova – 2024. Formatul reuniunii va avea o adresabilitate orientată către Regiunile din Europa de Sud-Est. Vor fi invitați desigur și ambasadorii statelor partenere cu care România are relații economice consolidate extracomunitare. În ce măsură țara dumneavoastră este interesată de dezvoltarea relațiilor specifice cu regiunile din țările Europei de Sud-Est și implicit de participarea la FERM 2024?**

Cooperarea regiunii Europei de Sud-Est este de mare importanță, iar Serbia va fi foarte încântată să răspundă pozitiv tuturor acelor inițiative care vizează aprofundarea și îmbogățirea acestei cooperări. Pot spune că voi răspunde cu mare plăcere, dacă voi primi o invitație pentru a participa la cea de-a doua ediție a Forumului Economic Regional Moldova 2024 (FERM), organizat de Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale, împreună cu Consiliul Județean Suceava și Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord Est. Zona Bucovinei, unde se află Suceava, reprezintă una dintre cele mai frumoase regiuni ale României, pe care am avut ocazia să o vizitez, cu natură frumoasă și mănăstiri deosebite care se află sub protecția UNESCO.

Adrian CĂCIU Ministru al Investițiilor și Proiectelor Europene:

„Fondurile alocate României de Uniunea Europeană reprezintă o resursă cheie pentru dezvoltarea pe termen scurt, mediu și lung a economiei și societății românești”

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene își asumă rolul crucial în facilitarea accesului românilor la fonduri europene nerambursabile, promovând colaborarea dintre cetățeni, antreprenori și instituții publice pentru depunerea de proiecte și solicitarea finanțărilor disponibile.

În cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene funcționează 4 autorități de management, pentru Programul Operațional Infrastructură Mare, pentru Programul Operațional Capital Uman, pentru Programul Operațional Competitivitate și pentru Programul Operațional Asistență Tehnică.

Adrian Căciu, expert în analiza macroeconomică și fiscal-bugetară, cu o bogată experiență în sectorul public și privat, a fost numit în funcția de conducere la Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene din iunie 2023, aducând cu el o expertiză vastă în elaborarea și promovarea politicilor de dezvoltare economică benefice pentru antreprenoriatul românesc.

■ Care sunt concluziile principale ale bilanțului Ministerului pentru 2023 și cum se prezintă situația fondurilor alocate României de Uniunea Europeană pentru perioadele de programare 2014-2020 și 2021-2027?

Fondurile alocate României de Uniunea Europeană reprezintă o resursă cheie pentru dezvoltarea pe termen scurt, mediu și lung a economiei și societății românești, precum și un element central al sustenabilității bugetare, prin prisma strategiei investiționale și a caracterului nerambursabil al acestor fonduri.

Pentru perioada de programare 2014-2020, României i-au fost alocate aproximativ 51 de miliarde euro, conform cadrului financiar multianual. Din această sumă, alocarea pentru fondurile structurale și de investiții europene este de 35,2 miliarde euro. Alocarea pentru Politica de Coeziune, care este finanțată din fondurile ESI, este de 24 de miliarde euro.

Pentru programele operaționale finanțate din Politica de Coeziune - Programul Operațional Infrastructură Mare, Program Operațional Competitivitate, Programul

Operațional Asistență tehnică, Programul Operațional Capital Uman, Programul Operațional Regional și Programul Operațional Capacitate Administrativă și din Fondul de Ajutor European pentru cele mai Defavorizate Persoane - Program Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate, gestionate de MIPE, România a primit peste 23 miliarde euro din sumele solicitate Comisiei Europene pentru exercițiul financiar 2014-2020, ajungând la un procent de peste 96%.

Pentru perioada de programare 2014-2020, perioada de eligibilitate a cheltuielilor s-a încheiat la 31 decembrie 2023, dar, în conformitate cu reglementările UE, până la 31 iulie 2024, statele membre trebuie să prezinte Comisiei Europene cererea finală de plată. În consecință, România poate depune la CE cereri de plată și în 2024, cu perspectiva extinderii acestui termen până în 2025, conform propunerii de regulament aflată în curs de aprobare. Astfel, rata de absorbție aferentă perioadei de programare 2014-2020 va fi mai mare.

Ca parte a cadrului financiar multianual (CFM) 2021-2027, programele politicii de coeziune pentru România au fost aprobate de Comisia Europeană până la sfârșitul anului 2022. România a optat pentru distribuirea fondurilor alocate pentru politica de coeziune în valoare de aprox. 31 miliarde euro (programele au o valoare totală de 46,44 miliarde euro, inclusiv contribuția națională), astfel:

- 8 programe naționale (dezvoltare durabilă, transport, sănătate, educație și ocuparea forței de muncă, incluziune și demnitate socială, program pentru o tranziție justă, creștere inteligentă, digitalizare și instrumente financiare și asistență tehnică), având o alocare UE de aprox. 22,06 miliarde euro.
- 8 programe regionale, cu o alocare UE de aprox. 8,92 miliarde euro.

Menționăm că, raportat la alocarea UE aferentă Politicii de Coeziune, România ocupă locul al patrulea între statele membre UE.

Pentru a asigura predictibilitatea oportunităților de finanțare și pentru a atinge obiectivele de absorbție, MIPE actualizează și monitorizează în permanență calendarul

orientativ pentru lansarea apelurilor planificate, pentru programele finanțate prin Politica de Coeziune 2021-2027.

Au fost publicate ghidurile finale pentru lansarea de apeluri de proiecte în valoare totală de aproximativ 23,3 miliarde euro, din care aproximativ 14,3 miliarde euro reprezintă contribuția UE. Raportat la alocare, prin aceste apeluri punem la dispoziția potențialilor beneficiari peste 46% din banii europeni.

Planul Național de Redresare și Reziliență: în 2023 s-a negociat cu reprezentanții Comisiei Europene modificarea PNRR, iar în decembrie 2023 a fost aprobată modificarea Planului. Forma revizuită a PNRR include și capitolul REPowerEU (Componenta 16) și are o alocare de 28,5 miliarde euro (14,9 miliarde euro sub formă de împrumuturi, 13,6 miliarde euro sub formă de granturi), acoperind 66 de reforme și 111 investiții.

■ Care sunt principalele priorități și provocări ale Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) pentru anul 2024?

Prioritățile MIPE în anul 2024 vizează eficientizarea absorbției fondurilor europene nerambursabile alocate pentru Cadrul Financiar Multianual (CFM) 2014-2020 și 2021-2027, precum și derularea de acțiuni privind organizarea și susținerea procesului de dezbateri publice pe tema viitorului Politicii de Coeziune post 2027, respectiv consolidarea sistemului de management și control la nivelul autorităților de management existente la nivel regional și național.

Concomitent, o prioritate pentru MIPE este atragerea fondurilor alocate pentru implementarea Planului Național de Represare și Reziliență.

Până în prezent România a primit fonduri în valoare de 9,48 miliarde euro reprezentând contravaloarea prefinanțării (inclusiv din noul capitol REPowerEU), a primei cereri de plată și a celei de a doua cereri de plată, fiind depuse trei cereri de plată. Cererea de plată numărul 3, în valoare netă de 2,3 mld. euro, a fost depusă în decembrie 2023 și se află în prezent în curs de evaluare de către Comisia Europeană.

■ Cum caracterizați relația ministerului pe care îl conduceți cu Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est? Dar cu administrațiile din Regiunea de Nord Est?

Pentru a asigura o implementare eficientă a fondurilor alocate României care fac obiectul programelor regionale, gestionarea acestora se realizează la nivelul cel mai apropiat de nevoia de finanțare, respectiv la nivelul regiunilor de dezvoltare. Este evident că planificarea intervențiilor la nivel de regiune este realizată mult mai riguros și în concordanță cu nevoile reale de dezvoltare, deciziile putând fi adoptate în timp util și având la bază toate elementele relevante de care trebuie să se țină cont pentru fundamentarea acestora.

Perioada de programare 2021-2027 reprezintă primul exercițiu financiar prin care gestionarea programelor regionale este descentralizată la nivelul celor 8 regiuni de dezvoltare ale României, prin implementarea cadrului partenerial pentru implementarea fondurilor 2021-2027.

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 122/2020 privind unele măsuri pentru asigurarea eficientizării procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile destinate

dezvoltării regionale în România, Agențiile pentru Dezvoltare Regională (ADR) au fost desemnate să îndeplinească rolul de autoritate de management pentru programele regionale 2021-2027.

Operaționalizarea sistemului de management și control al Programelor Regionale 2021-2027 a implicat asigurarea îndeplinirii de către ADR a tuturor funcțiilor aferente unei autorități de management, prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 1060/2021 și care decurg din acestea.

În acest context, MIPE s-a implicat activ în susținerea tuturor agențiilor pentru dezvoltare durabilă în dezvoltarea sistemului propriu de management și control care să permită exercitarea atribuțiilor specifice rolului de autoritate de management.

ADR NE a finalizat cu succes Foaia de parcurs (Roadmap) pentru dezvoltarea capacității administrative la nivelul regiunii Nord-Est, un instrument cheie care va orienta implementarea acțiunilor de asistență tehnică, de management al resurselor umane și de coordonare a proceselor de gestiune a fondurilor europene, în acord cu Strategia regională și strategiile locale de dezvoltare. În acest context, ADR NE exercită și calitatea de organism intermediar pentru Programul Operațional Regional 2014-2020 și pentru Programul Sănătate 2021-2027.

INTERVIU CU **E.S. MARIJA KAPITANOVIĆ, AMBASADORUL CROAȚIEI ÎN ROMÂNIA**

Relațiile bilaterale dintre România și Republica Croația au fost stabilite la 29 august 1992, marcând momentul în care România a recunoscut oficial Republica Croația ca stat suveran. De atunci, cele două țări au dezvoltat și consolidat relații diplomatice și de cooperare în diverse domenii.

Conform datelor statistice, Croația se află pe locul 6 în topul partenerilor comerciali ai României. Acest lucru indică schimburi comerciale semnificative între cele două țări, beneficiind de cooperarea în domeniile comerțului și investițiilor.

În afară de dimensiunea economică, cooperarea dintre România și Republica Croația se extinde și către spectrul afacerilor externe. La 28 ianuarie 2011, a fost semnat un Protocol de Cooperare între cele două ministere ale afacerilor externe, servind ca bază pentru dialogul și colaborarea în cadrul organizațiilor internaționale, precum și în probleme de interes comun.

■ **Excelența voastră, înainte de a aborda subiecte specifice, ați putea oferi o privire de ansamblu asupra realităților geopolitice și economice actuale care configurează relațiile dintre Croația și România?**

În acești peste treizeci de ani, cele două țări noastre au dezvoltat relații de parteneriat și prietenie, atât bilateral, cât și multilateral. Legătura puternică dintre țările noastre o constituie minoritatea croată din România și minoritatea română din Croația, ambele grupuri beneficiind de un nivel înalt de protecție și apreciere în ambele țări. Există o minoritate croată istorică în România, majoritatea oamenilor locuind în județul Caraș-Severin. Suntem foarte bucuroși că limba istro-română, vorbită în partea de est a regiunii Istria, este predată într-o școală în peninsula croată multiculturală. Este o parte extrem de valoroasă a moștenirii noastre culturale și lingvistice.

Apartenența la Uniunea Europeană, NATO și alte organizații internaționale a creat parteneriate puternice și oportunități suplimentare pentru aprofundarea legăturilor dintre Croația și România.

Schimbul comercial bilateral a crescut în ultimii ani. Țările noastre manifestă o atenție și o sensibilitate deosebite față de vecinătatea noastră, deoarece știm din experiență proprie că perspectiva euro-atlantică și a UE are efecte benefice asupra intensității și vitezei reformelor care sprijină prosperitatea țării. Mai mult, ambele țări susțin cu fermitate extinderea; au fost susținătoare puternice chiar și înainte de războiul din Ucraina. Acum, susținerea este și mai puternică. Ne concentrăm în primul rând pe Balcanii de Vest. Susținem cu hotărâre și calea europeană a Ucrainei și a Republicii Moldova.

■ **Cum ați caracteriza relațiile economice dintre Republica Croația și România în 2023?**

Cooperarea economică se dezvoltă în mod constant în mod pozitiv. În ultimii doi ani, schimburile comerciale au înregistrat rate de creștere cu două cifre. Numărul sosirilor de turiști români se bucură, de asemenea, de un trend ascendent, iar introducerea cursei aeriene directe București-Split în perioada de vară, acum doi ani, contribuie la acest lucru.

Relațiile economice bilaterale sunt bune și identificăm un mare potențial de dezvoltare ulterioară - atât la nivel bilateral, cât și în cadrul proiectelor UE. Proiectele de conectivitate UE, în special în infrastructura energetică și de transport, sunt de o importanță majoră pentru companiile noastre. Companiile noastre manifestă interes față de domeniul modernizării căilor ferate, drumurilor și rețelelor portuare și față de digitalizarea din România. Există, de asemenea, un potențial de cooperare în industria de apărare. Se desfășoară o cooperare fructuoasă între Portul Vukovar și Portul Constanța în cadrul Memorandumului de Cooperare între cele două porturi. Transportul bilateral de mărfuri are loc în principal pe căile navigabile interioare, așadar cooperarea între porturile Vukovar și Constanța, care lucrează intens pentru creșterea volumului de trafic, este importantă pentru dezvoltarea relațiilor comerciale.

Printre domeniile de cooperare se evidențiază operațiunile companiilor croate în România în sectorul serviciilor și în industria auto.

■ **Industria turismului din Croația a înregistrat o creștere remarcabilă în ultimii ani, devenind o destinație prominentă în inima Europei. Ați putea să împărtășiți principalele strategii și obiective care au contribuit la**

acest succes? Mai mult, au existat tendințe remarcabile în influxul de turiști români care vizitează coasta croată?

Croația este o țară turistică cu o economie concentrată în mare măsură pe acest sector, o parte semnificativă a PIB-ului provenind din turism. Aderarea la Schengen și la zona euro la începutul anului trecut a făcut ca țara să fie și mai ușor accesibilă pentru turiștii străini. Numărul lor crește constant. În Croația anul trecut, au fost înregistrate 20,6 milioane de sosiri și 108 milioane de înnoptări. În 2023, Croația a înregistrat o creștere de 9% la sosiri și 3% la înnoptări față de anul precedent.

Croația a atins un standard înalt în industria turismului. Nivelul de organizare, calitatea serviciilor și utilizarea capitalului în turismul croat sunt astăzi la un nivel foarte înalt. Este o țară cu o lungă coastă însorită, numeroase insule, munți care îndeamnă la provocări și orașe istorice. Buna infrastructură a drumurilor este, de asemenea, unul dintre factorii importanți.

În plus, Croația dispune de un sistem dezvoltat de studii multidisciplinare de patru ani, care oferă un echilibru bun între experiența practică și cunoștințele teoretice în domeniul economiei, turismului și ospitalității. Printre acestea, cea mai veche este Facultatea de Turism și Management Hotelier din Opatija. Promenada Carmen Sylva - un traseu frumos din Opatija – a fost botezată după numele artistic al Reginei Elisabeta, soția regelui român Carol I, datorită căreia promenada a fost construită la sfârșitul secolului al XIX-lea. Promenada oferă o priveliște frumoasă de la oasul forestier până la întreaga rivieră și golful Kvarner. Regina Elisabeta a României, de asemenea poetă și scriitoare, iubea șederea în Opatija și plimbările în pădure.

Strategia de dezvoltare durabilă a turismului din Croația își propune, printre altele, să dezvolte turismul pe tot parcursul anului și să atingă un echilibru regional, ceea ce înseamnă reducerea sezonului turistic. Un alt obiectiv este continuarea dezvoltării turismului cu un mediu, spațiu și climat conservate.

Numărul turiștilor români care vizitează Croația crește în mod continuu. În 2022, numărul sosirilor a crescut cu 23,6% (124.826), iar numărul înnoptărilor cu 12,7% (508.353). În primele opt luni ale anului 2023, Croația a fost vizitată de 122.171 de turiști (+17,86%), care au petrecut 483.488 de nopți (+13%). Aceștia vizitează în principal regiunea Istria și Kvarner și regiunea Split.

■ Din 1992, Republica Moldova a stabilit relații diplomatice cu Croația. Cum ați descrie contextul istoric al relațiilor bilaterale, în special sub aspectele economice și diplomatice?

Relațiile dintre Republica Croația și Republica Moldova au fost foarte bune. Începând cu anul 2021, acestea au câștigat un nou impuls; în 2022 și 2023, a avut loc un schimb intens de vizite la nivelul miniștrilor de externe și la nivel parlamentar. În iunie 2023, Prim-ministrul Croației, Andrej Plenković, a participat la summitul Comunității Politice Europene. Cu această ocazie, s-a întâlnit cu Prim-ministrul Moldovei, Dorin Recean.

Anul trecut am înregistrat o creștere semnificativă în comerț. Cu toate acestea, baza de comparație nu a fost foarte mare. Ne-am propus, evident, să extindem această cooperare. Au fost organizate, în acest scop, forumuri economice unde companiile din Croația și Moldova au avut

oportunitatea de a stabili contacte de afaceri. Ne propunem să întărim colaborarea și în alte sectoare: educație, cultură, turism, etc.

Guvernul croat, prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe și Europene, este dedicat sprijinirii Republicii Moldova în cadrul ajutorului pentru dezvoltare și a ajutorului umanitar. Cu sprijinul UNICEF în Croația și Moldova, am făcut anul trecut o donație către Moldova în calitate de răspuns de urgență. Această donație a constat în opt generatoare de curent amplasate în diferite locații din Chișinău, inclusiv două spitale și șase școli primare și secundare. Acesta a fost un aspect al contribuției Croației la efortul european de ridicare a nivelului de trai și îmbunătățire a condițiilor pentru persoanele defavorizate, în special copii și femei.

Aproape imediat după începerea războiului din Ucraina, Croația a oferit, de asemenea, asistență de urgență: produse de igienă, produse medicale, etc., pentru a diminua impactul acestei crize.

■ Vă rugăm să evidențiați trei obiective comune care apropie guvernele de la Zagreb și București. Există planuri sau măsuri specifice în vigoare pentru a susține atingerea acestor obiective comune?

În ceea ce privește relațiile dintre Croația și România, sunt bucuros să menționez că în perioada post-pandemică au avut loc mai multe vizite bilaterale importante. Președintele Parlamentului croat, Gordan Jandroković, a efectuat o vizită oficială în România în octombrie 2022. Cu această ocazie, președintele Parlamentului croat a vizitat minoritatea istorică croată din zona Karaševo, lucru care mă bucură în mod deosebit.

Ministrul Afacerilor Externe și Europene al Croației, Gordan Grlić Radman, s-a întâlnit oficial cu ministrul Bogdan Aurescu la București în 2022. În plus, au avut loc și consultări la nivel de secretari de stat pentru afaceri europene. Aceștia au abordat și coordonat numeroase teme de interes comun pe agenda UE, cum ar fi politica de extindere, politica de coeziune, situația legată de războiul din Ucraina, precum și temele bilaterale.

În ceea ce privește dimensiunea parlamentară, o delegație a Comisiei pentru Afaceri Europene a Parlamentului croat a vizitat, de asemenea, Bucureștiul.

Obiectivele comune între cele două țări provin în primul rând din apartenența la UE și NATO. Noi susținem extinderea continuă a UE și suntem vecini ai regiunii Balcanilor de Vest. Suntem pe aceeași lungime de undă în ceea ce privește politica de coeziune și, în cele din urmă, dar nu în ultimul rând, susținem ferm Ucraina. Cooperarea noastră în cadrul Inițiativei celor Trei Mări ar putea fi un instrument în gestionarea recuperării regiunii prin proiectele sale majore de infrastructură și creșterea conectivității energetice. Croația și România cooperează strâns atât în cadrul Comisiei Dunării, cât și în domeniul navigației interioare. Este în principal o cooperare tehnică pentru a asigura navigația liberă pe Dunăre. În cele din urmă, împărtășim obiectivul de a deveni membri ai OECD. Și permiteți-mi să reiterez că țara noastră susține cu tărie aderarea României la Schengen.

Interviul poate fi citit integral pe site-ul www.moldovainvest.eu.

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

ORAȘUL SLĂNIC-MOLDOVA, JUDEȚUL BACĂU

Orașul Slănic-Moldova este așezat în partea de sud-vest a județului Bacău, într-o mică depresiune, pe valea râului Slănic, de unde și-a luat și numele.

Stațiunea Slănic Moldova, supranumită „Perla Moldovei”, se află într-o vale înconjurată de păduri de fagi și brazi, fiind deservită de șoseaua națională DN12B, care duce spre nord-est la Târgu Ocna. Este una dintre primele stațiuni din țară, activând între 1887 și 1916, 1930 și 1944, și apoi între 1965 și 1989. Din anul 2000 și până în prezent, și-a consolidat poziția, fiind una dintre cele mai importante și apreciate destinații turistice.

În ultimii ani, sub conducerea domnului primar Gheorghe BACIU, orașul Slănic Moldova a cunoscut progrese semnificative spre dezvoltare. Prin inițiativa și strategiile implementate de administrația locală, s-a urmărit valorificarea potențialului turistic, ținând mereu atragerea investitorilor în regiune.

Proiectele realizate au contribuit la consolidarea poziției stațiunii Slănic Moldova ca destinație turistică de renume, iar diversificarea ofertei turistice prin proiecte de infrastructură și colaborări internaționale urmărește atragerea unei largi categorii de turiști.

căi de acces pietonale, deschizând astfel calea către utilizarea eficientă a resurselor terapeutice, inclusiv a gazului mofetic (în parteneriat cu INRFB), având în primul an de exploatare două lucrări de cercetare deja finalizate:

- „Studiul privind calitatea, importanța și posibilitățile de valorificare a apelor minerale din zona Slănic-Moldova” prin colaborarea cu Universitatea Vasile Alecsandri din Bacău, autor prof. dr. Lavinia Misăilă;
- „Servicii de cercetare privind efectul Apelor minerale din Izvorul I, și Izvorul 1 bis asupra stării de sănătate”, având și un parteneriat cu Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie, cu privire la gazul mofetic și Izvorul 3.

În plus, avem peste **19 proiecte care au fost depuse pentru finanțare, dintre care pentru 11 dintre ele avem deja Contracte de Finanțare semnate.** O altă reușită este faptul că Telescaunul a fost integrat în facilitățile turistice oferite de oraș. Organizarea unui număr mare de evenimente anuale, peste 50 în acest an, a sporit atracția turistică a stațiunii.

Pentru a crește gradul de siguranță al cetățenilor, au fost realizate lucrările pentru torenți (finalizate peste 80%), proiect ce se va încheia în vara anului 2024. De asemenea, **am demarat proiectul de conservare a biodiversității în baza Planului de Management al sitului Natura 2000 ROSCIO230 Slănic.** Finalizarea proiectului de Iluminat Public și elaborarea mai multor studii de fezabilitate susțin angajamentul nostru pentru dezvoltarea durabilă a comunității.

■ Există proiecte menite să valorifice potențialul turistic al zonei?

Proiectele elaborate pentru a valorifica potențialul turistic al zonei includ implementarea unui sistem modern de distribuție a izvoarelor de apă terapeutică, utilizând automate programabile și sisteme de degivrare pentru a furniza apă proaspătă la temperatura optimă direct către utilizatori, îmbunătățirea atractivității zonei prin instalarea de sisteme de iluminat automatizate în culori variate, amenajarea Parcului Central cu locuri de joacă moderne, echipamente de gimnastică și terenuri de sport în

■ Pentru a contura o imagine reprezentativă asupra dezvoltării orașului Slănic-Moldova în ultimii 4 ani, vă rugăm să numiți cele mai importante 5 proiecte finalizate în perioada menționată.

În ultimii 4 ani, orașul Slănic Moldova a înregistrat progrese semnificative prin finalizarea unor proiecte de mare impact. Printre cele mai importante realizări se numără **obținerea Licenței de Exploatare pentru cele 9 izvoare** de apă terapeutică și demararea explorării a două izvoare noi (Izvorul nr.3 și Izvorul Stroiu). Dintre acestea, Izvorul Stroiu are cea mai mare salinitate a apei la litru, fiind prima dată în istorie când acest izvor sărat este exploatat.

De asemenea, **am reușit să readucem în proprietatea primăriei clădirile aferente acestor izvoare** și să dezvoltăm

aer liber pentru copii și adulți, îmbunătățirea experienței turiștilor la Telescaun, extinzând programul de funcționare și oferind posibilitatea de a degusta produse tradiționale locale, într-un cadru natural unic. De asemenea, am amenajat locuri de joacă și zone de recreere în aer liber la capătul superior al telescaunului, extinderea atractivității turistice prin crearea de trasee turistice către obiective istorice din Primul Război Mondial și marcarea traseului internațional „Camino de Santiago”, care traversează localitatea. Traseul cuprinde puncte de interes precum Monumentul Eroilor de pe Măgura Ocnei, Monumentul Eroilor de pe dealul Cireșoaia, Masa Reginei, Cimitirul Internațional al Eroilor din Slănic-Moldova, Parcul Central, Izvoarele Minerale și continuă spre Ardeal, prin Poiana Sărata. A mai fost construit traseul „Calea Crucii Eroilor Neamului”, cu punctul de pornire de la Biserica Catolică până la Monumentul Eroilor de pe Cireșoaia.

■ Care sunt principalele atracții turistice din zona Slănic Moldova?

Principalele atracții turistice ale zonei includ **Izvoarele Minerale din Slănic Moldova și Mina Salina**, care formează un ansamblu terapeutic unic în România pentru turismul balnear. De asemenea, sunt remarcabile **Parcul Central cu Calendarul Florar și evenimentele organizate în Foișorul Muzical, Cazinoul Regal, traseele turistice, Telescaunul și Pârția de schi asociată acestuia**. Turiștii se pot bucura și de gastronomia locală, cu restaurante și terase, și de servicii hoteliere de până la 5 stele. Evenimentele culturale, sportive și de divertisment, precum și spectacolele de promenadă aduc un plus de atractivitate. De asemenea, zona oferă trasee istorice și religioase, biserici și mănăstiri, precum și infrastructură pentru piste de biciclete în stațiune.

Slănic-Moldova se deosebește de alte stațiuni balneare și are un loc special între stațiunile de tratament, datorită faptului că are un spectru unic de compoziție chimică al izvoarelor minerale terapeutice. Un alt beneficiu este aerul puternic ozonat datorită așezării geografice la poalele pădurii de rășinoase și foioase.

Slănic Moldova se remarcă prin caracteristicile sale distincte în rândul stațiunilor balneare, ocupând un loc special datorită **variației ample a compoziției chimice a izvoarelor minerale terapeutice, cea mai bogată din România**, care cuprinde o gamă diversă de ape carbogazoase, clorurosodice, sulfuroase, iodurate, bromurate, minerale, hipotone, alcaline și feruginoase-vitriolice. Aerul extrem de ozonat, generat de amplasamentul geografic al stațiunii la poalele pădurilor de rășinoase și foioase, oferind beneficii semnificative pentru starea de sănătate a vizitatorilor. Ambianța liniștită a localității, amplasată la capătul DN12B, ceea ce se traduce printr-un trafic redus, asigurând astfel o atmosferă calmă și reconfortantă pentru turiști. Prezența Salinei de la Târgu Ocna și a apei sărate, care completează oferta terapeutică a stațiunii, conferind un cadru de recuperare medicală unic în România și chiar în Europa.

■ Care sunt principalele demersuri întreprinse pentru readucerea în circuitul turistic al Cazinoului din Slănic Moldova?

Cu privire la readucerea în circuitul turistic al cazinoului din Slănic Moldova, au fost întreprinse mai multe demersuri. **Cazinoul din Slănic Moldova este primul construit în România și al cincilea din Europa aflat în proprietate privată**, însă actualul proprietar nu asigură condițiile de întreținere și funcționare conform legislației în vigoare. Reglementarea situației Cazinoului a fost și este un obiectiv prioritar, încă din anul 2019, când am pornit prin aprobarea în Consiliul Local a demersurilor de a readuce în circuitul turistic Cazinoul din Slănic-Moldova. În acest moment avem evaluarea în vederea exproprierii și Avizul Ministerului Culturii, acum fiind în stadiul de a obține indicatorii tehnico-economici. Pentru aplicarea corespunzătoare a legislației românești am contractat un cabinet de avocatură, care să ne furnizeze cea mai bună consiliere pentru a găsi o soluție pentru a readuce foarte repede această clădire în proprietatea UAT, de a o reface, dota și amenaja, în așa fel încât să o putem integra în circuitul turistic.

■ Cum este Slănic Moldova promovată și valorificată ca destinație turistică?

Slănic Moldova este valorificată ca destinație turistică prin mai multe tradiții. Avem o tradiție bogată, avem dovezi din care reiese faptul ca Slănic-Moldova este evidențiată încă de la sfârșitul secolului XIX - începutul secolului XX, ca o localitate cu potențial unic în Europa. Încă de la începutul secolului XX, **Izvoarele Minerale din Slănic-Moldova au fost premiate la concursuri internaționale**, astăzi continuând cercetarea și promovarea acestor resurse cu obiectivul de a le valorifica. De asemenea, pe partea de recuperare medicală, avem studii clinice, mai ales din perioada interbelică, când s-a scris despre importanța acestor ape, utilitatea și diversitatea posibilităților de tratament medical al acestor ape.

Am crescut atractivitatea turistică prin integrarea telescaunului, agroturism, pensiuni, terase și restaurante care oferă produse tradiționale, care organizează și evenimente pentru tineri.

Încercăm să creștem atractivitatea zonei prin construirea și reamenajarea monumentelor istorice din Primul Război Mondial și alte obiective în legătură cu turismul istoric și religios.

Diversificarea ofertei turistice se face și prin proiectele pe care noi le-am făcut (amenajarea izvoarelor, repornirea Mofetei, care se va face anul acesta pe partea balneară, amenajarea traseelor turistice, întreținerea lor și deschiderea altor noi, proiectul Ariilor Protejate, care ne crește potențialul turistic prin conservarea biodiversității și prin trasarea punctelor de observare, trasee de vizitare, piste de biciclete de pe traseele turistice și din Aria Protejată).

Avem în vedere modernizarea și reamenajarea Parcului,

unde vom crea spații pentru relaxare și un orașel al copiilor, anumite spații pentru sport, punând la dispoziție sălile de sport pentru cantonamente și competiții. Organizarea de evenimente în Foișorul Muzical din Parcul Central al Stațiunii pentru a oferi cât mai multe și diversificate manifestări culturale - artistice privind petrecerea timpului liber pentru turiști sau vizitatori.

Încurajarea și promovarea tradițiilor și obiceiurilor locale prin Zilele Slănicului, Festivalul de Județean de Folclor, Târgul Meșterilor Popolari, Datini și Obiceiuri de Crăciun și Anul Nou pe stil vechi, inclusiv Festivalul de Tradiții Basarabene.

■ Cum a abordat primăria Slănic Moldova perioada aceasta marcată de inflație cu toate consecințele generatoare de instabilitate economică?

Slănic Moldova a fost afectată de inflație și de criza economică provocată de COVID întrucât mai ai mult de 95%, din industria localității se bazează pe turism. În mod evident, numărul mic al turiștilor a influențat negativ situația economică a orașului, prin prisma faptului că a scăzut considerabil încasarea taxelor. În perioada aceea s-a redus numărul de personal, a fost necesară redistribuirea sarcinilor. Am urmărit economisirea energiei, iluminatul fiind cu LED în toată stațiunea Slănic Moldova, sistemele de distribuție a apelor minerale sunt computerizate cu echipament modern, cu automatizări în anumite zone, investițiile făcute în zona auto (avem mașini electrice și hibride, triciclete electrice, echipamente de salubritate electrice) toate aceste echipamente aduc niste costuri reduse și o eficiență maximă.

Comparativ cu anii trecuți, procesele care în trecut implicau un număr de 24 de persoane sunt acum realizate cu doar 12-14 persoane.

■ Care sunt obiectivele de investiții pe care le aveți în vedere pentru viitor în orașul Slănic Moldova?

Obiectivele de investiții de viitor pentru orașul Slănic Moldova includ mobilitatea turiștilor și a locuitorilor prin implementarea sistemului de transport public, care implică achiziția de autobuze electrice și un microbuz electric. Transportul verde va ocupa un punct important în strategia noastră, deoarece dorim să oferim turiștilor posibilitatea de a se deplasa fără a polua, dar și cu costuri reduse.

Am semnat contractul pentru achiziționarea autobuzelor și pentru implementarea sistemului de management al traficului pentru toate stațiile de autobuz. Acestea vor fi dotate cu afișaje moderne, care vor oferi informații în timp real despre durata traseului dorit. Toate stațiile vor dispune de conexiune Wi-Fi, supraveghere video și alte facilități pentru gestionarea traficului, inclusiv condiții pentru deplasarea cu bicicleta și pe jos.

În prezent ne aflăm în faza de pregătire pentru etapa a doua de modernizare a torenților.

Alte proiecte importante sunt:

- Realizarea **infrastructurii pentru Biciclete** în orașul Slănic Moldova, care cuprinde o suprafață de 2510m (2,510 km), ce cuprinde zona Pârteii până la zona Izvoarelor.
- Construirea de **insule ecologice digitalizate**, pentru implementarea proiectului intitulat „Realizarea unui Sistem Digital de Monitorizare și Eficientizare a Activității de Depozitare Selectivă a Deșeurilor, Insule Ecologice Digitalizate la nivelul orașului”.
- Reabilitare, Modernizare, Dotare Clădiri Publice

– Reabilitare Clădirea S.V.S.U.

• Reabilitare, Modernizare, Dotare Clădiri Publice **Reabilitare Clădirea Centrului Socio-Cultural și de Tineret Cireșoaia.**

• Proiectul Ariilor Protejate „**Implementare de măsuri active de conservarea biodiversității în baza Planului de Management al sitului Natura 2000 ROSCI0230 Slănic**”, co-finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, axa prioritară 4, Obiectiv Specific 4.1 Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate, prin crearea unui parc tematic, puncte de observare și un traseu de 12 km pentru ciclism montan.

• Punerea în funcțiune a bazinei de înot și a sălilor de sport.

• “Reabilitarea, Modernizarea și Dotarea unui **Centru Comunitar Integrat în Slănic Moldova**”, unde venim în sprijinul persoanelor cu nevoi speciale, cu probleme sociale, vârstnici și copii, și oferim cât mai multe posibilități de a rezolva problemele.

• Modernizare a străzilor de pe raza UAT Slănic Moldova.

• Pentru a spori atractivitatea turistică, amenajăm anumite facilități la capătul pârtiei de schi.

Proiectele prioritare pe care le avem vizează dezvoltarea rețelei de apă și canalizare, deoarece Slănic Moldova nu a primit finanțări în această direcție și nu a fost luat în considerare în investițiile de județ, nefiind actionar la CRAB. Astfel, suntem nevoiți să gestionăm această situație singuri, ceea ce reprezintă o provocare majoră, fiind foarte greu.

Alte realizări pe care le avem:

• Am semnat contractul pentru proiectul „Dotarea cu Mobilier, Materiale Didactice și Echipamente Digitale a Unităților de Învățământ Preuniversitar din orașul Slănic Moldova”.

• Am obținut finanțare pentru proiectul „Actualizarea Planului Urbanistic General a Orașului Slănic Moldova”.

• Am semnat două proiecte cu AFM privind „**Realizarea unei rețele de stații de reîncărcare vehicule electrice în Slănic-Moldova**” (6 stații) și implementarea proiectului „Realizarea unei Rețele de Stații de Reîncărcare Vehicule Electrice – Stații cu Putere Normală în Slănic Moldova” (28 stații).

• Avem un plan de promovare atât pe mass-media cât și pe toate canalele naționale și internaționale și **proiecte care vizează colaborări cu țări din Europa: Polonia, Grecia, Italia, Spania. În plus, mai avem colaborări cu Universități: Univ. Vasile Alecsandri și Univ. George Bacovia din Bacău.**

• Avem proiectul de Înfrățire cu o localitate din Italia, de asemenea avem o colaborare foarte bună cu celelalte Stațiuni Balneoclimatice din România, domeniu pe care ne dorim să îl dezvoltăm cât mai mult.

Suceava 89.9 **fm** Bicaz 96.1 **fm** Sovata 89.2 **fm** Piatra Neamț 92.00 **fm**
 Câmpulung Moldovenesc 88.8 **fm** Bacău 94.00 **fm** Onești 87.8 **fm**
 Rădăuți 99.2 **fm** Bârlad 103.3 **fm** Brașov 98.2 **fm** Făgăraș 107.2 **fm**
 Luduș 94.2 **fm** Mediaș 90.2 **fm**

Jurnal **fm**

*Jurnal **fm*** este o rețea de frecvențe locale care s-a înființat din dorința de a transmite valorile culturale care adună comunitatea împreună. Această comunitate o ținem aproape de noi și prin prezența online pe toate rețelele de socializare, având peste 300 de mii de urmăritori pe Facebook și, în acoperirea noastră în FM, având un potențial de 4-5 milioane de ascultători.

INTERVIU CU **E.S. MARIOS S. KOUNTOURIDES,** **AMBASADORUL CIPRULUI ÎN ROMÂNIA**

Relațiile dintre România și Cipru sunt deosebit de solide, fiind caracterizate prin prietenie, cooperare și înțelegere reciprocă. Stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări, imediat după proclamarea independenței Republicii Cipru, în 1960, a fost un pas semnificativ în consolidarea legăturilor bilaterale. Astfel, acest an marchează a 64-a aniversare de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre cele două țări.

Cipru este unul dintre cei mai mari investitori străini în România, orientat spre sectoare precum: tehnologia informației, energie și agricultura. Investițiile companiilor românești în Cipru vizează domenii cum ar fi: turismul, imobiliarele, energia (cu accent pe energia regenerabilă) și serviciile financiare.

În cadrul interviului, Excelența Sa Marios S. Kountourides, Ambasadorul Ciprului la București subliniază faptul că relațiile de cooperare economică dintre țările noastre sunt întărite de schimburile culturale și educaționale, care facilitează legăturile și înțelegerea reciprocă.

Excelența Sa Marios S. Kountourides, Ambasadorul Ciprului la București este, de asemenea, acreditat în Republica Moldova, explicând pe larg în cadrul acestui dialog natura acestor relații și evoluția lor în timp.

■ Excelența Voastră, vă rugăm să ne oferiți o prezentare a relației dintre țările noastre, definită de realitățile actuale din punct de vedere geopolitic și economic. Anul 2024 marchează cea de-a 64-a aniversare de la înființarea relațiilor diplomatice între Cipru și România. Relația dintre cele două țări are rădăcini mult mai vechi și este definită de înțelegerea reciprocă și colaborarea între Cipru și România, întărite prin cooperarea în cadrul Uniunii Europene.

Încă de la început, aș dori să îmi exprim aprecierea pentru oportunitatea de a ajunge, prin intermediul Moldova Invest, la distinsii dumneavoastră cititori și de a încerca să ofer o prezentare a unor fapte importante referitoare la Republica Cipru și, desigur, relațiile acestuia cu țările prietene, România și Moldova.

După cum bine ați menționat, anul 2024 marchează a 64-a aniversare a stabilirii relațiilor diplomatice dintre Cipru și România, România fiind una dintre primele țări care au recunoscut Republica Cipru încă din 1960. Cipru este al patrulea cel mai mare investitor străin în România. Relațiile diplomatice dintre Cipru și România se află la un nivel excelent, caracterizat de absența neînțelegerilor și conflictelor.

Relațiile dintre cele două țări s-au dezvoltat constant prin intermediul unei serii de acorduri bilaterale, care atestă relația și colaborarea excelente dintre Cipru și România. Existența unui număr mare de comunități românești în Cipru determină evoluția constantă și pozitivă a relațiilor dintre cele două țări.

Scena globală se confruntă în prezent cu o serie de crize monumentale. Statele sunt chemate să răspundă pe multiple niveluri la probleme legate de economie, mediu, război și terorism. Relațiile dintre țările noastre sunt ghidate de o relație bazată pe înțelegerea mutuală care vizează promovarea intereselor comune ale ambelor părți.

Prin schimbul de vizite la diferite niveluri și semnarea acordurilor care acoperă o gamă largă de domenii, de la cooperare economică la cea în domeniul apărării, Cipru și partenerii săi își propun să combată problemele care sunt în mare parte rezultatul acțiunilor întreprinse de forțe străine pentru a perturba pacea și stabilitatea.

România este un partener european respectat, care își transferă obiectivele de politică externă familiei politice din care face parte - Uniunea Europeană. Relațiile bilaterale dintre Cipru și România pot fi caracterizate drept relații de prietenie, încredere și solidaritate. Perspectivele pentru dezvoltarea ulterioară a relațiilor bilaterale sunt imense, iar voința politică este un fapt. Într-un moment în care Europa se confruntă cu provocări serioase, România și Republica Cipru împărtășesc abordări similare: susțin o Europă mai puternică, mai coezivă, aproape de cetățeni, capabilă să asigure securitatea și bunăstarea acestora.

În ultimii ani, numărul sporit al contactelor la nivel înalt reflectă obiectivul comun de consolidare a dialogului bilateral. Relațiile comerciale dintre cele două țări sunt în continuă consolidare și, după cum am menționat, Republica Cipru rămâne în top cinci al celor mai mari investitori străini în România.

Progresul cooperării dintre Cipru și România la nivel comercial și economic indică direcția pentru extinderea și aprofundarea ulterioară a relațiilor bilaterale dintre cele două țări. Cipru și România sunt țări care oferă securitate, stabilitate economică, stimulente fiscale și de investiții, infrastructură modernă și resurse umane specializate, caracteristici care le fac destinații atractive pentru multe companii străine. Există potențial pentru promovarea și dezvoltarea în alte sectoare, cum ar fi energie, tehnologie modernă, cercetare și inovație. Actualizarea continuă a cooperării comerciale și economice între Cipru și România poate fi un factor esențial pentru îmbunătățirea eficienței și competitivității economiilor lor. Prin prezența Ciprului și a României în Uniunea Europeană, perspectivele de cooperare comercială sunt consolidate, iar spațiul economic unic este extins cu oportunități de investiții și economice pentru ambele state.

Cooperarea economică în special este de o importanță vitală pentru relațiile bilaterale și ambele Camere de Comerț, cea Cipriotă și cea Română, au preluat sarcina de a extinde această cooperare. Turismul este, de asemenea, un factor important. Cipru este recunoscut pentru că poate primi oaspeți din această regiune care aleg să-și petreacă timpul în insula noastră, să se familiarizeze cu a noastră cultură și să se bucure de experiențele frumoase pe care insula le oferă. De asemenea, luăm măsuri pentru intensificarea cooperării în domeniul educației, precum și în cercetare și inovație.

În ceea ce privește Republica Moldova, relația dintre Cipru și Republica Moldova este complexă, caracterizată prin respect reciproc și colaborare. Din punct de vedere geopolitic, ambele țări împărtășesc angajamentul față de stabilitate, democrație și integrare europeană. Cipru, fiind membru al Uniunii Europene, susține puternic aspirațiile europene ale Moldovei. Suntem, prin urmare, încântați că în decembrie anul trecut, Consiliul European a decis să deschidă negocieri de aderare cu Moldova.

Experiența Ciprului în ceea ce privește aderarea la Uniunea Europeană în 2004, în ciuda faptului că 40% din insulă nu se afla sub controlul efectiv al Guvernului, datorită invaziei turcești din 1974, poate, ținând cont de realitățile actuale din Moldova, să contribuie la îndeplinirea aspirațiilor europene ale acesteia.

Pe frontul politic, Cipru rămâne ferm în abordarea referitoare la poziția sa principială care solicită respectarea integrității teritoriale și suveranității Republicii Moldova, în cadrul frontierelor sale recunoscute internațional, precum și soluționarea pașnică a problemei transnistrene.

În domeniul economic, legăturile sunt caracterizate de o colaborare în creștere. Investițiile în Moldova din partea investitorilor ciprioti, inclusiv companii și persoane fizice, sunt în principal în sectorul imobiliar și în cel al serviciilor. De exemplu, una dintre principalele firme de audit și consultanță din Moldova, membră a unei rețele internaționale, a fost înființată și este gestionată de persoane cipriote.

Schimbul comercial, deși modest, are potențial de dezvoltare. Ciprul poate oferi expertiză în domenii precum turismul, serviciile financiare și energia regenerabilă, sectoare în care a excelat de-a lungul anilor. Similar, sectorul agricol al Moldovei, inclusiv producția de vin, oferă oportunități pentru afacerile cipriote.

Schimburile culturale și educaționale întăresc și mai mult legăturile noastre, ambele țări beneficiind de experiențe comune și transfer de cunoștințe.

■ Cum evaluați climatul actual al comerțului și investițiilor în Cipru și care sunt principalele domenii sau sectoare care atrag interesul companiilor din România?

Cipru oferă un climat sănătos pentru investiții, caracterizat de o locație geografică strategică, un cadru legal și regulamentar bine dezvoltat, persoane care dețin cunoștințe vaste și servicii de înaltă calitate, alături de un regim fiscal

orientat către afaceri. Acești factori, combinați cu apartenența țării la Uniunea Europeană, fac din Cipru o destinație atractivă pentru investitori. Principalele sectoare care atrag investiții sunt turismul, imobiliarele, energia (în special energia regenerabilă) și serviciile financiare. Industria navală rămâne, de asemenea, o atracție semnificativă datorită statutului Ciprului ca hub maritim.

Pentru companiile românești, aceste sectoare oferă oportunități profitabile. Stabilitatea și creșterea economiei cipriote creează un mediu propice investițiilor.

În plus, sectoarele precum Tehnologia Informației și telecomunicațiile devin domenii de interes, având în vedere transformarea digitală rapidă prin care trece Cipru.

În ceea ce privește comerțul, schimburile comerciale dintre Cipru și România pentru anul 2023 (ianuarie – decembrie 2023) au fost la un nivel bun pentru ambele piețe. În mod specific, România se află pe locul 20 între

destinațiile de export ale produselor cipriote. În același timp, piața cipriotă pare să prefere produsele românești, ceea ce plasează România pe locul treisprezece (13) în privința importurilor de produse în Cipru (urmată de țări precum SUA, India și Emiratele Arabe Unite).

Confirmând cele menționate mai sus, exporturile totale ale Ciprului către România au înregistrat o creștere de 39% pentru 2023 (2022: 30,9 milioane de euro și 2023: 43 milioane de euro). Exporturile interne ale produselor cipriote pentru anul 2023 au crescut cu aproximativ 26,4%, la 20,1 milioane de euro (2022: 15,9 milioane de euro), în timp ce re-exporturile au înregistrat, de asemenea, o creștere semnificativă de 52,6% (2022: 15 milioane de euro și 2023: 22,9 milioane de euro), plasând România pe locul 17 între țările care trimit produse pentru anul 2023 (urmată de America, Emiratele Arabe Unite și Japonia). În schimb, importurile de produse românești în Cipru pentru aceeași perioadă (ian. – dec. 2023) au însumat 174,5 milioane de euro, înregistrând o creștere de aproximativ 23,10% față de perioada corespunzătoare a anului precedent (ian. – dec. 2022: 141,8 milioane de euro).

Unul dintre factorii care contribuie la creșterea comerțului total între cele două țări este promovarea și susținerea continuă a exportatorilor ciprioți de către Ministerul Energiei, Comerțului și Industriei din Cipru în colaborare ai săi consilierii comerciali din întreaga lume. Este și o recompensă pentru eforturile depuse timp de mulți ani pentru consolidarea relațiilor comerciale dintre Cipru și România, care, chiar și în aceste condiții adverse (criză economică, pandemie), au arătat semne de revenire. În ceea ce privește brânza Halloumi pentru perioada de șapte luni (ian. – iul. 2023), România se afla pe locul 20 între țările importatoare din întreaga lume. Exporturile de Halloumi către România pentru cele șapte luni din 2022 au înregistrat o creștere de 49% față de perioada corespunzătoare a anului 2021 (2022: 118,4 milioane de euro, 2021: 79,5 mii de euro), ceea ce se datorează deschiderii sectorului de catering, inclusiv restaurante, hoteluri, cafenele, baruri etc. Cu siguranță, promovarea sistematică a brânzeturilor tradiționale din Cipru în marile orașe ale României este un fapt care trebuie luat în considerare pentru a crește vânzările.

Se observă că balanța comercială între Cipru și România este în deficit de mulți ani în detrimentul Ciprului, dar acest lucru este normal, având în vedere că România are o producție mai mare. Este important să subliniem tranzacțiile comerciale dintre Cipru și România pentru beneficiul mutual viitor al ambelor părți.

Iubirea și aprecierea ciprioților pentru România reprezintă pilonul principal al relațiilor excelente dintre cele două țări. Există peste 40.000 de români care trăiesc și lucrează în Cipru, ceea ce reprezintă unul dintre aspectele cele mai vizibile ale relațiilor dintre Cipru și România. Românii sunt bine integrați în societatea cipriotă. Un număr mare de ciprioți au absolvit universități românești, unii s-au căsătorit și au rămas acolo, alții s-au întors în Cipru cu soțiile lor.

■ Ce face Cipru o destinație turistică atractivă și ce măsuri s-au luat pentru a facilita accesul cetățenilor români, nu doar celor care locuiesc în apropierea Bucureștiului?

Piața românească de turism către Cipru înregistrează o tendință semnificativă de creștere a sosirilor de vizitatori. Analiza anilor recenti indică o creștere anuală constantă, sosirile din România în 2023 depășindu-le pe cele din 2019, anul de vârf al turismului înainte de pandemie, cu un semnificativ 41%. Sosirile din România în 2023 au depășit 80.000 de călători.

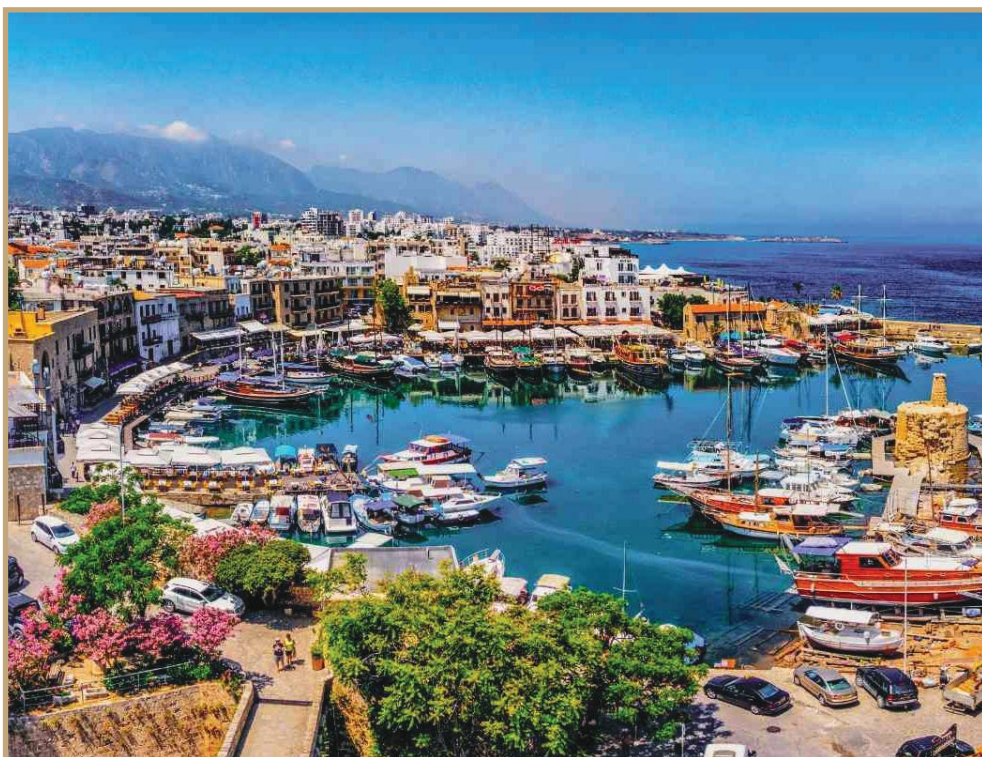
Conectivitatea dintre Cipru și patru mari orașe românești - București, Cluj, Iași și Timișoara - este solidă, cu zboruri regulate și chartere către cele două aeroporturi cheie din Cipru, Larnaca și Pafos. Operatorii turistici de top au inclus Cipru în ofertele lor, iar alți jucători de pe piață se pregătesc să intre sau să-și extindă operațiunile în Cipru în 2024, în urma cererii crescânde.

Ministerul Adjunct al Turismului din Cipru joacă un rol activ în promovarea acestei creșteri prin diverse inițiative, inclusiv evenimente promoționale comune pentru afaceri, campanii media online și colaborări cu companii aeriene, operatori turistici și agenții de călătorie. În plus, se organizează excursii de familiarizare pentru media, bloggeri și profesioniști din domeniul călătoriilor.

Gândindu-ne la 2024, accentul se pune pe creșterea continuă a sosirilor din România și sprijinirea diversificării opțiunilor de zbor între cele două destinații.

Atractivitatea Ciprului pentru călători se datorează celor 76 de plaje cu steag albastru, soarelui abundent pe tot parcursul anului și unui sezon extins de iot de la mijlocul lui aprilie până la mijlocul lui noiembrie. În plus, insula oferă situri culturale și istorice bogate, care se adresează turismului religios, turismului sportiv și nunțiilor.

De asemenea, trebuie subliniat faptul că un Acord de Cooperare în Domeniul Turismului între Guvernele Ciprului și României este în vigoare încă de la semnarea sa în București pe 5 ianuarie 1994.

■ Care sunt principalele sectoare din România în care Republica Cipru vede oportunități semnificative de investiții? Dar în Republica Moldova?

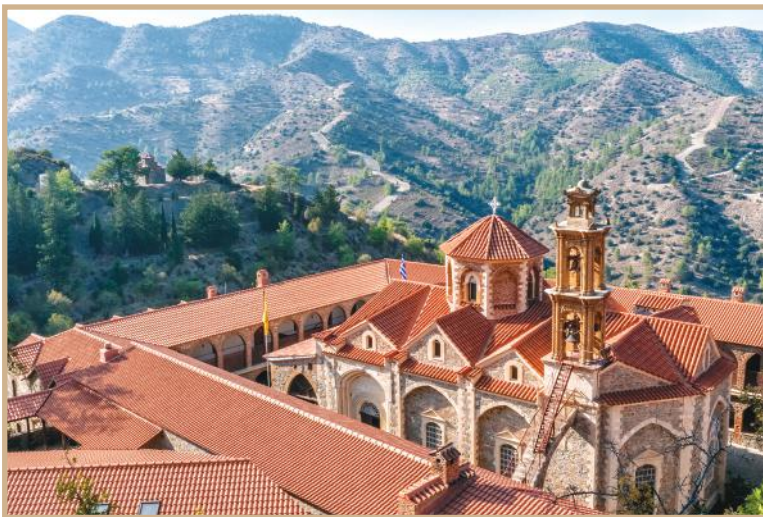
România, cu economia sa dinamică, oferă oportunități semnificative pentru afacerile cipriote. Printre sectoarele cheie se numără Tehnologia Informației, unde România a înregistrat o creștere și inovație remarcabile, energia (atat tradițională, cât și regenerabilă) și agricultura. Dezvoltarea continuă a infrastructurii țării prezintă, de asemenea, oportunități în construcții și industrii conexe. Piața de consum în creștere din România reprezintă o altă zonă în care companiile cipriote ar putea explora potențialul.

Moldova oferă oportunități, în primul rând, în sectorul agricol, având în vedere bogata moștenire agricolă și industria vinului. Sectorul IT, deși în stadii incipiente, are potențial de creștere și investiții. În plus, eforturile continue ale Moldovei de a-și îmbunătăți infrastructura creează oportunități în construcții, producție și servicii. Companiile cipriote pot contribui și beneficia, de asemenea, de importanța tot mai mare a Moldovei în domeniul turismului și ospitalității.

■ Cum vedeți rezolvarea conflictului din Ucraina?

De la începutul războiului nejustificat al Rusiei împotriva Ucrainei, Ciprul a menținut o poziție fermă, hotărâtă și principială în sprijinul suveranității și integrității teritoriale a Ucrainei în cadrul frontierelor sale recunoscute internațional.

Sfârșitul anului 2023 și începutul anului 2024 au fost marcate de cea mai mare undă de atacuri masive cu rachete și drone efectuate de Rusia pe întreg teritoriul Ucrainei, soldate cu pierderi de vieți nevinovate și distrugerea infrastructurii vitale. Cu greu trece o zi fără lovituri aeriene masive, urmate de doliu pentru pierderile de vieți nevinovate. Ne exprimăm profunda compasiune și solidaritate cu familiile și cei dragi ai celor uciși și răniți. Suntem extrem de îngrijorați de intensificarea atacurilor indiscriminate ale Rusiei împotriva civililor, obiectelor civile și infrastructurii critice. Poporul și guvernul Republicii Cipru rămân alături de poporul Ucrainei și vor continua să o facă.

Aș dori să subliniez că Ciprul a participat la a 4-a Întâlnire NSA privind Formula de Pace a Ucrainei care a avut loc la Davos la 14/1/24. Am fost încurajați de numărul mare de participanți la eveniment și de angajamentul participanților de a continua să sprijine Ucraina.

Toate războaiele se sfârșesc în cele din urmă. Cu toate acestea, pacea durabilă și semnificativă vine din negocieri. Prin urmare, diplomația, hotărârea și intențiile sincere reprezintă singurul mijloc real de a încheia cu adevărat războiul. O astfel de pace durabilă poate fi bazată doar pe principiile Cartei ONU, respectând pe deplin suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei și rezoluțiile relevante ale Adunării Generale a ONU și a Dreptului Internațional. În apropierea celui de-al doilea an de la începutul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, îmi exprim speranța că eforturile de a pune capăt acestui război vor da roade în viitorul previzibil.

Menționând aspectele de mai sus, nu putem ignora faptul că Republica Cipru, fiind ea însăși victimă a unei invazii și ocupații ilegale, este profund întristată de continuarea războiului ilegal al Rusiei împotriva Ucrainei și empatizează pe deplin cu drama acestei țări și a poporului său.

Anul 2024 marchează a 50-a aniversare a invaziei militare ilegale de către Turcia în 1974. Cipru continuă să poarte repercusiunile durabile, inclusiv ocupația continuă a 37% din teritoriul țării noastre, smulgerea și deplasarea masivă a miilor de ciprioți, violarea drepturilor fundamentale ale omului, colonizarea zonelor ocupate și drama dureroasă a familiilor persoanelor dispărute.

Paralelele remarcabile dintre invazia Rusiei asupra Ucrainei în 2022 și invazia Turciei în Cipru în 1974 subliniază pe deplin durerea comună a națiunilor care se confruntă cu agresiunea și ocupația pe teritoriile lor suverane.

Din acest motiv, în ciuda impactului asupra țării noastre, Cipru menține cu fermitate poziția sa principială și rămâne pe deplin angajată față de toate măsurile luate de către UE și aliații noștri împotriva Rusiei, în legătură cu agresiunea sa continuă împotriva Ucrainei.

BERMAS SUCEAVA: Tradiție în Fabricarea Berii din 1974

S.C. Bermas S.A. Suceava este singura fabrică independentă din industria berii care și-a continuat activitatea neîntrerupt începând cu anul 1974 și până în prezent.

Obiectul principal de activitate constă în producerea și comercializarea berii, a malțului și a subproduselor rezultate din procesul de fabricație al acestora. Fabrica a fost modernizată și re tehnologizată prin intervenții majore realizate în toate secțiile de producție și auxiliare fiind optimizate atât procesele tehnologice cât și activitățile conexe astfel încât a reușit să rămână un jucător important pe piața din România.

Societatea este cu capital românesc, acțiunile sale fiind cotate la Bursa de Valori București începând cu luna aprilie 1998.

Materiile prime folosite în fabricarea sortimentelor de bere sunt naturale. Astfel malțul este fabricat din orz achiziționat de la producătorii autohtoni, hameiul provine de la cultivatorii din Transilvania, apa din vestitele izvoare ale Berchișeștiului, iar drojdia de bere este atent selecționată.

SORTIMENTELE DE BERE FABRICATE

BEREA CĂLIMANI

Călimani, care poartă numele masivului cu același nume din lanțul Carpaților Orientali, este o bere blondă superioară, cu o concentrație de alcool de 4,6% vol.

BEREA SOLCA

Solca, o marcă de tradiție din anul 1810 și readusă pe piață de societatea noastră, este o bere blondă superioară, cu o concentrație de alcool de 4,8% vol.

BEREA BERMAS

Bermas, care poartă cu mândrie numele societății noastre, este o bere blondă superioară, cu o concentrație de alcool de 5,2% vol.

BEREA SUCEAVA

Suceava Clasic, Care poartă numele orașului nostru, este o bere blondă superioară de larg consum, cu o concentrație de alcool de 4,4% vol.

Păstrătoare a vechilor tradiții, BERMAS-Suceava nu a renunțat la procedeul clasic de fabricare a berii, care presupune folosirea malțului și a hameiului, cât și procedeul tradițional de fermentare a berii în două etape ce durează 42 de zile. Aceasta conferă berii spumă, gustul ușor amar și culoare asigurându-i totodată limpezime și conservabilitate.

Nu trebuie uitată dăruirea și priceperea berarilor suceveni care de cinci decenii se îndeletnicesc cu această nobilă meserie.

*Pentru noi, berea este mai mult
decât o băutură - este o tradiție
și o bucurie pe care dorim să o
împărtășim cu voi!*

INTERVIU CU E.S. DÉBORAH LETICIA OJEDA VALEDÓN, AMBASADORUL REPUBLICII CUBA ÎN ROMÂNIA

Primele contacte diplomatice dintre România și Cuba datează din timpul Conferinței de Pace de la Paris, când ambele țări făceau parte din tabăra Antantei. S-a decis chiar deschiderea unui consulat onorific la Havana (2 mai 1919), al cărui titular a fost desemnat avocatul născut în Franța, Roger Lefébure, fost ofițer în Primul Război Mondial. După o existență scurtă, un nou consulat onorific a fost deschis la 1 iulie 1928, condus de Francisco Pérez de la Riva. "Dialogul și cooperarea româno-cubaneză au căpătat o importanță superioară spre sfârșitul anilor 1960 și în deceniul următor, în special în urma vizitei lui Raul Castro Ruz în România, în calitate de Secretar al Partidului Comunist al Cubei, între 28 decembrie 1966 și 4 ianuarie 1967, fiind primit la cel mai înalt nivel. Momentele de vârf ale relațiilor bilaterale au fost constituite vizitele lui Fidel Castro în România (26-30 mai 1972) și Nicolae Ceaușescu în Republica Cuba (august-septembrie 1973), materializate prin acordarea de credite financiare semnificative Cubei pentru livrarea de instalații, echipamente și asistență tehnică industrială. Ulterior, au fost încheiate acorduri referitoare la transportul aerian civil (1978), colaborarea în domeniul poștal și al telecomunicațiilor (1980), cooperarea și creditul pentru obiective industriale în Cuba (1981, 1982). Schmuri de delegații au continuat între cele două părți, precum și schimburile culturale, pe baza Acordului din 1960."

■ Cooperarea dintre România și Cuba a căpătat o importanță deosebită spre sfârșitul anilor 1960. Excelența Voastră, în acest sens, vă rugăm să furnizați o evaluare a relațiilor existente între țările noastre din perioada 1960-1989.

Stabilirea relațiilor diplomatice între Cuba și România a avut loc la 26 octombrie 1960, când o delegație românească a călătorit pe insulă pentru a semna actul de stabilire a relațiilor diplomatice între cele două țări, ale căror negocieri începuseră anterior la sediul Națiunilor Unite. Acest fapt a deschis calea către consolidarea relațiilor de prietenie și legăturilor bilaterale dintre cele două țări. De-a lungul anilor pe care i-ați menționat, am avut un schimb economic important și o relație foarte activă în diferite

domenii ale vieții economice, sociale și politice. Cu toate acestea, din diferite motive, nivelul schimburilor dintre țările noastre nu este, în prezent, la fel ca în trecut, dar trebuie să spunem că relațiile neîntrerupte dintre Cuba și România se caracterizează prin efortul reciproc și interesul pentru apropierea punctelor de vedere, precum și respectul pentru independență și suveranitatea națională și dreptul de a decide soluționarea problemelor interne prin mijloace proprii. Acest lucru este important pentru consolidarea și dezvoltarea legăturilor noastre în condițiile actuale.

■ Prima vizită oficială a unui ministru cubanez în România după 1989 a avut loc destul de târziu, în 2022. Cum caracterizați Programul de Cooperare în domeniul educației între România și Cuba?

După cum ați menționat, în iunie 2022, Ministrul Educației Superioare din Cuba, împreună cu o delegație de rectori universitari cubanezi, a vizitat România. Ministrul a semnat împreună cu omologul său român Programul de Cooperare în Educație, care a reinițiat oficial schimburile într-un domeniu atât de important. Mai multe universități au semnat acorduri cu parteneri cubanezi cu această ocazie. Rectorii universităților cubaneze de Științe Medicale, Agronomie, Arte, Ingineri, Informatică, printre altele, au semnat mai multe acorduri cu universități din București, Brașov, Alba Iulia, Târgu Mureș, Galați, Sibiu, Timișoara, Ploiești, Iași, Târgoviște, Suceava și Arad. Până în prezent, Universitatea Transilvania a găzduit un număr important de doctoranzi cubanezi ca rezultat al Programului de Cooperare și a acordurilor inter-universitare semnate. Așteptăm cu nerăbdare să extindem experiența și la alte universități și să primim și studenți români în Cuba.

■ Cum evaluați starea actuală a relațiilor româno-cubaneze?

Vom sărbători în acest an aniversarea a 64 de ani de la stabilirea oficială a relațiilor diplomatice bilaterale. Legăturile noastre se bazează pe valori de egalitate și respect reciproc, cu respectarea strictă a Cartei Națiunilor Unite și a Dreptului Internațional.

Într-un scenariu internațional complex, ambele țări continuă să depună eforturi pentru avansarea în consolidarea legăturilor bilaterale și întărirea prieteniei și cooperării, conform propriilor condiții și particularități. Faptul că în 2022 am avut schimburi de vizite la nivel înalt, precum vizita Ministrului Educației Superioare din Cuba în România și a Ministrului Sănătății din România în Cuba, semnarea programului de cooperare în învățământul superior și semnarea în Cuba a Acordului privind Sănătatea între Cuba și România, precum și organizarea de consultări politice bilaterale la nivel de secretari de stat în 2023, reprezintă o indicație clară a disponibilității ambelor țări de a da un impuls relațiilor dintre cele două națiuni ale noastre.

■ **În opinia guvernului pe care îl reprezentați la București, care sunt perspectivele pentru dezvoltarea și consolidarea parteneriatului economic dintre Cuba și România?**

Scopul meu aici în calitate de Ambasador al Republicii Cuba este de a face Cuba mai vizibilă și mai accesibilă românilor, de a dezvolta legăturile dintre cele două țări în toate domeniile posibile, inclusiv cel economic. Cuba oferă un mediu de afaceri favorabil pentru investitorul străin, stimulente fiscale, un cadru legal sigur și transparent, amplasare geografică în centrul unui piețe în expansiune, climat de siguranță pentru personalul străin, forță de muncă foarte calificată, printre altele. Există Legea 118, care oferă o descriere a opțiunilor existente pentru înființarea unei afaceri în Cuba, precum afaceri cu participare conjunctă, asociație economică, contracte sau întreprinderi (utilizând investiții cu capital străin de 100%). Această lege poate fi descărcată de la acest link <https://www.camaracuba.cu/en/foreign-investment/>, precum și alte informații pentru companiile interesate de investiții sau comerț cu Cuba.

Sectoarele sunt diverse: producția alimentară, construcții, energie, biotehnologie, turism, telecomunicații, minerit, industria zahărului, etc. În acest moment, Cuba are 334 de afaceri cu investiții străine directe, din care 56 au capital străin de 100%. Investiția străină joacă un rol important în dezvoltarea economică a Cubei în strategia guvernului nostru.

■ **Ce sectoare sunt considerate strategice pentru dezvoltarea și dinamismul relațiilor economice bilaterale? Ce măsuri ar fi necesare pentru a le susține?**

După cum am menționat anterior, aproape toate sectoarele sunt deschise prezenței investitorilor străini în economia noastră. Dacă trebuie să menționez cele pe care le consider mai importante pentru dezvoltarea țării, aș spune energia, iar în cadrul sectorului energetic este foarte importantă energia curată, care va permite Cubei să schimbe modelul de producție a energiei electrice până în 2030, folosind energie verde, în special solară. Alte sectoare, nu mai puțin importante, sunt agroindustria și producția alimentară, rețelele de apă și sanitație, sectorul bancar și financiar și construcțiile, printre altele. Investițiile în aceste sectoare sunt foarte necesare; modernizarea infrastructurilor existente și crearea de structuri noi și moderne vor permite producerea bunurilor pentru piața internă și exportul în regiune, profitând de poziția geografică a Cubei. La acest punct, trebuie să menționez existența unei Zone Speciale de Dezvoltare, prima de acest tip din Cuba, în municipiul

Mariel, provincia Artemisa, aproape de capitala țării. Această zonă specială de dezvoltare a fost creată în 2013 și este situată într-o locație strategică importantă, în centrul Mării Caraibelor, la intersecția principalelor rute maritime comerciale din emisfera vestică. Ceea ce face ca Mariel să fie special este faptul că este un port cu apă adâncă și, astfel, are potențialul de a fi folosit în multe feluri, inclusiv ca port de croazieră.

ZED Mariel oferă o platformă de producție și logistică de clasă mondială pentru stabilirea companiilor, ale căror producții și servicii pot fi comercializate pe piața internă sau exportate. Companiile de acolo vor beneficia de cadrul reglementar, de stimulentele politice speciale și de un mediu de afaceri prietenos, conceput pentru a atrage investiții în fabricarea bunurilor și prestarea serviciilor cu valoare adăugată, folosind cunoștințe și inovație, precum și tehnologii curate, rezultând în concentrarea industrială pentru înlocuirea importurilor, stimularea exporturilor și generarea de noi surse de angajare. <https://www.zedmariel.com/en>

■ **Cum vedeți promovarea și consolidarea bogăției culturale și spirituale cubaneze în colaborare cu România?**

Diplomația culturală este un mod foarte important de a dezvolta înțelegerea și cunoașterea între țări. Cuba și România au multe de oferit în acest sens, având culturi foarte bogate, rădăcini latine care ne apropie, și cu idiosincrazii diferite, dar cu puncte comune de contact. De la sosirea noastră, am încercat să apropiem România de Cuba prin prezentarea expozițiilor de artă, filme, muzică, literatură în mai multe locuri din țară. Ambasada română a făcut, de asemenea, o treabă excelentă în acest domeniu cu promovarea culturii și tradițiilor românești în Cuba. Creșterea numărului de români care vizitează Cuba și, de asemenea, a cubanezilor care vizitează România, extinde posibilitățile de a avea mai multe interacțiuni și schimburi culturale. Programul de cooperare educațională contribuie, de asemenea, la acest efort. Există un Acord între Radio România Internațional și Radio Cuba care menține o prezență săptămânală și constantă a României și Cubei pe radio-ul ambelor țări.

■ **În vara anului 2024, Centrul pentru Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale, împreună cu Consiliul Județean Suceava și Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Est, vor organiza a doua ediție a Forumului Economic Regional Moldova - 2024. Formatul întâlnirii va fi orientat către regiunile din Europa de Sud-Est. Ambasadorii statelor partenere cu care România a consolidat relații economice non-UE vor fi, de asemenea, invitați. În ce măsură este interesată țara dvs. să dezvolte relații specifice cu regiunile din Europa de Sud-Est și, implicit, să participe la FERM 2024?**

Cuba este foarte interesată să-și consolideze relațiile cu toate țările din această regiune. Relațiile economice, așa cum sunt cele cu România, reprezintă un sector important de întărit cu toate țările din Europa de Sud-Est. Forumul ar putea fi o ocazie interesantă pentru noi să stabilim contacte importante în acest domeniu. Am lua în considerare pozitiv participarea noastră odată ce vom afla datele la care va avea loc evenimentul

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

ORAȘUL TÂRGU OCNA, JUDEȚUL BACĂU

Târgu Ocna, oraș așezat în inima Moldovei, cu o bogată moștenire istorică, este recunoscut pentru peisajele naturale spectaculoase și apele minerale vindecătoare. În ultimii ani, orașul a cunoscut o transformare semnificativă datorită proiectelor de dezvoltare, finanțate atât din surse externe nerambursabile, cât și din fonduri guvernamentale. Aceste proiecte au avut un impact pozitiv asupra mai multor domenii: al infrastructurii, educației și turismului, consolidând poziția orașului ca destinație atractivă pentru turiști. Administrația locală, sub conducerea domnului primar Cristian Aurelian Ciubotaru, a demonstrat un angajament ferm față de mediul de afaceri local, vizând dezvoltarea orașului prin proiectele realizate.

În ceea ce privește planurile de viitor, administrația locală se concentrează pe continuarea și finalizarea proiectelor de dezvoltare și diversificare a infrastructurii, educației și turismului.

■ În contextul în care anul 2024 este propice pentru bilanț, vă rugăm să numiți proiectele care au fost realizate în Orașul Târgu Ocna în ultimii ani.

În ultimii ani, în Orașul Târgu Ocna au fost demarate numeroase proiecte, finanțate fie din fonduri externe nerambursabile sau guvernamentale nerambursabile. Printre proiectele realizate din fonduri externe nerambursabile se numără:

- Dezvoltarea, modernizarea și dotarea infrastructurii operaționale din cadrul Școlii nr.2 oras Târgu Ocna – finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020;
 - Valorificare turistică și modernizare infrastructură specifică în stațiunea balneoclimatică Târgu Ocna - finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020 ;
 - Dotarea unităților școlare din orașul Târgu Ocna, județul Bacău, cu echipamente/dispozitive electronice necesare desfășurării activității didactice în mediul on-line” și a indicatorilor tehnico-economici, finanțat prin Programul Operațional Competitivitate 2014 – 2020;
 - Dotarea cu mobilier, materiale didactice și echipamente TIC a unităților de învățământ preuniversitar din orașul Târgu Ocna, județul Bacău – finanțat prin Programul Național de Redresare și Reziliență C15;
 - Proiectul regional de dezvoltare infrastructură de apă și apă uzată în județul Bacău, în perioada 2014 - finanțat prin Programul Operațional Infrastructură Mare.
- Dintre proiectele realizate din fonduri guvernamentale nerambursabile se numără:

- „Modernizarea străzilor Cărămidăriei, Viitorului și Cimitir în parteneriat cu Consiliul Județean Bacău;
- Modernizare infrastructură rutieră în orașul Târgu Ocna 5,6 km – Programul Național de Investiții “Anghel Saligny”;
- Dezvoltare sistem distribuție gaze naturale - Programul Național de Investiții “Anghel Saligny”;
- Refacerea și reabilitarea drumurilor pentru eliminarea efectelor inundațiilor în orașul Târgu Ocna – CNI;
- Modernizare sistem de iluminat public oraș - Etapa I și II – Administrația Fondului de Mediu;
- Construirea și dotarea Centrului Multifuncțional tip creșă în zona Tisești – PNDL;
- Dezvoltarea sistemului de management local prin implementarea unor infrastructuri inteligente la nivelul orașului – PNRR C10;
- Achiziția de vehicule electrice pentru serviciul de transport public local și a stațiilor de încărcare necesare pentru funcționarea acestora în Slănic Moldova, județul Bacău – PNRR – Fondul local în parteneriat cu Orașul Slănic Moldova;
- Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transporturi prin promovarea infrastructurii pentru vehiculele de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic: stații de reîncărcare pentru vehicule electrice – AFM;
- Dotarea căminului cultural-cartier Vâlcele, oraș Târgu Ocna – AFIR.

■ Care sunt principalele proiecte aflate în implementare în prezent?

Pentru că principalul obiectiv al administrației publice locale este acela de a crește starea de confort și siguranță a locuitorilor și turiștilor care aleg să-și petreacă timpul în orașul stațiune Târgu Ocna, proiecția investițiilor este concentrată pe domeniile de infrastructură rutieră și de turism, sens în care implementăm în această perioadă proiectul “Valorificare turistică și modernizare infrastructură specifică în stațiunea balneoclimatică Târgu Ocna” finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020 – AXA Prioritară 7.1, în valoare de aproximativ 5 milioane euro, investiție ce cuprinde modernizarea sistemului rutier pentru 23 străzi, transformarea străzii Victoria (în prezent Carol I) într-un pietonal accesibil cetățenilor și turiștilor veniți la tratament, amenajarea și refacerea în totalitate a piațetei Costache Negri, amplasată în fața Palatului Administrativ, extinderea zonelor verzi prin amenajarea în Parcul orașenesc Măgura a unor zone de relaxare moderne, precum și modernizarea iluminatului public și a mobilierului stradal.

De asemenea, acordăm o atenție deosebită infrastructurii școlare, lucru dovedit prin proiectele derulate, precum și prin cele de digitalizare și proiectele verzi.

■ Ce proiecte de investiții aveți în plan în următoarea perioadă?

Pentru perioada următoare, prin Programul Național de investiții Anghel Saligny am pregătit și am depus proiectul de "Modernizare infrastructura rutieră în orașul Târgu Ocna 5,6 km" și proiectul de "Dezvoltare sistem distribuție gaze naturale în orașul Târgu Ocna".

■ Care sunt punctele forte și ce avantaje competitive are localitatea dumneavoastră?

Localitatea noastră dispune de un potențial enorm, dat de resursele turistice, unice în județul Bacău și printre puținele din țară, respectiv apele minerale și Salina Târgu Ocna, care este a treia cea mai mare salină și una din cele mai vechi din România. Acest lucru a determinat ca fluxul anual de turiști care ne tranzitează zona să fie într-o continuă creștere, fiind înregistrată o medie de aproximativ 250 000 de turiști/an.

Atracțiile locale sunt completate de diversitatea extrem de bogată a faunei și florei în Sit Natura 2000 Măgura Târgu Ocna, care îmbie turistul să aleagă drumețiile în natură, dar și trecutul istoric, linia frontului din Primul Război Mondial ce a lăsat urme adânci în zonă, în special datorită Bătăliilor de la Oituz îi determină pe cei pasionați de istorie să vină să ne descopere.

Aerul este de o calitate extraordinară datorită situației în zona montană, favorizat fiind de prezența pădurilor din jurul localității, iar bioclimatul unul dintre cele mai plăcute din țară, caracterizat ca nesolicitant-sedativ, de cruțare, tonifiant.

■ Cum este susținut mediul de afaceri local? Ce facilități oferă administrația locală mediului de afaceri?

Administrația locală sprijină mediul de afaceri prin digitalizarea activității primăriei și creșterea nivelului de servicii oferite online. Acest lucru include actualizarea și îmbunătățirea website-ului pentru a oferi o gamă mai largă de servicii publice disponibile online. De asemenea, se propune dezvoltarea platformelor de interoperabilitate între administrația publică, cetățeni și mediul de afaceri, pentru a facilita comunicarea și colaborarea între aceste entități.

■ Ce potențial turistic are localitatea dumneavoastră și cum poate fi stimulată dezvoltarea turismului local?

Orașul Târgu Ocna este situat în S-V județului Bacău, într-o zonă depresionară, la confluența pârâului Slănic cu râul Trotuș. Din punct de vedere geografic, regiunea Târgu Ocna este situată la baza versantului estic al Carpaților Orientali, în zona Subcarpaților Moldovei. Relieful este accidentat, având cote cuprinse între 400m-600m. Prin vizitarea orașului Târgu Ocna, turiștii au posibilitatea de a explora potențialul turistic al zonei limitrofe, care cuprinde numeroase obiective de interes turistic:

- **Salina Târgu Ocna**, unul dintre cele mai importante puncte de atracție turistică, impresionează prin imensitatea gurilor subterane, având o suprafață de 8900 mp, un volum util de 61000 mc, cu o înălțime a camerelor de 8 metri, labirintul galeriilor de mii de metri creează impresia unui „oraș din adâncuri”. Indiferent de perioada anului, este o temperatură constantă de 12-13 grade celsius, fapt datorat

adâncimii la care se află, de 240 m, ceea ce face ca vizitele din timpul verilor toride sau din timpul iernilor geroase să fie foarte relaxante.

Călătoria prin Salina Târgu Ocna începe cu un obiectiv absolut impresionant, în adâncul pământului, într-un oraș subteran construit în foste galerii ale minei de sare la o adâncime de 200 m, unde se află o adevărată **catedrală închinată Sfintei Mari Mucenițe Varvara, protectoarea minerilor.**

Biserica a fost construită din inițiativa salariaților unității, în perioada 14 aprilie – 3 decembrie 1992, în inima masivului de sare, fiind prima biserică ortodoxă subterană din Europa, realizată integral din sare.

Salina Târgu Ocna este formată din labirinturi pline de surprize, mai ales pentru pasionații de sporturi, astfel încât se poate petrece o zi întreagă aici, fără plictiseală. Facilitățile de la Baza de tratament Salina Târgu Ocna includ: teren fotbal, handbal, volei, tenis de masă, șah, table, biliard, karturi, teren minigolf, leagăne, tobogan gonflabil, bibliotecă.

În incinta salinei se află și Sala de spectacole și conferințe Florin Piersic. În interiorul salinei este amenajat Muzeul Sării, care poate fi vizitat gratuit. În acest loc se pot afla date despre geneza, evoluția exploatării și prelucrarea sării, virtuțile sale terapeutice și se pot admira exponate interesante ce amintesc de trecut.

Motivul principal pentru care ar trebui vizitată **Salina Târgu Ocna este pentru a beneficia de proprietățile unice ale tratamentului cu aerosoli naturali halini.**

Parcul Măgura este principalul parc al orașului, care este situat în partea de Sud-Vest a orașului, la poalele muntelui cu aceeași denumire, flancat la sud de drumul DN 12B Târgu Ocna – Slănic Moldova, la Nord de râul Trotuș, la vest de intersecția DN 12A – DN 12B și podul de peste râul Trotuș, iar la Est de râul Slănic. Este o zonă ce poate dezvolta încă activități noi, cu posibilități de agrement deosebite.

Aici se află cele 7 izvoare cu ape minerale cu indicații terapeutice. De asemenea, în parcul Măgura se află și Piscinile cu apă dulce și lacul sărat „**Lacul fără fund**” sau **Groapa „Burlacu”.**

Contribuim la dezvoltarea potențialului turistic prin crearea unor evenimente locale. Spre exemplu, în luna mai va avea loc Festivalul Antic și Medieval numit „**O călătorie fascinantă în timp**” la Târgu Ocna;

În luna iunie este organizat evenimentul **Auto Creativ Tuning Team & DB Drag Racing România - Sound House Târgu Ocna;**

În luna august va avea loc evenimentul numit **Potecile Naturii.**

INTERVIU CU E.S. Therese Hydén, AMBASADORUL SUEDIEI ÎN ROMÂNIA

Conform datelor istorice, primele relații româno-suedeze pentru care există documente de arhivă datează din secolul al XVI-lea.

Relațiile diplomatice dintre România și Suedia au fost stabilite, la rang de legăție, la 19 martie 1916 (data intrării în funcțiune a Legăției României la Stockholm; Reprezentanța diplomatică suedeză la București a fost înființată în 1921) și au fost ridicate la statutul de ambasadă la 31 ianuarie 1964. Dezvoltarea ulterioară a relațiilor româno-suedeze după 1989 este reflectată printr-un dialog politic intens și substanțial, prin vizite frecvente ale oficialilor români și suedezi la Stockholm și București.

Suedia a sprijinit în mod constant obiectivul României de integrare în UE. A fost prima țară nordică care a ratificat Tratatul de Aderare a României și Bulgariei la UE. De asemenea, a liberalizat piața muncii suedeze pentru cetățenii români încă din 1 ianuarie 2007.

În același timp, România a susținut obiectivul Suediei de a adera la NATO, fiind printre primele țări care au finalizat procedurile interne, considerând că astfel se va îmbunătăți securitatea și stabilitatea Europei.

Suedia este un partener comercial important pentru România, ocupând constant un loc de frunte printre țările de destinație ale produselor românești, respectiv ale originii bunurilor destinate pieței românești.

■ Ați preluat funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Suediei în România în septembrie 2019, iar în acești 4 ani două evenimente de impact major au marcat Europa: pandemia și războiul din Ucraina. Vă rugăm să ne oferiți un rezumat al modului în care ați perceput această perioadă în cadrul misiunii dvs. în România.

Anii pandemiei au fost dificili în toate țările, atât la nivel profesional, cât și personal. În calitate de diplomat și reprezentant al Suediei în România, o

mare parte din munca de relaționare interpersonală, externă și de construire a relațiilor nu a fost posibilă. Datorită disponibilității platformelor de comunicare online, deschiderii partenerilor români și abilității de a desfășura munca diplomatică obișnuită într-un mod diferit, Ambasada Suediei a putut continua construirea relațiilor în România și promovarea comerțului nostru. Ambasada din București a rămas deschisă pe întreaga perioadă a pandemiei. Atacul Rusiei asupra Ucrainei, la data de 24 februarie 2022 și războiul său continuu de agresiune asupra Ucrainei a fost și continuă să fie un atac nejustificat asupra unei țări suverane, precum și asupra valorilor democratice și securității Ucrainei, dar și întregii Uniuni Europene și dincolo de aceasta. Ca diplomat în România, a fost impresionant să văd cum poporul român, societatea civilă românească și instituțiile românești au ieșit în sprijinul refugiaților ucraineni care au început imediat să treacă granița în România. Războiul de agresiune al Rusiei împotriva vecinului său Ucraina a transformat România într-un stat membru vital al NATO și UE care sprijină Ucraina. Suedia recunoaște România ca partener important și valoros în ceea ce privește susținerea Ucrainei împotriva Rusiei, dar și pentru unitatea UE în această chestiune.

■ **Exceleța Voastră, vă rugăm să ne oferiți o privire de ansamblu asupra relațiilor dintre țările noastre, definite de realitățile geopolitice și economice actuale.**

Suedia și România sunt legate de peste 100 de ani de relații diplomatice oficiale. Acest an marchează și cei 60 de ani de la ridicarea relațiilor noastre diplomatice la nivelul de Ambasadă, eveniment care a avut loc la 31 ianuarie 1964. Având în vedere că ambele țări au o bază industrială semnificativă, multe dintre marile companii industriale suedeze sunt prezente în România de zeci de ani. Comerțul nostru a crescut constant în ultimii zece ani. Investițiile în România au loc în mare

măsură în domeniul producției, cum ar fi industria auto. Un exemplu este compania suedeză Autoliv, care produce centuri de siguranță și soluții de siguranță pentru mașini, fiind și unul dintre cei mai mari angajatori suedezi din România. Un alt exemplu este investiția în producție pentru IKEA, o companie care continuă să se extindă în România și are planuri de deschidere a unui magazin IKEA în Iași. Companiile suedeze din România oferă locuri de muncă pentru peste 25.000 de români, direct sau indirect. Angajate în modele de afaceri durabile, aceste companii plasează drepturile omului, accesibilitatea și egalitatea în centrul operațiunilor lor, asigurându-se că activitatea, produsele și serviciile lor au un impact pozitiv asupra societății, economiei și mediului.

Perturbarea în logistică, o consecință a pandemiei și a războiului de agresiune din Ucraina, a plasat România pe hartă ca o țară sigură și accesibilă pentru investiții. Companiile și investitorii suedezi împărtășesc același interes cu alte companii în operarea într-un mediu în care regulile și piața sunt previzibile și stabile.

Aș dori să existe mai multe zboruri directe între România și Suedia. Acest lucru ar aduce beneficii relațiilor noastre comerciale, precum și turismului, sector în care cred că România ar oferi experiențe naturale foarte interesante și mai puțin cunoscute pentru iubitorii de activități în aer liber din Suedia.

■ În contextul evenimentelor militare la frontierele României, cum credeți că ar trebui să abordeze Vestul pregătirea pentru reconstrucția Ucrainei?

Ucraina are nevoie de sprijinul nostru continuu în plan politic, umanitar, militar și financiar pentru a contracara războiul de agresiune din partea Rusiei și pentru a construi o Ucraină modernă. Decizia statelor membre ale UE de a deschide ușa Ucrainei și Republicii Moldova pentru a deveni membri ai UE a fost foarte importantă, în contextual amplelor eforturi de sprijinire a Ucrainei. Sprijinul financiar acordat Ucrainei de către UE, în valoare de până la 50 de miliarde de euro, sub formă de granturi și împrumuturi, va contribui la acoperirea nevoilor imediate ale Ucrainei și la reconstrucția și modernizarea sa. Sprijinul Suediei pentru Ucraina este pe termen lung și cuprinde multiple domenii. Pe lângă sprijinul guvernelor, investițiile din partea actorilor privați sunt, de asemenea, necesare pentru construirea unei Ucraine puternice. Rolul sectorului de afaceri este crucial pentru redresarea Ucrainei și observăm că multe companii doresc să se implice. Îmbunătățirea infrastructurii de transport în România către granița cu Ucraina și Republica Moldova, precum și îmbunătățirea punctelor de trecere a frontierei, vor fi de asemenea foarte benefice pentru comerț și pentru sprijinirea redresării Ucrainei.

■ Considerați că există domenii economice în care există un potențial neexploatat pentru investiții bilaterale?

Domaniul științelor vieții este cu siguranță unul în care există spațiu pentru mai multe companii și investiții suedeze. Faptul că România abordează

deficiențele din domeniul medical, investind mai mult în infrastructura spitalicească și în serviciile de sănătate, reprezintă o oportunitate pentru companiile suedeze de a aduce aici soluții medicale de ultimă generație pentru a satisface nevoile imediate și pe termen lung ale sănătății românilor, precum și pentru dezvoltarea tehnologiilor medicale. Suedia are ambiția de a fi un stat-lider în domeniul științelor vieții. Factorii care contribuie la dezvoltarea rapidă a Suediei în industria științelor vieții sunt digitalizarea, universitățile de cercetare de top și efortul comun public și privat de a crea inovații în domeniul științelor vieții. Acești factori fac din Suedia sediul unora dintre cele mai importante companii din lume în domeniul medical, în diagnostice și medicină preventivă, precum și în medicina de precizie pentru tratamentul nevoilor medicale complexe. Mai multe dintre aceste companii sunt deja active în România, inclusiv în regiunea Moldovei: Synevo, Medicover, Diaverum, AstraZeneca, Elekta.

■ Ce recomandări aveți pentru companiile românești care doresc să intre pe piața suedeză?

Suedia reprezintă o economie modernă, deschisă și prietenoasă față de întreprinderi, care salută cu bucurie investițiile străine directe. Companiile românești care doresc să investească în Suedia vor descoperi că țara mea domină clasamentele internaționale în ceea ce privește inovația și forța de muncă calificată. Suedia este cunoscută pentru performanțele sale în cercetare și dezvoltare, spiritul antreprenorial, lucrul în echipă, expertiza în inginerie și automatizare. În același timp, durabilitatea este în prim-planul desfășurării afacerilor. Aceste caracteristici stau la baza succesului companiilor în Suedia, inclusiv a celor străine, transformând piața suedeză într-o piață atractivă pentru investitorii străini.

Mai mult decât atât, regulile și reglementările referitoare la înființarea unei afaceri în Suedia sunt accesibile online în limba engleză. Procedurile de afaceri sunt, în general, ușoare, deoarece obiectivul este facilitarea înființării de noi întreprinderi, pentru a permite companiilor să se extindă și să crească la nivel internațional. În cazul în care este necesar sprijin suplimentar, organizații precum Business Sweden pot ajuta companiile românești să exploreze oportunitățile din Suedia, furnizând informații despre piață și oferind sfaturi și suport practic.

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

ORAȘUL ONEȘTI, JUDEȚUL BACĂU

Situat în partea sudică a județului Bacău, Oneștiul este un oraș vibrant cu o bogată istorie și cultură. Cu atracții precum Parcul Central și Teatrul Tineretului, acest oraș oferă locuitorilor și vizitatorilor săi o varietate de experiențe culturale și recreative.

În cadrul interviului acordat, primarul interimar Adrian Jilcu a detaliat progresele înregistrate în administrația locală. Printre realizările evidențiate se numără finalizarea unor ample proiecte, precum modernizarea și reabilitarea străzilor principale, îmbunătățirea infrastructurii de iluminat public și intervenții de amploare asupra școlilor și spațiilor exterioare, contribuind la modernizarea sistemului educațional. În plus, proiecte aflate în curs de implementare, precum modernizarea altor artere rutiere importante și instalarea de stații de încărcare pentru vehicule electrice, sunt menite să stimuleze dezvoltarea sustenabilă și să îmbunătățească calitatea vieții în Onești

■ Care sunt proiectele finalizate care au contribuit la îmbunătățirea infrastructurii și la atragerea investitorilor în municipiul Onești, și care sunt beneficiile aduse comunității locale?

În ceea ce privește proiectele finalizate care contribuie la îmbunătățirea infrastructurii și atragerea investitorilor, iată câteva exemple:

- **Reabilitare Strada Industriilor**, proiect în valoare de 26.965.335 lei, investiție realizată cu fonduri de la bugetul local și în asociere cu CJ Bacău, lucrare care a contribuit la creșterea capacității de acces către zona industrială a municipiului, creând premise noi de dezvoltare industrială în zonă.
- **Extindere rețele electrice de distribuție**, zona Str. Calea Brașovului, în valoare de 316.063 lei, și Extindere rețele electrice de distribuție, zona Str. Calea Bacăului, în valoare de 110.482 lei, investiții realizate în asociere cu operatorul de distribuție Delgaz Grid, care au contribuit la asigurarea utilităților de bază ce contribuie la extinderea zonelor de locuințe și atragerea de investitori imobiliari.
- **Modernizarea infrastructurii în zona Orizont** – Piața Casei de Cultură și str. Mercur – proiectul a fost finalizat, fiind realizat în cadrul Programului Operațional Regional 2014 – 2020. Acesta a inclus o amplă modernizare a Pieței Casei de Cultură, prin realizarea unor spații de recreere dotate cu mobilier urban

modern, echipamente de fitness pentru exterior, echipamente de joacă pentru copii, fântâni arteziene, alei și spații verzi ce conferă Pieței un aspect arhitectural deosebit. Prin acest proiect, a fost modernizată și strada Mercur, unde au fost amenajate locuri de parcare, acces pietonal, acces pentru persoanele cu dizabilități, trepte de acces, spații verzi. Sistemul de iluminat public a fost de asemenea modernizat, prin instalarea de stâlpi de iluminat ornamental, dotați cu corpuri de iluminat cu tehnologie LED.

- **Extindere și modernizare iluminat public stradal în municipiul Onești**, fiind un proiect finalizat, finanțat prin Programul Operațional Regional 2014 – 2020. Prin proiect s-a realizat modernizarea sistemului de iluminat public existent și extinderea pe străzile unde nu exista.

- **Lucrări de modernizare instalații de fluide medicale și instalații electrice interioare**, proiect finanțat prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 – 2020 (POIM), în valoare de 8.935.000 lei.

■ Care sunt proiectele aflate în prezent în implementare?

În prezent, în municipiul Onești sunt în curs de implementare mai multe proiecte menite să îmbunătățească infrastructura locală:

- **Modernizare strada Calea Caraculului**, investiție realizată cu fonduri de la bugetul local și în asociere cu CJ Bacău, în valoare de 11.910.674 lei, lucrare care va contribui la conectarea municipiului cu localitățile învecinate.
- **Modernizare Calea Adjudului, DN 11A** (drum de categoria III), în valoare de 39.076.119 lei, lucrare finanțată cu fonduri prin Programul National de Investitii Anghel Saligny, care va

contribui la conectarea municipiului cu sudul țării.

- **Inființare rețea de distribuție gaze naturale** în Cartier Slobozia și Cartier Borzesti, lucrare finanțată cu fonduri prin Programul Național de Investiții Anghel Saligny, în valoare de 9.190.164 lei, care va contribui la asigurarea utilitatilor de bază conducând la extinderea zonelor de locuințe și atragerea de investitori în aceste zone.

- **Construirea a 2 blocuri pentru tineri**, pe strada Culturii este un proiect în curs de implementare cu finanțare prin PNRR, cu valoare de 21.757.000 lei.

- **Stații de încărcare pentru autovehicule electrice**, proiect în curs de implementare prin PNRR, în valoare de 2.929.000 lei.

- **Construire Creșă medic** pe str. Victor Babes, proiect în curs de implementare de către Compania Națională de Investiții prin PNRR, în valoare de 16.640.000 lei.

- **Extindere sistem de supraveghere video** pentru monitorizarea și prevenirea infracționalității - proiect în curs de implementare prin PNRR, în valoare de 2.907.000 lei.

- **Renovare obiectiv localizat pe str. Perchiului, nr.3**, iar proiectul se află în curs de implementare, finanțat prin PNRR, în valoare de 923.000 lei. Proiectul include reabilitarea termică a clădirii din cadrul Parcului Sportiv Municipal, ce are funcția de Minihotel pentru sportivii aflați în cantonament sau care participă la competiții în municipiul Onești.

- **Renovarea energetică a blocurilor de locuințe** din str. Victor Babes nr.6, proiect în curs de implementare, finanțare prin PNRR, în valoare de 3.761.000 lei.

■ Care sunt principalele proiecte de dezvoltare a infrastructurii locale în municipiul Onești și care este impactul acestora asupra comunității?

În ultimii ani, administrația locală a depus eforturi semnificative pentru reabilitarea zonelor pietonale, a trotuarelor și a aleilor din aproape tot municipiul. Aceste lucrări de întreținere și reparații au avut un impact pozitiv asupra calității vieții și au contribuit la reducerea nivelului de poluare. S-au executat lucrări cu ajutorul societății Primăriei Onești, SC DPP SA, care executat lucrările, a reasfaltat și a amenajat majoritatea străzilor locale și a parcurilor din oraș. Avem în curs de implementare mai multe proiecte care vizează dezvoltarea infrastructurii educaționale, a celei de sănătate și dezvoltarea din domeniul culturii:

- **Achiziția dotărilor necesare pentru școli** este un proiect în curs de implementare prin PNRR, evaluat la suma de 9.260.000 lei. Obiectivul acestui proiect este de a furniza mobilier și echipamente noi pentru școlile și liceele din zonă, având ca rezultat o îmbunătățire semnificativă a calității actului educațional.

- Se desfășoară un proiect de lucrări de intervenție asupra clădirilor și **amenajărilor exterioare ale Liceului Tehnologic „Petru Poni”** din municipiul Onești, corp C, evaluat la suma de 4.526.000 lei, prin PNRR.

- În cadrul proiectului de **reabilitare a Școlii Gimnaziale Ghiță Mocanu, în valoare de 12.418.353 lei, sunt**

planificate lucrări de renovare a clădirilor școlare, terenului de sport și achiziționarea de mobilier, echipamente didactice, echipamente IT și echipamente sportive, pentru a îmbunătăți condițiile de învățare și infrastructura educațională.

- **Reabilitarea Școlii gimnaziale nr. 1 din municipiul Onești** este un proiect în desfășurare, finanțat prin Programul Operațional Regional 2014 – 2020 în valoare de 11.448.722 lei. Acest proiect vizează atât reabilitarea clădirilor școlare, cât și a terenului de sport, precum și dotarea cu mobilier și echipamente didactice, echipamente IT și echipamente sportive.

- **Achiziția de echipamente și dotări pentru cabinetele medicale din ambulatoriul integrat al Spitalului "Sf. Ierarh Dr. Luca"** este un proiect în curs de implementare, finanțat prin PNRR, în valoare de 6.019.000 lei.

- Proiectul de **reabilitare și dotare a Bibliotecii Municipale "Radu Rosetti"** a fost finalizat cu succes, fiind finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020. Acest proiect a inclus o serie de lucrări importante, cum ar fi reabilitarea termică, modernizarea instalațiilor termice, electrice și sanitare, precum și îmbunătățiri la nivelul finisajelor interioare și exterioare. De asemenea, în cadrul acestui proiect, Biblioteca a fost dotată cu echipamente informaționale de înaltă tehnologie.

- **Proiectul de dotare a infrastructurii Ambulatoriului integrat din cadrul Spitalului Municipal „Sf. Ierarh Dr. Luca” a fost finalizat cu succes**, fiind finanțat prin Programul Operațional Regional 2014 – 2020, în valoare de 10.641.000 lei. Obiectivul proiectului a constat în dotarea Spitalului Municipal cu echipamente de diagnostic de ultimă generație, incluzând următoarele echipamente medicale: Aparat Drenaj limfatic, Electroencefalograf (EEG), Electrocardiograf (EKG), Electroneuromiograf (EMG), Aparat Electroterapie, Biomicroscop oftalmologic, Endoscop EDS și EDI, RMN, Mamograf, Instalatie radiologica fixa, Ecograf Ginecologie, Ecograf Interne, Ecograf Radiologie, PACS. De asemenea, au fost achiziționate și alte aparate de recuperare destinate pacienților cu deficiențe motorii.

- Proiectul de **reparații capitale și reabilitare termică a Spitalului Municipal Onești** a fost finalizat cu succes, fiind finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020, în valoare de 28.855.000 lei.

- Se află în curs de implementare proiectul de **construire a Insulelor Ecologice Digitalizate în Municipiul Onești**, finanțat prin PNRR, în valoare de 3.655.000 lei. Acest proiect are ca obiectiv instalarea de containere pentru colectarea selectivă a deșeurilor menajere.

Deputatul Vasile CÎTEA, OMUL POLITIC care a transpus cu SUCCESS principiile nobile ale SPORTULUI în arena PARLAMENTARĂ

Ales în 2020 în circumscripția electorală nr.24 IAȘI pentru al doilea mandat în Camera Deputaților, **Vasile Cîtea** reprezintă cu succes interesele Iașului și ale Moldovei în Parlament. Este **vicepreședintele comisiei pentru tineret și sport** și face parte din **comisiile pentru cultură, arte, mijloace de informare în masă și pentru mediu și echilibru ecologic**. De asemenea, politicianul ieșean este și **președintele Federației Române de Box** încă din anul 2016, fiind reales pentru un nou mandat în anul 2020, în urma rezultatelor semnificative în efortul de redresare a acestei ramuri sportive.

În permanent contact cu problemele județului pe care îl reprezintă, s-a remarcat de-a lungul anilor prin multiple inițiative legislative care, deseori, s-au concretizat în aplicarea unor noi prevederi în legislația românească, dar și prin întrebări și interpelări ce vizează locuitorii Iașului. Astfel, prin activitatea sa în Parlament, **reușește să atingă subiecte importante pentru ieșeni, precum cele legate de infrastructură, de oportunități pentru tineret, fenomene sociale și dezvoltare rurală.**

Fost sportiv, Vasile Cîtea a acumulat de-a lungul anilor multe bătălii, iar în urma acestora a învățat că disciplina, corectitudinea și consistența sunt valori cu care trebuie să abordezi tot ce se întâmplă în activitatea de parlamentar. Așadar,

a pus pe primul loc **interesele oamenilor care i-au oferit votul de încredere**, și nu alte lucruri. Analizând activitatea dumnealui în Parlament, putem observa cu ușurință direcția tranșantă, directă, îndreptată spre fapte, cu care abordează subiectele de interes ale ieșenilor.

Acțiunile deputatului **construiesc un interes sporit pentru dezvoltarea tineretului din România**, contribuind decisiv la multe inițiative menite să ofere oportunități de dezvoltare, proiecte europene, măsuri legislative favorabile și sprijin permanent pentru acest sector de vârstă. Totodată, Vasile Cîtea nu își neglijează cea mai mare pasiune a sa, sportul și luptă pentru susținerea atleților români, antrenorilor, devenind și un militant al construirii bazelor sportive moderne, terenurilor de antrenament și susține facilitarea sistemului de creștere a tinerilor sportivi ai României.

Pe lângă preocupările sale pentru sport și comunitate, **Vasile Cîtea acordă o atenție deosebită și protecției mediului și echilibrului ecologic**. În calitate de membru în comisia pentru mediu și echilibru ecologic, el se implică în elaborarea și promovarea legislației care vizează protecția mediului înconjurător și utilizarea sustenabilă a resurselor naturale. Astfel, prin activitatea sa parlamentară și implicarea în diverse proiecte și inițiative,

Vasile Cîtea demonstrează un angajament ferm față de crearea unui mediu în care sănătatea și bunăstarea cetățenilor să fie prioritare.

Membreu cu experiență în politica românească, deputatul **Vasile Cîtea este un politician cu progres liniar**, adept al aceleiași ideologii politice de foarte mulți ani, care a trecut peste toate etapele de dezvoltare politică. Astfel, reprezintă un membru cu experiență la nivelul organizației **PSD Iași**, iar la nivel național a căpătat statutul unui politician onest, dedicat activității pe care o desfășoară și al unui om sincer cu electoratul pe care îl reprezintă.

Deputatul Vasile Cîtea se implică activ în dinamica parlamentară, adresând o gamă vastă de întrebări și interpelări ce acoperă o plajă largă de teme. Cu o abordare exhaustivă, el aduce în atenția Parlamentului, Executivului, și a opiniei publice subiecte diverse, de la politica internă și externă, probleme legate de **sistemul de sănătate și cel social, Diaspora, taxe și poluare, până la fenomene tehnologice moderne, parteneriate strategice cu alte țări, sport și infrastructură rutieră**. Prin activitatea sa, deputatul Cîtea demonstrează o înțelegere profundă a diverselor aspecte care afectează țara noastră și se angajează în promovarea soluțiilor și inițiativelor menite să aducă beneficii comunității. De cele mai multe ori, abordarea unor astfel de teme poate sta la baza inițierii unor legi noi, dezbaterii unor politici publice eficiente și este un mecanism propice de informare oficială a cetățenilor cu date exacte oferite de autoritățile competente.

De-a lungul timpului observăm că Vasile Cîtea nu a abuzat de poziția pe care o are pentru a desfășura activitate politică intensivă, ci mai degrabă a preferat să facă exact ceea ce trebuie pentru a reprezenta cu succes fiecare om care l-a încredințat să îl reprezinte în Parlamentul României. **Atât pe plan local, cât și pe plan național, a pus pe primul loc buna administrație, lăsând pe poziția secundă tot ceea ce ține de lupta politică**. În final, a reușit să găsească echilibrul între politic și administrativ, iar acest lucru a contribuit la consolidarea poziției de reprezentant al oamenilor de-a lungul anilor.

În concluzie, activitatea deputatului Vasile Cîtea în Parlamentul României **evidențiază un angajament puternic față de reprezentarea intereselor Iașului și ale Moldovei**, consolidându-și statutul ca un politician dedicat și eficient. Prin inițiative legislative și implicare activă în problemele județului său, a demonstrat o atenție deosebită față de **infrastructură, oportunități pentru tineret și protecția mediului înconjurător**. Cu o experiență vastă în politica românească și o abordare echilibrată între preocupările administrative și cele politice, **Vasile Cîtea s-a impus ca un lider respectat atât la nivel local, cât și național**.

De asemenea, eforturile sale constante în sprijinul sportului și dezvoltării tineretului au adus beneficii semnificative comunității, contribuind la promovarea unor inițiative menite să ofere oportunități și facilități pentru atleți și tineri sportivi. Prin angajamentul său pentru o administrație corectă și transparentă, **Vasile Cîtea a câștigat încrederea electoratului și a demonstrat că este un reprezentant al oamenilor, orientat către nevoile și preocupările acestora, mai presus de interesele politice**.

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

COMUNA LEȚCANI, JUDEȚUL IAȘI

Comuna Lețcani, aflată în zona metropolitană a Iașului reprezintă un exemplu de succes la nivelul Regiunii de Nord-Est a țării, datorită eforturilor constante ale administrației locale care s-au concentrat pe dezvoltarea economică și socială. Sub acest aspect, în ultimii ani, în comună s-au înregistrat progrese semnificative, precum realizarea Parcului Industrial Lețcani, proiect aflat aproape de finalizare, ce va contribui la creșterea economică prin atragerea investitorilor, generând crearea de noi locuri de muncă.

Primarul Stelian Turcu este angajat în îmbunătățirea calității vieții locuitorilor comunei pe care o reprezintă, fapt susținut de proiectele pe care le-a prezentat în cadrul acestui interviu menit să contureze un tablou reprezentativ al comunei Lețcani. Așadar, au fost prezentate proiectele finalizate, cele aflate în implementare, dar și obiectivele de viitor, ceea ce oferă o evaluare obiectivă asupra procesului de dezvoltare.

■ O bună infrastructură, inclusiv drumuri, rețele de transport, conexiuni de energie și telecomunicații, utilități, poate facilita dezvoltarea afacerilor și poate atrage investitori interesați de accesibilitate și conectivitate eficientă. Domnule Primar, vă rugăm să ne oferiți date concrete în acest sens (proiecte realizate sau viitoare și rezultatele obținute.)

Anul 2023 a fost un an anevoios din punct de vedere financiar. Dar cu toate greutățile și inechitățile alocărilor cotelor TVA din Legea bugetului de stat, comuna Lețcani a mers înainte cu proiectele de dezvoltare economică locală și cu obținerea de finanțări noi din fonduri europene și guvernamentale. Prin eforturile echipei administrative din primăria noastră, următoarele proiecte au fost realizate:

- Finalizarea proiectului „**Înființare rețea canalizare și stație de pompare în satele Bogonos, Cogeasca, Cucuteni**” în valoare de 9 milioane de lei;
- 95% grad de realizare a construcției **sălii de sport** de mari dimensiuni din Lețcani, **cu tribună și parcare**;
- **Extinderea gazului metan** în satele Cogeasca și Cucuteni în lungime de 3km și punerea în funcțiune a presiunii de gaze naturale prin montarea unei SRM - Stație de reglare-măsură – cu o capacitate triplă decât cea dinainte, oferind astfel posibilitatea racordării gospodăriilor la gaze naturale;

- **Extinderea cu aproximativ 2 km a rețelei de canalizare** în satul Cogeasca;
- Reabilitarea prin pietruire a drumurilor sătești din satul Cogeasca în urma realizării extinderilor rețelelor de canalizare și gaze naturale;
- Execuția de **racorduri și extinderi particulare** în satele Lețcani și Bogonos;
- Reabilitarea termică prin montarea de centrale termice la Școala Gimnazială Lețcani;
- Începerea lucrărilor în cadrul proiectului de “**Modernizare prin asfaltare a drumurilor locale** din satul Bogonos”.
- Demararea lucrărilor la **PARCUL INDUSTRIAL LEȚCANI** și realizarea în proporție de 80%;
- Susținerea unor investiții private de mari dimensiuni - **hale industriale** – care vor genera locuri de muncă și vor crește veniturile comunei Lețcani.

În cursul anului 2023 comuna Lețcani a demarat o serie de contracte de finanțare pentru următoarele obiective:

- **Stații digitalizate de călători** cu semnalizare inteligentă la Drumul european DE583;
- **Dotări cu mobilier pedagogic** la Școala Gimnazială Lețcani, prin fonduri de la Consiliul Județean Iași;
- **Trei stații de încărcare** automobile electrice instalate pe raza comunei Lețcani;
- **Achiziția unei autoutilitare** prin intermediul Grupului de Acțiune Locală “Stejarii Argintii”;

- Amenajarea unui **teren de sport** cu suprafață sintetică, care va fi amplasat lângă Sala de Sport din Lețcani;
- **Parc fotovoltaic** în comuna Lețcani;
- Realizarea documentației pentru realizarea unui **bazin de înot**;
- Proiectarea pentru realizarea unui **pasaj peste calea ferată pe Drumul European 583** (înainte de Transagropolis). Conform Strategiei de Dezvoltare Economică Locală 2021-2027, comuna Lețcani a demarat formalitățile pentru a implementa și proiectele:
- **Sală de Sport** la Școala Gimnazială Lețcani;
- O a doua **creșă** în comuna Lețcani;
- O nouă **Casă de Cultură** în comuna Lețcani;
- **Grădiniță cu program prelungit** în comuna Lețcani;
- Programe de tip **after-school** la Școala Gimnazială Lețcani;
- **Modernizarea infrastructurii educaționale** prin constru-irea unei școli verzi în comuna Lețcani.

■ **Disponibilitatea unei forțe de muncă calificate și competitivitatea salarială pot influența decizia investitorilor, iar programele de formare și educație locală pot contribui la creșterea calificărilor forței de muncă locale. Ce date ne puteți furniza pentru a ne oferi o imagine privind dinamica forței de muncă din localitatea dvs.?**

În organigrama Primăriei Lețcani se regăsesc 85 de posturi dintre care 2 funcții de demnitate publică, 24 funcționari publici (19 efectiv ocupate), 23 posturi pentru personal contractual (16 efectiv ocupate), 36 asistenți personali.

Compartimentul de Protecția Mediului include:

- extinderea sistemului de ridicare a deșeurilor reciclabile din poartă în poartă la nivelul întregii comune, începând cu data de 1 ianuarie 2024;
- implementarea unui sistem de supraveghere video compus din camere cu încărcare solară instalate în punctele nevralgice afectate de aglomerări ilegale de deșeuri, în care nu există rețea electrică, în vederea identificării și sancționării celor care abandonează gunoi în locuri nepermise;
- derularea a șase acțiuni door-to-door de informare și conștientizare privind modul de colectare separată a deșeurilor reciclabile, compostarea deșeurilor organice și alte aspecte similare (întrebări, neclarități etc);
- derularea a patru acțiuni de ecologizare în parteneriat cu Școala Gimnazială Lețcani și alți voluntari, în cadrul campaniei naționale "Curățăm România!";
- derularea de ateliere de creație cu materiale reciclabile în cadrul Săptămânii Verzi în colaborare cu Școala Gimnazială Lețcani, pentru creșterea nivelului de informare în rândul elevilor în ceea ce privește reciclarea, recuperarea, reutilizarea,

limitarea consumului și a cantităților de deșeuri generate;

- creșterea procentului de deșeuri reciclabile colectate de la persoane fizice la 12% (față de 4% în anul 2022); includerea cantităților predate de persoanele juridice către alți operatori în afară de Girexim Universal SA în raportarea privind procentul de reciclare/comună, astfel încât calculul reflectă în mod real situația de pe raza comunei și nu mai există obligații de plată la Fondul pentru Mediu.

■ **Factori precum mediu înconjurător plăcut, servicii de sănătate de calitate, școli bune și facilități culturale pot contribui la atragerea investitorilor care își doresc un mediu de trai atractiv pentru angajații lor. Cum ați caracteriza localitatea dvs din această perspectivă?**

În școlile din comuna Lețcani învață 814 de copii, îndrumați pas cu pas de 60 cadre didactice calificate, în spații corespunzătoare de învățământ. Din bugetul local au fost asigurate fondurile necesare pentru buna desfășurare a procesului de învățământ.

În comună funcționează o bibliotecă comunală cu activitate permanentă și un număr de 11.000 volume de carte. Creșa din satul Lețcani are activitate permanentă pentru un număr mediu de 30 copii/lună.

În ceea ce privește sănătatea cetățenilor comunei, aceasta este asigurată de medicii de familie prin cele 4 cabinete medicale individuale, 2 cabinete stomatologice și 2 farmacii.

În încheiere, țin să subliniez că sunt onorat să fiu primar al Comunei Lețcani și sunt nerăbdător ca pe viitor să demarez noi proiecte de care să beneficieze cetățenii din toate satele componente. Îmi doresc ca toți factorii interesați să găsească în mine un partener de dialog care abordează problemele în mod constructiv, în spiritul dezvoltării comunei. Sunt convins că doar ÎMPREUNĂ CONSTRUIM VIITORUL!

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

Comuna Berchișești, aflată în județul Suceava, este cunoscută pentru tradițiile autentice bine conservate. De-a lungul timpului, Primăria Berchișești a finalizat numeroase proiecte de mare importanță pentru comunitatea locală, cu care menține o relație strânsă, deoarece vine mereu în întâmpinarea nevoilor acesteia.

În acest sens, doamna Primar, Violeta-Zenovia ȚARAN derulează un program amplu de investiții, care urmărește dezvoltarea comunei. Spre exemplu, în prezent, Primăria Berchișești are în implementare proiecte precum reabilitarea și extinderea rețelei de canalizare, modernizarea stației de epurare, construirea unui dispensar uman, extinderea rețelei inteligente de distribuție a gazului natural, dotarea unităților de învățământ.

Pentru viitor, Primăria Berchișești are în vedere noi proiecte precum construirea unui Parc fotovoltaic pentru iluminatul public, realizarea unui bazin de înot didactic, edificarea unui centru de zi pentru persoane vârstnice, modernizarea drumurilor comunale, consolidarea malurilor afectate de inundații, investiții care vor contribui la continuarea dezvoltării și modernizării comunei.

■ Este cunoscut faptul că Primăria Berchișești a derulat numeroase proiecte de investiții în ultimii ani. În acest context, care sunt cele mai importante 5 proiecte finalizate în ultimii patru ani?

Alături de consilierii locali și angajații Primăriei, am inițiat și realizat numeroase proiecte importante pentru locuitorii comunei noastre, dezvoltarea acesteia, în toate domeniile de activitate, fiind sustenabilă și eficientă. Avem foarte multe proiecte finalizate în ultima perioadă, pe care le voi descrie fără falsă modestie, majoritatea acestora fiind de suflet. Toate sunt importante, fiind benefice locuitorilor din Berchișești și chiar zonei Bucovinei.

Amintesc proiectele legate de construirea și dotarea cu mobilier a **Grădiniței cu program normal** din satul Berchișești, lucrările de modernizare a **Școlii Generale nr.2**, construcție și dotare **Școala cu clasele I-IV Corlata**, precum și refacerea sectorului de drumuri din satul Corlata, calamitat în urma inundațiilor din anul 2020. Aceștia li se adaugă proiectele finalizate privind modernizarea iluminatului public stradal, dotarea **Centrului Cultural „Florin Piersic”**.

Dezvoltarea infrastructurii rutiere a fost permanent în atenția

Primăriei comunei Berchișești în ultima perioadă, astfel încât am reușit modernizarea a peste jumătate din rețeaua locală de drumuri, urmând ca în scurt timp să demarăm lucrările de execuție pentru modernizarea a încă 4 kilometri de șosea comunală. Sunt convinsă că, după realizarea în totalitate a investițiilor aflate în prezent în derulare, gradul de confort și civilizație al locuitorilor comunei Berchișești va fi la nivel înalt.

■ Care sunt strategiile pe care le-a adoptat Primăria Berchișești pentru a gestiona perioada aceasta marcată de inflație, cu toate efectele adverse generatoare de instabilitate economică?

Cu certitudine, administrația publică din România a resimțit, la rândul ei, o criză acută în activitățile curente, generată atât de creșterea ratei inflației, cât și de scumpirile la materiale de construcții, carburanți, utilități, iar unitatea noastră administrativ teritorială nu a făcut excepție.

Cu toate acestea, managementul impus de Primăria Berchișești a fost unul rezilient și profesionist. Am reușit să adoptăm cele mai potrivite decizii și măsuri, astfel încât să depășim efectele situației dificile economico-sociale. În aceste circumstanțe, din punct de vedere economic nu am întâmpinat probleme deosebite. Avem stabilitate și predictibilitate în tot ceea ce facem, iar la menținerea și perpetuarea acestora veghează Primăria și Consiliul Local. Administrația noastră locală are o relație deosebită cu cetățenii, fiind permanent la dispoziția lor și venind în întâmpinarea cerințelor și necesităților existente. Suntem o așezare în continuă dezvoltare, am muncit mult pentru a crea oamenilor un grad de confort sporit, din prisma asigurării condițiilor de tip urban în ceea ce privește infrastructura și serviciile publice oferite.

Transformarea Berchișeștiului într-un loc în care oamenii să dorească să trăiască, să muncească și să-și crească copiii (așa cum îmi place mie să spun) este un deziderat realizabil pentru echipa noastră. În sprijinul acestei idei stă și faptul că, în ultima perioadă, am avut mulți localnici plecați în străinătate care s-au reîntors acasă, în Berchișești, pentru a rămâne definitiv.

■ Ce proiecte aveți în implementare în prezent și care este impactul acestora asupra comunității locale?

Sunt sigură că administrația publică din Berchișești va continua în ritm alert investițiile începute deja și, în același timp, lucrăm la inițierea unor noi proiecte.

Vreau să menționez doar câteva dintre programele de investiții, aflate în prezent în curs de execuție:

- Comuna Berchișești are alimentare cu apă curentă în procent de 99,5 %, urmând ca în scurt timp să fie racordate la rețea și cele câteva locuințe rămase nefinalizate.
- Reabilitare, modernizare și extindere sistem de canalizare prin Programul „Anghel Saligny”.
- Modernizare stație de epurare și înființare stație de pompare.
- Construire dispensar uman.
- Înnoirea parcului de vehicule destinate transportului public (achiziția de vehicule nepoluante), precum și puncte de încărcare vehicule electrice.
- Reabilitarea și modernizarea drumurilor afectate de inundații în iunie 2020, în Berchișești și Corlata.
- Construire complex sportiv.
- Construire centru social.
- Înființare centru colectare deșeuri prin aport voluntar.
- Dezvoltarea sistemului local prin implementarea unor structuri inteligente la nivelul comunei Berchisesti.
- Creșterea rețelei inteligente de distribuție gaze naturale în comunele Berchișești, Drăgoiești și Ciprian Porumbescu.
- Dotarea cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale a unităților de învățământ din comuna Berchisesti.

■ Ce proiecte aveți în vedere pentru viitor în comuna Berchișești?

Bineînțeles, avem o serie de previziuni și proiecte care vor fi realizate în perioada următoare, unele fiind în stadiu de contractare, altele așteaptă aprobarea, iar o parte sunt în stadiul lucrativ. Am mai traversat vremuri dificile, dar comuna noastră nu a stagnat niciodată, nu am bătut pasul pe loc în ceea ce privește investițiile, proiectele și planurile de viitor.

Dacă vreți, administrația locală se poate asemui cu o inimă: bătăile sale nu se opresc nicio clipă. Primăria Berchișești va contribui și în anii următori, în mod esențial, la creșterea nivelului de trai și bunăstare al localnicilor, prin dezvoltarea unor programe și servicii de nivel european. Am demonstrat, de-a lungul anilor, că îmi pasă de oameni și că sunt alături de ei, atât la bine, cât și la greu! Sunt și voi rămâne fiica acestei comunități minunate, pe care o iubesc și o respect!

După cum m-am angajat, de fiecare dată, în fața locuitorilor din Berchișești, comuna noastră va fi într-un continuu proces de dezvoltare și modernizare!

Amintesc doar câteva dintre planurile noastre investiționale pentru viitor:

- Construire piste pentru biciclete.
- Construire sediu nou pentru Primăria Berchișești.
- Consolidare maluri afectate de inundații.
- Edificarea unui centru de zi de asistență și recuperare pentru persoane vârstnice.
- Modernizare drumuri comunale.
- Construire complex sportiv.
- Construire dispensar uman.
- Construire bazin de înot didactic.
- Reabilitare drumuri de acces la terenurile agricole.
- Finalizare extindere rețea de canalizare, realizare de sisteme de colectare și dirijare a apelor pluviale.
- Extinderea rețelei inteligente de distribuție gaze naturale.
- Centru de asistență medicală, cu dotările corespunzătoare și aparatura necesară.
- Parc fotovoltaic pentru iluminatul public.
- Cimitir, cameră mortuară, sală de mese.
- Construire monumente și troițe.
- Patinoar artificial.
- Amenajarea cu rigole a trotuarelor.
- Mașină pompieri și echipamente pompieri voluntari, pichete de incendiu.

Pentru că mă implic și îmi pasă real de tot ceea ce ține de comuna noastră, merg cel puțin o dată pe săptămână pe drumurile din cele două sate ale comunei, pentru a vedea ce s-a făcut până acum, timp în care caut soluții pentru proiectele viitoare. Astfel, îmi vin idei noi, pe care le discut cu consilierii locali și colegii din Primărie. Trec în revistă nu doar investițiile administrației din Berchișești, dar și gospodăriile cetățenilor și mă gândesc că, peste ani și ani, nepoții mei vor fi mândri de ceea ce a făcut cândva bunica lor!

Desigur, am realizat multe, dar mai sunt multe de făcut. Avem proiecte și programe importante în derulare, dar și strategii privind noi investiții.

De 24 de ani, de când sunt primar, nu mi-am permis niciun moment în care să stau cu mâinile-n sân, cum zice binecunoscuta vorbă populară și nici să aștept să cadă ceva din cer. Sunt de părere că nu ai cum să reușești fără implicare, fără determinare, fără multă muncă și fără o relație apropiată cu locuitorii comunei, iar aceste aspecte conduc iremediabil la progres și evoluție comunitară și socială fără echivoc.

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

COMUNA SUCEVIȚA, JUDEȚUL SUCEAVA

Sucevița se numără printre cele mai frumoase comune din România. Comunitatea s-a dezvoltat în jurul Mănăstirii Sucevița, a cărei prezență adaugă o moștenire bogată de natură spirituală, istorică, turistică și culturală.

Comuna Sucevița, sub conducerea domnului primar Dorin Ioan Pînzar beneficiază de un vast program de investiții. În ultimii ani, autoritățile au inclus în strategia de dezvoltare locală un plan solid de acțiuni, concentrat pe creșterea atractivității locale prin investiții în diverse proiecte din acest domeniu.

Obținerea statutului de stațiune turistică de interes național a fost un moment important pentru comuna Sucevița. Primarul Dorin Ioan Pînzar a explicat că acest statut a facilitat accesul la fonduri pentru dezvoltarea turismului local, creșterea numărului de locuri de muncă și realizarea de investiții care au îmbunătățit nivelul de trai al locuitorilor. În prezent, Primăria Sucevița are în desfășurare o serie de proiecte importante pentru îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor publice. Acestea includ creșterea performanței energetice a școlilor, modernizarea sistemului de iluminat public, extinderea rețelei de apă și canalizare și consolidarea capacității didactice a școlilor gimnaziale din comună.

■ Anul curent este propice pentru a efectua bilanțul pentru 2020-2024. Vă rugăm să enumerați cele mai importante realizări ale primăriei Sucevița în perioada menționată.

În ultimii 4 ani a fost implementată o întreagă serie de proiecte pentru dezvoltarea localității noastre, dintre care amintim: Teren de sport cu gazon artificial și spațiu de joacă pentru copii (proiect finalizat). Prin realizarea acestui proiect se asigură o bună desfășurare a activităților sportive la școala gimnazială din comună, oferind totodată un mediu propice pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor care frecventează cursurile școlii.

Proiectul a fost finanțat din bugetul local, pentru realizarea lui fiind alocată suma de 197.288,65 lei fără TVA.

Un alt proiect important pentru locuitorii comunei este Casa mortuară Voievodeasa. Această investiție a fost necesară pentru a îmbunătăți condițiile de desfășurare a rânduiei liturgice din Biserica ortodoxă din satul Voievodeasa. Proiectul a fost finanțat din bugetul local, iar pentru realizarea acestuia a fost alocată suma de 295.775 lei.

Un al treilea proiect la care facem referire este construirea unui Așezământ cultural multifuncțional, proiect care se află într-un stadiu foarte avansat al lucrărilor, fiind aproape gata. Sursa de finanțare este reprezentată de fonduri de la Compania Națională de Investiții (CNI), având o valoare de 4.107.512,67 lei fără TVA.

În contextul în care în anul 2017, comuna Sucevița a fost declarată stațiune turistică de interes național, vă rugăm detaliați cum a influențat acest statut procesul de dezvoltare al localității pe care o conduceți.

Prin obținerea acestui statut al comunei Sucevița s-a înlesnit obținerea de fonduri pentru dezvoltarea pe plan turistic a comunei, creșterea numărului de locuri de muncă și realizarea de investiții care conduc la creșterea nivelului de trai a locuitorilor comunei.

■ Care sunt proiectele aflate în proces de implementare în prezent în comuna Sucevița?

Proiectele aflate în proces de implementare în prezent în comuna Sucevița sunt următoarele:

- Creșterea performanței energetice, reabilitare și extindere a Școlii cu clasele I-VIII Dimitrie Vatamaniuc Sucevița.

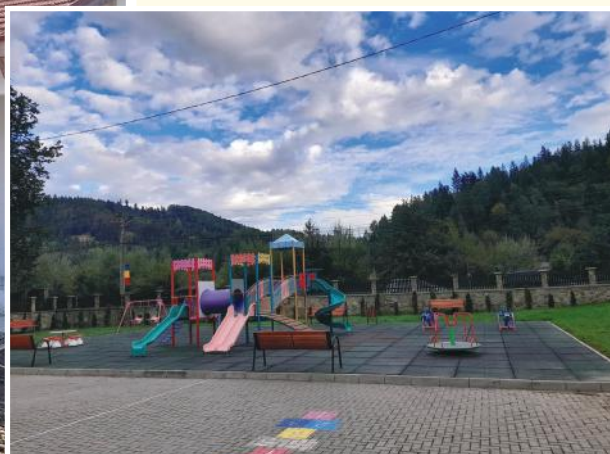

- Creșterea performanței energetice, reabilitare și extindere a Școlii Gimnaziale Voievodeasa.
 - Modernizarea sistemului de iluminat public în comuna Sucevița, județul Suceava.
 - Dezvoltarea sistemului de management local prin implementarea unor infrastructuri inteligente la nivelul comunei Sucevița.
 - Extinderea rețelei de apă și canalizare pe 16 străzi.
 - Modernizarea infrastructurii rutiere în comuna Sucevița, județul Suceava.
 - Creșterea gradului de acoperire și incluziune a sistemului de înregistrare a proprietăților în zonele rurale din România.
 - Consolidarea capacității didactice a școlilor Gimnaziale din comuna Sucevița
- Aceste proiecte reflectă angajamentul autorităților locale pentru îmbunătățirea infrastructurii, serviciilor publice și calității vieții în comuna Sucevița.

- Apărarea malurilor pârâului Sucevița și afluenților săi, pentru a preveni riscul de inundații.
- Dezvoltarea unui parc recreativ denumit "Adventure", care să aducă oportunități de relaxare și divertisment locuitorilor și vizitatorilor comunei Sucevița.
- Construirea unui centru medical modern și bine echipat, pentru a asigura accesul la servicii medicale de calitate.
- Implementarea de capacități de producere a energiei din surse regenerabile de energie pentru consumul propriu al comunei Sucevița, prin construirea unui parc fotovoltaic. Va contribui la reducerea dependenței de sursele tradiționale de energie.

■ **Ce obiective de investiții aveți în vedere pentru viitor?**

Obiectivele de investiții pe care le avem în vedere pentru viitor includ:

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

DĂRMĂNEȘTI, STĂTUINE TURISTICĂ DE INTERES LOCAL

Orașul Dărmănești este situat în partea de vest a județului Bacău, fiind localitatea cu cele mai multe arii protejate din județ. Din 28 decembrie 2022, Orașul Dărmănești a fost atestat ca stațiune turistică de interes local, ceea ce a generat noi oportunități de dezvoltare și de atragere a investițiilor în sectorul turistic, consolidând poziția sa pe harta destinațiilor de vacanță.

În ultimii ani, administrația locală condusă de domnul primar Constantin Toma s-a remarcat prin implicarea în numeroase proiecte menite să sprijine dezvoltarea orașului. Aceste proiecte au acoperit diverse domenii, precum îmbunătățirea infrastructurii educaționale și energetice, amenajarea spațiilor verzi și modernizarea blocurilor de locuințe.

Orașul Dărmănești are în prezent numeroase proiecte în curs de implementare, care vizează dezvoltarea infrastructurii, educației, sănătății, turismului, unde se urmărește îmbunătățirea calității vieții pentru locuitorii orașului și atragerea de noi oportunități economice.

■ De-a lungul anilor, Primăria orașului Dărmănești a finalizat mai multe proiecte menite să sprijine obiectivul de dezvoltare al orașului. Sub acest aspect, numiți 3 proiecte finalizate în ultimii 4 ani.

- Proiect finalizat în anul 2022 „Înființare Centru de Zi pentru persoanele vârstnice în orașul Dărmănești, județul Bacău”, finanțat prin Programul Operațional Regional, cu valoarea de 4.426.747,72 lei.
- Proiect finalizat în anul 2020 având ca obiectiv de investiție „Cresterea eficienței energetice a obiectivului Școala Lapos, din cartierul Lapos, orașul Dărmănești, județul Bacău” finanțat prin POR 2014-2020 cu o valoare de 1.357.861,33.
- Proiect finalizat în anul 2020 privind Creșterea Eficienței Energetice a blocurilor de locuințe din orașul Dărmănești finanțat prin POR 2014-2020. Valoarea totală a investiției fiind de 2.791.410,21.

■ În ultimii 4 ani UAT Orașul Dărmănești a investit în crearea și modernizarea infrastructurii rutiere, în toți acești ani au fost reabilitate, asfaltate și modernizate aproximativ 65 de străzi, fiind asfaltate în proporție de 70% din infrastructură rutieră a orașului Dărmănești.

■ În contextul în care în anul 2022 orașul Dărmănești a fost declarat stațiune turistică de interes local, vă rugăm să detaliați cum a influențat acest statut procesul de dezvoltare al orașului pe care îl conduceți.

Prin HOTĂRÂREA nr. 1.580 din 28 decembrie 2022, Orașul Dărmănești a fost atestat ca stațiune turistică de interes local. Promovarea ca stațiune înseamnă posibilitatea atragerii de

finanțări nerambursabile în sfera celor care activează în turism. Orașul Dărmănești va beneficia de noi oportunități de a atrage investitori, fapt ce va încuraja o prezență tot mai mare a turiștilor în zonă. Un efect multiplicator se va produce și în sectoarele conexe: transporturile, construcțiile, agricultura, artizanatul și comerțul cu amănuntul. Atestarea Orașului Dărmănești ca Stațiune Turistică de Interes Local va ajuta la creșterea calității vieții pentru toți locuitorii.

Fiind localitatea cu cele mai multe arii protejate din județul Bacău, cu tradiții și obiceiuri unice, oameni deosebiți, rețete culinare specifice, evenimente culturale cu impact internațional, Orașul Dărmănești a câștigat etapa regională la categoria localități turistice regiunea Moldova și Bucovina în cadrul competiției „Destinația Anului 2022”.

„Destinația Anului” a fost cea mai importantă competiție de promovare a turismului intern prin popularizarea destinațiilor turistice a orașului Dărmănești. În urma acestei competiții numărul turiștilor a crescut cu 893 % în anul 2023 față de perioada 2010.

Pasionații de tradiții și produse naturale, obținute de fermieri în propriile gospodării, pot alege să participe în fiecare an la Târgul Gospodăriilor de Produse Montane.

Emblematic pentru localitate este Festivalul Ursului de la Dărmănești, eveniment cu o tradiție de sute de ani care adună anual locuitorii orașului dar și o mulțime de turiști din toată țara, și străini veniți să admire unicitatea obiceiului, care a luat naștere la noi în localitate.

Principalele atracții turistice/culturale:

- Barajul și lacul Poiana Valea Uzului
- Biserica „Sfinții Voievozi Mihail și Gavril” - Monument istoric clasa B
- Biserica Adormirea Maicii Domnului - Monument istoric clasa B
- Muzeul Etnografic de la Biserica Sf. Petru și Pavel
- Biserica Sfantul Nicolae - Monument istoric clasa B
- Muzeul în aer liber, singurul muzeu în aer liber din România

■ Care sunt proiectele aflate în proces de implementare în prezent și ce obiective se îndeplinesc prin realizarea acestora?

Continuăm implementarea proiectelor începute deja și

bineînțeles vom implementa și alte proiecte noi pentru orașului nostru: **Centura ocolitoare** a orașului, reabilitarea **dispensarului**, reabilitarea **unităților de învățământ**, **piste biciclete**, **insule digitalizate**, centru de colectare prin aport voluntar, dotarea școlilor, construirea unui **Centru de Zi** cu echipă mobilă, înființarea de parcuri fotovoltaice, modernizare și crearea infrastructurii rutiere, digitalizare, multe altele!

Avem în derulare proiecte care cuprind toate infrastructurile-

- Investiții în digitalizare și în creșterea eficienței energetice finanțate prin PNRR în valoare de 5.207.467,39 lei
- Infrastructura TIC – sisteme informatice și elaborarea actualizarea/ în format GIS cu o valoare de peste 3.161.350,00 lei finanțat prin P.N.R.R.
- Investiții în infrastructura educațională - Școala Gimnaziala nr. 2 beneficiază de finanțare prin AFM, cu valoare de 3.507.379,74 lei.
- Liceul tehnologic beneficiază de proiecte finanțate prin Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), cu valoare de 9.163.163,9 lei și unitatea de învățământ va fi dotată cu echipmanete IT, mobilier școlar, de asemenea laboratoarele de fizică, chimie și biologie vor fi dotate cu si ele dotate - proiectul are o valoare de 2.443.469,84 lei.
- Construire creșă medie finanțată prin PNRR, cu valoarea de 13.983.421,78 lei.
- Construire și dotare corp nou – „Școală Verde” nr.1 din orașul Dărmănești, județul Bacău va avea finanțare prin PNRR în valoare de 9.895.125,00 lei.

Investiții în sănătate– proiecte cu finanțare europeană și din bugetul local al UAT Orasul Dărmănești în valoare de 16.369.454,20 lei

- Construire și dotare dispensar, proiect cu o valoare de 14.500.000,00 lei și reabilitarea energetică a dispensarului, finanțat prin PNRR, cu o valoare de 998.520,47 lei;
- Crearea unui Centru de Zi de asistență și recuperare, cu echipă mobilă de îngrijire - finanțat prin PNRR, valoarea proiectului este de 7.300.569,00 lei.

Investiții privind conectarea populației la utilități

- Extindere rețea inteligentă de distribuție **gaze naturale**, finanțare prin MDLPA- Anghel Saligny valoarea investiție de 12.900.325,83 lei și **extinderea sistemelor de canalizare** finanțat prin PNRR, cu o valoare de 15.057.979,48 lei

Principalul proiect aflat în derulare este:

- Construirea unei **centuri ocolitoare pentru trafic greu**, în Orașul Dărmănești, județul Bacău” finanțat prin Programul Național de investiții „Anghel Saligny”, cu o valoare de 21.021.749,71 lei. Prin acest proiect dorim sa reducem traficul greu din oraș.

Pe același amplasament se va asigura infrastructura pentru piste de biciclete pe o lungime de 3,7 km, se va amenaja o zonă de promenadă și se va asigura iluminatul public prin finanțare cu fonduri de la Agenția Fondului pentru Mediu.

■ **Ce oportunități investiționale oferă localitatea pe care o administrați?**

Vizita Ministrului Dezvoltării, Lucrarilor Publice și Administrației - Adrian VESTEA și a Ministrului Mediului, Apelor și Pădurilor - Mircea FECHET

Printre principalele motive ce ar putea determina un potențial investitor să-și localizeze o afacere în localitatea noastră ar fi condițiile climatice, zona favorabilă cu cele mai multe rezervații naturale bogate în resure naturale și cadrul natural de excepție. Localitatea noastră oferă condiții climatice favorabile pentru a dezvolta o afacere în următoarele domenii:

- **AGREMENT** - prin servicii de cazare, servicii de sănătate și relaxare (sala de fitness,sala de masaj,saună, piscină, cosmetică,etc) servicii sportive.
- **SĂNĂTATE** - Prin **cultivarea plantelor medicinale** și aromatice. Cultivarea și procesarea fructelor de pădure (coacaz negru, agrise, mure, afine).
- **TURISM** - Ținta noastră pe viitor este de a crea un **sat de vacanță în Zona Coadă Lacului**, în acest sens UAT orașul Dărmănești a demarat un proiect care prevede construcția unei **piste de bob de vară cu o lungime de aproximativ 340m** urcare, 800 m coborâre, investiția va fi asigurată din bugetul local al UAT Dărmănești.

De asemenea turiștii care vor ajunge în zonă pot vizita casele tradiționale, biserici vechi, monumente istorice și peisaje naturale impresionante. Turiștii au oportunitatea de a interacționa cu locuitorii zonei și de a experimenta cultura lor autentică.

■ **Care sunt obiectivele de investiții pe care le aveți în vedere pentru viitor?**

Primul obiectiv al nostru este de a finaliza proiectele aflate in implementare.

Prioritar pentru UAT Orasul Dărmănești este conectarea populației la toate utilitatile, satisfacerea cerințelor de interes public ale colectivității locale, creșterea bunăstării populației și crearea condițiilor necesare desfășurării unui proces de învățământ de calitate.

Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Suceava (BRCT Suceava) este un organism neguvernamental, non-profit, care funcționează în domeniul dezvoltării regionale și al cooperării transfrontaliere. Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontaliera Suceava pentru Granita Romania-Ucraina este creat prin asocierea celor trei Agentii de Dezvoltare Regionala din zona de granita a României cu Ucraina (ADR Nord Est, ADR Sud Est si ADR Nord Vest). Misiunea declarată a BRCT SUCEAVA este dezvoltarea durabilă a regiunilor de frontieră româno-ucrainene prin promovarea cooperării interregionale, interne și internaționale, și sprijinirea inițiativelor locale. Sub acest aspect, BRCT a desfășurat și coordonat diverse acțiuni pentru sprijinirea refugiaților din Ucraina, extinzând parteneriatele internaționale și participând la evenimente pentru contracararea efectelor negative ale crizei refugiaților.

Directorul executiv al Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Suceava, Cezar Grozavu a oferit în cadrul interviului mai multe date despre proiectele care evidențiază capacitatea BRCT Suceava de a răspunde adecvat la crize majore și de a sprijini dezvoltarea economică și socială în regiunea de frontieră româno-ucraineană, contribuind la îmbunătățirea calității vieții și consolidarea comunităților locale. BRCT Suceava va continua implicarea în permanență în activități de facilitare a contactelor internaționale și activități de ajutorare a celor care au ajuns în zonele de graniță.

■ Care sunt principalele obiective ale Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Suceava? Ce beneficii aduce această colaborare regiunii de frontieră?

Principalele obiective ale Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Suceava sunt următoarele:

- Asigurarea sprijinului administrativ, tehnic și logistic corespunzător derulării programelor europene de bună vecinătate dintre România și Ucraina;

Cezar GROZAVU, Director executiv al Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Suceava:

„BRCT Suceava joacă un rol esențial în promovarea schimburilor culturale și economice între România și Ucraina”

- Promovarea cooperării între regiunile, comunitățile și autoritățile situate de o parte și de alta a frontierei comune dintre România și Ucraina, în rezolvarea unor probleme comune, prin conceperea și implementarea unor strategii transfrontaliere și a unor proiecte care să contribuie la dezvoltarea comunităților respective, sub aspectul creșterii nivelului de trai și al dezvoltării economice;

- Promovarea bunei vecinătăți, a stabilității sociale și progresului economic din regiunile de frontieră dintre România și Ucraina, prin finanțarea unor proiecte cu beneficii vizibile pentru regiunile și comunitățile din regiuni;

- Stimularea cooperării interregionale, interne, internaționale, transfrontaliere, inclusiv în cadrul euroregiunilor, precum și participarea regiunilor transfrontaliere la structurile și organizațiile europene care promovează dezvoltarea economico-socială și instituțională, în scopul realizării unor proiecte de interes comun, în conformitate cu acordurile internaționale la care România este parte;

- Promovarea inovării, transferului tehnologic și de know-how prin întărirea legăturii dintre mediul de afaceri și cel științific/tehnologic/de cercetare;

- Creșterea atractivității regiunilor de frontieră România-Ucraina în vederea atragerii investițiilor și derularea de activități specifice orientate spre creșterea volumului investițiilor private.

Beneficiile acestei colaborări cuprind în primul rând schimbul de experiență prin care regiunile de frontieră pot învăța împărțind reciproc soluții pentru problemele comune, un exemplu în acest sens fiind

transferul de bune practici către țara vecină de către instituțiile din România cu privire la deschiderea procesului de integrare europeană al Ucrainei în Uniunea Europeană. Alt beneficiu este dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor – proiectele finanțate de către Uniunea Europeană contribuie la modernizarea infrastructurii, îmbunătățirea accesului la servicii și creșterea atractivității regiunii pentru investitori și turiști, consolidarea relațiilor interumane prin facilitarea întâlnirilor și schimburilor între oameni din diferite culturi, promovând înțelegerea și prietenia.

■ Ce proiecte aveți în desfășurare pentru anul curent?

Prin specificul activității, BRCT Suceava asigură începând cu anul 2005, Secretariatul Comun al programelor de cooperare România-Ucraina finanțate de către Uniunea Europeană (ENI CBC, INTERREG, INTERREG NEXT).

Un element de noutate îl reprezintă primele apeluri de proiecte lansate în cadrul Programului Interreg NEXT România-Ucraina, apel închis pe data de 31 ianuarie a.c. Au fost depuse 120 de proiecte, care vizează domeniile educației, sănătății, precum și investiții în combaterea efectelor schimbărilor climatice, biodiversitate și managementul frontierei. Valoarea nerambursabilă a proiectelor depuse este de 87 de milioane de euro.

Lansat în luna august 2023, apelul pentru proiecte standard (proiecte care includ o componentă de investiții de minimum 500.000 euro) are o alocare de 12,6 milioane euro și va finanța investiții în sănătate și educație. În cadrul acestui apel au fost depuse 49 de proiecte, cu o valoare nerambursabilă de 60 de milioane de euro.

Apelul de proiecte cu valoare mică a fost lansat în luna septembrie 2023, având un buget de 14,5 milioane euro pentru a finanța activități de prevenire și combatere a schimbărilor climatice, protejarea biodiversității, sănătate, educație și managementul frontierei. Cele 71 de proiecte depuse totalizează 27 de milioane de euro, fonduri nerambursabile.

Proiectele au fost depuse de autorități publice care activează în domeniile enunțate mai sus, ONG-uri sau asociații profesionale. Fiecare proiect trebuie să aibă cel puțin câte un partener din fiecare stat participant, fiind permisă participarea a maximum 4 parteneri într-un proiect.

În perioada următoare, proiectele vor fi supuse procedurii de evaluare și selecție, urmând a fi contractate proiectele care răspund cel mai bine cerințelor Ghidului solicitantului și care contribuie, în mod real, la dezvoltarea comunităților din zona de graniță.

Totodată, BRCT Suceava va continua implicarea în permanență în activități de facilitare a contactelor internaționale și activități de ajutorare a celor care au ajuns în zonele de graniță, alături de beneficiarii proiectelor transfrontaliere care au făcut eforturi deosebite în a-și ajuta partenerii din Ucraina.

■ BRCT are printre obiective conceperea și implementarea unor strategii transfrontaliere și a unor proiecte care să contribuie la dezvoltarea comunităților respective sub aspectul creșterii nivelului de trai și al dezvoltării economice. Sub acest aspect, vă rugăm să ne oferiți o imagine de ansamblu cu privire la aceste strategii și proiecte.

În decursul celor 2 ani de la declanșarea agresiunii armate nejustificate din Ucraina, Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Suceava a continuat implementarea și coordonarea unor serii de acțiuni menite să ofere sprijin refugiaților veniți din Ucraina, și-a extins parteneriatele internaționale și a participat, alături de jucătorii importanți din sfera ajutorului umanitar, în grupuri strategice și evenimente internaționale pentru contracararea efectelor negative ale crizei refugiaților.

BRCT Suceava a intrat în parteneriat cu Organizația Umanitară Internațională „Action Contre la Faim”/„Action Against Hunger”(ACF) încă din februarie 2022, acoperind județele Suceava, Maramureș și Tulcea. Colaborarea a dus la implementarea unui proiect pilot pentru România, proiect de asistență financiară directă dedicat familiilor de refugiați, prin distribuirea de carduri pentru acoperirea necesităților zilnice. Peste 2.000 de refugiați au primit ajutor financiar direct, timp de 3 luni, prin acest proiect derulat după model internațional. Mergând mai departe în identificarea nevoilor din teren și a dialogului continuu cu actorii implicați în grupuri de lucru și mese rotunde, în anul 2023 parteneriatul BRCT Suceava și ACF a trecut la etapa următoare, alăturându-se misiunii de a îmbunătăți răspunsul umanitar la nivelul comunităților de la graniță. La aceasta a contribuit și nominalizarea BRCT Suceava ca model de localizare în răspunsul umanitar (localisation modelling) pe România în cadrul finanțărilor DEC (Disasters Emergency Committee). Localizarea fiind un concept ce aduce recunoaștere importanței cunoștințelor locale și a înțelegerii culturale în furnizarea ajutorului eficient, promovând astfel sustenabilitatea pe termen lung.

În aceeași direcție este și următorul parteneriat internațional derulat de BRCT Suceava împreună cu organizația Terre des Hommes (TdH) România cu susținerea UNHCR România. Proiectul a venit în sprijinul refugiaților ucraineni aflați în județele Suceava și Maramureș, prin asigurarea de servicii de protecție și activități psihosociale și educaționale pentru peste 200 de copii, tineri și adulți.

Exemplele de mai sus oferă o imagine de ansamblu cu privire la capacitatea de răspuns adecvat la o criză majoră care a afectat dezvoltarea economică și calitatea vieții în regiunea de frontieră. În concluzie, toate proiectele noastre sunt menite să sprijine dezvoltarea comunităților din regiunea de frontieră româno-ucraineană. În plus, prin crearea unor punți între comunitățile din România și Ucraina, BRCT Suceava promovează înțelegerea reciprocă, dezvoltarea economică și culturală.

■ Cum contribuie Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Suceava la promovarea schimburilor culturale între România și Ucraina?

Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontalieră (BRCT) Suceava joacă un rol esențial în promovarea schimburilor culturale și economice între România și Ucraina, prin colaborarea între instituții culturale, artiști, muzee și organizații non-guvernamentale din cele două țări. Prin proiectele finanțate se desfășoară evenimente culturale

comune, expoziții, festivaluri și ateliere pentru a promova diversitatea culturală și pentru a încuraja dialogul între comunități, dar și schimbul de experiență, cunoștințe și inspirație între artiști și culturi. Prin toate acestea se pune în valoare patrimoniul comun al regiunii de frontieră, iar turismul cultural atrage vizitatori din ambele țări, contribuind la dezvoltarea economică locală. BRCT Suceava creează punți între comunitățile din România și Ucraina, promovând înțelegerea reciprocă, dezvoltarea economică și culturală.

■ Care sunt principalele provocări cu care vă confrunțați în prezent în zona de graniță și ce măsuri ar fi necesare pentru a le depăși?

În zona de graniță dintre România și Ucraina, există anumite provocări și riscuri care necesită atenție și soluții adecvate. Pentru a depăși aceste provocări, este necesar să se continue eforturile de consolidare a securității, cooperare regională și dezvoltare durabilă. Dialogul deschis între autoritățile din cele două țări și implicarea comunităților locale sunt esențiale pentru găsirea soluțiilor adecvate. Principala provocare în acest moment este creșterea conectivității dintre cele două țări. Ca răspuns la impactul războiului de agresiune a Rusiei împotriva Ucrainei și pentru a asigura o mai bună conectivitate cu principalele țări învecinate, noul regulament UE extinde patru coridoare europene de transport ale rețelei TEN-T către Ucraina și Republica Moldova, reducând în același timp conexiunile transfrontaliere cu Rusia și Belarus.

Un rol în conectivitatea regională îl au și proiectele Interreg monitorizate de către BRCT Suceava, un exemplu în acest sens fiind proiectul implementat de către Consiliul Județean Suceava în parteneriat cu Administrația Militară Cernăuți, care prevede modernizarea unor tronsoane de drum în vederea deschiderii unui nou punct de trecere a frontierei dintre cele două țări la Izvoarele Sucevei – Șepit. Reprezentanța ADR NE de la Bruxelles ne facilitează contactul direct cu instituțiile relevante din cadrul Comisiei Europene și Parlamentului European.

■ Există planuri sau inițiative pentru a dezvolta noi proiecte sau pentru a extinde cooperarea cu alte regiuni de frontieră în viitorul apropiat?

În calitate de membru fondator al ROFRONT – Asociația Birourilor de Cooperare Transfrontaliere din România respectiv membru în cadrul AEER - Asociația Europeană a Regiunilor de Graniță, BRCT Suceava promovează constant inițiativele la nivel național și european care aduc în atenția publicului rolul regiunilor de graniță și euroregiunilor în dezvoltarea unitară și sustenabilă la nivel european. În ciuda faptului că zonele de frontieră sunt, în general, rămase în urmă din punct de vedere economic față de media națională, ele pot contribui substanțial la dezvoltarea economică și socială a ambelor țări. În plus, ele pot contribui și la diminuarea disparităților la nivel european. Un rol important pentru noi îl are în acest sens reprezentanța ADR NE de la Bruxelles

care ne facilitează contactul direct cu instituțiile relevante din cadrul Comisiei Europene și Parlamentului European.

■ Cum este sprijinit sectorul privat și antreprenoriatul în regiunea de frontieră?

Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontaliere Suceava încurajează constant sectorul privat și antreprenoriatul în regiunea de frontieră prin sprijinirea Camerelor de Comerț și Industrie din Suceava, Maramureș, Botoșani și Tulcea respectiv oblasturile Cernăuți, Odessa, Ivano Frankivsk și Transcarpatia. În cadrul Programului Operational România Ucraina Moldova 2007 – 2013 o serie de Camere de Comerț de o parte și de alta a graniței au beneficiat de finanțare europeană pentru organizarea schimburilor de experiență între agenții economici, organizarea de târguri și expoziții de specialitate și au beneficiat de o dezvoltare instituțională mult mai rapidă.

Totodată, BRCT Suceava participă periodic la evenimente europene relevante precum forumurile economice anuale din Polonia, Ucraina și România unde aduce la cunoștința publicului interesat oportunitățile de cooperare din zona de frontieră comună dintre România și Ucraina.

■ Cum apreciați viitorul cooperării transfrontaliere din regiune?

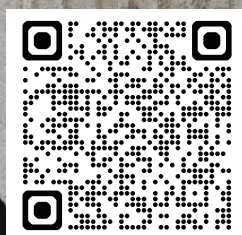
Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontaliere Suceava joacă un rol crucial în promovarea cooperării transfrontaliere dintre România și Ucraina. Este esențial ca regiunea să beneficieze de finanțare adecvată și sprijin din partea autorităților naționale și europene. Alocarea resurselor financiare pentru proiecte transfrontaliere este vitală pentru dezvoltarea durabilă a regiunii. Viitorul cooperării transfrontaliere trebuie să fie flexibil și adaptabil la schimbările contextului regional și global. Inovația în abordări și soluții este esențială pentru a răspunde provocărilor iar cooperarea transfrontaliere trebuie să nu se limiteze doar la aspecte economice și tehnice. Este important să se promoveze dialogul între comunități, să se consolideze relațiile interumane și să se încurajeze schimbul de experiențe și cultură. Viitorul cooperării transfrontaliere trebuie să abordeze riscurile precum securitatea, migrația ilegală, protecția mediului și schimbările climatice. Măsurile de prevenție și strategiile de gestionare a acestor provocări sunt esențiale. Mulțumesc pe această cale Consiliilor Județene Botoșani, Suceava, Satu Mare, Maramureș și Tulcea pentru asistența constantă oferită organizației noastre. În ansamblu, viitorul cooperării transfrontaliere depinde de angajamentul continuu al tuturor părților implicate și de capacitatea de a adapta strategiile la nevoile și oportunitățile în schimbare.

COSMIN MURARAȘU, fondatorul REAL TOUR RO:

„Tehnologia este un instrument fundamental în conservarea patrimoniului cultural și promovarea turismului. Noi conservăm digital patrimoniul cultural material, îl promovăm în mediul online și îl transmitem următoarelor generații.”

Scanează codul QR

Cosmin Murarașu este fondatorul Real Tour Ro, o agenție de publicitate și tururi virtuale interactive 3D înființată în 2019. Cu studii în Managementul afacerilor și Comunicare Vizuală (Scoția, Marea Britanie), Marketing (UPA Iași) și Managementul Destinațiilor (USV Suceava) Cosmin este un expert în scanare, randare și modelare 3D, având o vastă experiență în realizarea tururilor virtuale interactive 3D.

Real Tour Ro creează tururi virtuale 3D interactive și personalizate pentru muzee, HoReCa, imobiliare etc, tururi care generează trafic pe site și cresc notorietatea locațiilor în mediul online. Compania utilizează cele mai noi tehnologii pentru a crea tururi virtuale realiste și detaliate ale obiectivelor din România, complet integrată în Google Street View, Maps și Earth.

Beneficiile Tururilor Virtuale 3D Interactive oferite de Real Tour Ro:

Universalitate: Permite explorarea spațiilor fără restricții geografice sau temporale.

Interactivitate: Utilizatorii pot naviga în ritm propriu și învăța detaliat despre elementele expuse.

Educație: Tururile îmbunătățesc retenția informației prin prezentări vizuale ale contextului istoric și cultural.

Marketing: Crește vizibilitatea și atrage mai mulți vizitatori fizici, fiind o strategie de promovare eficientă.

Conservare: Asigură documentarea digitală a detaliilor importante pentru viitoarele generații.

Contactează-ne pentru a explora cum un tur virtual interactiv 3D îți poate aduce beneficii.

Unul dintre proiectele reprezentative ale Real Tour Ro este „Muzee de la Sat”, prima platformă online dedicată muzeelor sătești, care pune în valoare patrimoniul cultural material din mediul rural românesc, prin intermediul tehnologiei.

Lansată la 1 decembrie 2021, inițiativa, un proiect premiat pentru co-finanțare de la Administrația Fondului Cultural Național (AFCN), își propune să crească vizibilitatea muzeelor rurale. Oferă acces gratuit la peste 90 de tururi virtuale din Moldova (2021), Muntenia (2022), Dobrogea (2023) și Maramureș (2024).

Proiectul vizează atragerea unui public divers către muzeele românești, susținând conservarea patrimoniului și dezvoltarea turismului cultural. Platforma devine o resursă esențială pentru educație și cercetare în domeniul culturii și tradițiilor românești.

Echipa „Muzee de la Sat” este formată din profesioniști pasionați de patrimoniul cultural. Cosmin, fondatorul Real Tour Ro, coordonează proiectul și aduce expertiza sa în scanări 3D și tururi virtuale. Alături de el, Ionuț Teoderașcu, manager de proiect, contribuie cu competențele sale fotografice, iar Nicoleta Felea se ocupă de partea de PR și creare de conținut. Echipa este completată de Silvia-Alexandra Nistor, traducătoare autorizată, și George Patriche, videograf autodidact.

www.real-tour.ro
www.muzeedelasat.ro

MUZEE
DE LA SAT.ro

DIRECȚIA SILVICĂ SUCEAVA

desfășoară activități ample pentru menținerea echilibrului ecologic, a biodiversității și pentru REGENERAREA PĂDURILOR

Printre activitățile importante ale silvicultorilor suceveni se numără și cea privind regenerarea pădurilor.

Regenerarea pădurilor reprezintă un proces esențial pentru continuitatea acestora, în vederea menținerii echilibrului ecologic și a biodiversității.

În anul 2024 Direcția Silvică Suceava are ca program pentru lucrările de regenerare a pădurilor în **fond forestier de stat**, o suprafață de 1336,69 ha, din care regenerări naturale 671,75 ha și împăduriri integrale 768,17 ha.

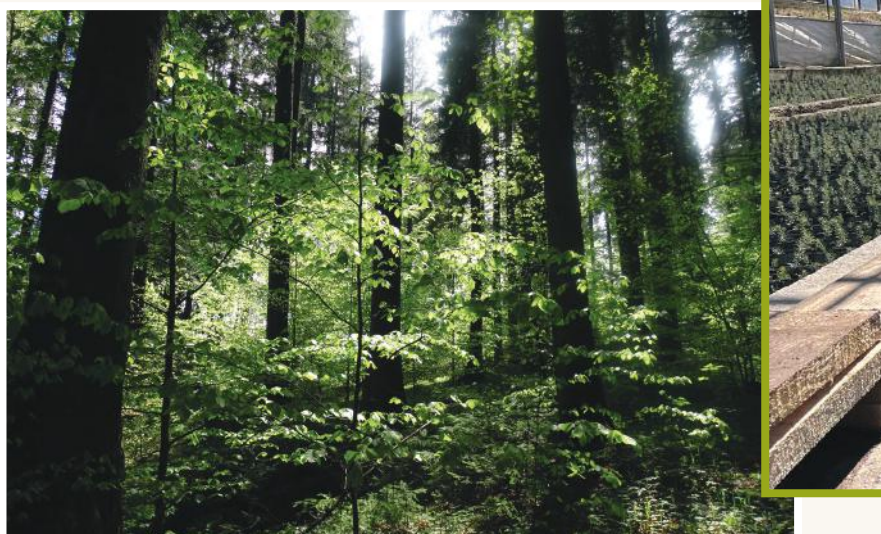
Concomitent cu lucrările de instalare a noilor regenerări se vor efectua și lucrările de completări curente în plantațiile cu reușită provizorie pe o suprafață de 286,67 ha și lucrări de refaceri ale plantațiilor afectate de calamități pe alte 0,64 ha.

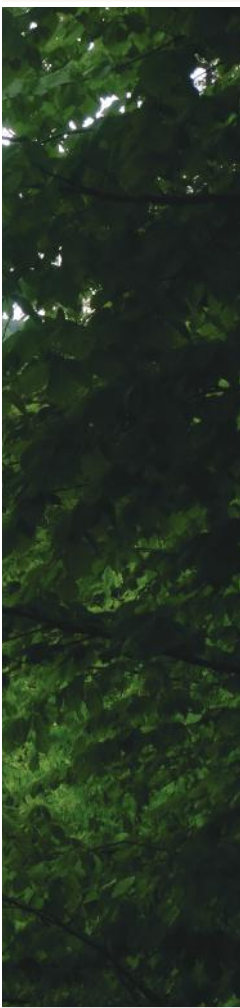
În **fond forestier privat cu contracte de administrare și servicii silvice**, Direcția Silvică Suceava a luat măsurile necesare în vederea efectuării unor lucrări de regenerare pe o suprafață de 125,12 ha, din care regenerări naturale 21,89 ha și împăduriri integrale pe 103,23 ha.

Este de menționat faptul că pentru împădurirea suprafeței propuse în fond forestier de stat se vor utiliza 3956950 puiți din care 80% puiți de rășinoase (ponderea cea mai mare o are molidul, apoi brad, larice, pin silvestru) și 20%

puiți foioase (gorun, stejar, fag, paltin de munte, tei, cireș s.a.). Pentru împădurirea suprafețelor propuse în fond forestier privat cu contracte de administrare și servicii silvice se vor utiliza 520000 puiți rășinoase (ponderea cea mai mare o are molidul, apoi larice, pin silvestru, brad). Puiții sunt asigurați din pepinierele proprii, în ceea ce privește puiții de rășinoase, iar pentru puiții de foioase necesarul este asigurat și prin transfer de la alte direcții silvice.

Lucrările de întreținere în plantațiile tinere sunt mobilizarea solului în jurul puiților și descopleșiri de specii lemnoase și ierboase. Începând cu luna mai se vor efectua lucrările de mobilizare a solului pe o suprafață de 387 ha fond forestier proprietate a statului. Urmează apoi din luna iulie executarea lucrărilor de descopleșiri de specii lemnoase și ierboase pe o suprafață totală de 6553,92 ha (6067,56 ha fond

forestier proprietate a statului și 486,36 ha proprietate privată administrată cu contract). Pentru asigurarea necesarului anual de puieti, Direcția Silvică Suceava dispune de un număr de 31 solarii, în care se produc puieti de molid, larice și pin silvestru și 82 pepiniere permanente. În primăvara anului 2024 se vor înființa culturi prin repicaj cu puieti de rășinoase, proveniți din solariile proprii, pe 399 ari (371 ari molid, 24 ari larice, 4 ari pin silvestru), iar pentru reinstalarea culturilor pe suprafața de 3920 mp solarii în primăvara anului 2024, sămânța necesară a fost recoltată din rezervații de semințe și conservată corespunzător de către subunitățile Direcției Silvice Suceava.

Unul din cei mai mari producători de puieti din cadrul Direcției Silvice Suceava este Pepiniera Silvică Centrală Salcea, unde anual se produc aproximativ 800 mii buc. puieti forestieri – în special foioase (stejar, gorun, fag, paltin de munte, frasin, tei, cireș, diverse specii de plop etc.) și 374 specii, subspecii și varietăți de puieti ornamentali, plante, flori și gazon. Pentru eficientizarea activității din această pepinieră a fost întocmit și aprobat proiectul PNRR

- **"Modernizarea și re tehnologizarea Pepinieră Silvică Salcea – Ocolul Silvic Adâncata"** în valoare totală de 9064668,55 lei, din care contribuția de finanțare PNRR este de 6345267,985 lei.

În cadrul aceluiași pilon **"Tranziția Verde"** s-a propus și a fost aprobat încă un proiect, de această dată pentru o pepinieră care produce specii de rășinoase. "Modernizarea și re tehnologizarea Pepinieră Silvică Prisaca Dornei – Ocolul Silvic Vama" în valoare totală de 2369873,82 lei, din care contribuția de finanțare PNRR este de 1785884,607 lei.

În ultimii cinci ani, Direcția Silvică Suceava a împădurit

4864 ha în fond forestier de stat, în medie 973 ha pe an și 905 ha în fond forestier privat administrat și cu contracte de prestări servicii, în medie 181 ha pe an. Suprafața totală regenerată în această perioadă este de 9583 ha în fond forestier de stat și 1192 ha în fond forestier privat administrat și cu contracte de prestări servicii.

O componentă importantă și tradițională a activității noastre din această perioadă o reprezintă susținerea acțiunilor promovate de societatea civilă pentru dezvoltarea conștiinței forestiere, în direcția apărării și conservării fondului forestier, a cultivării respectului pentru pădure în societatea actuală. Astfel se vor organiza acțiuni prilejuite de luna plantării arborilor la care vor participa voluntari din toate mediile, iar pentru punerea în circuitul silvic a unor suprafețe de teren care sunt afectate de diferite forme de degradare, precum și a suprafețelor de teren agricol care și-au pierdut capacitatea de producție s-au făcut și se vor face sponsorizări cu puieti de salcâm.

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

Comuna TODIRENI, Județul BOTOȘANI

Comuna Todireni este situată în partea sudică a județului Botoșani, fiind compusă din 5 sate: Todireni, Cernești, Iurești, Gârbești și Florești.

Sub conducerea primarului Toma Petru, în ultimii ani, în comuna Todireni s-a lucrat intens, astfel că s-au finalizat o serie de proiecte de investiții care au schimbat fața comunei, au înfrumusețat această așezare rurală. S-au pus bazele pentru dezvoltarea infrastructurii, a utilităților care ajung la poarta fiecărui localnic. În acest context, cu excepția satului Florești toate celelalte gospodării din comună au acces la apă curentă și rețeaua de canalizare, școli moderne, drumuri asfaltate, dispensar uman renovat, poduri din beton, cămin cultural renovat, trotuare pavate, utilaje de intervenție, mașină de pompieri, terenuri de sport multifuncțional, wifi gratuit, fiind doar o parte dintre beneficiile locuitorilor comunei Todireni, locul în care facilitățile de la oraș și viața liniștită de la țară se împletesc, creând un adevărat loc și o oază de liniște.

■ Care sunt proiectele finalizate în ultimii ani în comuna dvs.?

În comuna noastră, în ultimii ani, s-au finalizat mai multe proiecte importante care au contribuit la îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor publice. Printre acestea se numără:

- **Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică**, proiect finanțat de la Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR), care a avut ca obiectiv principal îmbunătățirea infrastructurii de bază în diferite zone ale comunei.
- **Construire și dotare Grădiniță cu program normal** în satul Todireni, proiect finalizat, unde valoarea totală a investiției a fost de 920.220,59 lei cu TVA inclus.
- **Reabilitarea, consolidarea, modernizarea, extinderea și dotarea Școlii Primare nr.1** Todireni. Acest proiect a avut ca scop îmbunătățirea condițiilor de învățare și a infrastructurii Școlii Primare nr.1 din Todireni. Valoarea totală a investiției pentru acest proiect a fost de 825.000 lei, iar prin intermediul acestuia școala a fost adusă la standarde moderne, oferind astfel elevilor un

mediu propice pentru educație și dezvoltare.

- **Reabilitare, modernizare și dotarea Căminului Cultural**, investiție realizată prin Compania Națională de Investiții (CNI), pentru care valoarea totală a investiției a fost de 1.004.005 lei

- **Modernizare drumuri de interes local** în comună, proiect realizat prin Programul Național de Dezvoltare Locală. Prin acest proiect s-au modernizat 5 km de drumuri prin satele Gârbești, Iurești și Cernești componente ale comunei, ce au acces la drumul județean DJ 297 și DJ 282, valoarea investiției fiind de 5.010.551 lei.

- **Rețea de apă, rețea de canalizare și stație de epurare**, proiect realizat prin Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR). În ceea ce privește alimentarea cu apă, situația actuală descrie o imagine favorabilă: rețeaua de apă curentă deservește toate satele componente ale comunei, aproximativ 97% din locuitorii comunei au acces la rețeaua de apă curentă, peste 80% dintre gospodării sunt racordate la sistemul public, iar volumul de apă distribuit populației a crescut constant în ultimii ani. În prezent, numai o mică parte a gospodăriilor, în general cele formate din bătrâni sau persoane fără venituri folosesc încă sisteme alternative de asigurare a apei, de tipul fântânilor.

Rețeaua de colectare și tratare a apelor uzate din comună deservește o rețea de canalizare cu o lungime de 20 km și cu o stație modernă de tratare și epurare a apelor uzate. În prezent, peste jumătate dintre gospodăriile existente în comună sunt conectate la rețeaua publică de canalizare, iar valoarea investițiilor este de 5.000.000 euro

■ Ce proiecte aveți în proces de implementare în prezent?

În comuna Todireni, avem în derulare mai multe proiecte de dezvoltare, iar fiecare se află în diverse etape de implementare. Iată câteva dintre acestea:

- **Suntem în proces de modernizare a corpului B al Liceului Tehnologic Todireni**, proiect finanțat prin PNRR, cu o valoare totală de 1.138.797,73 lei. Scopul este să reabilităm și să modernizăm clădirea pentru a oferi un mediu educațional optim pentru comunitatea noastră.
- **„Realizare pistă de biciclete”**, proiect finanțat prin

PNRR, cu o valoare totală de 910.157,14 lei. Această pistă va avea o lungime de 2 km și va acoperi atât zona intravilană, cât și extravilană, contribuind la îmbunătățirea infrastructurii locale și promovarea mobilității durabile.

- Suntem în proces de actualizare a **Planului Urbanistic General (P.U.G.)** și a Regulamentului Local de Urbanism (R.L.U.) în format digital/GIS, proiect finanțat prin PNRR. Valoarea totală a proiectului este de 527.221,17 lei și este finanțat prin PNRR.

- Proiectul „**Asigurarea participării la un proces educațional de calitate, modern și inclusiv prin dotarea unităților de învățământ preuniversitar și a unităților conexe**” are ca obiectiv principal dotarea Liceului Tehnologic Todireni și a celor 4 structuri de învățământ preuniversitar de stat de pe raza Comunei Todireni cu mobilier adecvat pentru sălile de clasă și laboratoare, precum și cu echipamente și resurse tehnologice digitale necesare desfășurării unui act educațional de calitate. Valoarea totală eligibilă a proiectului este de 1.977.612,37 lei, din care finanțarea nerambursabilă din PNRR este de 1.661.859,14 lei, iar valoarea TVA eligibilă aferentă este de 315.753,23 lei.

- Proiectul de **reabilitare a drumurilor de interes local în comuna Todireni** vizează asfaltarea a 5,58 km de drumuri din comună, inclusiv drumul care conectează satul Florești cu satul de reședință, Todireni. În total, 18 străzi din comună urmează să fie asfaltate. Proiectul, evaluat la 1,8 milioane euro, este implementat în cadrul Programului Național „Anghel Saligny”. În prezent, au fost executați 4 km din lucrările planificate.

- Avem în lucru proiectul de **construire a unei Săli de sport școlare** în satul Todireni, în colaborare cu Compania Națională de Investiții S.A. Proiectul se află în faza de licitație pentru desemnarea constructorului. Investiția are o valoare estimată de 9.529.214,36 lei, fără TVA.

■ Care sunt proiectele de viitor pentru comuna Todireni?

Principalele noastre priorități se concentrează pe înființarea rețelei de gaz, unde planul include extinderea accesului la gaz în toată comuna. Pe lângă acestea, avem în vedere următoarele:

- **Modernizarea drumurilor locale:** Continuarea lucrărilor de modernizare a drumurilor locale va facilita accesul și va spori conectivitatea în comunitate.

- **Înființare parc fotovoltaic,** care va promova utilizarea energiei solare, contribuind la diversificarea surselor de energie și la protejarea mediului.

- **Actualizarea Cadastrului și a Cărții Funciare:** continuarea Programului Național de Cadastru și Carte Funciară va asigura o gestionare eficientă a proprietăților imobiliare și va spori transparența.

- **Construirea unui Centru pentru persoane vârstnice,** dedicat îngrijirii și sprijinului persoanelor vârstnice va oferi servicii sociale specializate.

Are nevoie Suceava de o HARTĂ MEDICALĂ configurată pe Coordonare, Linii de Gardă și Protocoale Comune?

Interviu cu medicul Alexandru CALANCEA, Managerul Spitalului Județean Suceava

Spitalul Clinic Județean de Urgență Sf. Ioan cel Nou este cea mai importantă unitate sanitară din Suceava, deserving anual peste 45 000 de pacienți prin serviciile medicale oferite: de spitalizare continuă, ambulatorii de specialitate, spitalizare de zi sau servicii paraclinice.

În ediția actuală vom discuta cu Managerul Spitalului Clinic de Urgență „Sfântul Ioan cel Nou” din Suceava, Dr. Alexandru CALANCEA, despre posibilitatea reală de implementare a unui proiect medical județean al cărui scop principal să vizeze realizarea unei HĂRȚI MEDICALE a JUDEȚULUI SUCEAVA care prin COORDONARE MEDICALĂ, LINIE DE GARDĂ și PROTOCOALE COMUNE să conducă la creșterea semnificativă a eficienței și calității serviciilor medicale pentru beneficiarii acestei mari unități medicale din Regiunea Moldovei.

■ **Domnule Manager, în primul rând vă rugăm să ne oferiți o imagine de ansamblu asupra adresabilității unității medicale pe care o conduceți. Suceava face eforturi considerabile pentru a se mapa corespunzător pe harta turistică națională dar și internațională. Vă rugăm să faceți trimitere inclusiv la fluxul de “pacienți externi” aflați în scop turistic sau de afaceri în județul Suceava.**

Spitalul Clinic Județean de Urgență “Sfântul Ioan cel Nou” Suceava este cea mai importantă unitate sanitară din județ, unică în municipiul Suceava, cu o capacitate hotelieră de 1200 paturi, distribuite în 29 secții și 5 compartimente. Serviciile medicale oferite în prezent sunt la cel mai înalt nivel de calitate medicală, moderne, beneficiind de o bază materială de excepție și resursă umană înalt calificată, cu specialități, servicii și proceduri unice în județ și în zona de nord-est a Moldovei. Adresabilitatea

este de pe tot arealul județului Suceava, dar și din alte județe, cum ar fi: Bistrița, Neamț, Bacău, Botoșani, Iași, Vaslui, etc. Neexistând un spital al municipiului Suceava, ne confruntăm cu o adresabilitate foarte mare din partea locuitorilor municipiului care nu prezintă o patologie de spital județean de urgență, dar care nu au unde să se adreseze pentru rezolvarea problemei medicale respective. O altă problemă majoră a județului Suceava este imposibilitatea sau limitările majore ale celorlalte șase spitale (două orașenești și patru municipale) de a ține pasul cu spitalul județean, din punct de vedere al bazei materiale și a resursei umane, astfel încât se ajunge la situația neplăcută pentru pacienți de a străbate zeci de kilometri în căutarea serviciilor medicale de calitate, ajungându-se din nou la supraaglomerarea nejustificată a spitalului județean.

Perioadele din an foarte aglomerate ale UPU Suceava sunt legate și de venirea turiștilor în Suceava, cum ar fi sărbătorile pascale, sărbătorile de iarnă, atât cele clasice, dar și cele pe rit vechi, precum și perioada concediilor din vară. Chiar dacă majoritatea turiștilor vizează stațiunile din zona de munte din Vatra Dornei, Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, de cele mai multe ori nu își găsesc rezolvarea problemelor medicale la spitalele din zonă și sunt nevoiți să ajungă la spitalul județean. Nu de puține ori am avut prezentări în UPU din partea muncitorilor aflați temporar la muncă pe teritoriul județului Suceava, din toate zonele acestuia.

■ **Poate fi considerat util și necesar la acest moment conceperea, scrierea și implementarea unei HĂRȚI MEDICALE a JUDEȚULUI SUCEAVA?**

Conceperea, scrierea și implementarea unei hărți medicale a județului este mai mult decât o necesitate la acest moment. Personal consider că este un punct absolut primordial, ba chiar vital în planul de dezvoltare economică și turistică a regiunii de nord-est a Moldovei și a județului Suceava. Această hartă medicală trebuie să fie structurată în două

mari capitole: unul al nevoilor medicale ale populației și altul al nevoilor investiționale în sistemul medical județean. Această idee va sta la baza unui sistem medical județean performant, bine organizat și coordonat, care să răspundă nevoilor tuturor celor care i se adresează.

Capitolul investițiilor din harta medicală județeană își propune să adune la aceeași masă toate structurile de la nivelul județului Suceava care susțin financiar sistemul medical județean. Mă refer aici la toate UAT-urile care au în subordine administrativă spitale, centre medicale, cabinete de medicină de familie, inclusiv Consiliul Județean, autoritatea tutelară a Spitalului Clinic Județean de Urgență „Sfântul Ioan cel Nou”. Cunoscând nevoile medicale ale întregului județ, problemele medicale ale fiecărei entități medicale, resursele financiare se pot direcționa de comun acord acolo unde sunt nevoile prioritare, astfel încât întregul ansamblu, sistemul medical județean, să poată funcționa optim, răspunzând nevoilor tuturor pacienților.

■ **Să discutăm liniile generale ale primei direcții pe care s-ar putea fundamenta această Hartă Medicală și anume “Coordonarea medicală” între diferitele unități medicale din județul Suceava. Acest principiu de lucru ar putea asigura îngrijirea medicală coerentă și consistentă a pacienților în întregul județ, indiferent de locul unde se prezintă pentru tratament sau diagnostic. Cum s-ar putea implementa în plan concret acest prim pas?**

În prezent, din punct de vedere al coordonării medicale în județ, referindu-ne la medicina de familie, centre de permanență, îngrijirea la domiciliu, laboratoare medicale, serviciul de ambulanță, spitale orașenești, municipale, județean, sistemul medical privat din Suceava și DSP, afirm cu tărie și cu cea mai mare responsabilitate că **NU EXISTĂ!**

Din punctul meu de vedere, ca și medic care își desfășoară activitatea în județul Suceava din 2015 și activitatea de coordonare a spitalului județean din 2020, coordonator medical județean al patologiei COVID în perioada pandemiei, consider acest punct esențial, indispensabil, în activitatea de acordare a serviciilor medicale în județ.

Coordonarea medicală județeană este un act simplu, care se pune în practică prin stabilirea unui set de reguli, principii și ghiduri medicale, de comun acord a tuturor decidenților din sistem, astfel încât orice pacient, din orice zonă a județului, să-și găsească rezolvarea problemei medicale rapid, modern și eficient, cât mai aproape de el. Beneficiile ar fi majore pentru pacient, dar și pentru sistemul medical județean, resursa financiară ar putea fi cheltuită judicios și orientată în zonele de maximă nevoie medicală.

■ **O linie de gardă comună ar putea permite o mai bună gestionare a resurselor medicale disponibile în județul Suceava? Prin intermediul unei hărți medicale, se poate stabili un sistem de urgențe și gardă comună pentru toate unitățile medicale implicate, asigurând astfel accesul la îngrijiri de urgență în orice moment al zilei sau al nopții?**

Resursa umană reprezintă o altă mare problemă a sistemului medical județean, referindu-mă în principal la lipsa acesteia în anumite unități medicale, pe anumite specialități sau distribuția inegală și disproporționată la nivelul județului.

Legislația prezentă nu permite redistribuirea personalului între unitățile medicale, dar conceperea și punerea în practică a unor linii de gardă comune între spitalele apropiate este fezabilă. Voi exemplifica cele spuse, folosindu-mă de exemplul zonei de munte a județului, Dorna-Câmpulung-Humor, într-o perioadă de iarnă, în care avem pârtiile de schi practicabile și zona plină de turiști.

În prezent, un incident minor, cu o problemă medicală în zona ortopedică, care reprezintă o urgență ce ar putea fi rezolvată de spitalele municipale și orașenești din această zonă, deoarece nu există linie de gardă pe specialitatea ortopedie, va ajunge să străbată zeci de kilometri până la spitalul județean, aglomerând UPU. Rezolvarea ideală a exemplului ar fi înființarea unei linii de gardă în fiecare spital teritorial din zonă, dar din păcate, așa cum am spus, resursa umană este deficitară, prin urmare înființarea unei linii de gardă de ortopedie comună între cele 3 spitale ar fi soluția ideală pentru acest moment. Acest lucru presupune ca în anumite zile ale lunii, urgențele din zonă să ajungă la un anumit spital, în alte zile la celălalt și tot așa, acoperind toate zilele din lună, într-o gardă comună a zonei.

BLOC OPERATOR NOU - etajul 4

SALA SIMULATOARELOR CARDIACE

Vom rezolva astfel, rapid și eficient, toate problemele medicale la cel mai apropiat spital din zonă, evitând supraaglomerarea unui singur spital din județ.

■ Implementarea de protocoale comune înseamnă că toți profesioniștii din domeniul medical din județul Suceava vor lucra după aceleași standarde și proceduri, ceea ce ar contribui la o îngrijire medicală mai uniformă și eficientă? Considerați că acest lucru este esențial pentru asigurarea siguranței pacienților și pentru optimizarea rezultatelor tratamentelor?

În general, activitatea medicală se desfășoară după proceduri, protocoale și ghiduri, recunoscute și avizate național, european și mondial. Dacă este să vorbim despre coordonarea și colaborarea medicală județeană, având ca scop crearea unui sistem medical județean performant, DA, implementarea de comun acord a unor protocoale de colaborare pentru eficientizarea fluxurilor de pacienți între toate instituțiile medicale, pentru a scurta și eficientiza timpii de acțiune, este o măsură indispensabilă pentru acest sistem.

■ În contextul în care vom prezenta succint câteva rezultate pozitive în sistemul de sănătate care decurg din implementarea unui proiect de tip Harta medicală județeană, vă rugăm să faceți scurte observații pe marginea acestora.

• Îmbunătățirea coordonării îngrijirilor medicale: O hartă medicală județeană poate facilita schimbul de informații între diferitele unități medicale din județ, precum spitale, clinici și centre de sănătate. Acest lucru poate contribui la o coordonare mai eficientă a îngrijirilor medicale, asigurându-se că pacienții beneficiază de o îngrijire coerentă și bine gestionată. O hartă medicală județeană va permite tuturor

pacienților să-și găsească rezolvarea problemelor medicale, rapid, modern și eficient, la o distanță cât mai mică, utilizând eficient resursele financiare și umane ale sistemului medical.

• Redresarea lacunelor în accesul la servicii medicale: Prin identificarea zonelor cu deficiențe în ceea ce privește accesul la serviciile medicale, o hartă medicală poate ajuta autoritățile să adopte măsuri pentru remedierea acestor probleme. Alocarea resurselor în mod corespunzător și stabilirea de noi centre de sănătate sau clinice au ca rezultat o distribuție mai echitabilă a serviciilor medicale.

Harta medicală a județului va permite o viziune de ansamblu asupra tuturor nevoilor medicale din județ, ba chiar din regiune, și astfel resursele financiare să fie direcționate judicios, în cunoștință de cauză și de comun acord cu toți decidenții și cei care investesc resurse financiare în sănătatea județului. Se pot face astfel eforturi comune în crearea facilităților pentru zonele defavorizate din punct de vedere medical.

• Creșterea eficienței sistemului de sănătate: Prin implementarea protocoalelor comune și a unei linii de gardă comune, sistemul de sănătate poate deveni mai eficient în gestionarea resurselor și a timpului personalului medical. Acest lucru poate duce la reduceri de costuri și la îmbunătățirea accesului la serviciile medicale pentru pacienți.

Coordonarea medicală și a investițiilor în județ va crea un sistem medical județean modern, eficient și performant, astfel încât implementarea acestor principii tuturor județelor, vom crea împreună un sistem medical românesc modern și performant.

• Optimizarea tratamentelor și a rezultatelor medicale: Prin stabilirea unor protocoale comune și a standardelor de îngrijire, o hartă medicală poate contribui la creșterea calității tratamentelor și a rezultatelor medicale. Profesioniștii din domeniul medical vor avea un cadru mai clar și mai uniform pentru diagnosticare și tratament, ceea ce poate duce la îmbunătățirea stării de sănătate a pacienților.

Coordonarea înseamnă economie de resurse financiare, care pot fi direcționate funcție de nevoile momentului, dar cel mai important economie de timp pentru pacienți. Foarte

NOUL PAVILION DE ONCOLOGIE

multe patologii reprezintă urgențe extreme și perioade scurte de timp, ore în care intervenția trebuie să fie promptă din partea specialiștilor. Fără această intervenție medicală promptă, multe cazuri rămân cu sechele medicale pe viață, încadrarea în diferite grade de handicap, ceea ce înseamnă presiune pe sistemele sociale și cheltuieli enorme de îngrijire.

- Monitorizarea și evaluarea performanței: Implementarea unei hărți medicale poate facilita monitorizarea și evaluarea performanței sistemului de sănătate în județ. Acest lucru poate ajuta autoritățile să identifice zonele care necesită îmbunătățiri și să ia măsuri corective în consecință.

Crearea acestui sistem medical, uniform, coordonat și organizat, va permite o monitorizare atentă și corectă, cu posibilitatea de a lua urgent toate măsurile ce se impun, pentru remedierea și eficientizarea activității medicale județene.

■ Adoptarea și ulterior realizarea unei strategii s-ar putea constitui ca un prim pas în realizarea viitoarei Hărți Medicale a Județului Suceava? Care este intervalul de timp în care Suceava ar putea beneficia de un astfel de sistem medical?

Un prim pas în înființarea unui astfel de sistem medical este IDEEA. Pasul doi este aducerea la aceeași masă a tuturor decidenților instituțiilor medicale, dar și a instituțiilor care investesc resurse financiare în acest domeniu. Consider că această idee a unui sistem medical județean coordonat, atât din punct de vedere medical, dar și investițional, poate fi implementată și eficientizată, cu rezultate cuantificabile, în maxim 6-12 luni de zile. Extrem de important este semnalul pozitiv pe care județul Suceava îl poate da Ministerului Sănătății, că din mai multe sisteme medicale județene eficiente se poate crea un sistem

medical național eficient și performant, neapărat cu legiferarea acestei coordonări, pentru a se putea implementa și acolo unde există reticență nejustificată.

În cadrul dialogului cu managerul spitalului, Dr. Alexandru Calancea, s-a evidențiat necesitatea implementării unei hărți medicale a județului Suceava. Pentru a optimiza și eficientiza îngrijirea medicală în județul Suceava, este imperios necesară implementarea unei asemenea Hărți Medicale Județene. Ar facilita coordonarea și colaborarea între toate unitățile medicale din zonă, asigurând o îngrijire coerentă și consistentă pentru toți pacienții, indiferent de locul în care se prezintă pentru tratament sau diagnostic. Prin identificarea și remedierea lacunelor în accesul la serviciile medicale, optimizarea tratamentelor și evaluarea performanței sistemului de sănătate, o Hartă Medicală Județeană ar putea contribui semnificativ la creșterea calității și eficienței serviciilor medicale, aducând beneficii atât pacienților, cât și întregii comunități. În ceea ce privește implementarea proiectului, aceasta ar putea fi realizată într-un interval relativ scurt de timp, cu condiția implicării tuturor decidenților și instituțiilor medicale din județ, subliniind importanța legiferării acestei coordonări pentru a asigura sustenabilitatea sistemului medical județean.

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

SALA SPORTURILOR
STĂUCENI

COMUNA STĂUCENI, JUDEȚUL BOTOȘANI

Comuna Stăuceni se află în nord-estul României, aproape de centrul județului, 7 km de municipiul Botoșani.

În ultimii ani, administrația locală din comuna Stăuceni a finalizat mai multe proiecte de importanță majoră, cum ar fi extinderea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă, construirea de grădinițe și săli de sport, modernizarea iluminatului public și reabilitarea școlilor.

Domnul Primar Cozmin Iulian Eporaș este orientat spre rezultate și dezvoltare, iar în prezent, în comună se derulează proiecte de mare interes precum: modernizarea drumurilor sătești, dotarea școlilor cu mobilier și echipamente tehnologice, precum și înființarea rețelei de distribuție a gazelor naturale. Pentru viitor, obiectivele de investiții includ reabilitarea și modernizarea altor instituții de învățământ și infrastructurii, construirea de terenuri de sport și parcuri, precum și extinderea rețelelor de utilități.

educaționale de calitate într-un mediu modern și bine dotat.

■ **Construirea Sălii de Sport** în Stăuceni, proiect în valoare de 2.000.000 euro, care a contribuit la dezvoltarea activităților sportive și recreative în comunitate, oferind un spațiu adecvat pentru antrenamente și competiții.

■ **Modernizarea iluminatului public** cu tehnologie LED, proiect în valoare de aproximativ 300.000 euro, care a avut ca obiectiv reducerea consumului de energie și îmbunătățirea iluminatului stradal, contribuind la creșterea siguranței în zona noastră.

■ **Modernizarea Școlii Victoria**. Un proiect cu o valoare de aproximativ 200.000 euro, care a adus îmbunătățiri în infrastructura și dotările școlare, creând un mediu propice pentru educația elevilor din comuna noastră.

■ **Ce proiecte aveți în proces de implementare în prezent?**

În prezent, comuna Stăuceni are în derulare mai multe proiecte de interes mare pentru comunitatea locală, cu scopul de a aduce beneficii semnificative locuitorilor. Printre acestea se numără:

■ **"Modernizarea drumurilor de interes local în comuna Stăuceni"**, un proiect care vizează asfaltarea a 12,5 km de drumuri sătești, având o valoare de peste 3.000.000 euro.

■ **"Dotarea școlilor cu mobilier școlar și echipamente TIC"**. Un proiect în valoare de aproximativ 200.000 euro, care urmărește să îmbunătățească condițiile de învățare pentru elevi prin furnizarea de mobilier modern și echipamente tehnologice.

■ **"Înființarea rețelei de distribuție a gazelor naturale în comuna Stăuceni"** este un proiect de amploare, evaluat la aproximativ 5,7 milioane euro,

■ În contextul în care în comuna Stăuceni s-au realizat multe proiecte de-a lungul timpului, vă rugăm să numiți cele mai importante 5 proiecte finalizate în decursul ultimilor 4 ani.

În ultimii ani, în comuna Stăuceni s-au finalizat mai multe proiecte importante, contribuind la îmbunătățirea condițiilor de trai pentru locuitori. Cele mai semnificative cinci proiecte finalizate în decursul ultimilor 4 ani sunt:

■ **Extinderea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă** în comuna Stăuceni - Un proiect în valoare de aproximativ 1.000.000 euro, care a adus îmbunătățiri semnificative în ceea ce privește accesul la apă potabilă pentru locuitorii comunei.

■ **Construirea Grădiniței cu Program Normal** în Tocileni, proiect în valoare de aproximativ 200.000 euro, care a oferit posibilitatea copiilor din zonă să beneficieze de servicii

care va aduce beneficii semnificative locuitorilor prin furnizarea unui serviciu de energie mai eficient și mai accesibil.

■ "Achiziționarea de **mobilier urban inteligent**", acest proiect vizează îmbunătățirea aspectului urban al comunei prin achiziționarea de mobilier urban modern și funcțional.

■ "Achiziționarea unui **microbuz electric școlar**" este un proiect menit să asigure un transport școlar eficient și ecologic pentru elevii din comună.

■ "Construirea unui **parc fotovoltaic** pentru producerea energiei electrice necesare consumului propriu de funcționare" este o inițiativă de dezvoltare durabilă care va contribui la reducerea dependenței de sursele tradiționale de energie.

■ "**Reabilitarea Școlii Gimnaziale nr. 1 Stăuceni**", un proiect de modernizare și reabilitare a infrastructurii școlare pentru a oferi un mediu optim de învățare pentru elevi.

■ "Construirea unui **teren de sport la Școala Victoria**" și "Construirea unui teren de sport la Școala Tocileni". Proiecte destinate promovării activității fizice într-un cadru propice în rândul elevilor.

■ "Construirea unui **parc de joacă la Grădinița Stăuceni**" fiind un proiect dedicat amenajării unui spațiu de recreere și distracție pentru copiii din comună.

■ "Extinderea **sistemului de apă și canal în comuna Stăuceni**". Este un proiect de infrastructură vital pentru asigurarea accesului la apă potabilă și gestionarea adecvată a apelor uzate în toată comuna. Acest proiect are o valoare estimată de aproximativ 2,5 milioane euro.

■ Care sunt obiectivele de investiții pe care le aveți în vedere pentru viitor în comuna Stăuceni?

Pentru viitorul comunei Stăuceni, avem în vedere următoarele obiective de investiții:

■ **Reabilitarea Grădiniței din Siliștea** - Un proiect dedicat modernizării și îmbunătățirii infrastructurii învățământului preșcolar în zona Siliștea.

■ Construirea unui **teren de sport în localitatea Siliștea**, obiectiv menit să promoveze activitatea fizică și sportul

■ **Reabilitarea Grădiniței din Stăuceni** și transformarea acesteia într-o grădiniță cu program prelungit este o inițiativă de modernizare a infrastructurii educaționale pentru a răspunde nevoilor localnicilor în acest sens.

■ **Modernizarea și asfaltarea tuturor tronsoanelor de drumuri satești ale comunei**. Va fi un proiect amplu de îmbunătățire a infrastructurii rutiere pentru a asigura accesul facil și optim pentru locuitorii din toate satele comunei.

■ Construirea unui **teren de sport la Școala Victoria**. Un proiect gândit să ofere elevilor o infrastructură modernă pentru

practicarea activităților sportive.

■ **Reabilitarea energetică a clădirii sediului primăriei**, obiectiv de eficientizare energetică pentru reducerea consumului de energie și optimizarea resurselor în administrația locală.

■ Ce oportunități investiționale oferă localitatea pe care o administrați?

Localitatea pe care o administrez, comuna Stăuceni, oferă numeroase oportunități investiționale datorită următoarelor aspecte:

■ **Infrastructură bine dezvoltată**: Comuna beneficiază de un Drum Național modernizat, precum și de un drum județean modernizat, care facilitează accesul către alte zone importante. De asemenea, proiectele de asfaltare în curs sau planificate pentru drumurile și ulițele din comună îmbunătățesc conectivitatea și accesibilitatea.

■ **Utilități publice**: Comuna Stăuceni dispune de rețea de apă curentă și canalizare, ceea ce reprezintă un avantaj considerabil pentru locuitorii și investitorii interesați.

■ **Acces la rețeaua de gaz**: Prezența rețelei de distribuție a gazului natural oferă oportunități pentru investiții în domeniul industrial, comercial și rezidențial, contribuind la creșterea confortului și eficienței energetice.

■ **Servicii de telefonie și internet**: Accesul facil la serviciile de comunicații moderne, precum telefonie și internet, asigură conectivitatea și facilitarea afacerilor și a vieții cotidiene.

■ **Apropierea de municipiul reședință de județ - Botoșani**: Fiind situată în proximitatea municipiului Botoșani, comuna Stăuceni beneficiază de acces la o gamă largă de facilități, servicii și oportunități economice și culturale.

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

Comuna ȘENDRICENI, Județul BOTOȘANI

Comuna Șendriceni este așezată în partea de nord-est a județului Botoșani, oferind un model de dezvoltare și modernizare prin proiectele de investiții realizate cu precădere în ultimii 4 ani.

Primarul Marin Dohotariu coordonează un program de investiții bine conturat, concentrat pe îmbunătățirea infrastructurii rutiere și a altor sectoare esențiale pentru locuitori. Aceste proiecte au reușit să transforme treptat peisajul comunei și să sprijine creșterea calității vieții din comunitate.

În perspectiva proiectelor de viitor, administrația locală își propune să finalizeze proiecte precum realizarea unui sistem fotovoltaic pentru autoconsumul de energie electrică, implementarea măsurilor de eficiență energetică în clădirile publice, construirea unei săli de educație fizică, dotarea unităților de învățământ cu echipamente moderne, urmărind să contribuie la dezvoltarea durabilă.

■ În contextul în care în comuna Șendriceni s-au realizat multe proiecte de-a lungul timpului, vă rugăm să numiți cele mai importante 3 proiecte finalizate în decursul ultimilor 4 ani

În comuna Șendriceni, am desfășurat numeroase proiecte de importanță majoră în ultimii 4 ani, însă cele mai relevante dintre cele finalizate sunt:

- **Construirea căminului cultural.** Acest obiectiv a reprezentat o prioritate în dezvoltarea comunității, oferind un spațiu adecvat pentru desfășurarea diferitelor evenimente culturale și sociale. Căminul cultural servește ca loc de întâlnire pentru locuitorii comunei și este potrivit pentru diversitatea activităților culturale și recreative.
- **Construirea și dotarea grădiniței Alecu Ivan Ghilea** - Finalizarea acestui proiect a reprezentat un pas important în asigurarea unei educații de calitate pentru copiii din comuna noastră.

- **Extinderea conductelor de gaze naturale pe o lungime de 3050 de metri**, contribuind la furnizarea unui serviciu esențial într-un mod eficient și accesibil.

■ Ce proiecte aveți în proces de implementare în prezent?

În prezent, demarăm și implementăm o serie de proiecte importante care vizează modernizarea și urbanizarea comunei noastre, cu scopul de a îmbunătăți calitatea vieții fiecărui locuitor.

Strategia noastră de dezvoltare se bazează pe o analiză riguroasă a necesităților comunității și o prioritizare eficientă a intervențiilor. Procesul de transformare a comunei va continua, iată câteva dintre proiectele noastre în derulare:

- Am obținut confirmarea finanțării prin PNRR pentru un proiect de construire a **locuințelor NzebPlus destinate tinerilor** din comuna Șendriceni, în valoare de 2.013.867 lei.
- Proiectul de modernizare a **drumurilor de interes local** în comuna Șendriceni presupune asfaltarea a aproximativ 7 km de drumuri din comună, cu o valoare totală a investiției de 12.780.708 lei.
- Suntem aproape de finalizarea proiectului de **construire a unui pod din beton** armat pe DC73KM peste râul Dintevici, în satul Horlăceni.

- De asemenea, proiectul de **extindere a rețelei de alimentare cu apă** în străzile Pascari, Blocuri, alea Viorelelor și Cărămidăriei este aproape de finalizare.

- Pentru a reduce costurile cu iluminatul public, am demarat proiectul de **modernizare a sistemului de iluminat public** în comuna Șendriceni.

- În plus, am executat un foraj de adâncime pentru **alimentarea cu apă în satul Horlăceni**, asigurând astfel necesarul de apă pentru populație.

■ Care sunt proiectele de viitor pentru comuna Șendriceni?

Pentru viitor, în comuna Șendriceni ne-am propus să implementăm o serie de proiecte de investiții care să contribuie la dezvoltarea și îmbunătățirea calității vieții comunității noastre. Printre acestea se numără:

- Construirea unei **săli de educație fizică**, pentru că încurajăm activitățile sportive.

- **Dotarea cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale a unităților de învățământ preuniversitar** și a unităților conexe din comuna Șendriceni, prin Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), pentru a asigura un mediu educațional modern și adecvat nevoilor elevilor.

- Implementarea unor măsuri pentru **creșterea eficienței energetice în clădirea primăriei**, pentru că vizăm conservarea resurselor și reducerea impactului asupra mediului înconjurător.

- Îmbunătățirea eficienței energetice și **gestionarea energiei în clădirile publice destinate unităților de învățământ, la Liceul Tehnologic "Al. Vlahuță"** din Șendriceni, pentru a reduce costurile și a contribui la protecția mediului.

- Realizarea unui **sistem fotovoltaic dedicat auto-consumului** de energie electrică la nivelul întregii comune,

pentru a beneficia de sursele de energie regenerabilă și a reduce dependența de sursele tradiționale de energie.

- **Amenajarea unui spațiu exterior cu caracter recreativ în satul Pădureni**, pentru a oferi locuitorilor un mediu propice pentru relaxare și activități recreative în aer liber.

Aceste proiecte urmăresc îndeplinirea angajamentului nostru pentru dezvoltare durabilă și îmbunătățirea condițiilor de viață pentru locuitorii comunei Șendriceni.

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

ORAȘUL DARABANI, JUDEȚUL BOTOȘANI

Orașul Darabani este situat în nordul județului Botoșani, fiind cel mai nordic oraș din România. Orașul Darabani se află într-un proces continuu de dezvoltare și modernizare, cu un accent puternic pus pe orientarea către cetățeni și nevoile comunității.

Primăria, condusă de Mihai-Alin Gîrbaci, a desfășurat numeroase activități și proiecte în ultimii ani, având în vedere obiectivul de dezvoltare a orașului.

Prin proiectele finalizate în ultimii ani în orașul Darabani s-au înregistrat progrese semnificative în diverse domenii, inclusiv în infrastructură, servicii publice și educație. Pentru viitorul orașului Darabani, conducerea are în vedere proiecte de mare interes, cum ar fi creșterea atractivității orașului prin investiții multisectoriale teritoriale integrate și construirea unui Ambulatoriu Spital. Aceste inițiative vor contribui la consolidarea infrastructurii și a serviciilor publice, oferind astfel oportunități de investiții și dezvoltare economică în oraș.

■ De-a lungul anilor, Primăria orașului Darabani a finalizat mai multe proiecte menite să sprijine obiectivul de dezvoltare al orașului. Sub acest aspect, numiți 3 proiecte finalizate în ultimii 4 ani.

În ultimii 4 ani au fost continuate și implementate proiectele finanțate din mandatul precedent, dar au fost accesate și finanțări noi, reușind astfel să asigurăm o continuitate în privința dezvoltării durabile a orașului. Cele mai importante proiecte finalizate în ultimii 4 ani sunt:

- **Extinderea și modernizarea Grădiniței nr. 5**, proiect finanțat prin PNDL II, cu o finanțare de 2.770.190 lei, finalizat în luna martie 2022, care a constat în reabilitarea clădirii grădiniței, dotarea cu mobilier și materiale didactice;
- **Reabilitare și modernizare străzi afectate** de pagubele produse în urma calamităților, un proiect cu valoarea de 8.489.400 lei, finanțat prin Programul Național de Construcții de Interes Public sau Social, Subprogramul „Lucrări în primă urgență” desfășurat prin CNI, finalizat la 17.05.2022. Prin acest proiect s-au betonat 10,4 kilometri de străzi afectate de fenomenele meteorologice extreme, rezolvându-se în acest fel o

serie de probleme de circulație în interiorul localității.

- **Revitalizarea spațiului urban** din orașul Darabani prin reconversia și refuncționalizarea unor terenuri și spații neutilizate și degradate. Valoare: 5.123.323 lei, finanțat prin POR 2014-2020, finalizat la 11.07.2022. Prin investiția făcută, suprafața de spații verzi de la nivelul orașului Darabani s-a extins cu 10.310 mp.

■ Care sunt proiectele aflate în proces de implementare în prezent și care sunt obiectivele pe care le îndepliniți prin realizarea acestora?

În prezent avem în implementare la nivelul orașului un număr destul de însemnat de proiecte, accesate din 2020 până în prezent, aflate în diferite stadii de execuție sau întocmire a documentațiilor necesare (proiectare, licitații pentru lucrări etc.). Cele mai importante sunt:

- **Extinderea, modernizarea și dotarea Liceului „Dimitrie Cantemir”**, oraș Darabani, județul Botoșani. Valoare: 34.695.876,88 lei, finanțat prin PNDL II, aflat în curs de implementare.
- **Construire locuințe sociale**, orașul Darabani, județul Botoșani. Valoare: 7.287.536,82 lei, finanțat prin Programul pentru Locuințe, aflat în curs de implementare - stadiu fizic 86,2%. Se construiește un bloc P+4, cu 16 apartamente, care vor deveni locuințe sociale.
- **Extindere sistem de canalizare menajeră și realizare racorduri în UAT Darabani**, județul Botoșani. Valoare: 23.526.990 lei, finanțat prin PNRR C1 (proiect declarat eligibil).
- **Modernizarea străzilor de interes local**, orașul Darabani, județul Botoșani. Valoare: 37.162.143 lei, finanțat prin Programul „Anghel Saligny” (contract de finanțare semnat). Prin proiect se vor moderniza străzi pe o lungime totală de 18,44 km. aflate în intravilanul și extravilanul orașului Darabani (se va face legătura cu satul Lișmănița).
- **Reabilitarea și restaurarea Monumentului Istoric Casa Balș**. Valoare: 19.600.000 lei (4.000.000 euro), finanțat prin Compania Națională de Investiții (amplasament predat, avizare Comisia Tehnico-Economică din MDLPA).
- **Construirea și dotarea unui Centru de Zi** pentru

copiii aflați în situație de risc de separare de părinți în Orașul Darabani, județul Botoșani. Valoare: 2.550.069,41 lei, finanțat prin PNRR C13, buget local (în implementare, achiziție lucrări). Se propune construirea unui centru de zi pentru copii cu risc de separare de familie, cu vârste cuprinse între 3 - 16 ani.

- **Asigurarea serviciilor de îngrijire adaptate nevoilor persoanelor vârstnice vulnerabile** prin construirea și operaționalizarea unui centru de zi în Orașul Darabani, județul Botoșani. Valoare: 7.462.056,07 lei, finanțat prin PNRR C13, buget local. (aflat în procedura de achiziție lucrări). Această investiție presupune construirea unei clădiri, cu instalațiile, amenajările și dotările aferente.

- **Construire creșă mică**, strada Școlii nr 37, în orașul Darabani, județul Botoșani. Valoare: 9.300.000 lei, finanțat prin CNI (contract de execuție atribuit).

- **Construire locuințe pentru tineret** destinate închirierii, orașul Darabani, județul Botoșani, strada Fragilor, nr. 2, Etapa II. Valoare: 10.245.036 lei, finanțat de ANL (contract de execuție atribuit). Se propune construirea unui bloc de locuit de tip ANL cu regim de înălțime P+4E.

- **Clădire administrativă Serviciu Voluntar și Centru de Pregătire pentru Situații de Urgență** al Orașului Darabani, județul Botoșani. Valoare: 5.458.028 lei, finanțat prin MDLPA, Programul INTERREG România-Moldova (cerere depusă în luna februarie 2024).

■ Care sunt obiectivele de investiții pe care le aveți în vedere pentru viitor în orașul Darabani?

Cel mai important obiectiv de investiții din perioada imediat următoare este un proiect denumit „**Creșterea atractivității orașului Darabani prin investiții multisectoriale teritoriale integrate care vizează regenerarea și revitalizarea urbană**”. Acesta vizează **restaurarea Bisericii Sfântul Nicolae** (componenta de restaurare), iar componentele de regenerare urbană sunt: reamenajarea/reabilitarea pietonalului de pe str. Pieței, reamenajare Piața agroalimentară, pietonalizarea str. Theodor Balș (pentru a facilita accesul la monumentele istorice Casa Balș și Prima Școală), adaptarea pentru găzduirea de evenimente a Casei de Cultură „Theodor Balș” Darabani, reamenajarea terenului de sport dintre blocurile din fața Primăriei. Valoare: 34.300.000 lei (7.000.000 euro), finanțare prin Programul Regional Nord Est, Prioritatea 7, buget local, buget de stat. Proiectul se referă la regenerarea urbană a zonei centrale a orașului, reamenajarea acesteia, fiind complementar cu toate proiectele de mobilitate urbană și de îmbunătățire a infrastructurii.

Proiectul este aflat în stadiul de pregătire a cererii de finanțare.

Un alt proiect important, care este în pregătire de depunere a cererii de finanțare este cel care vizează construirea unui

Ambulatoriu Spital. Valoare: 19.600.000 lei, proiect finanțat de MIPE prin Programul de Sănătate. Ne propunem construirea de la zero a unui ambulatoriu modern, în care să poată fi oferite servicii medicale de calitate.

■ Ce oportunități investiționale oferă localitatea pe care o administrați?

În ciuda poziționării geografice aparent dezavantajoase, orașul Darabani oferă oportunități pentru investiții, în acest sens chiar avem în vedere înființarea unui parc industrial conectat la utilități, în care antreprenorii interesați să își poată desfășura activitatea. Un alt atu al zonei noastre este existența forței de muncă, în mare parte calificată sau în curs de calificare la Liceul „Dimitrie Cantemir”, care are în oferta educațională și clase de învățământ tehnologic, în domeniile industriei textile, mecanică, industrie alimentară, mecanică și agricultură. Prin investițiile făcute pentru modernizarea localității urmărim chiar acest lucru: să atragem investitori cărora să le oferim cele mai bune condiții de desfășurare a activității, dezvoltarea fiind mai lentă în lipsa acestei componente a economiei unei localități urbane mici, așa cum este orașul Darabani.

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

MUNICIPIUL BÂRLAD, JUDEȚUL VASLUI

Municipiul Bârlad, situat în sudul județului Vaslui, se remarcă prin eforturile sale de modernizare și dezvoltare urbană, oferind o infrastructură în continuă îmbunătățire și o gamă diversă de facilități culturale și educaționale. Atrăgând atenția prin investițiile în serviciile de sănătate, învățământul și infrastructura, Bârladul devine tot mai atractiv pentru investitori și rezidenți.

Sub îndrumarea primarului Dumitru Boroș, Municipiul Bârlad poate să se lăude cu o serie impresionantă de proiecte finalizate cu succes.

Administrația locală a reușit să atragă peste 187 de milioane de euro în oraș, iar prin finanțare din bugetul local s-au susținut multiple inițiative, inclusiv asfaltarea și reabilitarea străzilor importante, amenajarea de piste de biciclete și crearea de noi rute pentru transportul public. Prin intermediul fondurilor europene și norvegiene, a fost implementat un sistem modern de iluminat public, contribuind la aspectul estetic al orașului și la creșterea calității vieții în comunitate. Detaliile despre aceste proiecte sunt prezentate în mod amplu în discuțiile despre dezvoltarea locală.

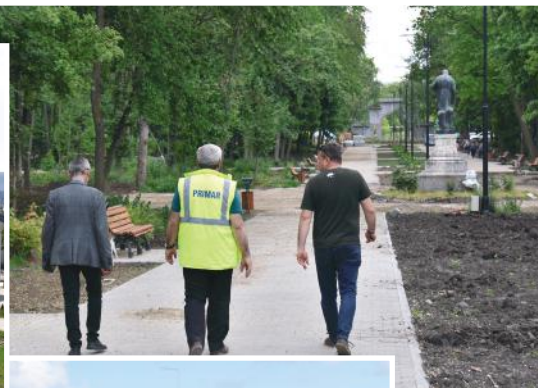
■ **Care sunt principalele inițiative de modernizare și dezvoltare urbană implementate în Municipiul Bârlad în ultimii ani și cum au contribuit acestea la îmbunătățirea infrastructurii și a calității vieții în oraș?**

Municipiul Bârlad este, în momentul de față, într-un proces de modernizare fără precedent. Cam târziu, ce-i drept, dar se produce! Am intervenit, practic, pe toate segmentele strategice ale municipiului. În primul rând, am început reabilitarea infrastructurii rutiere, unde, în parte, am acționat din bugetul local pentru asfaltarea unor străzi de mare interes local, dar am atras și fonduri structurale de peste 10 milioane de euro. Acești bani europeni ne-au permis să refacem în totalitate străzi și trotuare intens circulate, să amenajăm în premieră piste de biciclete, să înființăm noi trasee pentru mijloace de transport în comun și, mai ales, să achiziționăm și să punem pe aceste trasee 10 autobuze electrice noi, pentru care am construit stații de încărcare și, evident, o autobază modernă. În paralel, am dezvoltat, cu fonduri norvegiene și europene, un nou și modern sistem de iluminat public inteligent, iar acest lucru ne-a permis să scăpăm pentru totdeauna de acele inestetice și veșnice cabluri de pe stâlpi, care acum au coborât, în cea mai mare

parte, în subteran, indiferent de cine le deține. Bineînțeles că toate aceste lucrări au demarat într-o ordine firească, iar primele intervenții s-au făcut în subteran, la rețelele de apă și canal, care, la Bârlad, nu mai fuseseră înlocuite de peste 70 de ani. Doar pe aceste direcții de dezvoltare locală, Bârladul a atras în ultimii 6 ani zeci de milioane de euro.

■ **Cum ați descrie Municipiul Bârlad din punctul de vedere al atragerii investitorilor, având în vedere infrastructura serviciilor medicale, nivelul de educație și diversitatea facilităților culturale disponibile în oraș?**

Toate proiectele noastre, cu eforturile de rigoare, au avut de la bun început direcție și un parcurs bine stabilite. Totul s-a întâmplat ca la ridicarea unei case, unde construcția se face în etape bine-definite, menite a duce la rezultatul scontat: edificarea unui cămin. O casă are nevoie de pomi în curte, să fie aproape de instituțiile de sănătate publică și de cele educative, dar să le poată facilita ocupațiilor ei și accesul la activități de destindere și cultivare. Așa am regândit și readus la viață zona Lacului de agrement „Prodana”, am înființat un nou parc de recreere, pe locul unui parc abandonat, în proximitatea Liceului „Mihai Eminescu”, am regândit imaginea parcului central al Bârladului, dar mai ales am intervenit, cu destul de mult curaj, în reamenajarea totală a celui mai drag loc al bârlădenilor, și anume Grădina Publică „Mihail Sturdza”. Avem un teatru, un muzeu cu multe secții externe, o bibliotecă de renume, galerii de artă, o grădină zoo minunată, o eferescență tot mai accentuată a activităților culturale și, nu în ultimul rând, un viitor Palat Cultural local, în lucru. Dar până acum câțiva ani, Bârladul nu avea un centru de permanență și nici farmacii care să funcționeze non-stop. Acum are! Spitalul Municipal de Urgență „Elena Beldiman” avea mari probleme cu finanțarea din surse locale, însă acum nu mai are! Din contră, pacienții au acum saloane noi, toate cu surse noi de oxigen, beneficiază de aparatură nouă, performantă iar în aceste zile se muncește de zor la construcția unei extinderi extrem de generoase a Ambulatoriului de specialitate. Imediat după finalizarea acestei investiții, începem construcția unui nou spital! O veste pe care Bârladul o așteaptă de zeci de ani! Așa cum a așteptat prea mult timp și creșe sau grădinițe noi. Acum, o creșă și o grădiniță noi le-am deschis deja, o altă creșă este în construcție, o grădiniță a fost modernizată și

extinsă, aproape dublându-și capacitatea de desfășurare a actului instructiv-educativ, iar o alta va avea același parcurs. Toate școlile au mobilier nou, material didactic de ultimă generație și...nu ne oprim aici, pentru copiii noștri! În plus, orașul va avea, în foarte scurt timp, prima sală de sport europeană, complet dotată. Se pare că și investitorii au observat toate aceste lucruri, și au început acum să se uite atent spre Bârlad.

■ Colaborarea eficientă între sectorul public și cel privat poate crea un mediu propice pentru investiții, prin implementarea de politici și proiecte care să sprijine dezvoltarea economică durabilă. Sub acest aspect, care este gradul de deschidere pe care îl manifestați pentru realizarea acestor colaborări?

Am activat peste 20 de ani în mediul privat, ca avocat iar întrebarea dumneavoastră îmi ridică o minge la fileu, deoarece știu cât de importante sunt relațiile de colaborare dintre sectorul public și cel privat. Mai ales că avem o șosea de centură în construcție, care în foarte scurt timp va fi redată traficului de tranzit și nu numai, și care va fi conectată la oraș. Un centru comercial mare a dat deja startul investițiilor private la Bârlad, în partea de nord, care ar putea, sperăm, să dea idei inovatoare și altor investitori. De altfel, deja lucrăm la un PUZ în zonă, pe aproape 25 de hectare, unde ulterior vom acorda facilități fiscale serioase pentru investițiile private în producție, fiind chiar în vecinătatea variantei de ocolire a Bârladului. Avem în plan un PUZ și pentru zona blocurilor ANL de la Cărămidărie, unde se poate dezvolta sectorul imobiliar privat. Fără a mai insista prea mult pe acest aspect vă pot spune doar atât: indiferent că sunt sau nu la birou, oriunde aș fi, am toată deschiderea pentru orice potențial investitor privat, față de care nu irosc nicio ocazie de a-i vorbi despre schema de ajutor de minimis acordată sectorului său. Oferim scutiri semnificative pentru oricine investește și crează noi locuri de muncă în Bârlad. Cine nu mă crede, este așteptat, cu drag, la discuții!

■ O diversitate a sectoarelor economice poate contribui la stabilitatea economică a unei localități și poate atrage investitori care doresc să evite dependența de un singur sector. Dacă este cazul dvs., vă rugăm să ne oferiți câteva exemple existente sau care considerați că ar putea fi susținute în viitor.

Un oraș multicultural așa cum este Bârladul nu poate fi un oraș închis, axat doar pe un anumit sector economic. Și nici nu va fi! O spun cu toată convingerea, având în vedere că o nouă direcție de dezvoltare pe care vrem să o dăm este către cea a sectorului producătorilor locali. De la renumita miere de albine din zonă, la brânzeturile de la stânele Podișului Bârladului, de la verdețurile aromate și legumele culese direct din curțile sătenilor din bazinul legumicol al Râului Bârlad și până la vinurile din culturile de viță locale, ca să nu mai amintim de renumita gastronomie moldovenească, toate merită atenția noastră deplină și pot duce chiar la dezvoltarea majoră a unui alt segment economic slab dezvoltat în plan local, respectiv turismul. Este un angajament pe care mi-l iau pentru cel de-al treilea mandat în fruntea orașului, la care candidez la îndemnul celor care au văzut că, după opt ani în fruntea administrației locale, în sfârșit se pot face lucruri frumoase și la Bârlad. Municipiul nostru are în continuare nevoie de proiecte de dezvoltare! Am adus în Bârlad peste 187 de milioane de euro și nu ne oprim aici!

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

Comuna Berezeni, Județul Vaslui

Comuna Berezeni este situată în partea de sud-est a județului Vaslui și se încadrează în rândul comunelor foarte mari, având în componență cinci sate.

Primarul Dima Toader urmărește prin proiectele de investiții să aducă localitatea Berezeni la un alt nivel, pentru a atinge următoarea etapă de dezvoltare. Recent, au finalizat mai multe proiecte importante, iar printre acestea se numără modernizarea și asfaltarea drumurilor, reabilitarea și dotarea Căminului Cultural și construirea Pieței Agroalimentare. În prezent, se desfășoară mai multe proiecte de mare interes, care vizează îmbunătățirea infrastructurii, serviciilor sociale și stimularea dezvoltării economice locale. Tot în proces de implementare se află: asfaltarea DJ 244C, extinderea și modernizarea Școlii „Anastase Fătu” și înființarea unui sistem de alimentare cu apă în localitățile Rânceni și Stuhuleț.

■ În contextul în care în comuna Berezeni s-au realizat multe proiecte în ultimii ani, vă rugăm să numiți cele mai importante proiecte finalizate în decursul ultimilor 4 ani.

Așa cum ați precizat, în ultimii ani, în comuna Berezeni am finalizat mai multe proiecte importante. Avem proiecte cu un impact semnificativ asupra vieții locuitorilor, care vizează îmbunătățirea infrastructurii, a serviciilor sociale și contribuie stimularea dezvoltării economice locale. Printre cele mai importante proiecte finalizate se numără:

- Asfaltarea DJ D244a (Berezeni-Rânceni), proiect finanțat de Consiliul Județean.
- Suplimentarea sursei de apă prin captări alternative pentru alimentarea cu apă în comună, investiție finanțată prin PNDL, Măsura Subprogramul Modernizarea Satului Romanesc.
- Modernizarea drumurilor sătești, investiție finanțată prin PNDL, Măsura Subprogramul Modernizarea Satului Romanesc.
- Reabilitarea și dotarea Căminului Cultural, investiție finanțată prin PNDR, Submăsura 7.6 - Investiții asociate cu protejarea patrimoniului cultural.

- Reabilitare, modernizare, extindere și dotare a Centrului Social în comună, investiție finanțată prin Programul Operațional Regional 2017-2020, POR/8/8.1/8.3/A/1.
- Construirea Pieței Agroalimentare, investiție finanțată în cadrul PNDR 2014-2020, Submăsura 19.2 - Măsura 7 "Reînnoirea Satelelor" din SDL 2014-2020 - GAL MOLDO-PRUT.
- Împădurirea terenurilor agricole și neagricole U.A.T. Berezeni, Podu Saratii - 113 ha, investiție finanțată prin Schema de Ajutor de Stat "Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite" aferentă Măsurii 8 "Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor", Submăsura 8.1 "Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite" din cadrul PNDR 2014-2020 - Sesiunea 3, anul 2018.
- Reabilitarea Dispensarului Uman Berezeni, finanțare din bugetul local.
- Reabilitarea Teatrului de Vară și a Monumentului Eroilor în comuna Berezeni, finanțare din bugetul local.
- Modernizarea Grădiniței cu program normal în Musata, investiție finanțată prin PNDL, Măsura Subprogramul Modernizarea Satului Romanesc.
- Modernizarea Școlii cu clasele I-IV în Musata, investiție finanțată prin PNDL, Măsura Subprogramul Modernizarea Satului Romanesc.
- Modernizarea Grădiniței cu program normal în Rânceni, investiție finanțată prin PNDL, Măsura Subprogramul Modernizarea Satului Romanesc.
- Modernizarea Școlii cu clasele I-VIII în Rânceni, investiție finanțată prin PNDL, Măsura Subprogramul Modernizarea Satului Romanesc.
- Construirea unui teren multisport la Școala Gimnazială Anastase Fatu Berezeni, finanțare din bugetul local.

- Construirea unui teren multisport la Școala cu clasele I-VIII în Rânceni, finanțare din bugetul local.
- Reparații la rigole în Centrul Civic, finanțare din bugetul local.
- Construirea Grădiniței cu program normal nr. 2 Berezeni, sat Satu Nou, finanțată de Ministerul Educației.

■ Ce proiecte aveți în proces de implementare în prezent?

În prezent, avem în derulare mai multe proiecte importante pentru comunitatea noastră, iar prin acestea urmărim dezvoltarea durabilă și îmbunătățirea condițiilor de trai:

- Asfaltarea DJ 244C (Musata-Dimitrie Cantemir), un proiect de infrastructură vitală realizat prin Consiliul Județean.
- Extinderea și modernizarea Școlii „Anastase Fătu” din Berezeni, Corp 2, un proiect realizat prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL).
- Înființarea unui sistem de alimentare cu apă în localitățile Rânceni și Stuhulet, un proiect finanțat prin Programul Național de Investiții (PNI) Anghel Saligny.
- Înființarea unei rețele de distribuție a gazelor naturale, finanțat prin Programul Național de Investiții (PNI) Anghel Saligny.
- Modernizare drumuri de interes local în comuna, proiect finanțat prin Programul Național de Investiții (PNI) Anghel Saligny.
- Modernizare prin asfaltare a drumurilor, proiect finanțat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR).

- Modernizare a drumurilor de exploatare agricolă, finanțat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR).
- Înființare Centru Comunitar Integrat, proiect finanțat prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).
- Dotarea unităților de învățământ de pe raza comunei, finanțat prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).
- Implementarea unui ecosistem digital interconectat și integrat în cadrul județului Vaslui, un proiect finanțat în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR).
- Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei la clădirea sediului primăriei din comuna Berezeni, proiect finanțat prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).
- Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei la Școala cu clasele I-VIII din Berezeni, proiect finanțat prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).
- Construirea Casei Praznicara în Rânceni, investiție realizată din bugetul local.
- Construirea Casei Praznicara în Musata, investiție realizată din bugetul local.
- Înființarea unei platforme comunale pentru gunoiul de grajd în comună, proiect finanțat prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).
- Construirea Casei Praznicara în Rânceni, investiție finanțată din bugetul local.
- Construirea unui teren multisport la Școala Satu Nou, proiect finanțat de la bugetul local.

Harta potențialului investițional din Regiunea de Nord-Est a României

COMUNA FÂNTÂNA MARE, JUDEȚUL SUCEAVA

Comuna Fântâna Mare din județul Suceava a parcurs în ultimii ani un drum remarcabil în ceea ce privește modernizarea infrastructurii și îmbunătățirea condițiilor de trai pentru locuitorii săi. Trecând printr-o serie de proiecte importante, administrația locală a pus accentul pe priorități esențiale precum educația, sănătatea și cultura. În mod clar, acest progres este rezultatul unei abordări strategice care vizează dezvoltarea sustenabilă și creșterea calității vieții. Domnul primar, ing. VASILE MUCILENIȚA conduce comuna cu responsabilitate, una dintre prioritățile majore ale primăriei fiind modernizarea sistemului de învățământ.

În prezent, comuna Fântâna Mare are în implementare o serie de proiecte menite să continue parcursul său de dezvoltare: de la extinderea rețelelor de apă și canalizare până la construirea unui parc fotovoltaic și a unui depozit de deșeuri modern, administrația locală își propune să asigure un mediu prosper și durabil pentru locuitorii săi.

În viitor, obiectivele principale ale comunei includ construirea de terenuri de sport, reabilitarea infrastructurii rutiere, modernizarea iluminatului public și extinderea infrastructurii de canalizare. Aceste inițiativă reflectă angajamentul continuu al primăriei pentru creșterea calității vieții și îmbunătățirea condițiilor de trai pentru toți locuitorii comunei Fântâna Mare.

■ Anul 2024 poate fi considerat ideal pentru bilanț. Sub acest aspect, vă rugăm să numiți 3 proiecte implementate de primăria Fântâna Mare, care au schimbat „fața comunei” în ultimii 4 ani.

Principala preocupare a unei administrații este modernizarea continuă a localității și creșterea condițiilor de viață a locuitorilor comunei, care într-un timp nu prea îndepărtat trebuie să aibă acces la aceleași facilități ca în mediul urban.

Voi enumera aici rețele de apă și canalizare, asfalt pe toate străzile comunei, rețea de gaze naturale, școli moderne și

dotate pentru un învățământ performant. Toate acestea se fac cu multă implicare din partea conducerii primăriei și cu mari eforturi financiare. În strategia de dezvoltare a comunei Fântâna Mare au fost structurate proiectele pe priorități, și anume:

I) **Învățământ:** Modernizare Școală Gimnazială ”Ion Muceleanu” Fântâna Mare prin PNDL – cu o valoare de 3.320.000 lei; Modernizare și dotare GPN - Cotu Băii.

II) **Sănătate:** Construire Centru Medical de Sănătate prin Programul PNDL 2, cu o valoare totală de 3.510.000 lei;

III) **Cultură:** Construire Cămin Cultural în Comuna Fântâna Mare, prin CNI cu o valoare totală de 3.261.000 lei.

IV) **Utilități:** Înființare Sistem de Alimentare cu apă și canalizare în satele Cotu Băii și Fântâna Mare prin programul PNDL 1- valoare 8.712.350 lei; Reabilitarea infrastructurii distruse de calamități, prin CNI, valoare 8.320.000 lei; Înființare sistem de alimentare cu apă în satul Praxia, prin PNDL 2, valoare 3.100.500 lei.

■ Care sunt strategiile pe care le-a adoptat primăria Fântâna Mare pentru a gestiona perioada aceasta marcată de inflație cu toate efectele adverse generatoare de instabilitate economică?

Conducerea primăriei Fântâna Mare a adoptat o serie de strategii necesare pentru a putea realiza tot ce și-a propus. Aceste strategii au fost adoptate cu scopul ca activitatea primăriei să se desfășoare în condiții normale și să nu se producă întreruperea activităților din cadrul proiectelor de investiții: nu au fost utilizate fondurile din buget decât pentru cheltuieli stricte; cheltuielile cu funcționarea au fost diminuate în favoarea susținerii cheltuielilor de dezvoltare

■ Ce proiecte aveți în implementare în prezent?

În prezent, în Comuna Fântâna Mare avem în implementare o serie de proiecte de investiții menite să continue procesul de dezvoltare a comunei. Proiecte, aflate în diferite faze de

- Construirea de **terenuri de sport cu nocturnă** pentru a promova un stil de viață activ și sănătos și pentru a oferi spații adecvate pentru activități recreative și sportive.
- **Repararea drumurilor și străzilor** pentru a asigura accesul facil și sigur către diferite zone ale comunei.
- **Dotarea școlii gimnaziale** cu aparatură performantă și modernizarea infrastructurii educaționale pentru a asigura un mediu propice pentru învățare și dezvoltarea elevilor.
- Punerea în funcțiune a celor două **stații de epurare a apelor uzate** de pe raza comunei pentru a contribui la gestionarea adecvată a resurselor

execuție, sunt:

- Extindere **alimentare cu apă** potabilă în satele Cotu Băii și Fântâna Mare, prin Programul "Anghel Saligny" în valoare de 8.610.000 lei. La finalizarea acestui proiect, în comuna Fântâna Mare, se vor putea racorda toți locuitorii (100%);
- Extindere **sistem de canalizare** în satele Cotu Băii și Fântâna Mare – prin AFM- în valoare de 13.000.000 lei;
- Înființarea rețelei inteligente de transport și distribuție **gaze naturale** în ADI Fântâna Mare – Boroaia – Bogdănești, cu o valoare totală de peste 105.000.000 lei (pentru Comuna Fântâna Mare 34.000.000 lei);
- Construire **parc de panouri fotovoltaice** prin Ministerul Energiei- valoare 171.000 lei;
- Construire depozit de **deșeurii prin aport voluntar** prin PNRR – Componenta 10, în valoare de 4.710.000 lei;
- Implementarea **sistemelor inteligente de management local** în Comuna Fântâna Mare prin PNRR – valoare 1.910.000 lei.

■ Ce obiective de viitor aveți în vedere pentru comuna Fântâna Mare?

Pentru viitor, primăria Fântâna Mare își propune să urmărească o serie de obiective menite să contribuie la continuarea procesului de dezvoltare și îmbunătățire a condițiilor de trai în comunitate. Printre aceste obiective se numără:

de apă.

- **Extinderea canalizării** și evacuării apei uzate în satele Praxia și Spătărești.
- **Modernizarea iluminatului public** prin implementarea unor sisteme eficiente și durabile de iluminat pentru a spori siguranța.

Alexandru Chiriță, CEO Electrica:

„În calitate de companie românească, ne-am propus să jucăm un rol important în susținerea economiei și în promovarea unei dezvoltări durabile”

Grupul Electrica este unul dintre cei mai importanți actori din sectorul serviciilor energetice, fiind un jucător-cheie pe piața de distribuție, furnizare și producție a energiei electrice din România. Grupul Electrica oferă servicii la aproximativ 3,9 milioane de utilizatori și are o arie de cuprindere națională - cu organizare în trei zone pentru distribuția energiei electrice: Transilvania Nord, Transilvania Sud, Muntenia Nord, și pe cuprinsul întregii țări pentru furnizarea energiei electrice și pentru întreținere și servicii energetice. Din iulie 2014, Electrica este o companie cu capital majoritar privat, listată pe bursele de valori din București și Londra. Electrica este singura companie românească listată din domeniul distribuției și furnizării energiei electrice.

Alexandru Chiriță, CEO al Electrica a cuprins în cadrul dialogului nostru variate subiecte de interes: de la investițiile și proiectele cheie planificate pentru companie, până la evoluția economică a României și dezvoltarea energiei verzi.

În ceea ce privește evoluția economică a României, Alexandru Chiriță a declarat că are încredere în potențialul țării noastre și a evidențiat importanța colaborării între actorii economici pentru revitalizarea economiei și crearea de oportunități pentru dezvoltarea sustenabilă a societății.

■ Care sunt principalele direcții strategice ale Grupului Electrica pentru anul 2024? Ce investiții și proiecte cheie sunt planificate de companie pentru acest an și pe termen mediu și lung?

În luna decembrie a anului trecut am finalizat strategia Grupului Electrica pentru intervalul 2024-2030. Sub umbrela “Promisiunea inovației: Modelarea unui viitor sustenabil”, noile obiective strategice nu sunt doar un răspuns la provocările actuale, ci și o anticipare a viitorului sectorului energetic. Strategia noastră este centrată pe trei piloni principali: creșterea sustenabilă a valorii companiei, contribuind, totodată, la tranziția către economia verde, transformarea și sustenabilitatea prin implementarea pe

scară largă a principiilor ESG și a unor programe de excelență organizațională și, cel de-al treilea pilon, eficiența prin creșterea securității rețelelor, digitalizare și îmbunătățirea rezilienței afacerii.

Investițiile-cheie vizează dezvoltarea proiectelor de energie verde și implementarea de tehnologii avansate care să permită o mai bună integrare a surselor regenerabile în rețea. Acestea includ accelerarea demersurilor pentru susținerea tranziției către energia regenerabilă, modernizarea infrastructurii din cele 18 județe pe care le acoperim, precum și digitalizarea proceselor interne.

Așadar, cea mai mare parte a investițiilor pe care ni le propunem au în vedere maximizarea performanței infrastructurii administrate de operatorul de distribuție din cadrul Grupului Electrica, Distribuție Energie Electrică România (DEER), prin eficientizarea afacerii și pregătirea pentru următoarea perioadă de reglementare, simultan cu optimizarea structurii de costuri. Pe aria de furnizare, suntem preocupați de construirea unei relații mai apropiate cu clienții noștri, bazată pe o ofertă de produse și servicii care să răspundă nevoilor acestora și pe dezvoltarea competențelor angajaților noștri.

Mai mult decât ariile de interes tradiționale, respectiv distribuția de energie electrică, furnizarea de energie electrică și gaze naturale și serviciile energetice, suntem foarte interesați să dezvoltăm activități noi, bazate pe tehnologii inovatoare, continuând, totodată, să monitorizăm și să analizăm oportunitățile de creștere prin fuziuni sau achiziții. De asemenea, pe lângă proiectele existente, urmărim extinderea portofoliului în domeniul producției de energie electrică, în special din surse regenerabile.

Un rol important îl au optimizarea funcțiilor suport de tehnologia informației și alinierea la tendințele și soluțiile specifice industriei. În acest context, dincolo de digitalizarea proceselor și integrarea lor în platforme informatice, pe partea de distribuție sunt prevăzute proiecte pentru dezvoltarea rețelelor inteligente, cu etape importante de automatizare a rețelelor și stațiilor de transformare, de integrare a contoarelor inteligente sau de optimizare a proceselor pentru înglobarea prosumatorilor. Pe partea de furnizare, modernizarea

interfețelor de interacțiune cu clienții, automatizarea proceselor de contractare, de raportare și facturare și de schimb de date cu toți distribuitorii sunt doar o parte dintre inițiativele prioritare pe care le avem cu scopul de a asigura avantajele competitive segmentelor de business ale Grupului.

În același timp, principiile ESG pe care ni le-am asumat la nivel strategic pun bazele pentru o creștere sustenabilă a Grupului pe termen lung. Printre acestea se numără programe de formare pentru angajați sau adoptarea unor politici de mediu care să reducă impactul operațiunilor noastre asupra mediului înconjurător.

Nu în ultimul rând, prin colaborări cu parteneri din zona academică și din cea de tehnologie, ne propunem să fim în avangarda cercetării și dezvoltării în domeniul energiei curate, promovând soluții inovatoare pentru provocările energetice actuale și viitoare. Aceste parteneriate vor juca un rol important în accelerarea adoptării de noi tehnologii și practici sustenabile în sectorul energetic românesc.

■ Având în vedere pregătirea și experiența dvs. cum caracterizați evoluția economică a României în perioada următoare?

În perioada următoare, economia României va continua să fie puternic influențată atât de factori interni, cât și externi. Pe de o parte, implementarea cu succes a Planului Național de Redresare și Reziliență joacă un rol important în redresarea economică și eliminarea diferențelor regionale în ceea ce privește dezvoltarea și competitivitatea. Pe de altă parte, vom avea în continuare oportunități și provocări generate de contextul global, inclusiv de evoluția conflictului de la graniță, impactul schimbărilor climatice și dinamica relațiilor comerciale internaționale.

În pofida acestor provocări, sunt optimist cu privire la evoluția economică a României, bazându-mă pe bunele perspective ale țării noastre și pe alocarea resurselor necesare pentru a profita de oportunități și pentru a depăși impedimentele. România deține un potențial economic semnificativ, în special datorită forței sale de muncă și a poziției sale strategice în Europa. În acest context, fiecare actor economic are o responsabilitate importantă de a contribui la acest efort colectiv de revitalizare a economiei și de a crea oportunități pentru dezvoltarea sustenabilă a societății noastre.

În calitate de companie românească, ne-am propus să jucăm un rol important în susținerea economiei și în promovarea unei dezvoltări durabile. În acest sens, vom continua să investim în tehnologie, să accelerăm transformarea digitală a afacerilor și să sprijinim dezvoltarea sustenabilă a comunităților locale.

■ Care sunt planurile pentru dezvoltarea energiei verzi în 2024? Cum caracterizați anul 2023 sub acest aspect?

Anul 2023 a fost cel mai activ pentru Electrica în acest segment. Ne propunem ca și în 2024 să ne consolidăm și să ne dezvoltăm pe această direcție. Rămânem aliniați la tendințele de la nivel internațional în ceea ce privește sursele de energie regenerabilă și tehnologiile inovatoare, adaptându-ne la cerințele unui sector în schimbare. Anul trecut am finalizat achiziția a două companii care au ca obiect principal de activitate producția de energie din surse fotovoltaice. Acestea dezvoltă proiectele „Vultur”, cu o capacitate instalată de 12 MWp, și „Satu Mare 2”, cu o capacitate instalată de 27 MW, ambele fiind în faza „ready to build”.

În acest moment, cel mai ambițios proiect al nostru îl reprezintă construirea unei centrale electrice cu ciclu combinat de gaz de ultimă generație, care integrează o componentă de hidrogen și capacitate de stocare. Centrala va fi situată în localitatea

Fântânele, județul Mureș, și va avea o capacitate maximă instalată de 500 MW. Suntem în stadiu incipient cu această inițiativă. Am demarat cercetările de piață pentru studiul de fezabilitate și, odată ce îl avem, trecem în etapa de obținere a tuturor aprobărilor corporative necesare.

■ Cum evoluează numărul prosumatorilor? Ce previziuni sau estimări aveți pentru acest segment în 2024?

Evoluția numărului de prosumatori din România a înregistrat o creștere spectaculoasă în ultimii ani. Este un semnal care ne indică o transformare semnificativă în sectorul energetic, prosumatorii având un rol esențial în tranziția către o economie verde. Cu toate acestea, creșterea rapidă a acestui segment prezintă provocări pentru rețelele naționale de distribuție, care trebuie să gestioneze eficient energia livrată, evitând supraîncărcarea și asigurând stabilitatea sistemului.

În contextul actual, este nevoie de adoptarea unor măsuri de reglementare care să permită o integrare armonioasă a prosumatorilor în rețeaua națională, precum și investiții semnificative în modernizarea infrastructurii existente. Aceasta include dezvoltarea de rețele inteligente, investiții în sisteme de stocare a energiei și ajustarea capacităților instalate pentru a reflecta nevoile reale de consum ale prosumatorilor.

La finalul anului trecut, în cele 18 județe acoperite de operatorul nostru de distribuție, erau racordați peste 40.000 de prosumatori, cu o putere instalată de aproximativ 450 MW. Ca să vă faceți o idee despre cât de rapid s-a dezvoltat acest segment, conform datelor Ministerului Energiei, acesta era numărul total de prosumatori din întreaga țară în ianuarie 2023. În decembrie 2023, totalul la nivel național ajunsese la peste 100.000, cu o capacitate instalată care a depășit puterea centralei de la Cernavodă, undeva la peste 1500 MW.

Pentru 2024, anticipăm o continuare a acestui trend, susținut de legislația favorabilă și de programe guvernamentale precum Casa Verde Fotovoltaice, care încurajează instalarea panourilor solare și, potențial, a sistemelor de stocare. Aceste inițiative sunt concepute nu doar pentru a stimula producția de energie regenerabilă, ci și pentru a oferi prosumatorilor opțiuni flexibile de compensare și valorificare a surplusului de energie produs. Iar pentru a susține această evoluție, este esențial ca atât autoritățile, cât și companiile din sectorul energetic să colaboreze în vederea dezvoltării unui cadru legislativ și tehnologic adaptat noilor realități ale pieței.

■ Care ar fi investițiile necesare în rețea pentru a putea gestiona creșterea capacităților de producție din surse regenerabile?

Pentru a gestiona creșterea capacităților de producție din surse regenerabile, este nevoie ca investițiile în rețea să fie direcționate către modernizarea și digitalizarea infrastructurii existente. Acest lucru include implementarea de rețele inteligente capabile să monitorizeze și să controleze distribuția energiei în mod eficient, adaptându-se la variațiile producției din surse regenerabile. Și sistemele de stocare a energiei joacă un rol important în echilibrarea cererii și ofertei, asigurând o alimentare constantă și reducând necesitatea de a apela la surse de energie mai puțin sustenabile în perioadele de vârf.

În același timp, este necesară extinderea capacității rețelei de a gestiona volume mari de energie regenerabilă, ceea ce poate implica actualizări semnificative ale infrastructurii fizice, cum ar fi liniile de transmisie și stațiile de transformare. Aceste îmbunătățiri vor permite rețelei să transporte energie de la noi proiecte verzi, adesea situate în locații îndepărtate, către centrele de consum.

DEPARTAMENTUL PENTRU
RELAȚIA CU REPUBLICA MOLDOVA

- MOLDOVA INVEST -
REVISTA DE ECONOMIE A MOLDOVEI

Această revistă a fost tipărită cu finanțarea
Departamentului pentru Relația cu
Republica Moldova

www.drrm.gov.ro

Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția
oficială a Departamentului pentru Relația cu
Republica Moldova

Ștefan KRASOVSCI, ministru consilier în cadrul AMBASADEI ROMÂNIEI ÎN REPUBLICA MOLDOVA:

„Companiile românești
prezente pe piața
moldovenească au creat
peste 10.000 de locuri de
muncă și au o cifră totală de
afaceri de peste 2 miliarde
de euro”

Biroul de Promovare și Cooperare Economică din Chișinău își desfășoară activitatea cu scopul de a promova interesele economice și comerciale ale României în Republica Moldova. Prin intermediul său, se urmărește dezvoltarea schimburilor comerciale, cu accent pe exportul românesc, facilitarea cooperării economice și atragerea de investiții străine în România. Principalele direcții de acțiune vizează promovarea locației economice și a oportunităților de investiții din România, identificarea și promovarea ofertei de export românești pe piața moldovenească, precum și facilitarea dialogului economic la nivel guvernamental și non-guvernamental. De asemenea, Biroul oferă suport informațional și asistență de specialitate mediului de afaceri românesc, adaptându-se la particularitățile pieței de reședință și furnizând informații economice relevante. Prin organizarea de acțiuni de promovare economică, cum ar fi misiuni economice, participarea la târguri și expoziții sau organizarea de forumuri și seminarii de afaceri, Biroul contribuie la consolidarea relațiilor comerciale și economice între România și Republica Moldova.

Ștefan Krasovschi-Murea ocupă funcția de Ministru Consilier, Șeful Biroului De Promovare Comercial-Economică din cadrul Ambasadei României la Chișinău. Acesta a oferit mai multe detalii în cadrul acestui interviu, cu privire la relațiile economice și comerciale dintre România și Republica Moldova, realizând o analiză comparativă între statisticile din ultimii 2 ani.

■ Care este rolul Biroului de Promovare Comercial - Economică al Ambasadei României la Chișinău în susținerea relațiilor economice și comerciale bilaterale și în ce mod poate fi contactat pentru sprijin și informații suplimentare pentru investitorii și antreprenorii din România?

Ambasada României în Republica Moldova, prin Biroul de Promovare Comercial-Economică din Chișinău și Asociația Investitorilor Români în Republica Moldova oferă asistență de specialitate agenților economici români

care se deplasează în Republica Moldova, în vederea prospectării pieței, negocierii și încheierii de contracte la export, sprijinirea participării firmelor românești la expozițiile și târgurile internaționale organizate în Republica Moldova, identificarea de parteneri pentru valorificarea ofertelor transmise de ANEIR, de alte asociații profesionale și de firme românești, promovarea în rândul comunității de afaceri din țara de reședință a principalelor manifestări expoziționale internaționale din România, și respectiv, în România, a manifestărilor expoziționale organizate în Republica Moldova etc. De asemenea se ocupă și de menținerea și dezvoltarea dialogului cu instituțiile, organismele și asociațiile profesionale cu profil economic și comercial din România și Republica Moldova.

Biroul de Promovare Comercial - Economică al Ambasadei României în Chișinău poate fi contactat pentru sprijin și informații pe pagina Ambasadei României în Republica Moldova la secțiunea Echipă - Biroul de Promovare Comercial-Economică Chișinău sau pe adresa de e-mail economic@ambasadaromaniei.md.

■ Care sunt principalele motive pentru care Republica Moldova poate fi considerată o destinație atractivă pentru investitorii români? Care este gradul de deschidere al autorităților din Republica Moldova în raport cu mediul privat românesc?

În Moldova există condiții avantajoase pentru investitorii care își doresc afaceri oneste și transparente.

Alinierea la aquis-ul comunitar, platformele de dezvoltare, cum ar fi Zonele economice libere și Parcurile IT care corespund diverselor modele de afaceri, digitalizarea serviciilor publice și a economiei sunt motive temeinice de a investi în Republica Moldova. În viitor, extinderea accesului la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii și investițiile în proiecte mari de infrastructură energetică, rutieră și feroviară reprezintă un atu destul de consistent.

O strategie în domeniul economic, care conține și domeniul de atragere a investițiilor va oferi un cadru clar pentru acțiune și va demonstra angajamentul Guvernului și al Ministerelor. Este necesar ca Ministerul Economiei și Digitalizării să accelereze adoptarea unei strategii în acest sens. Acest lucru va evita întârzierea în adoptarea măsurilor necesare pentru atragerea investițiilor, contribuind la creșterea încrederii investitorilor în Republica Moldova. În momentul de față, cel puțin investitorii din România sunt din ce în ce mai interesați de piața din Republica Moldova. Pot să spun că această tendință este evidențiată și de interesul manifestat și transmis inclusiv BPCE Chișinău.

■ Ne puteți oferi concluziile sintetice ale bilanțului pe 2023? Perspective pentru 2024?

Pe primele 11 luni ale anului 2023 am depășit 3,1 mld. USD (2,04 mld USD export RO; 1,1 mld. USD import din RMD) – o scădere de -2,81% față de aceeași perioadă a anului 2022 – pe fondul crizelor multiple din regiune. RMD (Republic Moldova) rămâne al 6-lea partener comercial extracomunitar al RO (după Turcia, China, Ucraina, UK, SUA), al 5-lea la export (după Turcia, Maria Britanie, Ucraina, SUA) și pe locul 2 la excedentul comercial (după Marea Britanie).

România și-a consolidat statutul de prim partener comercial al RMD, cu o pondere de 15,1% în importurile RMD și 35% în exporturi.

La finele anului 2022, investițiile totale ale RO în RMD s-au situat la nivelul de 692 mil. USD. Companiile românești prezente pe piața moldovenească au creat peste 10.000 de locuri de muncă și au o cifră totală de afaceri de peste 2 miliarde de euro.

Interesul manifestat de antreprenorii români pentru piața R. Moldova este reflectat prin crearea, la 24 ianuarie 2018, a Asociației Investitorilor din România în R. Moldova (AIR), în care sunt înscrși în prezent din 37 membri. Investițiile directe ale acestora se ridică la peste 260 milioane euro, iar cifra de afaceri este de peste 1 miliard de euro anual. AIR face parte din Consiliul Economic de pe lângă Prim-ministrul R. Moldova.

În cazul în care nu se va întâmpla nimic neprevăzut din partea estică, în 2024, va fi înregistrat un nou record al schimburilor comerciale dintre România și Republica Moldova.

■ Care sunt principalele sectoare sau industrii în care există o colaborare semnificativă între cele două țări și care au contribuit la dezvoltarea relațiilor bilaterale?

Principalele sectoare economice cu potențial includ agricultura, cu accent puternic pe producția de produse proaspete; vinificația, cu branduri recunoscute internațional; industria ușoară, în special textile și încălțăminte; carne și lactate; construcții; cosmetice; industria auto.

RO (România) a asigurat peste ¼ din necesarul de consum provenit din exterior al RMD (Republica Moldova) la următoarele categorii de produse: mașini și echipamente electrice, cauciuc, energie electrică, fier și oțel, semințe și fructe oleaginoase, alte materiale și produse chimice,

combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate, etc

■ Cum considerați că pot fi stimulate investițiile românești în Republica Moldova și viceversa?

România este interesată de stabilitatea Republicii Moldova și de menținerea cursului european al acesteia. Pentru atingerea acestor obiective, în primul rând este important să se consolideze tendințele spre stabilitate și predictibilitate, prin relansarea reală, credibilă, vizibilă a reformelor necesare în R. Moldova. În al doilea rând, ar trebui promovate cu consecvență proiectele menite să consolideze legăturile cu România, atât la nivel economic, cât și instituțional. În particular, doresc consolidarea prezenței investiționale românești - pas impus de însăși logica pieței. Suntem interesați de oportunitățile oferite în contextul reluării procesului de privatizare în Republica Moldova.

În pofida faptului că neîncrederea investitorilor și prudența față de riscuri au pus o presiune semnificativă asupra investițiilor la nivel mondial, investițiile străine directe în Republica Moldova au crescut cu 50% în 2022. În același timp, Întreprinderile cu Investiții Străine Directe (ISD) demonstrează o eficiență mai mare, acționând în calitate de promotori ai tehnologiilor avansate de management și producție, a standardelor de calitate. ISD contribuie la dezvoltarea industriilor și demonstrează o importanță sistemică pentru dezvoltarea sustenabilă și economia națională.

■ Ce inițiative de promovare a colaborării dintre mediile de afaceri din cele două țări există la momentul actual?

Complementaritatea economiilor și avantajele oferite de un cadru juridic bilateral generos reprezintă argumente solide pentru intensificarea în permanență a relațiilor bilaterale dintre mediile de afaceri, în special în contextul actual regional și mondial.

Republica Moldova are nevoie de sprijin în promovarea comerțului cu servicii din România, iar experiența românească, apropierea geografică și absența barierelor lingvistice reprezintă atuuri care merită exploatate. Serviciile de consultanță în toate domeniile, serviciile de IT și telecomunicații, serviciile financiare, educația și serviciile de sănătate reprezintă sectoare în care firmele din România pot să investească în Republica Moldova.

Gheorghe CÂRCIU, Secretar de stat în Departamentul pentru Românii de Pretutindeni:

„Ne propunem să continuăm programele și acțiunile cu tradiție ale DRP, să unim românii de pretutindeni, iar România să devină un singur loc pentru toți cei care împărtășesc aceleași valori”

Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (DRP) este responsabil de formularea și implementarea strategiei guvernamentale în ceea ce privește relațiile cu românii stabiliți în afara granițelor țării, conform direcțiilor majore de politică externă ale României și a Programului de Guvernare.

Gheorghe Cârciu ocupă funcția de Secretar de stat în cadrul DRP începând cu data de 5 ianuarie 2022. Acesta este un antreprenor cu o carieră de succes în Franța, unde și-a demonstrat abilitățile remarcabile în coordonarea afacerilor sale, gestionând diverse aspecte cum ar fi dezvoltarea de proiecte, administrarea, aspectele tehnice, gestionarea financiară și managementul personalului.

În ultimii ani, asociațiile românilor din străinătate au trebuit să se adapteze la un context dificil, iar DRP a colaborat îndeaproape cu acestea pentru a identifica și implementa programe relevante. În ceea ce privește relația cu diaspora și promovarea intereselor românilor din afara granițelor în anul 2024, DRP își propune să continue și să extindă programele deja existente, cu scopul de a consolida legăturile dintre românii din întreaga lume și de a sprijini comunitățile lor.

■ Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (DRP) derulează programe și acțiuni menite să întărească legăturile cu românii de pretutindeni, să susțină și să promoveze identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă, conservarea patrimoniului cultural și păstrarea tradițiilor și obiceiurilor în rândul persoanelor aparținând comunităților din afara granițelor. Sub acest aspect, cum caracterizați anul 2023?

Din perspectiva activității Departamentului pentru Românii de Pretutindeni (DRP), anul 2023 a fost extrem de provocator, cu proiecte mari, prin care ne-am propus să aducem mai aproape de România cât mai mulți români din afara granițelor țării.

Prin Sesiunea de finanțare nerambursabilă, am gestionat cel mai mare buget pe care l-a avut vreodată DRP, alocat programelor de finanțare nerambursabilă, cel mai mare număr de cereri de proiecte (peste 1000) și am susținut

comunitățile de români din 35 de țări. Această componentă a activității noastre a angrenat întreaga echipă DRP, în toți pașii aferenți: de la promovarea în comunități, întâlniri online aproape săptămânale cu reprezentanții mediului asociativ din afara granițelor țării, îndrumare permanentă, verificare dosare, activități și finanțare. Ne-am străduit să facem mai mult pentru românii din diaspora și din comunitățile istorice și cred că am reușit să identificăm proiecte relevante și să colaborăm cu asociații românești și biserici din afară care pot face schimbări importante în zonele în care trăiesc.

Tot anul trecut am reluat un program cu tradiție pentru DRP, Ziua Românilor de Pretutindeni, care a fost marcată în perioada 25-28 mai 2023 la București, printr-o serie de evenimente dedicate românilor din afara granițelor țării în cadrul Festivalului "Aici-Acolo". Desfășurat sub Înaltul Patronaj al Președintelui României, în parteneriat cu Uniunea Artiștilor Plastici din România, festivalul s-a bucurat de participarea a peste 400 de români din diaspora și comunitățile istorice.

Un alt reper al anului 2023 a fost Programul de Tabere ARC, prin care 5000 de participanți, elevi, studenți și profesori însoțitori români din diaspora și comunitățile istorice din 24 de state ale lumii au avut oportunitatea de a vizita România, de a-și exersa abilitățile de comunicare în limba română și de a aprofunda cunoștințele de cultură și civilizație românească alături de profesori și voluntari de aici.

De asemenea, am continuat programul Susținerea educației în limba română în Ucraina, iar 15.302 de elevi, cadre didactice și studenți au beneficiat de sprijin financiar din partea statului român în 2023.

■ Cum s-au adaptat asociațiile de români în contextul perioadelor dificile traversate în ultimii 3 ani?

În funcție de zonele în care trăiesc, românii din afara granițelor țării se confruntă cu probleme diferite care necesită programe adaptate. Situația cea mai dramatică este înregistrată, bineînțeles, în Ucraina, unde asociațiile etnicilor români au fost nevoite să își deruleze activitatea în condiții foarte grele și să devină mult mai active în accesarea

programele de sprijin oferite de România, pentru a acoperi o gamă mai largă de nevoi.

Pentru românii din diaspora, perioada pandemiei și a schimbărilor economice aferente a avut un impact major asupra modului de viață, de la schimbarea locului de muncă până la cea a țării de reședință. Aceste transformări au generat așteptări legate de cunoașterea mai profundă a legislației din țările unde trăiesc, de posibilitatea de a se reîntoarce și reintegra pe piața muncii din România și de a se organiza în asociații puternice, prin care să aibă acces la informații relevante și suport.

În cei doi ani ai mandatului meu, am intrat permanent în contact cu reprezentanții acestor comunități, fie online, fie cu prilejul vizitelor de lucru organizate, și am încercat să definim împreună o serie de programe care să răspundă nevoilor lor. M-am bucurat să constat că s-au format asociații mature în cadrul diasporei, care derulează proiecte cu impact în comunitate. Tehnologia a facilitat transferul de informații și de bune practici, vedem astfel organizații care depășesc granițele unei singure țări.

Majoritatea asociațiilor se confruntă însă cu probleme care țin de infrastructură, dotări, know-how și fonduri care să le susțină activitatea pe termen lung, iar rolul nostru este de a le fi alături în procesul de consolidare a poziției în comunitate.

■ Care sunt perspectivele și planurile Departamentului pentru Românii de Pretutindeni (DRP) pentru 2024 în ceea ce privește relația cu diaspora și promovarea intereselor românilor din străinătate?

În 2024, ne propunem să continuăm programele și acțiunile cu tradiție ale DRP, să unim românii de pretutindeni, iar România să devină un singur loc pentru toți cei care împărtășesc aceleași valori. Am lansat deja Sesiunea de finanțare pentru anul 2024 și așteptăm propuneri de proiecte dedicate comunităților de români din afara granițelor țării. Dincolo de acordarea de finanțare, ne dorim să oferim în perioada următoare mai multă îndrumare asociațiilor care vor să acceseze fonduri, astfel încât să pună la dispoziția comunității o gamă mai largă de activități care să îi aducă împreună.

■ Educația este o prioritate pentru românii din afara granițelor. Sub acest aspect, vă rugăm să evaluați situația proiectelor axate pe educație, indicând ponderea acestora din totalul proiectelor.

Într-adevăr, educația rămâne programul cel mai accesat pentru obținerea de finanțări nerambursabile, semn că românii din afara granițelor țării își doresc să își păstreze identitatea națională. În același timp, iau în calcul reîntoarcerea și reîncadrarea pe piața muncii din România sau programele de burse de studiu dedicate copiilor și tinerilor români de pretutindeni.

Astfel, la nivelul anului trecut, din cele 475 de cereri de finanțări nerambursabile aprobate, 137 au vizat domeniul educației.

■ Cum caracterizați situația proiectelor cu finanțare de la Departamentul pentru Românii de Pretutindeni? Care sunt principalele domenii vizate care au primit finanțare?

Începând din 2023, Sesiunea de finanțare nerambursabilă vizează 6 programe: educația, cultura, societatea civilă, mass-media, spiritualitate și tradiție și comunitate. La nivel general,

toate sunt importante având în vedere nevoile exprimate de românii din diaspora și din comunitățile istorice. În funcție însă de specificul, cerințele și resursele fiecărei comunități, sunt dezvoltate anumite proiecte care pot îmbunătăți aspecte ale vieții acestora, de la evenimente culturale, cursuri de limba română, ateliere de lectură, lăcașuri de cult, aplicații de mobil care să atragă în activități comune cât mai mulți români de pretutindeni.

În 2023, cele mai multe cereri de finanțare aprobate au vizat programul educație (137), urmat de cultură (131), spiritualitate și tradiție (128), mass-media (42), societate civilă (33) și comunitate (4).

■ DRP a lansat la începutul anului 2022 Programul de granturi Sprijinirea comunităților românești din Ucraina. Ce alte acțiuni au fost întreprinse pentru comunitățile românești din Ucraina?

Sprijinirea educației în limba română ca limbă maternă în Ucraina este un obiectiv asumat la nivelul Guvernului României, iar din 2017 acest angajament include și acordarea unui sprijin financiar familiilor elevilor, cadrelor didactice și formării de noi cadre didactice (studenți).

Prin Departamentul pentru Românii de Pretutindeni, atât în anul 2022, cât și în 2023, au fost acordate burse elevilor etnici români cu domiciliul în Ucraina, care studiază în școlile cu predare în limba română sau cu studiul unor materii în limba română ca limbă maternă, din sistemul de învățământ preuniversitar din Ucraina, și sprijin financiar sub formă de donații cadrelor didactice din Ucraina care predau limba română sau în limba română.

La nivelul anului trecut, 15.302 de elevi, cadre didactice și studenți au beneficiat de acest sprijin, astfel:

- 12.640 de elevi cuprinși în ciclul I-VIII în școlile din Ucraina cu predare în limba română ca limbă maternă sau cu predarea unor materii în limba română (anul școlar 2022-2023) au primit o bursă în valoare de 2000 lei/elev;
- 2.619 cadre didactice care predau limba română sau în limba română la toate nivelurile de învățământ public din Ucraina (anul școlar 2023-2024) au primit sprijin financiar în valoare de 2.000 de lei/cadru didactic;
- 43 de studenți care urmează cursurile catedrelor/lectoratelor de limba română de la centrele universitare/institutele pedagogice din Cernăuți, Ismail și Ujgorod (anul școlar 2022-2023) au primit o bursă în valoare de 2000 lei/student.

■ În contextul memoriului făcut de comunitatea românească din Cernăuți privind restricțiile din învățământul în limba română și amenințarea asimilării, ce măsuri sau inițiative au fost întreprinse pentru a susține și a proteja drepturile și identitatea românilor din Ucraina în această chestiune? Cum evaluează situația Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (DRP)?

La nivelul Departamentului, în baza prevederilor legale, susținem, prin finanțările nerambursabile pe care le punem la dispoziție, identitatea națională, lingvistică, culturală și spirituală a etnicilor români din Ucraina.

Una dintre prioritățile noastre este menținerea accesului la educația în limba română, la toate nivelurile de învățământ. Așa cum am mai menționat, principalele acțiuni pe care le derulăm vizează acordarea de burse pentru elevii etnici români din Ucraina și sprijinirea formării de cadre didactice care să predea în limba română în comunitățile românești din afara granițelor.

Valentin CEBAN, Director al Oficiului Național al Turismului din REPUBLICA MOLDOVA.

„Turismul reprezintă un domeniu cu potențial enorm de atragere a investițiilor și dezvoltare”

Oficiului Național al Turismului din Republica Moldova, înființat la 2 august 2023 este un organ autonom, care implementează politicile și reglementările elaborate de autoritatea centrală în domeniu, Ministerul Culturii. Oficiul sprijină dezvoltarea turismului, oferă servicii și asistență sectorului și asigură activități de promovare și marketing întru creșterea veniturilor din turism. Necesitatea înființării acestui Oficiu a venit în contextul în care Republica Moldova este unica țară din Europa centrală și de sud-est în care nu exista o instituție națională responsabilă de implementarea politicilor în domeniul turismului, deși reprezintă un domeniu cu potențial enorm de atragere a investițiilor și dezvoltare. Valentin Ceban, Directorul interimar al Oficiului Național al Turismului ne-a oferit informațiile necesare pentru înțelegerea misiunii, obiectivelor și strategiilor acestei instituții în promovarea turismului în Republica Moldova. În cadrul acestui interviu sunt abordate subiecte relevante legate de înființarea, atribuțiile, obiectivele asumate pentru anul 2024, structura bugetară și direcțiile de acțiune ale Oficiului Național al Turismului.

■ Ce reprezintă Oficiul Național al Turismului din Republica Moldova?

Oficiul Național al Turismului din Republica Moldova reprezintă instituția publică din subordinea Ministerului Culturii, care are misiunea de a coordona și a organiza activitățile orientate spre dezvoltarea și promovarea turismului receptor și intern, conform strategiilor și programelor aprobate de Guvern.

■ Când a fost înființat și ce atribuții are Oficiul Național al Turismului din Republica Moldova?

Oficiul Național al Turismului din Republica Moldova a fost înființat pe data de 2 august 2023, înregistrat la Agenția Serviciilor Publice la data de 13 octombrie 2023, unele din atribuțiile sale de bază fiind:

- implementarea eficientă a programelor de stat și a proiectelor din domeniul de activitate;
- organizarea activităților educaționale, în colaborare cu asociațiile profesionale din domeniul turismului, instituțiile educaționale, precum și a proiectelor, a instruirilor, a atelierelor, a meselor rotunde, a conferințelor, a concursurilor, a galelor, a festivalurilor, a școlilor de profil, care vor susține și vor promova industria turismului receptor și intern și vor contribui la dezvoltarea capitalului uman și a abilităților în domeniu;
- colaborarea internațională în domeniul turismului, inclusiv cu misiunile diplomatice ale Republicii Moldova și cu cele străine acreditate în Republica Moldova, precum și furnizarea informațiilor necesare acestora în domeniul promovării și dezvoltării turismului receptor și intern;

- contribuirea la educarea și creșterea capacităților agenților economici din domeniul turismului;
- atragerea și implementarea proiectelor și programelor finanțate cu suportul partenerilor de dezvoltare, orientate spre promovarea turismului;
- dezvoltarea și fortificarea destinațiilor turistice și a organizațiilor de management al destinațiilor.

■ Care sunt obiectivele asumate pentru 2024?

Unul din cele mai importante obiective ale Oficiului Național al Turismului pentru 2024 constă în organizarea tururilor informaționale sau press tururilor destinate promovării Republicii Moldova ca destinație turistică. Următorul obiectiv stabilit al Instituției este încheierea și implementarea acordurilor de colaborare în domeniul turismului, întrucât acesta reprezintă un factor important pentru reușita tuturor acțiunilor ce au ca scop dezvoltarea sectorului turistic. Un alt obiectiv cuprinde organizarea și desfășurarea atât evenimentelor cultural-turistice care valorifică patrimoniul și cultura țării, cât și a activităților dedicate zilelor profesionale a actorilor din industria turismului în vederea stimulării acestora.

Dezvoltarea traseelor și rutelor turistice naționale reprezintă o altă prioritate a Oficiului, precum și diversificarea produsului turistic în funcție de interesele turiștilor din țară și din diaspora. Oficiul Național al Turismului are ca scop și organizarea acțiunilor de participare a Republicii Moldova la conferințele internaționale, ce au un impact semnificativ în promovarea patrimoniului cultural.

■ Care este valoarea bugetului și principalele linii finanțate?

Finanțarea activității Oficiului se efectuează din veniturile colectate, inclusiv din proiectele finanțate din surse de asistență externe și din mijloacele financiare alocate din bugetul de stat prin intermediul fondatorului.

■ Care sunt principalele 5 direcții de acțiune din strategia națională privind dezvoltarea turismului în Republica Moldova?

Deoarece Oficiul Național al Turismului pune cel mai mult accent pe promovarea obiectivelor turistice din Republica Moldova, prima direcție de acțiune pentru îndeplinirea acestui scop este organizarea tururilor informaționale, instruirilor, proiectelor și diferitor evenimente prin care demonstrăm și valorificăm tradițiile, cultura și istoria Republicii Moldova. A doua direcție de acțiune presupune participarea Republicii Moldova la conferințe internaționale și expoziții dedicate turismului, prin intermediul cărora Oficiul, împreună cu partenerii săi, are oportunitatea de a captiva și motiva turiștii străini să viziteze Republica Moldova. Dezvoltarea pachetelor transnaționale de turism reprezintă a treia acțiune a Oficiului în realizarea scopului de dezvoltare a turismului. Următoarea acțiune constă în atragerea și implementarea proiectelor și programelor finanțate cu suportul partenerilor de dezvoltare, orientate spre promovarea turismului și, nu în ultimul rând, elaborarea și dezvoltarea agendei anuale de evenimente cultural-turistice pentru promovarea și dezvoltarea Republicii Moldova ca destinație turistică și atragerea turiștilor de pe piețele-țintă.

Gheorghe HAJDER,
Președintele ADR Chișinău:
„Suntem implicați nu doar în implementarea proiectelor investiționale dar și în identificare de noi parteneriate între actorii naționali și partenerii din Uniunea Europeană, iar cel mai apropiat partener în parcursul nostru european este România”

Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) este o instituție publică necomercială, cu autonomie financiară, subordonată Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, fiind înființată în primăvara anului 2023. ADR Municipiului Chișinău și-a început activitatea în 2023, ca urmare a implementării prevederilor Legii cu privire la Dezvoltarea Regională în Republica Moldova. În ultimul timp, în cadrul ADR Chișinău, accentul s-a pus pe identificarea nevoilor și direcțiilor de dezvoltare pentru elaborarea Programului Operațional de Dezvoltare Regională, în vederea îmbunătățirii condițiilor de viață și accesului la servicii publice de calitate pentru cetățeni.

Directorul ADR Chișinău, Gheorghe HAJDER a declarat că în ceea ce privește aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, ADR Chișinău se raportează prin implementarea proiectelor de dezvoltare regională în conformitate cu normele și standardele europene, orientate spre reducerea decalajelor de dezvoltare și promovarea dezvoltării socio-economice durabile, subiect explicat în cadrul dialogului nostru.

■ Care este obiectul dumneavoastră principal de activitate?

Alături de colegii din cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Municipiului Chișinău și împreună cu autoritățile publice locale din regiune, zi de zi obiectul principal de activitate se focusează pe conjugarea eforturilor pentru a contribui la dezvoltarea durabilă și echitabilă a Municipiului Chișinău.

Actualmente, suntem într-un amplu proces de identificare și cartografiere a celor mai stringente nevoi în vederea elaborării Programului Operațional de Dezvoltare Regională, și anume a direcțiilor viitoare de dezvoltare care vor fi susținute prin intermediul ADR prin atragerea finanțării externe, a stabilirii parteneriatelor și diseminării portofoliilor de proiecte

către potențiali investitori, în scopul îmbunătățirii condițiilor de viață și accesului la servicii publice de calitate pentru cetățeni.

Scopul primordial al Agenției este de a asigura implementarea la nivel regional a politicii de dezvoltare regională și obiectivele acesteia stabilite la nivel național. Agenția este implicată în consolidarea eforturilor autorităților publice locale în dezvoltarea echilibrată și consolidată a localităților în parte și a regiunii de dezvoltare în ansamblu. Regiunea de Dezvoltare Municipiul Chișinău este o regiune specifică cu o altfel de structură administrativ-teritorială, orașul Chișinău fiind și capitală, are o influență majoră asupra localităților adiacente, influențând totodată și structura activităților economice regionale. Mai mult decât atât, stimularea Regiunii de Dezvoltare Municipiul Chișinău are obiective diferite față de celelalte regiuni existente, fiind orientate spre creșterea competitivității la nivel transfrontalier, intențiile noastre fiind de a transforma Regiunea de Dezvoltare Municipiul Chișinău într-un pol transfrontalier de dezvoltare și atragere a investițiilor directe în economia țării, în această regiune fiind concentrate ponderea majoră atât a forței umane, dar și a activităților economice care pot deveni furnizor de resurse pentru marile investiții în diferite industrii.

■ Cum se raportează instituția pe care o reprezentați la obiectivul principal de țară asumat de Republica Moldova, și anume aderarea la Uniunea Europeană?

Proiectele de dezvoltare regională implementate de ADR Municipiul Chișinău au menirea să reducă decalajele de dezvoltare din interiorul regiunii, asigurând totodată dezvoltarea socio-economică durabilă a acesteia, în baza normelor și standardelor europene.

Specificul activității noastre este orientat spre implementarea politicilor de dezvoltare regională, parte a politicilor de coeziune a Uniunii Europene, prin urmare intervențiile noastre sunt ghidate de valorile Uniunii Europene. Prin urmare, suntem implicați nu doar în implementarea proiectelor investiționale dar și în identificarea de noi parteneriate între actorii naționali și partenerii din Uniunea Europeană, iar cel mai apropiat partener în parcursul nostru european este România. Cu România sunt organizate înfrățiri între diverse localități, fiind asigurat astfel transferul de cunoștințe, bune practici și valori europene.

■ Ați reușit să realizați o strategie de lucru a ADR Chișinău pentru exercițiul financiar 2021-2027?

În contextul în care ADR Municipiul Chișinău a fost înființată în primăvara anului 2023, în prezent suntem în proces de analiză și examinare a necesităților dar și a oportunităților de dezvoltare. Astfel, pentru a crea o strategie de lucru, avem nevoie să cunoaștem discrepanțele de dezvoltare a localităților din suburbia Chișinăului, pentru a le asigura accesul la servicii și utilități publice care ar contribui la creșterea nivelului de trai, iar pentru orașul Chișinău urmează să fie identificate domeniile cu valoare adăugată care vor genera crearea locurilor de muncă și creșterea atractivității economice a regiunii. Înțelegem că fără o abordare separată și orientată la nivel macro, orașul Chișinău va continua să fie o simplă capitală a unei țări periferice, ori obiectivele noastre sunt cu totul altele, mai ales că există și resurse financiare orientate spre realizarea acestor obiective.

Totodată, sperăm că localitățile din Regiunea de Dezvoltare Municipiul Chișinău vor avea în curând posibilitatea să participe în cadrul apelurilor pentru selectarea proiectelor de dezvoltare regională, astfel încât pentru perioadă de 3-5 ani vom avea deja clar identificat un portofoliu de proiecte investiționale aprobate și cuantumul investițional necesar.

■ Cum evaluați posibilitatea de utilizare a expertizei ADR-urilor din România în consolidarea parcursului ADR Chișinău?

Ținând cont de faptul că ADR mun. Chișinău este o instituție nou creată, nu doar că evaluăm posibilitatea cooperării cu instituțiile similare din România, dar și mizăm pe suportul ADR-urilor și ne dorim să valorificăm toate oportunitățile de a prelua bunele practici și de a acumula experiență în scrierea și atragerea proiectelor finanțate de UE. Considerăm că prin cooperarea cu agențiile din România, ni se va permite să parcurgem anumite etape de dezvoltare într-un timp mai redus, preluând bunele practici și fiind vigilenți în procesul de dezvoltare și finanțare a proiectelor investiționale.

În activitatea noastră cotidiană, cooperăm îndeaproape cu agențiile regionale din celelalte regiuni de dezvoltare care au subliniat în repetate rânduri suportul acordat de către partenerii români, în special ADR Nord Est și ADR Nord Vest.

Considerăm totuși imperioasă și colaborarea cu instituția similară din Regiunea de Dezvoltare București – Ilfov care este de asemenea implicată în activitatea regiunii de

dezvoltare în a cărei componență intră capitala București, prin urmare toate experiențele pozitive, dar și cele negative ne vor fi de bun augur și ne vor ajuta să avansăm.

Mai mult de atât, deja este creat un parteneriat comun prin cooperarea dintre **Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale (CADPR) Iași** și **ADR Mun. Chișinău**, în cadrul căruia vom putea asimila și implementa proiecte de succes. Experiența partenerului CADPR în înțelegerea realităților socio-economice și în implicarea actorilor cheie în diverse proiecte europene va spori capacitatea instituțională ADR Chișinău de atragere a fondurilor europene și implementării de proiecte, iar ADR Mun. Chișinău mizează pe un parteneriat și efort conjugat spre atingerea unor rezultate comune.

Astfel, ADR mun. Chișinău în parteneriat cu Centrul de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale (CAPDR) Iași au aplicat pentru proiectul „Bune practici și transfer de cunoștințe pentru întărirea capacității administrative în politica de dezvoltare regională între România și Republica Moldova” (REG RO-MD), care este deschis de BRCT Iași, Interreg VI-A Next România- Republica Moldova.

Programul Interreg Europe 2021-2027 reprezintă o inițiativă de cooperare interregională cofinanțată de Uniunea Europeană, având ca obiectiv sprijinirea guvernelor locale, regionale și naționale din întreaga Europă în elaborarea și implementarea unor politici mai eficiente. Acesta promovează crearea unui mediu și a unor oportunități pentru partajarea soluțiilor la problemele de dezvoltare regională, facilitând totodată schimbul de bune practici și procesul de învățare în domeniul politicilor.

■ Care este statutul ADR Chișinău în raport cu Ministerul dvs. de linie și anume cel al Dezvoltării?

Agencia de Dezvoltare Regională este o instituție publică necomercială, cu autonomie financiară, subordonată Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova. Generator de dezvoltare socio-economică în Regiunea de Dezvoltare a Republicii Moldova, ADR elaborează și promovează strategii și programe sectoriale, atrage resurse și implementează proiecte investiționale, oferă suport și consultanță pentru stimularea creșterii economice durabile, parteneriatelor și spiritului antreprenorial.

Interviu cu Adrian DUPU, Secretar de stat în Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova

Aderarea la UE - Oportunități și Responsabilități pentru Republica Moldova

Cu speranțe în viitorul european, Republica Moldova își îndreaptă pașii către aderarea la Uniunea Europeană. Într-o mișcare strategică, țara și-a consolidat angajamentul față de valorile europene, privind aderarea ca un pas crucial către progres și stabilitate. În ciuda provocărilor, determinarea Moldovei de a integra normele și standardele europene rămâne fermă, evidențiind aspirațiile sale pentru un viitor mai luminos în familia europeană.

Dialogul constructiv și colaborarea strânsă cu oficialii precum dl. Adrian Dupu, secretar de stat în Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova, subliniază importanța aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Această asociere strategică reflectă eforturile intense pentru consolidarea legăturilor transfrontaliere și promovarea valorilor europene în Moldova. Prin angajamentul comun și viziunea compartimentată, ambițiile moldovenești de a se integra în structurile europene devin mai tangibile și mai accesibile.

■ Republica Moldova face pași concreți spre aderarea la Uniunea Europeană. Cum credeți că influențează acest lucru mediul de afaceri?

Ca să răspund scurt, într-un cuvânt, spun așa: pozitiv. Simt nevoia, însă, să dezvolt un pic. În al doilea moment în care Republica Moldova a primit invitația de a demara negocierile pentru aderarea la Uniunea Europeană, coeficienții care măsoară matricea oportunităților economice din Republica Moldova au explodat. Oamenii de afaceri căută profitul, dar sunt foarte atenți și la securitatea investițiilor pe care le fac. Da, este adevărat, faptul că Republica Moldova este parte a frontierei de Est a Uniunii Europene nu este neapărat un plus pentru indicatorii care definesc curba de oportunitate a investițiilor străine. Dar, repet, dacă Uniunea Europeană a decis că Republica Moldova merită să adere la spațiul economic european, toți vectorii investiționali europeni și globali vor căpăta alte definiții în ceea ce privește economia moldovenească. În egală măsură, această invitație de demarare a negocierilor de aderare nu rezolvă problema în sine. Coordonând cu maximă atenție toate energiile necesare și disponibile într-o direcție care să genereze noi investiții și implicit locuri de muncă plătite corect, guvernarea pro-europeană de la Chișinău va obține rezultatul dorit, resetarea și repornirea economiei Republicii Moldova.

■ La ce trebuie să se aștepte autoritățile locale și companiile private pe parcursul negocierilor de aderare?

Aderarea la Uniunea Europeană este un proces foarte exact, tehnic chiar, deși, la o primă evaluare, componenta politică este evidentă. După ce

deciziile strategice au fost luate, să știți că în scenă, ca să zic așa, intră cei mai buni specialiști europeni în diferite domenii, specialiști care nu au o altă misiune decât cea de a coordona toate capitolele de negociere. Specialiștii Uniunii Europene nu fac politică. Ei solicită aplicarea corecțiilor care se impun. Ca atare, autoritățile centrale și locale trebuie să știe că setul de exigențe este unul foarte serios. Mediul de afaceri, la rândul său, va primi toată atenția cuvenită, așa încât economia Republicii Moldova, la momentul tehnic al aderării, să poată face față concurenței și tuturor detaliilor care guvernează spațiul economic european. Eu am mai spus acest lucru și în alte interviuri. Aderarea la Uniunea Europeană vine la pachet atât cu beneficii clare și indiscutabile pentru cetățeni, dar și cu seturi foarte serioase de responsabilități pentru APL-uri, autorități centrale și toate instituțiile reglementatoare, din toate sectoarele economice. Regulile jocului economic din Republica Moldova se vor schimba. În ce sens? Vor fi corect și transparent direcționate către setul de reguli care reglementează întreaga economie europeană, de la București și până la Lisabona, dacă vreți.

■ În acest an se reconfigura componenta Parlamentului European. Estimați schimbări în raport cu parcursul Republicii Moldova?

Impactul va fi unul foarte consistent, așa că este foarte important ca toți cetățenii români din Republica Moldova să meargă la vot și să facă o alegere. Europa trece astăzi printr-o etapă în care anumite sensibilități încearcă să se rezeze într-un model actualizat al "șevaletului politic european". Observăm o nefirească creștere de tonalitate a unor partide niciodată angajate în marile proiecte europene de garantare a drepturilor și libertăților cetățeanului european. Unii doresc să ofere nuanțelor greutate mai mare decât conținutului în sine. Peste tot în Europa, mai ales după criza COVID și cu intensitate și mai mare acum, în zilele acestui război de agresiune purtat de Rusia, oamenii sunt asaltați de narative ireale, fantasmagorice, inimaginabile. Extremele politice dau din coate și încearcă din răspuțeri să-și valideze înepțiile. Suveranismul și iliberalismul au născut din nimic adevărați monștri ideologici într-un spațiu afectat emoțional și vulnerabil. Iată de ce, în opinia mea, aceste alegeri pentru Parlamentul European au o însemnătate istorică. Trebuie să alegem definitiv între minciună și adevăr, între manipulare și comunicare corectă, între comuniune și comunitate și rasism, șovinism și segregare ideologică. Eu consider că acest pericol NU poate zdruncina construcția europeană, dar cred însă cu tărie că este de datoria fiecăruia dintre noi să se prezinte la vot și, potrivit propriei sale judecăți, să aleagă. Eu sunt membru al Partidului Național Liberal, parte a Partidului Popular European, cea mai mare familie politică prezentă în Parlamentul European. La inițiativa PPE și cu sprijinul tuturor celorlalți colegi, membri ai Parlamentului European, Republica Moldova a primit invitația de a demara procedurile de negociere. Deci, teoretic cel puțin, noi toți știm ce trebuie să votăm. Trebuie să păstrăm PPE la timona Parlamentului European și la conducerea Uniunii Europene. Nu trebuie să lăsăm extrema politică, indiferent de culoarea acesteia, să influențeze deciziile istorice care privesc Republica Moldova. Dacă nu vom fi atenți la nuanțe, vom pierde din vedere conținutul și nu va fi bine.

Fac un îndemn către toți oamenii înțelepți din Republicii Moldova care dețin cetățenie română. Ieșiți la vot și votați pentru viitorul european al țării dumneavoastră.

■ Care credeți că este constanta politică și poziționarea strategică, la nivel de principiu, care trebuie asumată de Republica Moldova pentru următoarea decadă?

Cetățenii Republicii Moldova vor trăi mai bine doar dacă vor decide să devină cetățeni europeni, așa cum suntem noi românii, de exemplu. Nivelul de trai din Uniunea Europeană este mai bun decât cel din Republica Moldova. Oamenii au drepturi și libertăți, meritocrația nu este o poveste de adormit copiii, justiția este egală pentru toți, statul de drept funcționează, școala este școală, spitalele sunt dotate și pot oferi servicii de calitate, afacerile merg bine, oamenii au pensii, copiii alocații mari și așa mai departe. Uniunea Europeană este un model pentru Republica Moldova. Cei mai mulți moldoveni emigranți trăiesc și muncesc în Uniunea Europeană. Ca atare, constanta politică de care mă întrebați nu are neapărat un nume, ci mai degrabă, o direcție, o asumare istorică a ceea ce poporul din stânga

Prutului dorește să devină. A fi cu adevărat european nu este o abstracțiune. A deține pașaportul unei țări membre a Uniunii Europene este un beneficiu pe care cetățenii Republicii Moldova care sunt și cetățeni români îl înțeleg foarte bine. Pentru următorii 10 - 15 ani, direcția strategică a unei generații trebuie să fie spațiul social, economic, cultural, istoric și identitar unde vă doriți să trăiți și să muncească viitoarele generații care se vor naște în Republica Moldova. Orice fel de altă discuție, din punctul meu de vedere, cu permisiunea dumneavoastră, este o nejustificată pierdere de vreme. Nu există nici un motiv să nu vrei să trăiești în țara ta așa cum trăiesc cei peste 500 milioane de europeni.

CEA DE-A 13-A EDIȚIE A CONFERINȚEI PENTRU IMPULSIONAREA ABSORBȚIEI FONDURILOR EUROPENE DE CĂTRE REPUBLICA MOLDOVA UN PAS IMPORTANT ÎN PARCURSUL EUROPEAN

Europarlamentarul Maria Grapini, membru în grupul S&D, a organizat pe data de 16 aprilie 2024, împreună cu Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor (IDEP) din Republica Moldova, conferința cu tema „**Impulsionarea absorbției fondurilor europene de către Republica Moldova**”, în incinta Parlamentului European.

Evenimentul a avut drept scop susținerea autorităților centrale ale Republicii Moldova în demersul de integrare europeană prin stabilirea parteneriatelor interinstituționale.

Reprezentanții de marcă ai Comisiei Europene, Parlamentului European și ai statelor membre, alături de lideri locali și reprezentanți ai societății civile din Republica Moldova și România, au adus în discuție strategii și parteneriate pentru a susține absorbția eficientă a fondurilor europene și, implicit, pentru a stimula creșterea economică în Republica Moldova.

Lista distinșilor oaspeți a inclus ambasadorii României și Republicii Moldova, oficialii Comisiei Europene și reprezentanți ai societății civile și ai mediului academic. E.S. Iulia Matei și E.S. Daniela Morari, ambasadorii României și Republicii Moldova, au adus cu ei perspectivele și expertiza necesare pentru a înțelege și aborda provocările și oportunitățile din cadrul integrării europene. De asemenea, domnul Marc Angel, vicepreședinte al Parlamentului European, și domnul Marcel Ștefan Sima, Ministru-Consilier al Ambasadei României în Regatul Belgiei, au fost prezenți, aducând contribuții valoroase la dezbateri. Alături de aceștia, și-au făcut simțită prezența și alți oficiali și reprezentanți de marcă, inclusiv:

- **Christina Antoniou**, lider de echipă — frontierele

externe de est și de sud ale UE, DG REGIO a Comisiei Europene

- **Laura Betea**, Team leader for Moldova, unit C1, DG NEAR a Comisiei Europene
- **Iurii Levinschi**, Președinte, Consiliul Raional Hîncești
- **Ion Cojocari**, Vicepreședinte, Consiliul Raional Glodeni
- **Dionisie Ternovschi**, Președinte, Consiliul Raional Ungheni
- **Talmaci Andrian**, Președinte, Consiliul Raional Cimișlia
- **Andronachi Sergiu**, Primar, Orașul Cimișlia
- **Natalia Rodideal**, Director General, Tezaur Media TV
- **Gregoriana Carmen Tudoran**, Expert Afaceri Europene
- **Ramona Lile**, Rector, Universitatea Aurel Vlaicu Arad
- **Oprea Maria-Olimpia**, Prim-vicepreședinte, Asociația Spitalelor Publice
- **Liliana Iașan**, Director, Instituția Medico Sanitară Publică, Asociația Medicală Teritorială – Buiucani, mun. Chișinău
- **Constantin Poiana**, Manager, Spitalul „Prof. Dr. Eduard Apetrei” Buhuși
- **Marina Golovaci**, Director, Instituția Medico Sanitară Publică, Asociația Medicală Teritorială Botanica, mun. Chișinău
- **Dorina Tizu**, Director, IMSP Asociația Medicală Teritorială Ciocana, mun. Chișinău
- **Iurie Crasiuc**, Director Adjunct, Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească
- **Iurie Osoianu**, Director, Spitalul Raional Fălești
- **Argentina Cocier**, Administrator, I.S. Hotel Zarea

Această diversitate de participanți a creat un cadru propice pentru dialog și colaborare în vederea promovării

intereselor și dezvoltării economice durabile a Republicii Moldova.

În cadrul evenimentului, aproximativ 70 de participanți au luat parte la dezbateri, concentrându-se pe susținerea autorităților centrale ale Republicii Moldova în drumul său către integrarea europeană prin stabilirea parteneriatelor interinstituționale. Schimbul de informații cu oficialii Comisiei Europene a permis clarificarea multor aspecte, pregătind astfel terenul pentru colaborări viitoare între reprezentanții din Republica Moldova și România.

În contextul analizei și dezbaterilor, Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor (IDEP) a identificat căile optime de susținere a autorităților moldovene în procesul de integrare europeană. Prin preluarea și adaptarea bunelor practici ale omologilor din România și UE, IDEP își propune să impulsioneze absorbția fondurilor europene, contribuind la dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova. Cu un accent deosebit pe experiența României în gestionarea fondurilor europene, **IDEP a organizat în perioada septembrie 2022 - martie 2024 un total de 12 conferințe, care au adunat peste 1280 de participanți** cheie de pe ambele maluri ale Prutului. Aceste evenimente au stat la baza stabilirii numeroaselor parteneriate sectoriale și interinstituționale care vor facilita accesul la fondurile europene pentru Republica Moldova. Cu sprijinul României, Republica Moldova are potențialul de a crește semnificativ rata de absorbție a fondurilor europene din noile programe, iar IDEP se angajează să contribuie la această evoluție prin pregătirea și formarea continuă a actorilor implicați în implementarea proiectelor. Prin crearea unei rețele de cooperare și a parteneriatelor interinstituționale, alături de o pregătire adecvată a implementatorilor moldoveni, se urmărește asigurarea unei absorbții eficiente a fondurilor europene și alinieri prompte la standardele europene.

În acest context, IDEP a dezvoltat conceptul "Europa în casa, localitatea și mica afacere a cetățeanului" (ECIPES),

precum și inițiative precum Piața de Desfacere (Autostrada RM-UE) și programul de agrement #DiscoverEU Iași-Chișinău-Odesa, toate orientate către promovarea valorilor și oportunităților europene în Republica Moldova.

HARTA POTENȚIALULUI INVESTIȚIONAL DIN REPUBLICA MOLDOVA

Satul Dănceni face parte din raionul Ialoveni și se află la o distanță de 5 km de orașul Ialoveni și 15 km de Chișinău.

Doamna primar Victoria Butuc-Guranda, care este legată pe viață de satul său natal Dănceni, și-a asumat cu responsabilitate rolul și se concentrează pe transformarea acestuia într-un model de dezvoltare rezilient și sustenabil. În acest context, proiectele finalizate includ implementarea sistemului de canalizare și a stației de epurare, condițiile din grădinița locală au fost îmbunătățite prin renovări capitale și dotări noi, iar pe lângă aceste proiecte majore, s-au efectuat reparații capitale la infrastructura stradală, inclusiv construcția unei străzi pietonale, și s-a amenajat un nou teren de joacă pentru copii.

Principalele obiective de viitor sunt îmbunătățirea infrastructurii rutiere, finalizarea sistemului de canalizare și aprovizionarea cu apă potabilă, îmbunătățirea condițiilor din instituțiile educaționale pentru copii, dezvoltarea infrastructurii culturale și sportive, precum și stimularea economiei locale.

■ Care sunt cele mai importante proiecte finalizate în satul Dănceni și care este impactul lor asupra comunității?

Pe parcursul primului meu mandat, am realizat mai multe proiecte semnificative așteptate de locuitorii satului Dănceni, printre care se numără:

- Implementarea sistemului de canalizare și a stației de epurare, prima din raion, la care acum sunt conectate 60% din gospodăriile locale. Acest proiect, în valoare de peste 20 de milioane de lei, a beneficiat și de un grant de 2 milioane de lei din partea României, prin Programul Satul European. În prezent, lucrăm la extinderea rețelei de canalizare.

- La Grădinița din localitate, am îmbunătățit condițiile prin mai multe proiecte. Printre acestea se numără deschiderea unei noi grupe pentru copiii de 2-3 ani, renovarea majoră a clădirii și achiziționarea dotărilor necesare cu sprijinul Departamentului pentru Relațiile cu Republica Moldova, din cadrul Guvernului României.

- Am efectuat reparații capitale pe mai multe străzi și trotuare locale și am construit o stradă pietonală.
 - Am construit un nou teren de joacă pentru copii.
 - Am câștigat un grant cu care am achiziționat un buldoexcavator, util atât pentru lucrările primăriei, cât și la dispoziția locuitorilor.
 - Iluminatul public stradal a fost modernizat în proporție de 90%.
 - Am depus eforturi considerabile pentru a aduce magistrala de apă potabilă în localitate, sperând că în curând locuitorii vor beneficia de apă potabilă direct la robinet.
- Acestea sunt proiectele majore, dar, desigur, am implementat și multe alte inițiative mai mici, dar la fel de importante pentru îmbunătățirea calității vieții locuitorilor.

■ Ce planuri aveți pentru viitorul satului Dănceni și care este viziunea dvs. pentru dezvoltarea sa pe termen lung?

Pentru viitorul satului Dănceni, planurile mele se concentrează pe transformarea acestuia într-un model de dezvoltare rezilient și sustenabil. Viziunea pe termen lung include consolidarea economiei locale printr-o strategie activă de atragere a investitorilor și a agenților economici, ceea ce ar permite diversificarea sursei de venituri.

■ Care sunt cele mai mari provocări cu care v-ați confruntat în exercitarea funcției de primar și cum ați reușit să le depășiți?

În timpul mandatului meu ca primar, am întâmpinat numeroase provocări, dar dragostea față de oameni, pasiunea mea pentru îmbunătățirea vieții locuitorilor din satul meu natal, Dănceni, și dorința de a transforma acest loc, au fost motoarele care m-au împins să depășesc toate obstacolele. Unul dintre cele mai mari provocări a fost mobilizarea resurselor financiare necesare pentru a implementa proiectele de dezvoltare și infrastructură.

■ Care sunt principalele obiective ale mandatului dvs. ca primar și ce progrese s-au înregistrat în atingerea acestora până acum?

Principalele obiective ale mandatului meu pentru perioada 2023-2027 sunt îmbunătățirea infrastructurii rutiere, finalizarea sistemului de canalizare și aprovizionarea cu apă potabilă, îmbunătățirea condițiilor din instituțiile educaționale pentru copii, dezvoltarea infrastructurii culturale și sportive, precum și stimularea economiei locale. Până acum, am realizat progrese semnificative în atingerea acestor obiective:

1. **Infrastructura rutieră:** am planificat construcția trotuarului pe strada centrală, un proiect foarte așteptat de localnici, care va îmbunătăți siguranța pietonilor. Acest proiect a fost câștigat în cadrul Programului Comunitatea mea, finanțat de USAID.

2. **Finalizarea sistemului de canalizare și aprovizionarea cu apă potabilă:** Lucrările sunt în plină desfășurare, iar odată completate, vor asigura accesul la servicii esențiale pentru toți locuitorii.

3. **Educație:** Am aplicat pentru mai multe programe de finanțare pentru amenajarea fațadei grădiniței și îmbunătățirea condițiilor de învățământ. În plus, lucrăm la reparația unei noi grupe de creșă cu sprijinul organizației Street Child și al Ministerului Protecției Sociale și Muncii.

4. **Infrastructura culturală și sportivă:** Unul dintre proiectele câștigate recent se referă la construcția unei scene de vară, finanțată de Departamentul pentru Relații cu Republica Moldova. De asemenea, am aplicat pentru reparația terenului de mini-fotbal, așteptând rezultatele.

5. **Dezvoltarea economiei locale:** Continuăm să explorăm și să implementăm inițiative care să atragă investiții și să stimuleze creșterea economică în sat.

Pe măsură ce avansăm în timp, aceste proiecte vor continua să transforme satul Dănceni într-un loc mai frumos, mai prosper și mai prietenos pentru toți locuitorii săi.

■ **Cum ați reușit să mențineți echilibrul între conservarea tradițiilor și promovarea inovației și progresului în dezvoltarea satului Dănceni?**

Ținem foarte mult la tradițiile noastre, iar menținerea echilibrului între conservarea tradițiilor și promovarea inovației și progresului în satul Dănceni este una dintre prioritățile noastre principale. Avem minunații noștri artiști, care promovează dansul și cântecul popular de la mic la mare: ansamblurile precum Brăuleț, Alina-te dor, Morărițele, Soacrele și Voci de Argint de la Gimnaziul Alexandrina Rusu, alături de tinerele talente cum sunt Cristina Popov, Carina Cotovanu și Galina Maleca, sunt mândria comunității noastre. Pe de altă parte, ne angajăm să avansăm pe calea inovației și progresului tehnologic pentru a îmbunătăți considerabil acest domeniu.

■ **Ați organizat cu succes Summitul Internațional al primarilor! Cum credeți că va contribui acest eveniment la dezvoltarea comunității pe care o reprezentați și la consolidarea relațiilor internaționale?**

Summitul Internațional al Primarilor, inițiat în 2016 în Ucraina ca o platformă pentru schimbul de cunoștințe între liderii administrației locale, a evoluat într-un eveniment semnificativ ce transcende granițele unei simple conferințe, transformându-se într-un spațiu unde se nasc proiecte și parteneriate valoroase. Anul acesta, evenimentul a fost găzduit de Republica Moldova, cu sprijinul Fondului Western NIS Enterprise, iar noi am avut privilegiul de a fi primăria gazdă. La Summit au participat peste 400 de primari și alte personalități din diferite colțuri ale Europei, eveniment la care a fost prezentă Maia Sandu, Președintele țării noastre. Această întâlnire a fost în primul rând un prilej de unire a oamenilor, orașelor și țărilor, indiferent de locația lor pe hartă. Summitul ne-a oferit ocazia de a realiza un schimb valoros de experiențe și bune practici cu colegii noștri primari, stabilind bazele pentru viitoare colaborări. În plus, am avut oportunitatea de a oferi suport și solidaritate primarilor din Ucraina, care se află în prima linie a conflictului, luptând să protejeze oamenii, orașele și țara lor.

De asemenea, acest Summit a adus o recunoaștere internațională satului Dănceni, un loc mic, dar bogat în oameni, valori și peisaje deosebite. Prin participarea noastră la acest eveniment, Dănceni a ajuns să fie menționat pe buzele lumii întregi, și sperăm că a lăsat o impresie durabilă în inimile tuturor oaspeților. Această experiență nu numai că a întărit legăturile internaționale ale comunității noastre, dar a și promovat-o ca o destinație de interes pentru vizitatori și investitori.

HARTA POTENȚIALULUI INVESTIȚIONAL DIN REPUBLICA MOLDOVA

PRIMĂRIA ȘTEFAN VODĂ

Orașul Ștefan Vodă este amplasat în partea de Sud-Est a Republicii Moldova la 105 km de Chișinău.

Orașul Ștefan Vodă este condus de primarul Vladislav Cociu, care ne-a oferit o perspectivă amplă asupra evoluției marcate de proiectele finalizate și a provocărilor din contextul actual. Sub administrarea sa, orașul Ștefan Vodă a înregistrat o serie de transformări vizibile, punând accent pe dezvoltarea infrastructurii, atragerea investițiilor și consolidarea relațiilor culturale cu România. Orașul a fost martorul finalizării unor proiecte importante de infrastructură, precum reabilitarea drumurilor de interes, modernizarea Casei de Cultură. Pe lângă proiectele de infrastructură, s-su luat măsuri strategice pentru a stimula economia locală prin crearea unei sub-zone în cadrul Zonei Economice Libere, dotată cu toate facilitățile necesare pentru atragerea investitorilor.

■ **Domnule Primar, cum ați caracteriza situația economică a orașului Ștefan-Vodă, în acest context de instabilitate?**

În ciuda instabilității pe plan internațional, orașul Ștefan Vodă se bucură de o dezvoltare socio-economică stabilă. În ultimii doi ani, în oraș a fost construită și inaugurată o fabrică de procesare a produselor agricole. Lucrările au început pentru un HUB în Zona Liberă Economică, de asemenea, s-a construit un complex rezidențial și un bloc de locuințe. Orașul găzduiește și atelierul de confecționare a pantalonilor pentru bărbați „Stiș & Style”, două ateliere mici de familie, o fabrică pentru producția de case prefabricate „Uniqa Wall Systems and Constructions”, o secție de producție a ușilor și ferestrelor din plastic, precum și două mini-ateliere de asamblare a mobilei. În plus, au fost deschise mai multe obiective comerciale, iar în vara anului 2022, Ștefan Vodă a fost gazda Forumului Economic Internațional „Technological Bessarabian HUB”.

În contextul de instabilitate pe plan internațional, Ștefan Vodă este un oraș european cu o dezvoltare socio-economică stabilă. În ultimii doi ani în oraș a fost construită și dată în exploatare o fabrică de procesare a produselor agricole; a

început construirea unui HUB în Zona Liberă Economică; un complex și un bloc locativ care deja s-au construit; există un atelier de producere de pantaloni pentru bărbați ”Stiș & Style”; 2 ateliere mici de familie; fabrica de producere a caselor prefabricate ”Uniqa Wall Systems and Constructions”; secție de producere a ușilor și ferestrelor din plastic; 2 mini ateliere de asamblare a mobilei. Totodată, au fost deschise mai multe obiective comerciale, iar în vara anului 2022, Ștefan Vodă a găzduit Forumul Economic Internațional ”Technological Bessarabian HUB”.

■ **Care ar fi cele mai importante 3 proiecte finalizate în ultimii ani?**

Cele mai importante proiecte finalizate în ultimii ani în orașul nostru sunt:

- Reabilitarea infrastructurii drumurilor, proiectul a vizat îmbunătățirea condițiilor de trafic și accesibilitate în oraș.
- Modernizarea Casei de Cultură (Centrul Cultural Multifuncțional), iar proiectul a inclus construirea unui acoperiș șarpant, termoizolare și modernizare generală, transformând clădirea într-un centru cultural modern.
- Reabilitarea parcului central „Mihai Eminescu” a avut ca scop revitalizarea spațiului verde central.
- Reabilitarea Zonei de Revitalizare Urbană a îmbunătățit aspectul urban

■ **Care sunt punctele forte ale orașului Ștefan-Vodă?**

Unul dintre punctele forte ale orașului Ștefan Vodă este crearea, în anul 2018, a unei sub-zone a Zonei Economice Libere. Până în anul 2021, aceasta a fost complet echipată cu toate rețelele tehnico-ingineresti necesare (apă, canalizare, gaz, electricitate) și dispune de întreaga documentație de urbanism necesară.

În plus, orașul nostru dispune de un mare potențial în ceea ce privește piața forței de muncă. La începutul anului 2021, conform celor mai modeste estimări, cel puțin 11,5 mii de persoane apte de muncă, neangajate în activități economice formale, erau disponibile pentru angajare. Astfel, aproximativ

7,5 mii dintre acestea, având vârste între 17 și 45 de ani, pot fi relativ ușor instruite în diverse domenii de specializare. Un alt avantaj este că în orașul nostru avem o școală profesională tehnică, care formează specialiști în diverse meserii, precum bucătari, chelneri, tractoriști și mașiniști, tencuitori, croitori-confecționeri și cusători, electricieni, electroniști auto, mecanici auto și electro-sudori.

■ Care sunt facilitățile pe care administrația locală le oferă investitorilor interesați de orașul dumneavoastră?

Facilitățile pe care administrația locală le poate oferi investitorilor interesați de orașul Ștefan Vodă includ diverse măsuri și programe destinate să stimuleze investițiile și dezvoltarea economică a localității:

- Dotarea cu documentație de urbanism: Există un Plan Urbanistic Zonal care reglementează utilizarea acestui teren pentru funcțiuni industriale.
- Facilități fiscale și economice:
- Scutire totală pentru o perioadă de 3 ani de la plata impozitului pe venitul obișnuit provenit din exportul mărfurilor sau serviciilor produse în zona economică liberă din afara teritoriului Republicii Moldova, condiționată de o investiție de minim 1 milion USD.
- Scutire totală timp de 5 ani de la plata impozitului pe venit pentru exporturile mărfurilor sau serviciilor produse în zona economică liberă, condiționată de o investiție de cel puțin 5 milioane USD.
- Scutire de 50% din cota impozitului pe venit pentru veniturile obținute din exportul mărfurilor sau serviciilor produse în Zona Economică Liberă.
- Scutire de 25% din cota impozitului stabilită în Republica Moldova pentru veniturile obținute din alte activități decât exportul.
- TVA nu se aplică pentru mărfurile sau serviciile livrate în interiorul zonelor libere.
- Cota zero de TVA pentru mărfurile sau serviciile livrate în zona liberă din afara Republicii Moldova.
- Garantarea prevederilor legislative pentru următorii 10 ani de la înregistrarea ca Rezident al Zonei Economice Libere.
- Scutire de la plata accizelor pentru mărfurile introduse în zona liberă din afara Republicii Moldova, din alte zone libere sau din restul teritoriului Republicii Moldova, precum și pentru mărfurile exportate din această zonă.
- Livrările de mărfuri efectuate în interiorul zonei libere sau între zone libere nu sunt supuse accizelor.
- Optimizarea controalelor din partea instituțiilor de stat.
- Obținerea preferențială a permiselor de ședere și de muncă pentru angajații străini.

Primăria sprijină și încurajează intrarea investitorilor noi în oraș, oferindu-le tot sprijinul necesar, iar această abordare

deschisă poate fi benefică pentru comunitate, aducând oportunități noi de dezvoltare economică și generare de locuri de muncă.

■ Vă rugăm să ne spuneți câteva cuvinte despre cooperarea culturală

cu România. Dacă ne puteți prezenta câteva exemple.

Cooperarea culturală cu România este una extrem de valoroasă și diversificată, având un rol important pentru orașul nostru. Prin schimburile culturale, proiectele artistice comune și promovarea patrimoniului cultural, relațiile culturale între orașul nostru și România contribuie la consolidarea legăturilor între comunități și la promovarea dialogului intercultural.

Exemple concrete ale acestei cooperări sunt Acordurile de Înfrățire ale orașului nostru cu mai multe orașe din România, de care sunt foarte mândri, printre care se numără cele cu municipiile Iași, Roman, Focșani și orașele Copșa Mică și Rupea. Suntem onorați de aceste parteneriate și urmărim extinderea Acordurilor, următorul Acord de Înfrățire planificat fiind cu județul Bistrița Năsăud.

De asemenea, colectivele artistice din Ștefan Vodă participă anual la evenimentele organizate în orașele înfrățite, cum ar fi zilele Cetății Rupea din orașul Rupea, județul Brașov. La rândul nostru, în cadrul zilei orașului Ștefan Vodă și al altor sărbători naționale, avem plăcerea de a invita artiști români.

În prezent, o delegație din Ștefan Vodă, compusă din pedagogi, educatori și specialiști din domeniul culturii, coordonată de preotul de la Biserica "Ștefan cel Mare", participă la un schimb de experiență culturală la Copșa Mică. Acest schimb este facilitat prin intermediul Departamentului pentru Relația cu Republica Moldova (DRRM), implicându-ne activ în două proiecte majore de colaborare culturală. Aceste inițiative nu doar că întăresc legăturile existente, dar deschid și noi orizonturi pentru întărirea relațiilor interculturale dintre cele două țări.

Andrei Stoian, Partener Brisk Group „În toamna anului trecut, Brisk Group a primit titlul de Furnizor al Casei Regale, fapt ce nu face decât să adauge la prestigiul și recunoașterea de care ne bucurăm pe piața românească”

Fondată în anul 2016 Brisk Group a cunoscut, pe tot parcursul existenței sale, un proces de creștere susținută, devenind, în scurt timp, lider pe piața locală a consultanței în construcții. În prezent, pe lângă sediul central, din București, compania deține și operează două birouri cu activitate în afara țării – unul în Londra, iar celălalt în Chișinău –, cu ajutorul unei echipe formate din peste 80 de specialiști.

■ **Vă rugăm să ne oferiți o scurtă descriere a companiei dvs. sub aspectul obiectului de activitate, infrastructurii deținute și țintelor economice asumate.**

Brisk Group este lider de piață în domeniul consultanței pentru construcții, oferind servicii de proiect, cost și construction management. Compania noastră operează din birouri stabilite în București, Londra și Chișinău și are o echipă de peste 80 de profesioniști. Proiectele pe care le dezvoltăm se încadrează în numeroase domenii precum: office, rezidențial, industrial-logistic, retail, infrastructură aeroportuară, energie etc.

În ciuda provocărilor economice globale, cu care poate ne-am obișnuit, într-o oarecare măsură, în ultimii ani, putem spune că 2023 a fost un an bun pentru afacerile Brisk Group, compania noastră reușind să-și atingă obiectivul de majorare a cifrei de afaceri. Practic, după ce am încheiat cel mai bun an din activitatea noastră de până acum, am intrat în 2024 cu un portofoliu alcătuit din mai bine de 500 de proiecte realizate sau aflate în derulare, cu o valoare cumulată de aproximativ 3 milioane de euro.

Bineînțeles că planurile noastre nu se opresc aici! Ne dorim să ne extindem portofoliul pe toate segmentele pieței imobiliare – rezidențial, office, retail, industrial-logistic –, dar și să ne întărim prezența (și experiența!) în alte sectoare unde suntem deja prezenți. Aici aș dori să menționez implicarea noastră în dezvoltarea proiectelor de infrastructură aviativă, de o importanță deosebită pentru noi fiind, în momentul de față, Aeroportul Internațional NEOM, din Arabia Saudită: un proiect complex și de amploare, ce va fi gata în 2027. În această direcție, ne bazăm în continuare pe parteneriatul cu British Aviation Group (BAG), organizație de rang internațional, ai cărei membri am devenit în toamna anului 2022.

Ca stimul al creșterii companiei pe plan local, de menționat ar fi faptul că, în toamna anului trecut, Brisk Group a primit titlul de Furnizor al Casei Regale, fapt ce nu face decât să adauge la prestigiul și recunoașterea de

care ne bucurăm pe piața românească de consultanță și project management în construcții.

■ **Când ați intrat și care au fost argumentele pentru care ați luat decizia de a intra pe piața de profil a Republicii Moldova? Cum evaluați în prezent această decizie?**

Republica Moldova a devenit un focus al nostru încă din primii ani de funcționare a companiei. Am avut ocazia să colaborăm cu unul dintre cei mai importanți retaileri din Europa (Kaufland dacă puteți oferi și numele) și suntem mândri de proiectele pe care le-am dezvoltat în Chișinău, Orhei, Ungheeni. Avem mare încredere în potențialul de dezvoltare al Republicii Moldova și, prin experiența pe care o avem, putem contribui la îmbunătățirea infrastructurii și la multiplicarea spațiilor industrial-logistice.

■ **Cum evaluați perspectivele de dezvoltare ale companiei pe care o reprezentați în Republica Moldova până în 2030?**

Perspectivele de dezvoltare ale Brisk Group în Republica Moldova sunt promițătoare până în 2030. Ne concentrăm pe consolidarea poziției noastre ca lider de piață și pe extinderea portofoliului de proiecte, având în vedere creșterea investițiilor în infrastructura publică și privată. Suntem optimiști că experiența și expertiza noastră vor contribui semnificativ la modernizarea infrastructurii și la îmbunătățirea standardelor de construcție din regiune.

■ **Ce așteptări aveți în activitatea dvs din partea autorităților din Republica Moldova?**

Ne așteptăm ca autoritățile din Republica Moldova să sprijine dezvoltarea unui cadru legislativ și regulatoriu stabil, care să faciliteze investițiile străine și să promoveze standardele de calitate în construcții. De asemenea, anticipăm colaborări fructuoase cu instituțiile guvernamentale pentru a asigura implementarea eficientă a proiectelor noastre și pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a sectorului construcțiilor în Moldova.

Sergiu Bivol, Directorul Biroului „Vernon|David” de la Chișinău: „*Membrii echipei au fost implicați în elaborarea și avizarea mai multor inițiative legislative asumând-și chiar rolul de lider în Reforma Legislației Muncii din Republica Moldova*”

„Vernon|David” este o societate internațională de avocatură de tip boutique, specializată în tranzacții comerciale complexe și soluționarea disputelor, chestiuni de reglementare și probleme de conformitate. Avocații oferă consiliere juridică personalizată de înaltă calitate unei game largi de clienți locali și internaționali, de la start-up-uri la mari corporații multinaționale și chiar guverne străine.

Societatea Internațională de Avocatură „Vernon|David”, are deschise birouri la **Chișinău și la București**, iar echipa include avocați din **Republica Moldova, România și SUA**. Managementul activităților este asigurat de șapte parteneri, dintre care cinci în România și doi în Republica Moldova, iar în total Societatea de Avocatură are peste 40 de avocați asociați și alți specialiști.

Întreaga echipă de avocați lucrează concertat pentru asistarea și reprezentarea clienților cu privire la o serie de chestiuni juridice legate de investiții, finanțări, probleme de drept bancar, fuziuni și achiziții, imobiliare, tranzacții comerciale, probleme de dreptul muncii, reglementări de mediu, proceduri de insolvență, precum și diverse litigii și arbitraje naționale și internaționale.

Biroul „Vernon|David” de la Chișinău a fost înființat încă în 2009, iar în cadrul acestuia, în prezent activează 12 specialiști în diverse domenii juridice dintre care doi parteneri. În doar 15 ani, biroul de la Chișinău a devenit unul dintre cele mai numeroase birouri de avocați din Moldova raportat la dimensiunea pieței locale. Activitatea Biroului este divizată în două departamente majore: departamentul de litigii și arbitraj și departamentul de consultanță, fiecare fiind condus de către un partener.

Sergiu BIVOL este unul dintre parteneri și șeful biroului „Vernon|David” de la Chișinău, fiind direct responsabil de departamentul de litigii și arbitraj, iar partenerul Roman Ivanov are în subordine departamentul de consultanță.

Avocații „Vernon|David” asistă clienții pe tot parcursul “ciclului de viață” al unui business, începând cu lansarea acestuia și până la închidere, astfel, consultând clienții în tot procesul de dezvoltare a unei afaceri: angajări,

achiziții, contracte, reglementari, litigii, executări sau insolvență. Echipa își asumă proiecte și cazuri cu adevărat complicate și complexe, pentru care în rezultatul fructuos al activității sale a primit recunoștința de care se bucură în prezent. Cu alte cuvinte, „Vernon|David” sunt acei avocați, care lucrează cu business-ul și pentru business.

„Participarea la cele mai mari asociații de profil juridic, le permite avocaților să identifice un partener juridic de încredere în orice colț al lumii atunci când clientul local are nevoie de asistență și ajutor în afară țării” a declarat Sergiu Bivol, Șeful Biroului „Vernon|David” de la Chișinău

Într-o altă ordine de idei, Societatea de Avocatură „Vernon|David”, poate fi numită, cu adevărat, o companie juridică internațională capabilă să reprezinte interesele clienților săi, atât în Republica Moldova, cât și peste hotare. Pe lângă faptul că aceasta este prezentă pe ambele maluri ale Prutului, avocații „Vernon|David” sunt membri ai celor mai mari asociații de profil juridic, cum ar fi: State Capital Group Legal, IR Global, ILO și altele. Participarea în aceste asociații le permite avocaților să identifice un partener juridic de încredere în orice colț al lumii atunci când clientul local are nevoie de asistență și ajutor în afară țării.

Suplimentar activității de consultanță, „Vernon|David” este membru activ al asociațiilor de afaceri din Republica Moldova, contribuind la dezvoltarea comunității locale și a mediului antreprenorial. Astfel, avocații „Vernon|David” fac parte din organele de conducere ale celor mai mari și influente asociații de business din Republica Moldova, cum ar fi: Asociația Businessului European (EBA Moldova), Camera de Comerț Moldo-Americană (AmCham), Asociația Investitorilor din România și altele. Membrii echipei au fost implicați în elaborarea și avizarea mai multor inițiative legislative asumând-și chiar rolul de lider în reforma legislației muncii din Republica Moldova.

Balkan Pharmaceuticals este o companie producătoare de medicamente fondată în 2006, fiind cea mai mare investiție de capital privat românesc în Republica Moldova și unicul producător de forme injectabile/perfuzabile din țară.

Balkan Pharmaceuticals dispune în prezent de două unități de producere funcționale în Republica Moldova și una în curs de investiții în România. Sub acest aspect, Directorul General al companiei, Vasile Cazacu a explicat în cadrul interviului faptul că unul dintre obiectivele companiei, extinderea prezenței pe ambele maluri ale Prutului este aproape de îndeplinire, iar pe termen mediu și lung se urmărește diversificarea gamei de produse farmaceutice.

■ **Vă rugăm să ne oferiți o descriere a profilului companiei dvs. sub aspectul obiectului de activitate și a țintelor economice asumate.**

Compania Balkan Pharmaceuticals a fost fondată în anul 2006. Este o companie producătoare de medicamente, fiind cea mai mare investiție cu capital privat românesc din Republica Moldova și în același timp este unicul producător sub forme injectabile/perfuzabile a produselor farmaceutice din țară.

Balkan Pharmaceuticals dispune de două unități de producere funcționale în Republica Moldova și una în curs de investiții în România, așa că în curând vom putea spune ca suntem prezenți pe ambele maluri ale Prutului, oferind o gamă diversificată de suplimente, dispozitive medicale și medicamente în diferite doze și forme farmaceutice (respectiv comprimate, capsule, soluții și suspensii injectabile, pulberi, soluții perfuzabile și orale) fiind destinate tratamentului afecțiunilor sistemului nervos, al celui cardiovascular, endocrin, digestiv, preparate cu efect antiinflamator, analgezic antimicotic, antitumoral etc. Complexul modern din orașul Sângera reprezintă una dintre cele mai mari fabrici de medicamente din Europa de Est, având 4 fluxuri industriale certificate GMP la nivel European, care asigură producerea a peste 250 de medicamente, suplimente alimentare și dispozitive medicale în diferite forme și doze. Cealaltă unitate de producție, Chișinău Str. Gradescu, reprezintă un laborator de cercetare și producere a medicamentelor din categoria antibioticelor. Complexul industrial din Municipiul Pașcani din județul Iași este un proiect finanțat de către Uniunea Europeană, iar valoarea proiectului depășește 10 milioane euro.

Vasile Cazacu, Directorul General Balkan Pharmaceuticals:

„Preocuparea noastră este creșterea ratei de export a producției realizate de la 20% cât este la această dată, spre 60% până în anul 2030”

■ **Când ați intrat și care au fost argumentele pentru care ați luat decizia de a intra pe piața de profil a Republicii Moldova și cum evaluați în prezent această decizie?**

Primele produse realizate au fost lansate pe piața Republicii Moldova în anul 2008. Între timp, ne-am asigurat rolul de furnizor principal de medicamente pentru piața farmaceutică din Republica Moldova.

Realizarea investiției în Republica Moldova a fost încurajată de prevederile legislative de la acea dată, societățile comerciale fiind scutite pentru realizarea unei investiții de plata taxelor vamale, a TVA-ului și a impozitului pe profit. De ce să nu recunoaștem că absența barierelor în comunicare, alături de o mentalitate similară, au contribuit la crearea unui mediu propice pentru lansarea afacerii? În prezent, evaluăm această decizie ca fiind una adecvată și oportună, luată chiar la momentul potrivit.

■ **Cum evaluați perspectivele de dezvoltare a companiei pe care o reprezentați în Republica Moldova?**

Rolul pe care ni l-am asumat, împreună cu multitudinea de proiecte în desfășurare, inclusiv la nivel internațional, ne face să fim încrezători în succes și dezvoltare pe termen mediu și lung. Dezavantajul actual este incertitudinea care reiese din conflictul armat din Ucraina, la care se adaugă creșterea fără precedent a prețurilor la resursele energetice, deoarece activitatea de producție din domeniul farmaceutic se caracterizează printr-un nivel înalt de consum energetic. Preocuparea noastră este creșterea ratei de export a producției realizate de la 20% cât este la această dată spre 60% până în anul 2030.

■ **Ce așteptări aveți în activitatea dvs. din partea autorităților din Republica Moldova ?**

Am putea să vă spunem că avem încredere că atribuțiile lor vor fi exercitate cu bună credință, cu bună intenție și într-o manieră profesionistă de către toți exponenții puterii politice. Credem că este loc pentru un dialog și mai bun pentru realizarea în comun a proiectelor de interes național, care să contribuie activ la asigurarea securității farmaceutice a țării. Normal și firesc este ca deciziile de guvernare să aibă în vedere faptul că întreprinderile economice asigură o sursă mare de venituri la bugetul unei țări.

FORUMUL ECONOMIC REGIONAL MOLDOVA

A white outline map of Moldova is centered over the Romanian national flag, which consists of three vertical stripes of blue, yellow, and red. The map shows the country's borders and internal regional divisions.

**FERM
2024**

4 -6 IULIE
VATRA DORNEI

EVENIMENTUL ECONOMIC AL ANULUI 2024

**AQUA
CARPATICA**

FLAVOURS

